

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย
และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

Enhancing Sustainable Tourism through Socially and Environmentally-
Responsible Logistics along the Route between Lower Northern Provinces of
Thailand and Sichuan Province of P.R. China

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลภา โสรัตน์ และคณะ

มิถุนายน 2562

สัญญาเลขที่ RDG60T0049

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม
และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย
และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

Enhancing Sustainable Tourism through Socially and Environmentally-Responsible
Logistics along the Route between Lower Northern Provinces of Thailand and
Sichuan Province of P.R. China

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตา โสรรัตน์	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลาย chain มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วศิน ปัญญาบุตรตระกูล	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวนพิศ เทียมทัน	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. นางสาวปริญญช เมฆฉาย	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลาย chain มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. นายสุรฉัตร จันระวังยศ	วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลาย chain มหาวิทยาลัยนเรศวร

ชุดโครงการการศึกษาซัพพลาย chain การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง
ประเทศไทย และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

สนับสนุนโดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. – สกสว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำหรับการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการวิจัยโครงการ การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (Enhancing Sustainable Tourism through Socially and Environmentally-Responsible Logistics along the Route between Lower Northern Provinces of Thailand and Sichuan Province of P.R. China)

ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ทั้งจากการสัมภาษณ์ และเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้อง และขอขอบคุณกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัย เพื่อให้รายงานนี้มีเนื้อหาที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างสมบูรณ์

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

คณะผู้วิจัย
มิถุนายน 2562

บทสรุปผู้บริหาร

1. บทนำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (กลุ่มจังหวัดฯ) ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์ และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (มณฑลเสฉวน) นั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดฯ และของมณฑลเสฉวน เนื่องจากทั้งสองกลุ่มพื้นที่มีความต้องการที่จะพัฒนาและสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวของตนให้ได้มาตรฐานและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน อันจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สวยงาม และเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, 2555)

การศึกษาการท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และมณฑลเสฉวน พิจารณาให้จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางที่มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก 4 จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ เป็นจุดเริ่มต้นที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอื่น ๆ ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) ผ่านจังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา ถึงสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ข้ามไปยังแขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เข้าสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เมืองสิบสองปันทา เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน เพื่อไปยังเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ซึ่งเป็นเมืองปลายทางบนเส้นทางของการศึกษานี้

การพัฒนาของทั้งสองพื้นที่บนเส้นทางที่เลือกศึกษา จะเห็นได้ว่า มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้นักเดินทางมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางเพิ่มมากขึ้น ผลที่ตามมาคือ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2558 จากสถิติสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้เยี่ยมชมของพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์ โดยกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558) พบว่า ค่าเฉลี่ยสถานการณ์พักแรมของทั้ง 5 จังหวัด มีค่ากว่าร้อยละ 50 จากจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งสิ้น 112,553 คน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านบวก นั่นคือ เกิดรายได้จากผู้เยี่ยมชม คิดเป็นมูลค่าประมาณ 276 ล้านบาท หรือประมาณ 2,400 บาทต่อผู้เยี่ยมชม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบด้านลบมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้เช่นกัน อาทิ การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจนขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ควรปล่อยให้เกิดความเสียหายจนไม่สามารถฟื้นฟูอัตลักษณ์และทรัพยากรของท้องถิ่นกลับคืนมาได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่

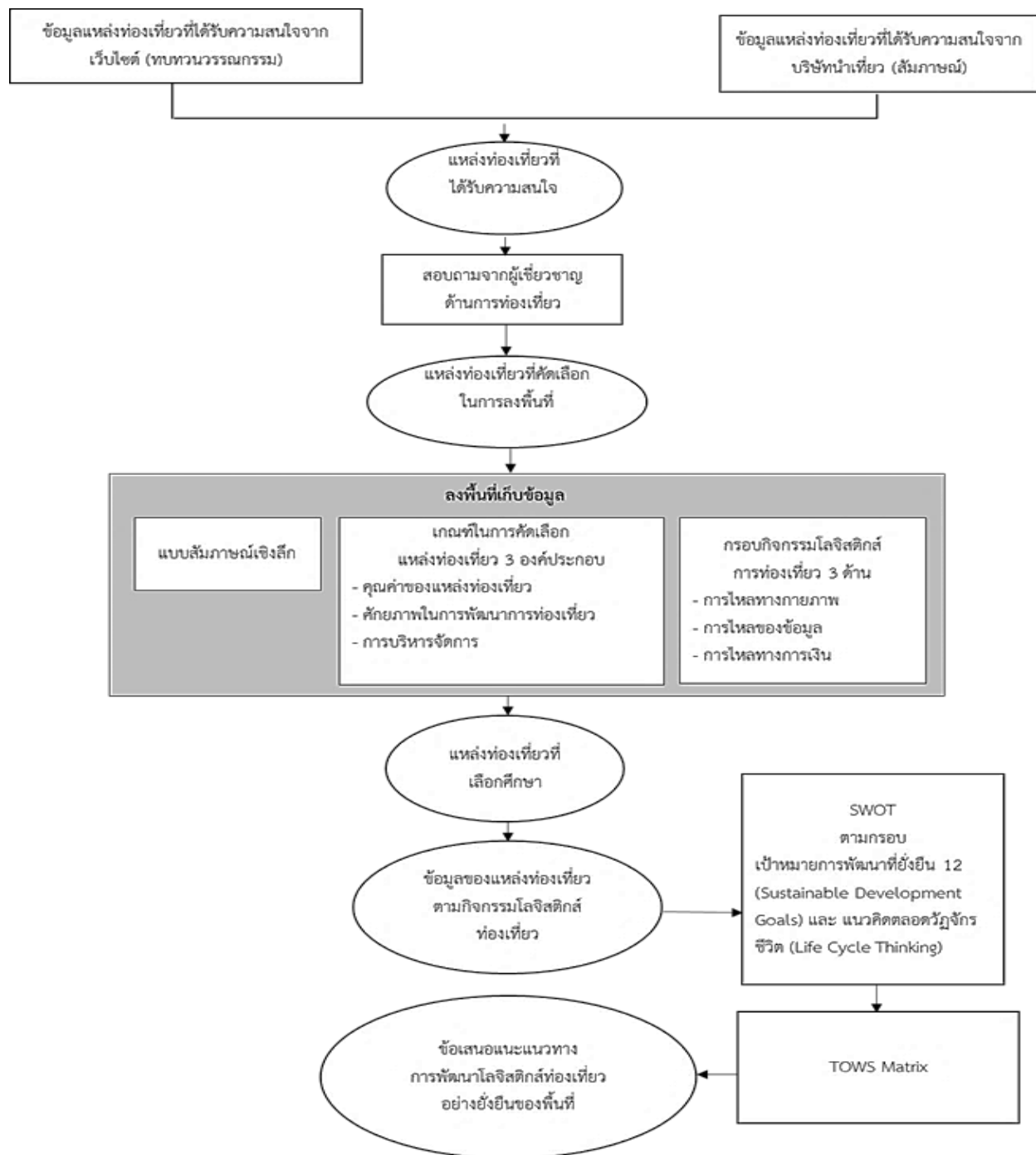
จะต้องส่งเสริมให้ทุกพื้นที่นำหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปใช้ เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมและสามารถรองรับการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถูกทิศทาง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สามารถทำได้โดยดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน พิจารณาตามหลักความยั่งยืน 3 ประการ (The Three Pillars of Sustainability) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยหลักความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความมั่งคั่งให้กับชุมชนและมีการกระจายรายได้ให้กับทุกส่วนของพื้นที่ การระบุถึงประสิทธิภาพของต้นทุนของทุกกิจกรรม รวมถึงความเป็นไปได้ที่สถานประกอบการจะประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจ สามารถดำเนินธุรกิจอยู่ได้ในระยะยาว ด้านสังคม หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม อาศัยความเท่าเทียมกันในการกระจายประโยชน์ หลีกเลี่ยงการเอารัดเอาเปรียบ มุ่งเน้นการลดปัญหาความยากจน รวมไปถึงการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรสิ้นเปลือง (non-renewable resources) หรือทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถทำได้โดยการลดการใช้ และลดการปล่อยมลพิษสู่อากาศ พื้นดิน และแหล่งน้ำ รวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ (UNEP and UNWTO, 2005) กล่าวโดยสรุปคือ เป็นการรักษาสมดุลของหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน ให้เหมาะสม นั่นเอง

ดังนั้นจึงนำหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนมาใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ นอกจากนี้ หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ว่าด้วย การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบ ให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการกระจายนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทุกรูปแบบทั้งระบบ สอดรับกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และ 3) ส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพที่ยังไม่ได้รับความนิยม จัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ เพิ่มความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความสมดุล ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา และฤดูกาล เกิดการกระจายรายได้และนักท่องเที่ยว (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับโครงการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เลือกศึกษาในงานวิจัยนี้

2. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในสถานที่ที่เลือกศึกษา และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังภาพ 1

ภาพ 1 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

3. การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) รวบรวมรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งหมดบนเส้นทางที่เลือกศึกษา จากเว็บไซต์และสำนักงานบริษัทนำเที่ยว 2) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาเบื้องต้น โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการสอบถามความคิดเห็นจากอาจารย์ภาควิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเฉิงตู และคนท้องถิ่น ณ เมืองคุนหมิง ก่อนและระหว่างการลงพื้นที่ และ 3) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาจากการลงพื้นที่

การเก็บข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือก ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสอบถามข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว 3 ด้าน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากคุณค่า 3 ด้าน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสิ่งแวดล้อม คุณค่าทางด้านกายภาพ และคุณค่าทางสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

- 1) คุณค่าทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายของระบบนิเวศ และคุณภาพของแหล่งน้ำ
- 2) คุณค่าทางกายภาพ ได้แก่ ขนาดของแหล่งธรรมชาติ สภาพความสวยงามทางกายภาพ สภาพภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว และความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวทางกายภาพของพื้นที่
- 3) คุณค่าทางสังคม ได้แก่ คุณค่าต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น และคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม
- 4) ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างจากชุมชน และไม่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ไม่มีกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น แหล่งท่องเที่ยวอาจจะมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามมาก แต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง หรือเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว สำหรับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีตัวชี้วัดที่ใช้พิจารณา 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้
- 2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีเส้นทางเข้าถึงได้สะดวก รถประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้
- 3) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ โอกาสเกิดอันตราย ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำป่า ดินถล่ม โรคระบาด อาชญากรรม เป็นต้น

4) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก เป็นต้น

5) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการนโยบายงบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การประเมินการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจาก

1) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว การจัดการของเสียและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม รวมถึงการให้ความรู้ถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์แก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว การตั้งศูนย์บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีบุคลากรที่มีความสามารถในการให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนโดยรอบ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

3) การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งเป็นเกณฑ์การพิจารณาการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. แล้วจึงนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกที่ได้ มาวิเคราะห์ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวจากความพร้อมในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ศักยภาพ สามารถพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

การศึกษานี้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวของเมืองต่าง ๆ บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ถึงมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจุดเริ่มต้นของเส้นทางท่องเที่ยวจากจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางที่มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก 4 จังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ได้แก่ ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ ผ่านจังหวัดแพร่และพะเยา ไปยังอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ข้ามด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ-ห้วยทราย ผ่านแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว ถึงด่านพรมแดนบ่อเต็น-บ่อหาน เข้าสู่เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน และ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชน

จีน ซึ่งเป็นเมืองปลายทางของเส้นทางที่เลือกศึกษานี้ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาภายในประเทศไทยจะต้องตั้งอยู่ห่างจากเส้นทางหลักเป็นระยะทางไม่เกิน 50 กิโลเมตร เนื่องจากเป็นระยะทางที่เหมาะสม สะดวก และง่ายต่อการเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในต่างประเทศจะเลือกศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม รัฐบาลในประเทศนั้น ๆ ให้การสนับสนุน สอดคล้องตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ถึงเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประกอบด้วย 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย สปป. ลาว และ จีน เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ เลือกสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยคัดเลือกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตามหลักการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 92 คน โดยมี ภาครัฐ 15 คน ภาคเอกชน 14 คน ภาคประชาชน 17 คน ผู้ประกอบการ 25 คน นักท่องเที่ยว 21 คน แหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกในประเทศไทย ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก อุตรดิตถ์แพร่ พะเยา และ เชียงราย แหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกใน สปป. ลาว ตั้งอยู่ในแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา และแหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกในจีน ตั้งอยู่ในมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเป็นตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนที่สามารถอธิบายถึงแนวทางและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการสะท้อนมุมมองของภาคประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ เมืองเฉิงตู สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองเฉิงตู สมาคมท่องเที่ยว สมาพันธ์การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า บริษัทนำเที่ยว ไกด์ เป็นต้น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมถึงนักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

5. แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกในการลงพื้นที่ได้มาจากการทบทวนเอกสารและการศึกษาจากเว็บไซต์นำเที่ยวต่าง ๆ การสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เลือกศึกษาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเมืองและชุมชน เนื่องจากองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยทำการรวบรวมรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์) และมณฑลเสฉวน

สาธารณรัฐประชาชนจีน จากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก) ผ่านจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย ประเทศไทย ไปยังแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าสู่มณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เก็บข้อมูลและประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และ 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ดังตาราง 1

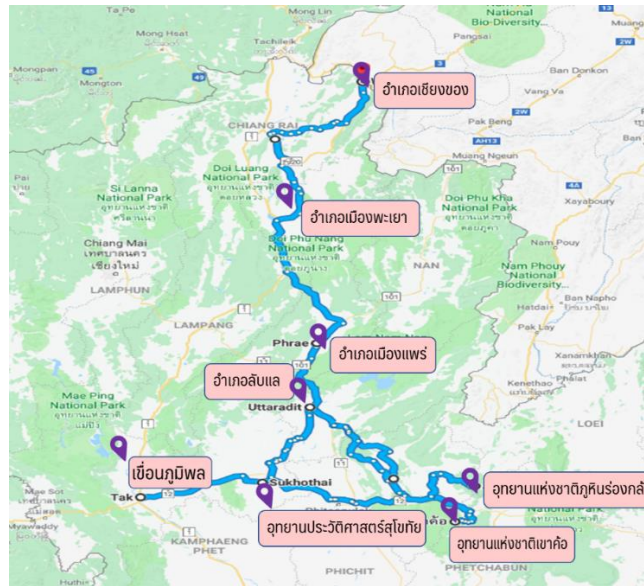
ตาราง 1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
ไทย	ตาก	● เชื้อนภูมิพล	เชิงธรรมชาติ
	สุโขทัย	● อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	เชิงประวัติศาสตร์
	พิษณุโลก	● อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า	เชิงธรรมชาติ
	เพชรบูรณ์	● อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว	เชิงธรรมชาติ
	อุตรดิตถ์	● (ท่องเที่ยวเมือง) ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์	เชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น
	แพร่	● (ท่องเที่ยวเมือง) กำแพงเมืองแพร่ ศาลหลักเมือง วัดพระธาตุช่อแฮ คุ่มวงศ์บุรี คุ่มเจ้าหลวง วัดพระนอน	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
	พะเยา	● (ท่องเที่ยวเมือง) กว๊านพะเยา วัดติโลกอาราม วัดศรีโคมคำ	เชิงวิถีชีวิตและเชิงธรรมชาติ
	เชียงราย	● (ท่องเที่ยวเมือง) อ.เชียงของ วัดศรีดอนชัย พระพุทธรูปคู่เมืองเชียงของ วัดหลวงไชยสถาน วัดพระแก้ว หมู่บ้านศรีดอนชัยชุมชนไทลื้อ	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเชิงธรรมชาติ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	แขวงบ่อแก้ว	● (ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย) วัดจอมแก้วมณีรัตน์ วัดพระธาตุตากผ้าทอง ศาลหลักเมือง หมู่บ้านท่ากระดาศา	เชิงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมของเมืองชายแดน

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
	แขวง หลวงน้ำทา	(ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา) พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข่า	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และเชิงธรรมชาติ
สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	มณฑลยูนนาน	เมืองสิบสองป่านา: - หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองคุนหมิง: - ถ้ำจิวเซียง เมืองต้าหลี่: - เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองลี่เจียง: - เมืองโบราณซูเหอ	เชิงธรรมชาติและวิถีชีวิต
	มณฑลเสฉวน	เมืองเฉิงตู: (ท่องเที่ยวเมือง) ถนนคนเดินกว้างแคบ	เชิงศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

1) ประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย

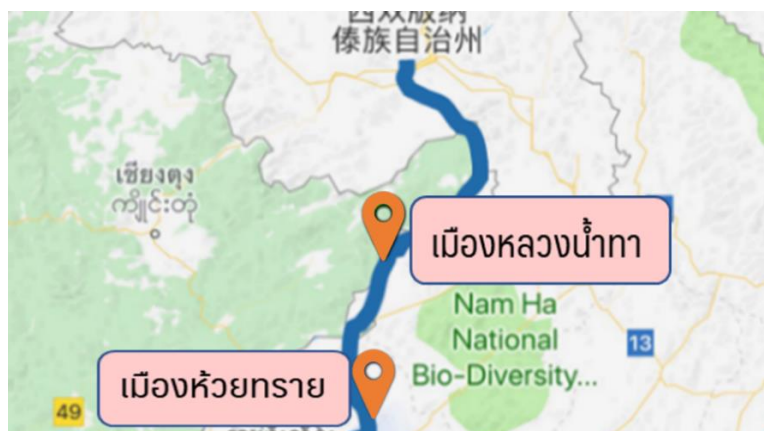
แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแห่งตั้งอยู่ในระยะไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากเส้นทางที่ศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมืองเชิงวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางในประเทศไทย จำนวน 8 แห่ง ดังภาพ 2

ภาพ 2 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ประเทศไทย

2) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา)

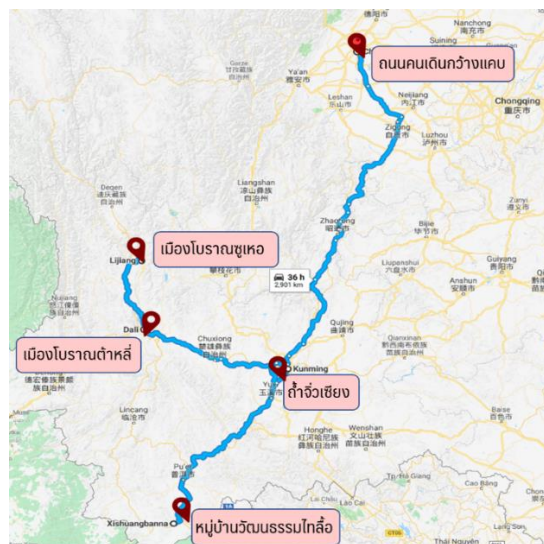
แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในระยะไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากเส้นทางที่ศึกษา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมือง เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางใน สปป. ลาว จำนวน 2 แห่ง ดังภาพ 3

ภาพ 3 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3) สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู)

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในระยะไม่เกิน 50 กิโลเมตรจากเส้นทางที่ศึกษา ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมือง เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษานบนเส้นทางในสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 5 แห่ง ดังภาพ 4

ภาพ 4 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษานบนเส้นทางมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู)

6. สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายในแหล่งท่องเที่ยว

สภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวสำหรับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้าน เศรษฐกิจ ทั้งนี้ โครงการย่อยที่ 2 ได้พิจารณาด้านที่ 1 2 และ 3 เท่านั้น เนื่องจากการศึกษาด้านเศรษฐกิจอยู่ใน ขอบเขตการดำเนินการของโครงการแผน ซึ่งทั้ง 3 ด้านเป็นการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามขอบเขตการวิจัย (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา สอดคล้องตาม

เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ด้านสังคม (เป้าหมายที่ 4-8) และด้านสิ่งแวดล้อม (เป้าหมายที่ 9-12) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางที่ศึกษา

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
เขื่อนภูมิพล (จ.ตาก)	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ลานจอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ ร้านอาหาร ร้านค้า และที่พัก ตั้งอยู่ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว - มีเรือเล็กสำหรับรับส่ง นักท่องเที่ยว ไปยังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่ง	- กิจกรรมล่องแพ ล่องเรือ ร้านอาหาร ร้านค้าและของฝาก ดำเนินกิจการโดยคนในท้องถิ่น - พนักงานภายในแหล่งเป็นคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการจ้างงาน	- มีจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยว - มีการปรับปรุงทัศนียภาพภายในแหล่งท่องเที่ยว - มีการจัดวางถังขยะ และแยกประเภทขยะ ไว้ตามจุดที่เหมาะสม - จัดเส้นทางจักรยาน และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ภายในแหล่ง เพื่อลดการใช้พลังงาน เชื้อเพลิงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (จ.สุโขทัย)	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ศาสนา	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ลานจอดรถ - การเดินทางภายในอุทยานฯ มีบริการ	- บริเวณโดยรอบอุทยานมีชุมชนเมืองเก่าที่เป็นจุดเชื่อมโยงให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมการเรียนรู้ การทำสังคโลก - ภายในอุทยานมีการบรรยายหรือการให้	- กฎระเบียบห้ามไม่ให้นำสินค้าหาบเร่เข้ามาจำหน่ายในอุทยานฯ - ไม่อนุญาตให้นำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาในเพื่อนที่อุทยาน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		รถรางนำเที่ยว รถไฟฟ้า รถจักรยาน ให้เช่า	ข้อมูลประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับแหล่ง ท่องเที่ยว ส่งเสริมใน เรื่องไกด์ท้องถิ่น	ฯ แต่มีลานจอดรถไว้ บริการนักท่องเที่ยว - มีป้ายห้ามและข้อ ควรปฏิบัติสำหรับ นักท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติ ภูหินร่องกล้า (จ. พิษณุโลก)		- มีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ห้องน้ำสาธารณะ ลานจอดรถ รวมถึง ป้ายบอกทางไปยังจุด ท่องเที่ยวแต่ละจุด ภายในแหล่ง - ไม่มีรถโดยสาร สาธารณะให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว ภายในแหล่ง	- ผู้ประกอบการร้านค้า ภายในแหล่ง ท่องเที่ยวเป็นคนใน พื้นที่ - มีไกด์ท้องถิ่น เพื่อ ให้บริการแก่นัก ท่องเที่ยว	- มีจุดท่องเที่ยวทาง ธรรมชาติภายใน แหล่งที่สวยงาม - จัดเส้นทางศึกษา ธรรมชาติ - มีถังขยะตั้งไว้ตามจุด ที่เหมาะสม มีการคัด แยกขยะ และกำจัด ขยะด้วยเตาเผาขยะ อย่างถูกวิธี - นักท่องเที่ยวบางส่วน ทิ้งขยะไม่ถูกที่ และ ไม่คัดแยกขยะ - การฝังศพตามความ เชื่อทางศาสนาของ ชาวบ้าน
อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว (จ.เพชรบูรณ์)	การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ และ ศาสนา	- อุทยานฯ และวัดพระ ธาตุผาซ่อนแก้ว มีสิ่ง อำนวยความสะดวก ไว้บริการ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ - อุทยานฯ มีที่พักไว้ บริการนักท่องเที่ยว - การเข้ามาของ นักท่องเที่ยว โดย	- ทางอุทยานมีนโยบาย จ้างเยาวชนและ นักเรียนในท้องถิ่น เพื่อหารายได้พิเศษ ด้วยการมากวาด ใบไม้ ตัดกิ่งไม้ ทำ ความสะอาดภายใน อุทยานในช่วงวันหยุด - ผลผลิตทาง การเกษตรที่ได้จาก การเพาะปลูกของคน	- วัดพระธาตุผาซ่อน แก้ว มีสถาปัตยกรรม ที่สวยงาม ตั้งอยู่ ท่ามกลางภูเขาสูง ล้อมรอบไปด้วย ธรรมชาติที่งดงาม และเงียบสงบ - สถานที่พักบางแห่ง ไม่ได้สร้างในบริเวณที่ ถูกต้องตามกฎหมาย

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		ส่วนมากจะเป็นที่พักหรือการจัดค่ายพักแรม	ในท้องถิ่น มีทั้งแบบที่นำมาจำหน่ายเองหรือผ่านสถานประกอบการในพื้นที่	หรือไม่มีเอกสารสิทธิในการก่อสร้าง
ท่องเที่ยวเมือง (จ.อุตรดิตถ์) - ตัวเมืองลับแล - วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง - วัดพระแท่นศิลาอาสน์ - ตลาดหัวดง	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม	- มีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว - การเดินทางภายในแหล่งสามารถเดินทางได้ด้วยรถขนส่งสาธารณะและรถส่วนบุคคลได้สะดวก	- เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบการเยี่ยมชมวิถีชีวิต วัฒนธรรม และการประกอบอาชีพ ของชุมชน - มีวัตถุดิบและผลผลิตต่าง ๆ ของท้องถิ่นมีปริมาณและคุณภาพที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้เพียงพอ	- มีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ รวมถึงผลผลิตทางการเกษตรที่มีชื่อเสียง เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้แก่ทุเรียนหลงลับแล หลีนลับแล ลองกอง เป็นต้น - มีเส้นทางปั่นจักรยานสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยว
ท่องเที่ยวเมือง (จ.แพร่) - กำแพงเมืองแพร่ - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ และศาสนา	- มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ในรูปแบบการนั่งรถรางชมเมือง ไหว้พระ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ - บริเวณตัวเมืองแพร่ เส้นทางจราจรค่อนข้างแคบ - สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น	- มีรถรางชมเมืองที่ทาง อบจ. จัดเตรียมไว้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว 2 ช่วงเวลา - มีมีคฤหาสน์เก่าอาสนวิหาร บรรยายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว (นักศึกษาจิตอาสา) - มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาทำเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม	- มีการออกกฎให้ประชาชนนำขยะออกมาวางไว้ที่จุดรวมขยะ ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา 04.00น. จะมีรถขยะของเทศบาลมาเก็บในแต่ละจุด โดยไม่มีถังขยะบริเวณหน้าบ้าน - มีหน่วยงานเทศบาลเมืองแพร่ ดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดและการเก็บขยะในพื้นที่

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
ท่องเที่ยวเมือง (จ.พะเยา) - กว๊านพะเยา - วัดดิลกอาราม - วัดศรีโคมคำ	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ศาสนา	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อนบริเวณจุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า เป็นต้น - มีระบบขนส่งสาธารณะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	- มีผู้ประกอบการจากต่างถิ่น เข้ามาลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น	- มีจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ได้แก่ กว๊านพะเยา - มีเส้นทางเดินเส้นทางออกกำลัง และเส้นทางปั่นจักรยาน บริเวณรอบกว๊านพะเยา - ใช้เรือพายข้ามฟากไปยังจุดท่องเที่ยว ไม่ใช้เรือที่ติดเครื่องยนต์เพื่อลดการเกิดมลพิษ
ท่องเที่ยว อ.เชียงของ (จ.เชียงราย) - วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมืองเชียงของ - วัดหลวงไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัยชุมชนไทลื้อ	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	- มีที่พักหลายรูปแบบสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ รวมไปถึงร้านค้า ร้านอาหาร - มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	- มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) - มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ไทลื้อ	- ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขา แม่น้ำโขงไหลผ่าน และมีภูมิอากาศที่ดี - ปัญหาระบบการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการจัดตารางเวลารถเก็บขยะ และปัญหาเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน
ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย - วัดจอมแก้วมณีรัตน - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านทำกระดาษสา	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า - มีรถโดยสารสาธารณะให้เช่า	- กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น ได้แก่ การหัตถกรรม ผ้าทอ อาหารท้องถิ่น เป็นต้น	- มีสถานที่ท่องเที่ยวและทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม - มีการล่าสัตว์ป่าเพื่อนำมารับประทาน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		ท่องเที่ยวไปตาม เส้นทางท่องเที่ยว ภายในแหล่ง		ส่งผลให้จำนวนสัตว์ ป่าลดน้อยลง
ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำ ทา - พระธาตिसามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาฮา	การท่องเที่ยวเชิง วิถีชีวิตชุมชน	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ นักท่องเที่ยวได้ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า เป็นต้น - มีเส้นทางเข้าถึงจุด ท่องเที่ยว - เส้นทางเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยวบางส่วน เข้าถึงยาก ไม่สะดวก เนื่องจากสภาพผิว ถนนเป็นดิน และมี หลุมบ่อ - มีระบบขนส่ง สาธารณะสำหรับ รองรับนักท่องเที่ยว	- กิจกรรมท่องเที่ยวที่ เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ท้องถิ่นและภูมิ ปัญญาชาวบ้าน - บริการอาหารท้องถิ่น รวมถึงวัตถุดิบ แก่ นักท่องเที่ยว	- มีสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติที่สวยงาม - มีกิจกรรมท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ ได้แก่ การเดินป่า การ ล่องเรือ เป็นต้น
หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ (เมืองสิบสองปันนา)	การท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	- สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายใน แหล่ง เช่น ป้ายให้ ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ตุ๊กตเงินสด เป็นต้น - มีที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ที่ ดำเนินการโดยชาวไท ลื้อ ที่สามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้มาก	- คนท้องถิ่นได้รับการ จัดสรรพื้นที่ในตลาด สดกาหลันป่า (Ganlanba) เพื่อ จำหน่ายสินค้า ทางการเกษตร ได้แก่ ผลไม้ เครื่องเทศ สมุนไพร เครื่องยาจีน เป็นต้น - ชาวไทลื้อส่วนใหญ่ สามารถสื่อสาร ภาษาไทยได้ เป็นการ เพิ่มโอกาสทางการค้า	- ขาดความพร้อมด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก แก่นักท่องเที่ยวภายใน แหล่ง เช่น ห้องน้ำไม่ สะอาด ตุ๊กตเงินไม่ สามารถใช้งานได้ - ขาดระบบการจัดการ ขยะที่ดี ไม่มีการเก็บ ข้อมูลปริมาณขยะ

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		ถึง 300 – 400 คน ต่อวัน - การบริการด้านที่พัก ยังไม่ได้ มาตรฐานสากล เนื่องจากกิจกรรม ต่าง ๆ ดำเนินการ โดยชาวบ้าน	และประสิทธิภาพ การบริการ - มีกิจกรรมเชิง วัฒนธรรมให้ นักท่องเที่ยวเข้ามา มีส่วนร่วม เช่น การ เล่นน้ำสงกรานต์ที่ นักท่องเที่ยวสามารถ เข้ามาสัมผัส ประสบการณ์ได้ ตลอดทั้งปี	
ถ้ำจิ่วเซียง (เมืองคุนหมิง)	การท่องเที่ยวเชิง นิเวศ	- มีสิ่งอำนวยความสะดวก หลากหลายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ภายนอกถ้ำ มี ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ป้ายข้อมูลต่าง ๆ และภายในถ้ำ มีราว เกาะ ถังขยะ ป้าย เตือน ไฟส่องสว่าง เสียงห้ามรับ-ส่ง นักท่องเที่ยว - ไม่มีอารยสถาปัตย์ สำหรับผู้สูงอายุและผู้ พิการ	- การมีส่วนร่วมของคน ในท้องถิ่นจำกัดอยู่ใน ระดับผู้ใช้แรงงาน มากกว่าการบริหาร จัดการแหล่ง ท่องเที่ยว	- ทางเดินบางช่วง ภายในถ้ำมีความสั่น ลาดชัน และไม่มีราว เกาะ เป็นต้น อาจจะ ก่อให้เกิดอันตรายแก่ นักท่องเที่ยว - โครงสร้างทาง ธรรมชาติถูก เปลี่ยนแปลงเพื่อการ ท่องเที่ยว เช่น การ เจาะผนังถ้ำ การติด ไฟสี
เมืองโบราณต้าหลี่ (เมืองต้าหลี่)	การท่องเที่ยวเชิง วิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับรองรับ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำสาธารณะ ที่ พัก ร้านอาหาร	- มีอัตลักษณ์ด้าน ศิลปวัฒนธรรมและ สถาปัตยกรรม - บริการอาหารท้องถิ่น แก่นักท่องเที่ยว	- มีการจัดวางถังขยะไว้ ตามจุดต่าง ๆ ที่ เหมาะสม มีการแยก ประเภทขยะ

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก จุดแลกเปลี่ยนเงินตรา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น - มีระบบขนส่งสาธารณะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	- จำหน่ายสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	
เมืองโบราณซูเหอ (เมืองลี่เจียง)	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ถึงขยะ ป้ายให้ข้อมูลทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ QR Code ศูนย์บริการแนะนำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว) ตู้กดเงินสด เป็นต้น - ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลใหญ่ เช่น ตรุษจีน ไม่เพียงพอ	- มีรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น การขี่ม้าหรือบริการนั่งรถม้า ราคา 100 หยวน ซึ่งจะมีคนท้องถิ่น (ชนเผ่าต้าซิน) เป็นผู้ดูแลม้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว - นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นได้จากช่างท้องถิ่นที่ทำงานหัตถกรรม อาทิ เครื่องเงิน ผ้าทอ บริเวณหน้าร้าน และเรียนรู้การทำขนมปังพื้นเมือง เป็นต้น - มีพื้นที่ให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดแสดงและเล่นดนตรีบริเวณ	- ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มีพนักงานทำความสะอาดทั้งพื้นถนนและแหล่งน้ำ - ขาดระบบการจัดการขยะและของเสียที่ดี (การซักผ้าในแหล่งน้ำ การกำจัดมูลสัตว์) ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำในชุมชน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
			Listening Music Square	
ซอยเดินกว้างแคบ (เมืองเฉิงตู)	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำสาธารณะ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก จุดแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น - การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก - ไฟส่องสว่างไม่เพียงพอ และไม่มีจุดหลบพักหรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วงฤดูฝน - ขนาดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว	- มีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมให้คงเดิม - กิจกรรมการท่องเที่ยวที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น - จำหน่ายสินค้าที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น - บริการอาหารและเครื่องดื่ม ท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	- มีการจัดวางถังขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการแยกประเภทขยะ

7. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

คณะวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) มากำหนดเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแต่ละพื้นที่อย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อ

สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) โดยการกำหนดกลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ

การศึกษา แสดงให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของประเทศไทยสอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่ มีโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านที่พักและร้านอาหาร อย่างไรก็ตาม ควรพัฒนาด้านการจัดการขยะ กิจกรรมท่องเที่ยวและสถาปัตยกรรมที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนและธรรมชาติ ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน ผู้ประกอบการ และภาครัฐ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) มีความพร้อมในการรองรับเฉพาะด้านที่พักเท่านั้น แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ขาดการปรับปรุง ซ่อมแซม และบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรพัฒนาด้านทักษะและมาตรฐานงานบริการ การจัดการขยะและรักษาความสะอาด การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐ รวมถึงแนวทางการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในทุกองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างไรก็ตาม ควรกำหนดแนวทางป้องกันกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าว จะช่วยขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ทั้ง 6 กิจกรรม รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ ทั้งด้านลบและด้านบวก จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและนำเสนอความคิด เพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ทำให้ทราบถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาต่อยอด และจุดด้อยของแหล่ง รวมถึงปัจจัยภายนอก สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อยอดเพื่อเสนอเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ให้แต่ละภาคส่วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทของตนเอง โดย ภาครัฐ สามารถนำผลงานวิจัยดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค รวมถึงออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่รองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว นอกจากการบริหารจัดการด้านธุรกิจแล้ว ต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความเปราะบางด้านวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดและลดการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ ภาคประชาชน ควรทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมใน

การกำหนดทิศทางหรือรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง นอกจากนี้ ยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวได้ เช่น จัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจากภูมิปัญญา และอาหารท้องถิ่น และภาคการศึกษาและวิชาการ สามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพัฒนาต่อยอดแต่ละกิจกรรม โลจิสติกส์ท่องเที่ยวและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ประกอบการหาแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

บทคัดย่อ

การเติบโตทางเศรษฐกิจจากการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในทั่วทุกภูมิภาคของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมากเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมดังกล่าว ดังนั้น เพื่อป้องกันผลกระทบทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว การศึกษานี้ จึงเลือกศึกษาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) ไปยังจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย ผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ได้แก่ แขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ได้แก่ เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ซึ่งเป็นหนึ่งในเส้นทางท่องเที่ยวที่กำลังอยู่ในความสนใจของประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นที่แนวทางการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อสังคมและวัฒนธรรม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว (ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า การเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยว) ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน เฉพาะด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) และ TOWS Matrix เพื่อให้ทราบถึงกลยุทธ์ที่เหมาะสม และพิจารณาเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแต่ละประเทศ เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนานโยบายดังกล่าวต่อไป

จากการศึกษา พบว่า การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของประเทศไทยสอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่ มีโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านที่พัก และร้านอาหาร โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ ควรพัฒนาระบบการจัดการขยะ การมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชน การผลิตและจำหน่ายของที่ระลึกที่มีอัตลักษณ์ การควบคุมสถาปัตยกรรมของสิ่งปลูกสร้างใหม่ ระบบขนส่งสาธารณะที่สามารถเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว มีราคาที่เป็นมาตรฐานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมาตรการการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่กระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) จากการประเมินแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา พบว่ามีความพร้อมในการรองรับเฉพาะด้านที่พักเท่านั้น แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ขาดการปรับปรุง ซ่อมแซม และบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวควรได้รับการพัฒนาด้าน

ความสะอาด ควรปรับปรุงมาตรฐานการให้บริการและทักษะของพนักงานด้านการบริการของร้านอาหาร ควรมีการตรวจสอบสภาพความพร้อมของรถโดยสารสาธารณะ ที่อาจส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้โดยสารและการปล่อยมลพิษทางอากาศ รวมถึงควรดำเนินการตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และคงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติที่บริสุทธิ์ของประเทศ และสำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) มีความพร้อมในทุกองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ได้เสนอข้อเสนอแนะดังนี้ ควรให้ความสำคัญกับการใช้ภาษาสากล (อังกฤษ) เพื่อลดอุปสรรคการสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวต่างชาติและผู้ให้บริการ การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพของแหล่ง หลีกเลี่ยงการปรุงแต่งแหล่งท่องเที่ยวด้วยแสงไฟ หรือเสียง ที่มากเกินไป และการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชุมชนดั้งเดิม

คำสำคัญ: การพัฒนาโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน, ภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย

Abstract

Increasing economic growth from tourism industry development in Southeast Asia requires vast quantity of natural resources consumption in order to drive the industry. Therefore, to prevent negative impacts on society, culture and the environment, this study aims to investigate tourism destination along the route; from the Lower North Cluster 1 of Thailand (Uttaradit, Phitsanulok, Sukhothai, Tak and Phetchabun Provinces) to Phrae, Payao and Chiangrai Provinces, Lao People's Democratic Republic (Bokeo and Luang Namtha Provinces) and the People's Republic of China (Xishuangbanna, Kunming, Dali, Lijiang and Chengdu), which is a tourism route of interest of Thailand and neighboring countries. The goal of this study is to provide recommendations on sustainable tourism management of selected tourism destination on the route. This study focuses on socially and culturally responsible and environmentally friendly tourism logistics management. The data and information on tourism logistics activities of the selected destinations obtained from in-depth interviews of key informants of the destinations were analyzed using sustainable development concept, particularly on social (cultural) and environmental aspects. The tourism logistics activities considered in this study were accommodation, restaurant, shop and souvenirs, transportation and tourist's activities. Then, SWOT analysis and TOWS matrix were conducted for suitable strategies. Only the strategies in compliance with sustainable tourism development policies of each countries were reported as recommendations.

The results suggested that tourism logistics management of Thailand follows the 2nd National Tourism Development Plan (2017-2021), Ministry of Tourism and Sports. The majority of the selected tourism destinations have adequate capacity to serve tourists in both accommodation and restaurant. However, they could be improved on waste management system, participation among public, private and government sectors, production and sale of unique souvenirs, control on the new buildings' architecture, and environmentally friendly public transportation options to access each destination with standard fee, including regulations to minimize impacts from tourist's activities on locals and maximize safety for tourist. Lao People's Democratic Republic (Bokeo and Luang Namtha Provinces) has adequate capacity only on accommodation. There are a lack of maintenance and continual management of tourism destinations by responsible units. In addition, each destination should be cleaned up, services

and skills of restaurants' staffs should be improved, conditions of public transport should be checked to maintain a good condition for passenger's safety and emission control. The country should follow their National Sustainable Tourism Development Plan, particularly on natural resource consumption to serve the expansion of tourism industry, while maintaining the pure nature of the country. For the People's Republic of China (Xishuangbanna, Kunming, Dali, Lijiang and Chengdu), the country is ready in every tourism logistics activities aspects. However, China should pay attention to foreign language skills (e.g. English) of workers in tourism sector to ease in communication issue between foreign tourists and workers in tourism sector. Each tourism destination should be managed in a way to preserve an intrinsic value of the place, avoid an obsessive amount of sound and light, or other operation that may cause negative impacts on the locals' lifestyle.

Keyword: Logistics Development for Sustainable Tourism, Lower North Cluster 1 of Thailand

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อ.....	บ
Abstract	ผ
สารบัญ	พ
สารบัญภาพ.....	ม
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	4
1.3 กรอบขั้นตอนการวิจัย.....	4
1.4 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2	7
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1.1 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	7
2.1.2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	8
2.1.3 แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Thinking).....	11
2.1.4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals).....	11
2.2 องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว.....	13
2.2.1 องค์กรและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว	13

2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
2.3.2 นโยบายด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง.....	22
2.3.3 ข้อมูลรายพื้นที่บนเส้นทางที่ศึกษา.....	25
2.4 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย	33
2.4.1 การคัดเลือกแหล่งเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	33
2.4.2 การดำเนินการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	34
2.4.3 การประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว	35
2.4.4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว	36
บทที่ 3.....	39
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสัมภาษณ์เชิงลึก	39
3.2 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	42
3.3 การออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก	44
3.4 การเก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	44
3.5 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis).....	45
3.6 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	45
บทที่ 4.....	46
4.1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา.....	46
4.2 ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว.....	67
4.2.1 ประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย	67
4.2.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา)	110
4.2.3 สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู).....	117

4.3 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายในแหล่งท่องเที่ยว.....	139
4.4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว.....	147
4.5 กลยุทธ์การพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว.....	168
4.6 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม.....	203
แผนที่ 5.....	228
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	228
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	230
บรรณานุกรม.....	231
ภาคผนวก	233
แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	233
ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เข้าพบ.....	239
ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์.....	251

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย (การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 Sustainable production and consumption)	5
ภาพ 2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	9
ภาพ 3 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs).....	12
ภาพ 4 องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว	34
ภาพ 5 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ประเทศไทย.....	68
ภาพ 6 พื้นที่บริเวณสันเขื่อนที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเที่ยวชม ณ เขื่อนภูมิพล.....	69
ภาพ 7 การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ ณ เขื่อนภูมิพล.....	69
ภาพ 8 ป้ายประกาศข้อห้ามเพื่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ณ เขื่อนภูมิพล.....	69
ภาพ 9 จุดบริการน้ำดื่มและบริการห้องน้ำ.....	70
ภาพ 10 ลานปูนจอดรถ ณ เขื่อนภูมิพล	70
ภาพ 11 ที่จอดรถนักท่องเที่ยว บริเวณสันเขื่อนภูมิพล	70
ภาพ 12 บ้านพักบริการนักท่องเที่ยว	71
ภาพ 13 บ้านพักรับรองนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ ณ เขื่อนภูมิพล	71
ภาพ 14 เรือนแพ ณ เขื่อนภูมิพล.....	71
ภาพ 15 เรือสำราญ ณ เขื่อนภูมิพล	71
ภาพ 16 ร้านอาหารเรือนแก้ว ณ เขื่อนภูมิพล	72
ภาพ 17 การใช้ผักปลอดสารพิษ จากโครงการชีววิถีชุมชน.....	72
ภาพ 18 ร้านอาหารบนแพ ณ เขื่อนภูมิพล	72
ภาพ 19 ร้านอาหารบริเวณตลาดลานโพธิ์ ณ เขื่อนภูมิพล.....	72
ภาพ 20 ร้านจำหน่ายสินค้าบริเวณสันเขื่อนภูมิพล	73
ภาพ 21 ร้านค้าบริเวณตลาดลานโพธิ์ ณ เขื่อนภูมิพล.....	73
ภาพ 22 ป้ายแสดงข้อมูลอัตราค่าบริการเรือท่องเที่ยว ตามจุดต่าง ๆ.....	74
ภาพ 23 การตรวจเช็ครายชื่อผู้โดยสาร โดยกรมเจ้าท่า	74
ภาพ 24 กิจกรรมนักท่องเที่ยวปั่นจักรยาน.....	74
ภาพ 25 ท่องเที่ยวหาดหัวหิน.....	74
ภาพ 26 การจัดกิจกรรมวันวาเลนไทน์.....	74
ภาพ 27 โบราณสถานภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย.....	76
ภาพ 28 ป้ายให้ข้อมูลตามจุดต่าง ๆ ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย	76

ภาพ 29 ป้ายห้ามและกฎข้อบังคับสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย	76
ภาพ 30 รถรางนำชมรอบ ๆ บริเวณอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย	77
ภาพ 31 บริการเช่ารถไฟฟ้าภายในอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย	77
ภาพ 32 บริการเช่ารถจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อปั่นภายในอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย	77
ภาพ 33 รูปแบบที่พัก ทั้งแบบโรงแรม และแบบโฮมสเตย์ ณ จังหวัดสุโขทัย	78
ภาพ 34 การมีส่วนร่วมในโครงการลดการใช้พลังงาน และลดการปล่อยมลพิษของที่พัก ณ จังหวัดสุโขทัย	78
ภาพ 35 ร้านอาหารโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย	79
ภาพ 36 เมนูอาหารไทย ณ จังหวัดสุโขทัย	79
ภาพ 37 ชาวบ้านเข้ามาขายอาหารตามจุดต่าง ๆ ภายในอุทยานฯ ณ จังหวัดสุโขทัย	79
ภาพ 38 ของที่ระลึกที่จำหน่ายบริเวณอุทยานฯ และตลาดนัดที่จัดขึ้น ณ จังหวัดสุโขทัย	80
ภาพ 39 การเที่ยวชมเพื่อศึกษาโบราณสถานและโบราณวัตถุตามจุดเรียนรู้ต่าง ๆ ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	81
ภาพ 40 ศูนย์นวดแผนไทยภายในอุทยานฯ ณ จังหวัดสุโขทัย	81
ภาพ 41 เดินเที่ยวชมตลาดทำน้ำรับเสด็จฯ ภายในอุทยานฯ ณ จังหวัดสุโขทัย	81
ภาพ 42 โรงเรียนการเมือง	83
ภาพ 43 ลานหินปุ่ม	83
ภาพ 44 ผาซุ้ง	83
ภาพ 45 เส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว	84
ภาพ 46 จุดจอดรถบริเวณลานหินปุ่ม	84
ภาพ 47 บริเวณจุดกางเต็นท์	85
ภาพ 48 บ้านพักภายในอุทยานภูหินร่องกล้า	85
ภาพ 49 ร้านอาหารภายในอุทยานภูหินร่องกล้า	85
ภาพ 50 ร้านขายของที่ระลึก สำนักงานอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า	86
ภาพ 51 วัดพระแท่นศิลาอาสน์	87
ภาพ 52 พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น	87
ภาพ 53 พิพิธภัณฑ์เมืองลับแล	88
ภาพ 54 วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง	88
ภาพ 55 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	88
ภาพ 56 ที่พักแบบโฮมสเตย์ ณ อำเภอลับแล	89
ภาพ 57 ตัวอย่างอาหารเข้าบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักในโฮมสเตย์	89
ภาพ 58 ข้าวพันผัก ณ อำเภอลับแล	90
ภาพ 59 กลุ่มแม่บ้านน้ำท่วมร่วมใจ จำหน่ายข้าวพันผัก ณ อำเภอลับแล	90
ภาพ 60 ทุเรียนและกลางสาด ผลไม้ที่ปลูกในจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว	90
ภาพ 61 เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์เมืองลับแล	91

ภาพ 62 ตลาดผลไม้ ณ อำเภอลับแล.....	91
ภาพ 63 วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ณ อำเภอลับแล.....	91
ภาพ 64 ม่อนลับแล ณ อำเภอลับแล	91
ภาพ 65 วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว	92
ภาพ 66 จุดชมวิวยะเลหมอก.....	92
ภาพ 67 รีสอร์ทในเขาค้อ.....	93
ภาพ 68 ที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ.....	94
ภาพ 69 คุ่มเจ้าหลวง	95
ภาพ 70 พระธาตุข่อยแอ	95
ภาพ 71 พระธาตุอินทร์แขวน	96
ภาพ 72 วัดพงษ์สุนันท์.....	96
ภาพ 73 การให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว	96
ภาพ 74 เส้นทางปั่นจักรยาน	97
ภาพ 75 ธรรมชาติเมือง.....	97
ภาพ 76 ป้ายจุดจอดรถรางและป้ายแสดง เส้นทางปั่นจักรยาน.....	97
ภาพ 77 ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองแพร่.....	97
ภาพ 78 จุดจอดรถบริเวณวัดพระธาตุข่อยแอ	97
ภาพ 79 ลิฟท์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ณ วัดพระธาตุข่อยแอ	97
ภาพ 80 รูปแบบห้องพัก ณ อ.เมืองแพร่	98
ภาพ 81 การให้บริการจักรยานแก่ผู้เข้าพัก.....	98
ภาพ 82 นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าจากคนท้องถิ่น.....	99
ภาพ 83 อาหารท้องถิ่น (ขนมจีนน้ำย้อย).....	99
ภาพ 84 ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตำเตา (สาหร่าย).....	99
ภาพ 85 ร้านอาหารบริเวณตลาดสดเมืองแพร่.....	99
ภาพ 86 ร้านจำหน่ายสินค้า ผ้าหม้อห้อม ณ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่.....	99
ภาพ 87 โฮมสเตย์ ณ จังหวัดแพร่.....	100
ภาพ 88 สินค้า OTOP ของจังหวัดแพร่.....	100
ภาพ 89 นักรถรางชมเมือง	100
ภาพ 90 เข้าวัดฟังธรรม ณ วัดพระธาตุอินทร์แขวน.....	100
ภาพ 91 เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ณ คุ่มเจ้าหลวง.....	101
ภาพ 92 นักท่องเที่ยวเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม	101
ภาพ 93 กว๊านพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา.....	102
ภาพ 94 วัดติโลกอาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา	102

ภาพ 95 ป้ายแสดงข้อมูลและกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว บริเวณท่าเรือกว๊านพะเยา.....	102
ภาพ 96 รถโดยสารสาธารณะให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว.....	103
ภาพ 97 เรือแจวนักท่องเที่ยวไปยังวัดโลต้อาราม.....	103
ภาพ 98 คนท้องถิ่นพายเรือบริการนักท่องเที่ยว.....	103
ภาพ 99 เสื้อชูชีพเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว.....	103
ภาพ 100 รายการอาหารปลาน้ำจืด ณ ร้านอาหาร จ.พะเยา.....	104
ภาพ 101 แกงฮังเล ณ ร้านอาหาร จ.พะเยา.....	104
ภาพ 102 ปลาสามพะเยา.....	105
ภาพ 103 สินค้าของที่ระลึกวางจำหน่าย ณ ท่าเรือกว๊านพะเยา.....	105
ภาพ 104 กิจกรรมนักท่องเที่ยว ปั่นจักรยาน ให้อาหารปลา.....	106
ภาพ 105 ประเพณีเวียนเทียนกลางน้ำ.....	106
ภาพ 106 แหล่งท่องเที่ยว อำเภอเชียงของ.....	107
ภาพ 107 ที่พักในอำเภอเชียงของ.....	108
ภาพ 108 อาหาร ณ อำเภอเชียงของ.....	109
ภาพ 109 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางแขวงบ่อแก้ว และ แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	110
ภาพ 110 วัดพระธาตุตากผ้าทอง.....	111
ภาพ 111 ล่องเรือ slow boat.....	112
ภาพ 112 ตลาดกลางคืน หลวงน้ำทา.....	114
ภาพ 113 พระธาตุพุมพัก หลวงน้ำทา.....	114
ภาพ 114 บริการเช่ารถจักรยานยนต์และรถตู้ ณ เมืองหลวงน้ำทา.....	115
ภาพ 115 อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้าวเปิยก ผอ ส้มตำ และไก่ย่าง.....	116
ภาพ 116 ผ้าฝ้ายทอย้อมสีธรรมชาติ.....	116
ภาพ 117 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู).....	117
ภาพ 118 หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	118
ภาพ 119 ที่จำหน่ายตัว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	119
ภาพ 120 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	119
ภาพ 121 รถโดยสารระบบไฟฟ้า (Electric vehicle) ให้บริการนักท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	119
ภาพ 122 อาหารท้องถิ่น ณ เมืองสิบสองปันนา.....	120
ภาพ 123 ขนมหวานท้องถิ่น ณ เมืองสิบสองปันนา.....	120
ภาพ 124 ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	121
ภาพ 125 ตลาดสดกาหลันป่า.....	121

ภาพ 126 การแยกขยะและถังขยะบริเวณตลาดสดกาหลันป่า.....	121
ภาพ 127 เล่นน้ำสงกรานต์ที่บริเวณลานสาตน้ำ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ	121
ภาพ 128 แสดงโชว์พาราณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ.....	121
ภาพ 129 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง.....	122
ภาพ 130 ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง.....	122
ภาพ 131 ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง.....	122
ภาพ 132 ถังขยะ ปุ่มฉุกเฉิน ป้ายเตือน อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง.....	123
ภาพ 133 บริเวณทางเดินภายในถ้ำจิวเซียง	123
ภาพ 134 บริการเสิร์ฟ รับ – ส่ง นักท่องเที่ยวภายในถ้ำจิวเซียง.....	123
ภาพ 135 บริการกระเช้า รับ – ส่ง นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง.....	123
ภาพ 136 ร้านอาหาร ณ ถ้ำจิวเซียง.....	124
ภาพ 137 พื้นที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และที่นั่งพัก ภายในถ้ำจิวเซียง	124
ภาพ 138 ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ณ ถ้ำจิวเซียง.....	125
ภาพ 139 กิจกรรมนั่งเรือชมธรรมชาติ ณ ถ้ำจิวเซียง.....	125
ภาพ 140 จุดแสดงนิทรรศการหินแปลก (Grotesque stones) ภายในถ้ำจิวเซียง	126
ภาพ 141 จุดถ่ายรูปและบริการอัดรูปภายในถ้ำจิวเซียง	126
ภาพ 142 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในเมืองโบราณต้าหลี่.....	127
ภาพ 143 บริการเช่ารถและบริการรถสาธารณะภายในเมืองโบราณต้าหลี่	127
ภาพ 144 ที่พักภายในเมืองโบราณต้าหลี่	128
ภาพ 145 ป้ายบอกที่พักภายในเมืองโบราณต้าหลี่.....	128
ภาพ 146 รถกระบะ 3 ล้อ รับเศษอาหารภายในเมืองโบราณต้าหลี่	128
ภาพ 147 ร้านจำหน่ายอาหารและขนมท้องถิ่นภายในเมืองโบราณต้าหลี่.....	129
ภาพ 148 ร้านจำหน่ายสินค้าภายในเมืองโบราณต้าหลี่	129
ภาพ 149 กิจกรรมนักท่องเที่ยว เช่น สเปาปลา ฟังดนตรี การเรียนปั้นดิน ภายในเมืองโบราณต้าหลี่	130
ภาพ 150 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ถังขยะ ห้องน้ำ และตู้กดเงินสด ณ เมืองโบราณซูเหอ.....	131
ภาพ 151 พนักงานทำความสะอาดภายในเมืองโบราณซูเหอ.....	131
ภาพ 152 บริการการเดินทางภายในเมืองโบราณซูเหอ.....	132
ภาพ 153 ที่พักภายในเมืองโบราณซูเหอ.....	132
ภาพ 154 ร้านอาหารภายในเมืองโบราณซูเหอ	133
ภาพ 155 ร้านจำหน่ายสินค้า (ของที่ระลึก) ภายในเมืองโบราณซูเหอ	134
ภาพ 156 บรรยากาศเมืองเก่าที่ปรับปรุงซ่อมแซมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพใจกลางเมืองเฉิงตู.....	135
ภาพ 157 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในซอยกว้างแคบ	135
ภาพ 158 การเดินทางภายในซอยกว้างแคบ	136

ภาพ 159 ร้านอาหารภายในซอยกว้างแคบ	137
ภาพ 160 ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกภายในซอยกว้างแคบ.....	137
ภาพ 161 กิจกรรมนักท่องเที่ยว เช่น เดินชมนิทรรศการ เดินเล่น ถ่ายภาพ และชิมอาหารท้องถิ่น ภายในซอยกว้างแคบ.....	138

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา.....	40
ตาราง 2 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกในการลงพื้นที่	46
ตาราง 3 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 1	50
ตาราง 4 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ของจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย ประเทศไทย และ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว	54
ตาราง 5 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาชนจีน	60
ตาราง 6 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน	66
ตาราง 7 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางที่ศึกษา	139
ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ SWOT เชื้อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย	147
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	149
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย	150
ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย	151
ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย	153
ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย	154
ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย	156
ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย	157
ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	158
ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	160
ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ SWOT หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน	161
ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ SWOT ถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน	162
ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน	164
ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน	165
ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ SWOT ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน	167

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ TOWS เชื้อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย.....	169
ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	171
ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย.....	173
ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย	176
ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย.....	177
ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย.....	180
ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย	182
ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย.....	184
ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ TOWS แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	187
ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ TOWS แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	190
ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ TOWS หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน	192
ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ TOWS ถ้ำจิวเชียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	194
ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ TOWS เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน	196
ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ TOWS เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน	198
ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ TOWS ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	201
ตาราง 38 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชื้อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย.....	203
ตาราง 39 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย	204
ตาราง 40 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย.....	206
ตาราง 41 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย	207
ตาราง 42 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย.....	209
ตาราง 43 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย.....	211
ตาราง 44 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย	212
ตาราง 45 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย.....	213
ตาราง 46 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	216
ตาราง 47 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	218
ตาราง 48 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	220
ตาราง 49 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ถ้ำจิวเชียง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	222
ตาราง 50 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน ...	223

ตาราง 51 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน	
สาธารณรัฐประชาชนจีน	224
ตาราง 52 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน	
สาธารณรัฐประชาชนจีน	226

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (กลุ่มจังหวัดฯ) ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิจิตร โขทัย ตาก และเพชรบูรณ์ และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (มณฑลเสฉวน) นั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดฯ และของมณฑลเสฉวน เนื่องจากทั้งสองกลุ่มพื้นที่มีความต้องการที่จะพัฒนาและสร้างมูลค่าการท่องเที่ยวของตนให้ได้มาตรฐานและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน อันจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย สวยงาม และเหมาะสมแก่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, 2555)

การศึกษาการท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และมณฑลเสฉวน พิจารณาให้จังหวัดพิจิตร โขทัย ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางที่มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก 4 จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ โขทัย ตาก และอุตรดิตถ์ เป็นจุดเริ่มต้นที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวไปยังจังหวัดอื่น ๆ ตามเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) ผ่านจังหวัดแพร่ จังหวัดพะเยา ถึงสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 ที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ข้ามไปยังแขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป. ลาว) เข้าสู่สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน เพื่อไปยังเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ซึ่งเป็นเมืองปลายทางบนเส้นทางของการศึกษานี้

จังหวัดในกลุ่มจังหวัดฯ ของประเทศไทย มีที่ตั้งและลักษณะภูมิประเทศ รวมถึงทรัพยากรที่เหมาะสมแก่การท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน แม้ว่าจังหวัดพิจิตร โขทัยจะไม่ได้มีทิศทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหลัก แต่เนื่องจากการส่งเสริมให้เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงกับภูมิภาคอื่น ๆ การศึกษาและการบริการด้านสุขภาพ ประกอบกับการมีสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งเชิงธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัดเก่าแก่ที่สวยงามเป็นจำนวนมาก จึงมีความเหมาะสมแก่การเป็นจุดให้นักเดินทางมาท่องเที่ยว ก่อนเดินทางไปยังจังหวัดอื่นบนเส้นทางต่อไป ซึ่งแตกต่างจากจังหวัดสุโขทัยและเพชรบูรณ์ ที่มีทิศทางการพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยจังหวัดสุโขทัยส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลก เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้มาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก และจังหวัดเพชรบูรณ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ในขณะที่จังหวัดตากและอุตรดิตถ์ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (เมียนมา) ที่ด่านแม่สอด และ

สปป. ลาว ที่ด่านภูตู ตามลำดับ จึงเน้นการพัฒนาการค้าชายแดนที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวบริเวณ ด่านชายแดนได้ (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ, 2555)

ในส่วนของมณฑลยูนนานและมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เมืองคุนหมิง และเมืองเฉิงตู โดยมีมณฑลเสฉวนถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาคตะวันตกของจีน เป็นศูนย์กลางทางด้านโลจิสติกส์ และมีการขนส่งระบบรางที่ใหญ่ที่สุดในพื้นที่ภาค ตะวันตกของจีน ทำให้มีความสะดวกในการเดินทาง และกำลังได้รับการพัฒนาเส้นทางขนส่งทางบกเชื่อมโยง มายังประเทศไทยอีกด้วย นอกจากนี้ ประชากรในมณฑลเสฉวนเป็นกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง มีความสนใจในการ ท่องเที่ยวต่างประเทศ และพื้นที่ของมณฑลเสฉวนมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่ยังคงความ เป็นเอกลักษณ์อยู่มาก มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และเชิงวัฒนธรรม (สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู, 2557 และ BIC, 2011)

จากทิศทางการพัฒนาของทั้งสองพื้นที่บนเส้นทางที่เลือกศึกษา จะเห็นได้ว่า มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้นักเดินทางมีความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางเพิ่มมากขึ้น ผลที่ตามมาคือ จำนวน นักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในเดือนกรกฎาคม ปี พ.ศ. 2558 จากสถิติสถานการณ์พักแรม จำนวนผู้เยี่ยมชม และรายได้จากผู้เยี่ยมชมของพื้นที่ศึกษาในประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และ เพชรบูรณ์ โดยกรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2558) พบว่า ค่าเฉลี่ยสถานการณ์พักแรมของทั้ง 5 จังหวัด มี ค่ากว่าร้อยละ 50 จากจำนวนผู้เยี่ยมชมทั้งสิ้น 112,553 คน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจในด้านบวก นั้น คือ เกิดรายได้จากผู้เยี่ยมชม คิดเป็นมูลค่าประมาณ 276 ล้านบาท หรือประมาณ 2,400 บาทต่อผู้เยี่ยมชม อย่างไรก็ตาม ผลกระทบด้านลบมีโอกาที่จะเกิดขึ้นได้เช่นกัน อาทิ การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายวัฒนธรรม ท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจนขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ควรปล่อยให้เกิดความเสียหายจนไม่สามารถฟื้นฟูอัตลักษณ์และทรัพยากรของท้องถิ่นกลับคืนมาได้ จึงมีความ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้ทุกพื้นที่นำหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปใช้ เพื่อให้เกิดการ เตรียมพร้อมและสามารถรองรับการเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นได้อย่างถูกทิศทาง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถทำได้ โดยดำเนินการตามหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน พิจารณาตามหลักความยั่งยืน 3 ประการ (The Three Pillars of Sustainability) ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และ สิ่งแวดล้อม โดยหลักความยั่งยืน ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสร้างความมั่งคั่งให้กับชุมชนและมีการกระจายรายได้ ให้กับทุกส่วนของพื้นที่ การระบุถึงประสิทธิผลของต้นทุนของทุกกิจกรรม และที่สำคัญคือ ความเป็นไปได้ที่บริษัท ร้านค้า จะประสบความสำเร็จทางด้านธุรกิจ รวมถึงความสามารถในการทำให้อุตสาหกรรมอยู่ได้ในระยะยาว ด้านสังคม หมายถึง การเคารพสิทธิมนุษยชนและความเท่าเทียมกันของทุกคนในสังคม อาศัยความเท่าเทียมกันในการ กระจายประโยชน์ หลีกเลี่ยงการเอาเปรียบ มุ่งเน้นการลดปัญหาความยากจน รวมไปถึงการเข้าใจและ

ยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์และจัดการทรัพยากร โดยเฉพาะทรัพยากรสิ้นเปลือง (non-renewable resources) หรือทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถทำได้ โดยการลดการใช้ ลดการปล่อยมลพิษสู่อากาศ พื้นดิน และแหล่งน้ำ รวมถึงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมรดกทางธรรมชาติ (UNEP and UNWTO, 2005) กล่าวโดยสรุป เป็นการรักษาสมดุลของหลักความยั่งยืนทั้ง 3 ด้าน ให้เหมาะสม นั่นเอง

เมื่อนำหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนมาใช้กับการท่องเที่ยว เกิดเป็นการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายความว่า การท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด พัฒนาสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างรายได้ทางการเงินให้กับชุมชน โดยหลักการนี้สามารถปรับใช้ได้กับการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือผจญภัยในแหล่งธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และชุมชน หรือเชิงธรรมชาติ ที่เป็นได้ทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรม เปลี่ยนแปลงไปตามกิจกรรมการท่องเที่ยวและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ อาจจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนด้วยเหตุผลอื่น ๆ นอกเหนือจากการท่องเที่ยว เช่น อุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมและ/หรือรองรับการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ทั้งในและนอกพื้นที่ สภาพแวดล้อมและชุมชนในท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบ ทั้งในแง่บวกและลบ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ความมีคุณภาพ หมายถึง คุณภาพประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม 2) ความต่อเนื่อง หมายถึง ความต่อเนื่องของทรัพยากร และวัฒนธรรม และ 3) ความสมดุล หมายถึง ความสมดุลของความต้องการและความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จะเห็นได้ว่าหลักการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนครอบคลุมกิจกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ในทุกด้าน ดังนั้น จึงถือเป็นหลักการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยนี้

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ว่าด้วยการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบ ให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการกระจายนักท่องเที่ยวและรายได้จากนักท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์ดังกล่าว ยังได้เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวทุกรูปแบบทั้งระบบ สอดรับกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และ 3) ส่งเสริมพื้นที่ที่มีศักยภาพที่ยังไม่ได้รับความนิยม จัดตั้งเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ เพิ่มความหลากหลาย เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา และฤดูกาล เกิดการกระจายรายได้และนักท่องเที่ยว (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ

โครงการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่เลือกศึกษาในแผนงานนี้

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลักบนเส้นทางที่เลือกศึกษา เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นที่แนวทางการจัดการด้านโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (Socio-cultural responsible and green logistics)

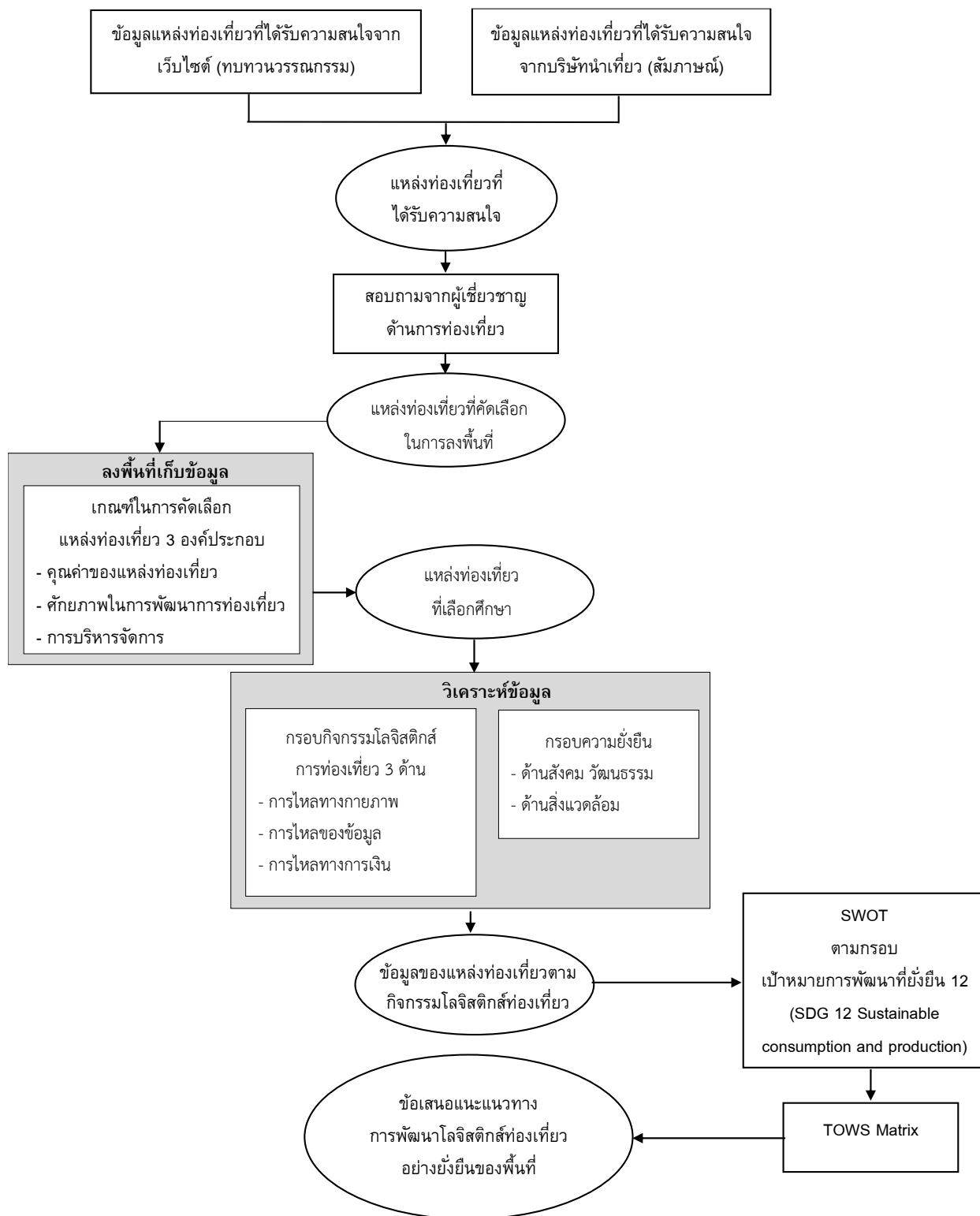
1.2.1. เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา

1.2.2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับพื้นที่

1.2.3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

1.3 กรอบขั้นตอนการวิจัย

สำหรับการวิจัยโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีนนั้น ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า เมื่อศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น จะส่งผลต่าง ๆ ตามมา เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหา เช่น การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายวัฒนธรรมท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ก่อให้เกิดความเสียหายจนไม่สามารถฟื้นฟูหรือเรียกคืนอัตลักษณ์และทรัพยากรของท้องถิ่นนั้นกลับมาได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยในงานวิจัยนี้ เลือกศึกษาหาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม และคณะวิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดของงานวิจัย

(การพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 12 Sustainable production and consumption)

1.4 นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านการจัดการทรัพยากร เพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจและสังคม และยังสามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศ

โลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Logistics) หมายถึง การพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวด้านการเดินทางของนักท่องเที่ยว การขนส่งนักท่องเที่ยว การลำเลียงสัมภาระของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง จุดบริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยพิจารณาการไหลทางกายภาพ ข้อมูล และการเงิน

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวบนเส้นทางจากพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิจิตร โลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) ผ่านจังหวัดเชียงราย ประเทศไทย แขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

1. ระดับท้องถิ่น ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. ระดับประเทศ ทราบถึงแนวทางการวางแผนและนโยบายด้านโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิจิตร โลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. ระดับนานาชาติ ทราบถึงแนวทางการร่วมมือด้านโลจิสติกส์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

บทที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงลึกทุกตัวแปรตามโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าและเขียนไว้ในตำรา เอกสารต่าง ๆ อย่างหลากหลาย เพื่อให้คณณักวิจัยนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวคิดที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีการจัดการทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ สังคม และสุนทรีย์ โดยยังคงไว้ซึ่งบูรณาภาพทางวัฒนธรรม ระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำรงชีวิต (World Tourism Organization, 1997) การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยหลัก 10 ประการ (Shirley Eber, 1993) ได้แก่

1.การใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using resource sustainable) หมายถึง การจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงคุณค่า การอนุรักษ์ และการปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้น

2.การลดการใช้ทรัพยากรเกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing over-consumption and waste) สามารถทำได้โดยการร่วมกันวางแผนการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือการจัดหาทรัพยากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงทดแทนการใช้ทรัพยากรหายาก และการลดของเสีย โดยการแยกขยะ การรีไซเคิล และการนำกลับมาใช้ใหม่

3.การคงไว้ซึ่งความหลากหลายของธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรม (Maintaining diversity) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในระยะยาว และช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

4.การบูรณาการการท่องเที่ยวเข้ากับการวางแผนพัฒนา (Integrating tourism into planning) หมายถึง การบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวเข้ากับแผนกลยุทธ์การพัฒนาของประเทศ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5.การส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น (Supporting local economy) หมายถึง การท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยพิจารณาด้านราคาและคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรม

6.การสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่น (Involving local communities) หมายถึง การร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์รวม กล่าวคือ มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างหน่วยงานและชุมชน เช่น การร่วมทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ร่วมวิเคราะห์ หรือร่วมกันแก้ปัญหา

7.การหารือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสาธารณะ (Consulting with stakeholders and the public) หมายถึง การปรึกษาหารือกันระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน

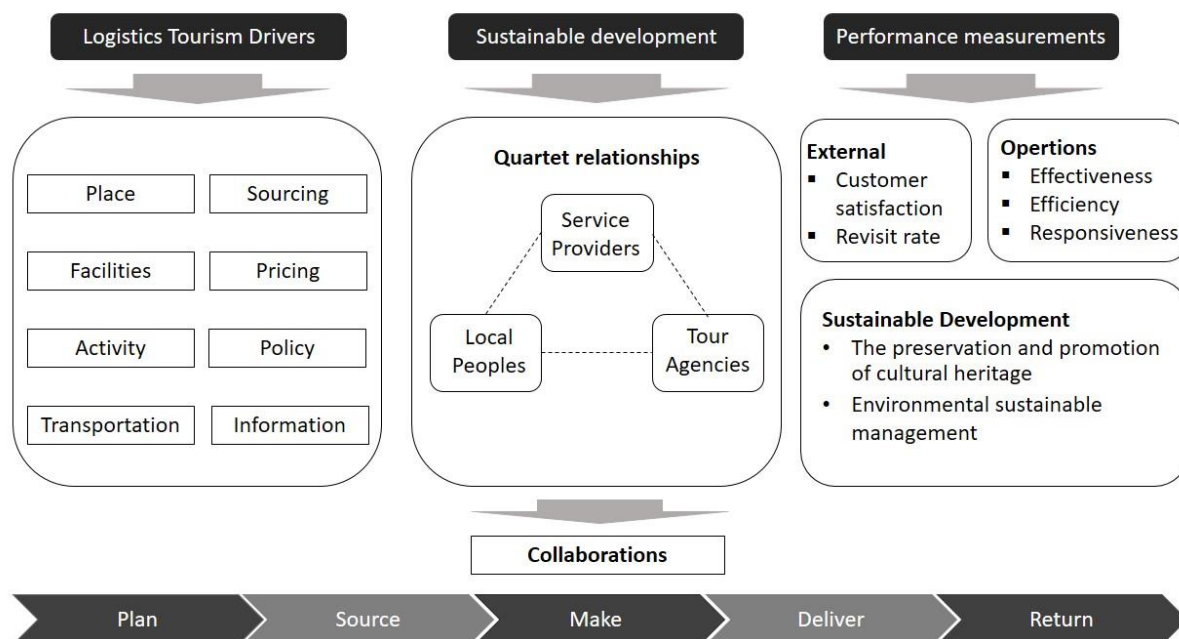
8.การพัฒนาบุคลากร (Training staff) หมายถึง การฝึกอบรมบุคลากร โดยสอดคล้องกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ เพื่อช่วยยกระดับการบริการด้านการท่องเที่ยว

9.การทำการตลาดด้านการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (Marketing tourism responsibly) หมายถึง การจัดเตรียมข้อมูล คู่มือ และหน่วยบริการข่าวสาร เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว และเพื่อช่วยยกระดับความพอใจของนักท่องเที่ยว

10.การดำเนินงานวิจัย (Undertaking research) หมายถึง การศึกษาวิจัยและการติดตามตรวจสอบกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มประโยชน์ต่อแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว และนักลงทุน

2.1.2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบและเกี่ยวข้องกับหลายธุรกิจ หน่วยงาน และองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ดังนั้น องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวจึงเป็นการบูรณาการแนวคิดด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์กับแนวคิดการจัดการการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน ซึ่งการพิจารณารูปแบบการจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว นับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การไหลด้านกายภาพ การเงิน และข้อมูลข่าวสาร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ การจัดการดังกล่าวสามารถพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืนได้ โดยการคำนึงถึงการอนุรักษ์และส่งเสริมสังคมและวัฒนธรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อม ดังภาพ 2

ภาพ 2 กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(ปรับปรุงจาก กรอบแนวคิดโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์, 2556)

กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการดำเนินการ (Operations) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน (Relationships) และด้านการวัดประสิทธิภาพ (Performance Measurement) มีรายละเอียด ดังนี้

1. สิ่งขับเคลื่อนโลจิสติกส์ท่องเที่ยว (Logistics tourism drivers) มี 8 ด้าน ได้แก่ 1) สถานที่ (Place) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ได้ 2) สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เช่น โรงแรม ที่พัก ร้านอาหาร สถานบันเทิง และร้านค้า 3) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง กิจกรรมที่จัดเตรียมไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในสถานที่นั้น เป็นกิจกรรมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น การปีนเขา ล่องแพ หรือเทศกาลประเพณีท้องถิ่นที่จัดขึ้น 4) การคมนาคมขนส่ง (Transportation) ทั้งการเดินทางโดยยานพาหนะส่วนบุคคลและโดยระบบขนส่งสาธารณะ เช่น ถนน สถานีขนส่งผู้โดยสาร สถานีรถไฟ ท่าอากาศยาน และท่าเรือ 5) การจัดซื้อจัดหา (Sourcing) เป็นการจัดหา คัดเลือกวัตถุดิบหรือสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการด้านการจัดซื้อหรือบริการให้แก่นักท่องเที่ยว 6) การกำหนดราคา (Pricing) หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการผลิตสินค้าหรือการใช้บริการของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโซ่อุปทานการท่องเที่ยว 7) ระเบียบและนโยบาย (Policy) หมายถึง แนวทางที่ช่วยสนับสนุนหรือลดข้อจำกัดบางประการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เช่น การยกเว้นการขอวีซ่า และ 8) ข้อมูลข่าวสาร (Information) เป็นการให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว ผ่านระบบสารสนเทศ เอกสาร ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่ รวมถึง

การจัดทำระบบฐานข้อมูลนักท่องเที่ยว และการจัดเก็บสถิติการใช้บริการ เป็นต้น โดยทั้ง 8 ด้าน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว

2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน (Relationships) หมายถึง การให้องค์กรหรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวร่วมมือกันทำงาน เพื่อให้แนวทางการดำเนินงานองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถแบ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยว (Tourists) 2) ผู้ให้บริการ (Service providers) 3) ตัวแทนบริษัทนำเที่ยว (Tour agencies) และ 4) ประชาชนในท้องถิ่น (Local people) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้ง 4 กลุ่มนี้ มีส่วนในการขับเคลื่อนให้เกิดการไหลของทรัพยากร การเงิน และข้อมูลในโซ่อุปทานการท่องเที่ยว ตั้งแต่การวางแผน การจัดซื้อจัดหา การผลิต การจัดส่ง/ส่งมอบ และการไหลกลับ ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3. ด้านการวัดประสิทธิภาพ (Performance measurement) เป็นสิ่งที่จำเป็น เพื่อให้ทราบและสามารถอ้างอิงถึงผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่อแหล่งท่องเที่ยว โดยแบ่งสิ่งที่ต้องตรวจวัดออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ 1) ปัจจัยภายนอก สามารถประเมินได้จากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ข้อคิดเห็น และการกลับมาเที่ยวซ้ำ 2) การบริหารจัดการ สามารถประเมินได้จากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และ 3) การพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน สามารถประเมินได้จากกิจกรรมการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เป็นต้น

การบริหารจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว สามารถแบ่งองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวได้ ตามการไหลทางกายภาพ (Physical flow) การไหลของข้อมูล (Information flow) และการไหลทางการเงิน (Financial flow) มีรายละเอียด ดังนี้

1.การไหลทางกายภาพ (Physical flow) คือ การเคลื่อนที่ของนักท่องเที่ยวและวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การเดินทาง การขนส่งนักท่องเที่ยวและสินค้า การลำเลียงสัมภาระ และสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เช่น ที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิง รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว งานเทศกาล หรือสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาเยี่ยมชม สิ่งเหล่านี้นับเป็นแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือนแหล่งท่องเที่ยว

2.การไหลของข้อมูล (Information flow) คือ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว รวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการด้านต่าง ๆ ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำสถานที่ คำแนะนำเรื่องข้อควรปฏิบัติ คำเตือนให้ระวังภัย และตารางเดินรถโดยสาร เป็นต้น

3.การไหลทางการเงิน (Financial flow) คือ การทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น การโอนเงิน การจ่ายเงินสด การจ่ายเงินด้วยบัตรเครดิต (Credit card) รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนเงินตราของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่ออำนวยความสะดวกในการชำระค่าสินค้าและบริการ

2.1.3 แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Thinking)

แนวคิดตลอดวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Thinking: LCT) เป็นการพิจารณากระบวนการของการบริการหรือผลิตภัณฑ์อย่างรอบด้านและตลอดทั้งโซ่อุปทาน ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมการหรือการได้มาซึ่งวัตถุดิบ (Raw material acquisition) การผลิต (Manufacturing) การขนส่ง (Transportation) การใช้ (Use) จนถึงการจัดการของเสีย (End-of-life phase) แนวคิดนี้เริ่มต้นมาจากการประเมินผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตของบริการหรือผลิตภัณฑ์ ที่เรียกว่า การประเมินวัฏจักรชีวิต (Life Cycle Assessment: LCA) โดยสามารถนำมาปรับใช้เพื่อพิจารณาผลกระทบด้านอื่น ๆ ของความยั่งยืน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้

LCT เป็นแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับการพิจารณาวิเคราะห์กระบวนการที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริการหรือกิจกรรมต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหลายกิจกรรม ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ระบบขนส่ง กิจกรรมการท่องเที่ยว เกษตรกรรม และสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น เนื่องจากการวิเคราะห์ตามหลัก LCT ช่วยให้สามารถพิจารณากระบวนการนั้นได้อย่างรอบด้าน ทราบถึงต้นทุนที่แท้จริง ต้นทุนแฝง ทั้งด้านทรัพยากร การเงิน และบริบททางสังคม รวมถึงข้อดี-ข้อเสีย (Tradeoffs) ของกระบวนการนั้น ๆ

LCT ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในงานวิจัยด้านการท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่จะเน้นด้านการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม LCT สามารถนำมาใช้เป็นกรอบการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบถึงการออกแบบรูปแบบและ/หรือการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม และทราบถึงข้อดี-ข้อเสียที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ ผลที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจแก่หน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแนวทางหรือนโยบายเพื่อส่งเสริมข้อดีหรือป้องกันปัญหา เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสความงามตามธรรมชาติ แต่อาจจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประกอบการออกนโยบาย เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ชุมชน ให้ชุมชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นได้ ในขณะเดียวกัน ชุมชนก็มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และรักษาสมดุลให้กับธรรมชาติด้วย จะเห็นได้ว่า การดำเนินการใด ๆ มีทั้งข้อดี-ข้อเสีย กิจกรรมที่ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชนในระยะสั้น อาจจะมีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวในระยะยาว ดังนั้น จึงควรนำหลัก LCT มาใช้ในการศึกษาและบริหารจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน ตลอดทั้งวัฏจักร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.1.4 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จัดทำขึ้น ณ การประชุมใหญ่แห่งสหประชาชาติ เมื่อเดือนกันยายน ค.ศ. 2015 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน จนถึงปี ค.ศ. 2030 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 2016 ประกอบด้วยเป้าหมายต่าง ๆ 17 เป้าหมาย ดังภาพ 3

ภาพ 3 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)

ที่มา: <http://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/>

องค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ระบุถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวไว้ 3 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายที่ 8 การจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการผลิตที่สูงขึ้น สนับสนุนนโยบายที่ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเกิดการจ้างงานที่มีประสิทธิภาพและการทำงานที่เหมาะสม เป้าหมายที่ 12 การบริโภคและการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมุ่งเน้นการจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและวิธีการกำจัดขยะและมลพิษ รวมถึงการส่งเสริมให้มีการรีไซเคิลและลดขยะมูลฝอยในอุตสาหกรรม เพื่อเป็นการสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนาให้ก้าวเข้าสู่แผนการบริโภคที่ยั่งยืน และเป้าหมายที่ 14 การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท รวมถึงการบริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในการศึกษานี้ เลือกดำเนินการตามเป้าหมายที่ 12 เป็นหลัก เนื่องจากเป็นเป้าหมายที่ครอบคลุมหลักการด้านโซ่อุปทานและโลจิสติกส์เพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคม สอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่ต้องพิจารณาถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีเพื่อกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของทั้งชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2.1.5 เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก Global Sustainable Tourism Council's Sustainability

Criteria: GSTC Criteria

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกหน่วยงานเครือข่ายของเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนระดับโลก (Global Sustainable Tourism Council's Partnership หรือ GSTC's Partnership) ซึ่งนับเป็นการการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมในประชาคมโลก

เกณฑ์สำหรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลกของ GSTC (GSTC Criteria) มี 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์สำหรับแหล่งท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Council Criteria for Destinations or Destination Criteria: GSTC-D) และเกณฑ์สำหรับโรงแรมและองค์กรที่จัดบริการท่องเที่ยว (Global Sustainable Tourism Criteria for Hotels and Tour Operators or Hotel & Tour Operator Criteria: GSTC-H&TO) แหล่งท่องเที่ยว โรงแรม หรือองค์กรที่จัดบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ต้องการได้รับการรับรองว่าดำเนินการเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องจดทะเบียนและขอรับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่ให้การรับรอง (Certifying Body) ข้างต้น มาตรวจสอบแหล่งท่องเที่ยวหรือองค์กรว่ามีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหรือดำเนินการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนหรือไม่ หากแหล่งท่องเที่ยวหรือองค์กรด้านการท่องเที่ยวแห่งใดสามารถผ่านเกณฑ์การพิจารณา จากหน่วยงานที่สามารถให้การรับรองการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (EarthCheck, The Responsible Tourism Institute หรือ Ecotourism Australia) แหล่งท่องเที่ยวหรือองค์กรด้านการท่องเที่ยว นั้นจะได้รับการอนุมัติรับรอง (Approved) ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือองค์กรที่มีการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (The Destination Benchmark Certified or Hotel and Tourism Operator Benchmark Certified) (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน), 2559)

2.2 องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

2.2.1 องค์กรและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

- องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท.

เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรกลางในการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนทุกองค์กร ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในเชิงบูรณาการ โดยกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ ประสานกับท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวในเชิงคุณภาพด้วยการมีส่วนร่วมแบบ Co-creation หรือ "ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับผลประโยชน์" ในพื้นที่พิเศษทั้ง 6 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยง พื้นที่พิเศษเมืองพัทยาและพื้นที่เชื่อมโยง พื้นที่พิเศษอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร พื้นที่พิเศษเลย พื้นที่พิเศษเมืองเก่าน่าน และพื้นที่พิเศษเมืองโบราณอู่ทอง อพท. ได้นำเกณฑ์ด้าน

การจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Destination management) มาใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของทั้ง 6 พื้นที่ ซึ่งเป็นแนวทางขั้นพื้นฐานที่หน่วยงานที่รับผิดชอบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนสามารถถือปฏิบัติได้ และเพื่อตอบสนองคำนิยามของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยวจะต้องบริหารจัดการอย่างบูรณาการและมองภาพรวมที่ครอบคลุมทั้ง 4 มิติ คือ 1) การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน 2) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางเศรษฐกิจสังคมแก่ชุมชนท้องถิ่น 3) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางวัฒนธรรมแก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว และ 4) การเพิ่มผลประโยชน์และลดผลกระทบเชิงลบทางสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก ขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nations World Tourism Organization: UNWTO)

- องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO)

องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (UNWTO) เป็นองค์การที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวนานาชาติ สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงมาดริด ประเทศสเปน และมีสำนักงานสนับสนุนระดับภูมิภาคเพื่อเอเชียและแปซิฟิก (Regional Support Office for Asia and the Pacific) ที่นครโอซากา ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันมีสถานะเป็นองค์การชำนาญการพิเศษแห่งสหประชาชาติ (Specialized Agency of the United Nations) ปัจจุบันองค์การ UNWTO มีสมาชิกทั้งหมด 553 ราย โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท (World Tourism Organization UNWTO, 2017) คือ 1) สมาชิกสามัญ (Full Member) ได้แก่ รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ 158 ประเทศ 2) สมาชิกสมทบ (Associate Member) ได้แก่ ดินแดนที่อยู่ใต้อาณัติของประเทศอื่น จำนวน 7 ดินแดน ได้แก่ Aruba ในราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์, Flemish Community ในราชอาณาจักรเบลเยียม, Hong Kong และ Macao ในสาธารณรัฐประชาชนจีน, Madeira ในสาธารณรัฐโปรตุเกส และ Puerto Rico ในสหรัฐอเมริกา 3) สมาชิกร่วม (Affiliate Member) ได้แก่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีจำนวนกว่า 400 ราย ได้แก่ สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

การดำเนินการระหว่างประเทศของ UNWTO ได้กำหนดแนวทางการดำเนินการไว้ 8 ประการ ได้แก่

1. ความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Cooperation for development)
2. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human resource development)
3. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable development of tourism)
4. การพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยว (Quality of tourism development)
5. การวัดผลทางสถิติและเศรษฐศาสตร์ของการท่องเที่ยว (Statistics and economic measurement of tourism)

6. ระบบข่าวกรองและการส่งเสริมทางการตลาด (Marketing intelligence and promotion)

7. เทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบใหม่ (New information technologies)

8. การสื่อสารและการจัดระบบเอกสาร (Communication and documentation)

จะเห็นได้ว่า UNWTO เป็นองค์การด้านการท่องเที่ยวสากลเพื่อสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเป็นแรงขับเคลื่อนให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยตระหนักถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดความมั่นคงทางสังคม และสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางของการสร้างสรรนโยบายและองค์ความรู้ที่เป็นสากลในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของโลก

- สมาชิกสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (World Travel and Tourism Council: WTTC)

สมาชิกสภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลก (WTTC) เป็นองค์กรเอกชนระดับโลกเพื่อความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับการเดินทางและการท่องเที่ยว มีหน้าที่กระตุ้นให้เกิดการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยทำงานร่วมกับทั้งภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสร้างงาน รวมทั้งขับเคลื่อนการส่งออกและความเจริญรุ่งเรือง โดยสมาชิกของ WTTC ประกอบไปด้วย ประธานกรรมการบริหาร และผู้บริหารสูงสุดขององค์กรธุรกิจภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางและการท่องเที่ยวระดับแนวหน้าของโลก สมาชิกเหล่านี้ได้นำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ตนชำนาญมาแนะนำ เพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายของภาครัฐ รวมทั้งให้คำแนะนำประกอบการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นกลไกทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความเจริญ สภาการเดินทางและการท่องเที่ยวโลกมีพันธกิจในการดำเนินงาน 3 ด้านหลัก ได้แก่

1. กระตุ้นให้รัฐกำหนดนโยบายให้เหมาะสมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจต่อประชาชาติอย่างแท้จริง

2. ส่งเสริมการขยายตัวของตลาดการท่องเที่ยวให้สมดุลกับสิ่งแวดล้อม

3. ช่วยขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะปิดกั้นการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

- The Building Excellence for Sustainable Tourism Education Network (BEST EN)

BEST EN คือ เครือข่ายเสริมสร้างความเป็นเลิศเพื่อการศึกษาด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีการเรียนรู้แบบบูรณาการและแบบพึ่งพาในด้านวิชาการท่องเที่ยว โดยมีผู้สร้างและเผยแพร่ความรู้ด้านการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิด สร้างความรู้ และสร้างความเชื่อมโยงของผู้มีส่วนร่วม ระหว่างสถานศึกษาและกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีผลต่อโครงสร้าง

ภายในองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งด้านสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Becken & Wilson (2004) ศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนการเดินทางท่องเที่ยวและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในประเทศนิวซีแลนด์ เพื่อให้ทราบถึงเหตุผลในการเลือกโปรแกรมและเส้นทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นอิสระ (Free independent traveler: FIT) โดยการเช่ารถและขับเที่ยวเอง ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยววางแผนเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวก่อนการเดินทางอย่างคร่าว ๆ ไม่ได้วางแผนอย่างละเอียด โดยส่วนใหญ่เลือกไปเที่ยวตามเส้นทางหลัก เนื่องจากง่ายต่อการวางแผน และเลือกทำกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมเด่นของสถานที่ที่มีการแนะนำในหนังสือ แผ่นพับ หรือเว็บไซต์แนะนำการท่องเที่ยว ขั้นตอนการวางแผนก่อนการเดินทางท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เป็นส่วนเสริม นอกเหนือจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก แต่ไม่ได้ตัดสินใจชัดเจนว่าจะไปเที่ยวที่เหล่านั้นหรือไม่ ในด้านของการพักค้างคืนระหว่างทางกับการจองห้องพัก พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่หลีกเลี่ยงการจองที่พักล่วงหน้าสำหรับตลอดการเดินทาง แต่มักจะจองระหว่างการเดินทาง ในด้านของการรับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวนั้น ส่วนใหญ่รับข้อมูลจากแผ่นพับและเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่อยู่ที่สนามบิน และรับข้อมูลจากศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวและจากที่พักในคืนแรกเป็นลำดับรองลงมา

Orbasli and Shaw (2004) ศึกษาเรื่องการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังเมืองท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์หลายเมืองในยุโรป โดยแบ่งขั้นตอนการขนส่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ การเดินทางเข้าสู่เมือง การเดินทางรอบเมือง และการเดินทางออกจากเมือง วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยแห่งความสำเร็จที่ตัดสินใจว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจหรือไม่ พบว่า ปัจจัยดังกล่าว ได้แก่ 1) การออกแบบสถานที่ให้เหมาะสมกับการเข้าชมของนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการหรือผู้ที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ 2) ระยะเวลาที่น้อยที่สุดในการรอคอยเพื่อเปลี่ยนยานพาหนะหรือเปลี่ยนสถานที่ และ 3) ความสะดวกในการซื้อตั๋วเดินทางและสามารถใช้กับบริการขนส่งได้หลายประเภท รวมถึงการให้ข้อมูลข่าวสารนอกสถานีขนส่ง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถตรวจสอบตารางเวลาและราคาตั๋ว และการจองตั๋วผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

Njoroge (2014) รวบรวมกรอบการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน (Sustainable adaptation) และได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการที่ลดความเปราะบางทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว และเพิ่มความสามารถในการฟื้นสภาพได้ใหม่ โดยไม่กระทบเศรษฐกิจ ความยุติธรรมทางสังคม และการดำรงอยู่ของธรรมชาติ นอกจากนี้ ยังได้ทำการวิเคราะห์กรอบการดำเนินการต่าง ๆ ที่ผ่านมา เพื่อแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนมีข้อผิดพลาดอย่างไร เช่น

การปรับตัวทางการท่องเที่ยวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ไม่ได้รวมเอาความต้องการของนักท่องเที่ยวมาพิจารณาไว้ในกรอบการดำเนินการด้วย และได้เสนอการส่งเสริมให้มีกรอบการดำเนินการปรับตัวทางด้านการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนระดับภูมิภาค (Regional Tourism Sustainable Adaptation Framework) โดยแสดงให้เห็นความสำคัญของทุกทางเลือกอย่างชัดเจน ส่งเสริมให้เกิดการนำความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมาพิจารณา และเสนอให้เกิดกระบวนการสื่อสารกันระหว่างชุมชน ภายในประเทศ และระหว่างประเทศ การปรับตัวด้านการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ การจัดการ พฤติกรรม การศึกษา การเมือง และเทคโนโลยี

ชัชวาล ทองอินทร์ (2549) ศึกษากระบวนการทัศน์ (paradigm) ของการจัดการโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ผลการศึกษาพบว่า โลจิสติกส์มีความสำคัญต่อโครงสร้างเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ โดยรัฐบาลได้บรรจุแผนการจัดการโลจิสติกส์ไว้ในวาระแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของประเทศในการสร้างความเข้มแข็ง การบูรณาการระหว่างโลจิสติกส์และการท่องเที่ยวนับเป็นแนวทางในการยกระดับการบริการด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยผลักดันการท่องเที่ยวไทยให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นระบบ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มรายได้ประชาชาติ ลดต้นทุน และค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน ซึ่งเป็นกระบวนการทัศน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประเทศ

มิ่งสรรพ ขาวสอาด (2549) ทำการศึกษาโครงสร้างการพัฒนาเชิงบูรณาการของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในกลุ่มแม่น้ำโขงปี 2549 การเปรียบเทียบเชิงระบบโลจิสติกส์ เพื่อศึกษาสถานการณ์ท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวของประเทศไทยและกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Great Mekong Sub-region: GMS) เพื่อสร้างเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะระดับประเทศ และเพื่อเป็นการจัดทำข้อเสนอกลยุทธ์ในการจัดการระบบโลจิสติกส์ของการท่องเที่ยวของประเทศไทยและประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ให้มีคุณภาพทัดเทียมและ/หรือเหนือกว่าประเทศคู่แข่ง พบว่า ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงทางอากาศ การเจริญเติบโตด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคมีแนวโน้มการขยายตัวสูงกว่าอัตราการขยายตัวของโลก และเป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

เศกสรรค์ ยวงนิษฐ์ (2550) ศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนาศูนย์ทศสตรการท่องเที่ยวชายแดนไทย-สปป. ลาว จังหวัดหนองคาย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคายและนครเวียงจันทน์ ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชายแดนไทย-สปป. ลาว ในส่วนของการให้บริการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการวางแผนกลยุทธ์การท่องเที่ยวแบบบูรณาการที่เหมาะสมกับทั้ง 2 ประเทศ ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ศุลกากร เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง นักท่องเที่ยวต่างชาติในไทยและสปป. ลาว ผู้ประกอบการธุรกิจการค้า บริษัทนำเที่ยว โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพของอุปทานด้านการท่องเที่ยวของชายแดนไทย-สปป. ลาว

ในส่วนของการให้บริการด้านการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่จังหวัดหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์ อยู่ในระดับสูง ทั้ง 2 ประเทศมีนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จึงเสนอให้มีการร่วมจัดทำนโยบายการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมขึ้น และหากมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว พื้นที่ทั้ง 2 มีความเหมาะสมที่จะจัดการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

คมสัน สุริยะ (2552) ศึกษาการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวในประเทศเยอรมนี เพื่อศึกษาถึงการจัดการให้บริการโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศเยอรมนี และเสนอถึงสิ่งที่โลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านการบริการของประเทศไทยควรได้รับการปรับปรุง จากการเก็บข้อมูลระหว่างการเดินทางของผู้เชี่ยวชาญไปยังเมืองบอนน์ เบอร์ลิน โคโลญจน์ แฟรงก์เฟิร์ต มิวนิค ฮัมบวร์ก คีล และเกิร์ตทิงเก้น โดยใช้วิธี Expert Opinion ผลการศึกษา พบว่า โลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยวของประเทศเยอรมนี เน้นการให้บริการแก่คนท้องถิ่นมากกว่านักท่องเที่ยว บริการขนส่งทางรถไฟและการให้ข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตเป็นการให้บริการที่ดีและมีประสิทธิภาพมาก แนวทางในการจัดการระบบโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวของประเทศเยอรมนีที่สามารถนำไปเป็นตัวอย่างให้กับพื้นที่อื่นได้ ได้แก่ 1) ความตรงต่อเวลาของระบบขนส่งมวลชน 2) การให้ข้อมูลตารางเวลาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนได้ตลอดเส้นทางการเดินทาง 3) บัตรสมาชิกรถไฟสำหรับผู้เดินทางบ่อย ซึ่งให้ส่วนลดค่าบัตรโดยสารรถไฟ และ 4) การลงทุนสร้างเครือข่ายสาธารณูปโภคด้านการขนส่งผู้โดยสารให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

บุปผา พิกุลแก้ว และคณะ (2552) ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้าง โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสอบถามผู้ประกอบการภาคธุรกิจ นำเที่ยว ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก ที่พัก) จำนวน 205 ราย พบว่า ความร่วมมือของภาคธุรกิจส่วนใหญ่ เป็นการจัดการกิจกรรมเที่ยวน้ำตก รองลงมาคือดำน้ำดูปะการัง และภาคธุรกิจให้ความร่วมมือทางอ้อม ในการรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว การวางแผนพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว การพัฒนาตลาดท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และเสริมสร้างการพัฒนาอาชีพการจัดการ ส่วนผู้นำท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วม และช่วงเวลาที่ใช้ในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว มีข้อจำกัดคือ เส้นทางเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวไม่ได้มาตรฐาน ระบบการขนส่งโดยเฉพาะรถโดยสารไม่เพียงพอ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ลดน้อยลง และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวไม่เพียงพอ

การศึกษาโดย สุดารัตน์ แสงจำนงค์ (2553) แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดีจะต้องทำความเข้าใจปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) สถานที่ท่องเที่ยว (Attractions) ต้องเป็นสถานที่ที่มีความน่าสนใจ มีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ สามารถดึงดูดหรือจูงใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวได้ 2) การเข้าถึง (Accessibility) มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ช่วยให้เกิดการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย หมายถึง การบริหารจัดการระบบขนส่งและสาธารณูปโภคให้มีประสิทธิภาพ 3) ที่พัก

(Accommodation) สถานที่พักที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่พร้อมรองรับการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว สร้างความรู้สึกสบายและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยวในระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ห้องน้ำ สถานบันเทิง ห้างสรรพสินค้า หรือระบบโทรคมนาคมและระบบสารสนเทศ และ 5) ความตระหนักรู้ (Awareness) กำหนดความสำคัญในด้านต่าง ๆ ไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) คนในชุมชนต้องมีความตระหนักและมีทัศนคติที่เป็นบวกต่อการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว (2) คนที่มีบทบาทและหน้าที่ในการบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรงต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนักท่องเที่ยวอย่างมาก ได้แก่ ธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวทุกประเภท หรือแม้แต่หน่วยงานราชการ ที่ต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น และ (3) การตระหนักถึงภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวหรือประเทศต่อสายตาของนักท่องเที่ยว

พรบุปผา ปานแมน (2554) ศึกษาการเพิ่มมูลค่าเส้นทางการท่องเที่ยวด้วยระบบโลจิสติกส์ เป็นกรณีศึกษาเพื่อลดความไม่มีประสิทธิภาพของเส้นทางการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร โดยให้ความสำคัญในเรื่องรูปแบบกิจกรรม และความชอบต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของนักท่องเที่ยว และได้นำทฤษฎีการวางแผนการจัดนำเที่ยวมาใช้ ซึ่งถือเป็นการผลิตสินค้าท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่ง กล่าวคือ เป็นการเลือกแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องของราคา ท่าเลที่ตั้ง การเข้าถึงได้สะดวก ความพึงพอใจของลูกค้าหรือนักท่องเที่ยว และความเป็นไปได้ในเรื่องการบริหารเวลา ต้องมีการสำรวจตลาดเพื่อหาข้อมูลในทุก ๆ ด้าน เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น การวางแผนเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดนำเที่ยว มี 2 ช่วง โดยช่วงที่ 1 เป็นการวางแผนระยะยาว เป็นการวางแผนตั้งแต่ช่วง 5 ปีขึ้นไป โดยมากจะเป็นการวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพัฒนาบุคลากร การพัฒนาการจัดการ และการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ ในการวางแผนระยะยาวนี้ จะมีการกำหนดแนวทางการพัฒนาโปรแกรมนำเที่ยว กำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดกลุ่มเป้าหมาย โดยการจัดการวางแผนการท่องเที่ยวจะพิจารณาตามความสนใจของกลุ่มเป้าหมายและต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับนโยบายภาครัฐด้วย และช่วงที่ 2 เป็นการวางแผนระยะสั้น โดยส่วนใหญ่บริษัททัวร์จะให้ความสำคัญต่อการวางแผนระยะสั้น เนื่องจากเห็นแนวทางการความสำเร็จได้ชัดเจน

พัลลภ พิณจำรัส (2554) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านโลจิสติกส์ท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ทั้งบริการด้านโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมถึงกระบวนการในการให้บริการด้านโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว และดำเนินการเทียบเคียงสมรรถนะระหว่างโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของจังหวัดสงขลา กับแหล่งท่องเที่ยวที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศทางด้านโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาภาพรวมของการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา ด้านโลจิสติกส์ร่วมกับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ (Process Benchmarking) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ต่อการจัดการด้านโลจิสติกส์ (ได้แก่ การจัดการไหลเวียนด้านกายภาพ ด้านสารสนเทศ และด้านการเงิน) พบว่า นักท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตมีความพึงพอใจสูงกว่านักท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา คือ ควรมีการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากการท่องเที่ยวเพื่อการซื้อสินค้า (Shopping) เช่น การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยการจัดโปรแกรมทัวร์ไหว้พระที่มีชื่อเสียงและเรียนรู้ ความสำคัญด้านประวัติศาสตร์และอารยธรรมของจังหวัด การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ อีกทั้งการพัฒนาบุคลากร ด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในรูปแบบบูรณาการ เหล่านี้ ถือเป็นแนวทางในการพัฒนา การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน สร้างงาน และกระจายรายได้แก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ และการปลูกจิตสำนึกของคนในพื้นที่ในการเป็นเจ้าบ้านที่ดีที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ ต่อไป

วีระพล ทองมา (2554) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำงอน อำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยเป็นการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม ด้วยการประเมินกลุ่มตัวอย่างชุมชนเป้าหมาย จำนวน 50 ราย และได้ใช้วิธีการวิจัยแบบปฏิบัติจริง (Action research) การดำเนินงานในการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เช่น การสอบถาม สัมภาษณ์ จัดเวทีชาวบ้าน ระดม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมทั้งจัดโครงการนำร่อง จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ด้วยสถิติบรรยาย เกี่ยวกับการพรรณนาข้อมูลลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ การวิจัยได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของผลการประเมินศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในชุมชนบ้านยาง ผลการประเมินศักยภาพของชุมชนทำให้ทราบว่า ชุมชน ชาวจีนยูนนาน (บ้านยาง) นั้น มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากใน พื้นที่ของชุมชนเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑ์โรงงานหลวงที่ 1 (ฟาง) ซึ่งถือว่าเป็นพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิต (Living History Museum) โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนและคนภายในชุมชนเป็นศูนย์กลางของการนำเสนอเรื่องราวประวัติความเป็นมา ภูมิปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ผ่านทางนิทรรศการ วัตถุที่สะสมมาตั้งแต่อดีต และหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ในชุมชน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงอนุรักษ์ควบคู่ไปกับโรงงานสีเขียว นอกจากนี้ ชุมชนชาวจีนยูนนาน ยังคงรักษาเอกลักษณ์ด้านความเชื่อและค่านิยมตามวิถีความเป็นอยู่ของชาวจีน อีกทั้งยังได้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในชุมชนนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมด้านวัฒนธรรมทางความคิด (ความเชื่อและ ค่านิยม) เป็นอย่างมาก รองลงมาเป็นการมีส่วนร่วมด้านวัฒนธรรมบรรทัดฐาน (อาชีพและวิถีชีวิตประจำวัน) ด้าน วัฒนธรรมบรรทัดฐาน (อาหารและพืชสมุนไพร) และด้านวัฒนธรรมทางวัตถุ (ศิลปะและหัตถกรรม) ตามลำดับ

เถกิงศักดิ์ ชัยชาญ (2555) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยว ใน อำเภอง่วงน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปรับปรุง ยกกระดับความสามารถในการรองรับ

การท่องเที่ยวที่ดีขึ้น โดยสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มนักท่องเที่ยว ชุมชน ผู้ประกอบการ และผู้นำชุมชนในพื้นที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจระดับปานกลางต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวในปัจจุบันในภาพรวม ด้านการไหลทางกายภาพได้รับความพึงพอใจต่ำสุด คือ อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากมีรายการย่อยของด้านดังกล่าวถึง 5 รายการ ที่ได้รับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ระบบขนส่งมวลชน ความปลอดภัยที่สถานีขนส่ง การเดินทางท่องเที่ยวโดยขนส่งมวลชน ความพร้อมของบริษัททัวร์ และการเดินทางในกรณีฉุกเฉิน ได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวให้ดีขึ้น ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย การสร้างความร่วมมือของบุคคลหรือหน่วยงานในการทำหน้าที่ต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมประชาคมด้านโลจิสติกส์ ทั้งในและนอกชุมชน การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวตลอดทั้งปี และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) (2560) จัดทำโครงการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกในการลดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้แนวคิด 7 Greens ได้แก่ 1) หัวใจสีเขียว (Green Heart) คือ การสร้างทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด การรับรู้ และการตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และภัยคุกคามจากภาวะโลกร้อนที่มีต่อการท่องเที่ยว 2) รูปแบบการเดินทางสีเขียว (Green Logistics) เลือกวิธีการเดินทาง และรูปแบบการให้บริการในระบบการคมนาคม ต้องเน้นการประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และช่วยรักษาสีเขียว 3) แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว (Green Attraction) แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการบริหารจัดการตามนโยบายการพัฒนาให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 4) ชุมชนสีเขียว (Green Community) แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน 5) กิจกรรมสีเขียว (Green Activity) คือ กิจกรรมทุกกิจกรรมที่สามารถทำได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขี่จักรยาน ปีนเขา และดำน้ำ 6) การบริการสีเขียว (Green Service) สร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยมาตรฐานคุณภาพที่ดี เลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดระบบบำบัดของเสียและขยะ และ 7) ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Green Plus) คือ การสร้างกิจกรรมที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ การดำเนินโครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ นอกจากนี้ องค์การท่องเที่ยวโลก (UNWTO) ได้ประเมินว่า ในปี พ.ศ. 2549 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศทั้งสิ้น 1,307 ล้านตันต่อปี หรือประมาณร้อยละ 5 ของก๊าซเรือนกระจกทั้งหมด โดยคำนวณจากองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ การคมนาคมทางอากาศ ร้อยละ 40 การขนส่งทางบก ร้อยละ 32 และการขนส่งอื่น ๆ รวม ร้อยละ 3 ขณะที่ที่พักแรมมีส่วนในการปล่อยมลพิษถึง ร้อยละ 21 และกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ที่ประมาณ ร้อยละ 4 ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี

2.3.2 นโยบายด้านการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานโยบายการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ไทย สปป. ลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน นับว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินโครงการ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับนโยบายของแต่ละประเทศ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งแต่ละพื้นที่มีนโยบายด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ดังนี้

- นโยบายการท่องเที่ยวของประเทศไทย

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ประกาศโดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2559) ภายใต้วิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลก ที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการให้ได้มาตรฐานระดับสากล โดยการพัฒนาต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุล ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา และกลุ่มตลาด โดยมีแนวทางในการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการทุกรูปแบบอย่างมีมาตรฐาน พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการอย่างยั่งยืน และสร้างสมดุลในแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการ ทั้งในเชิงพื้นที่ เวลา ฤดูกาล และรูปแบบการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทั้งในด้านการพัฒนาการคมนาคมในทุก ระบบ และการพัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัยอย่างเป็นระบบ โดยมีแนวทางการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และพัฒนาความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนช่วยในการจัดฝึกอบรมการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีแนวทางในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ให้มีความสำคัญกับภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาประเทศไทย ดำเนินการตลาดเชิงรุก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนมากขึ้น และมีการใช้จ่ายมากขึ้น โดยมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ คุณภาพ และความปลอดภัยให้กับประเทศไทย ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยว และกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ส่งเสริมเอกลักษณ์ของประเทศไทยและของแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศและการท่องเที่ยวที่สมดุลเชิงพื้นที่และเวลา และการส่งเสริมความร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและการใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ให้มีความสำคัญกับการเชื่อมโยงบทบาทและการกิจของหน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยวให้ มีความสอดคล้องกัน และประสานกับกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้การ กำหนดนโยบายและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างพันธมิตร หุ้นส่วน หรือ เครือข่ายระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นรูปธรรม กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าตาม กรอบความร่วมมือต่าง ๆ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว ทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมไปถึงการบูรณาการการพัฒนาการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อน บ้าน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในภูมิภาค โดยมีแนวทางในการพัฒนาเพื่อส่งเสริม กำกับ ดูแลการพัฒนาและ บริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ ปรับปรุงกฎหมายข้อบังคับและมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับการท่องเที่ยว และการบังคับใช้กฎหมาย สนับสนุนการลงทุนจากภาคเอกชน และการจัดทำศูนย์ข้อมูล สารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อนบ้านเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559)

- นโยบายการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของ สปป. ลาว เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับความสนใจและทำรายได้ เข้าประเทศจำนวนมาก จุดเด่น คือ มีประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ โบราณสถานเก่าแก่ที่ได้รับการอนุรักษ์ให้เป็นมรดก โลก สถานที่ท่องเที่ยวที่มีความงดงามทางธรรมชาติ ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนลาวที่ยังคงยึดถือ ขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้านดั้งเดิม ความเป็นมิตร และค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่ำ ทำให้นักท่องเที่ยว ต่างชาติ ทั้งชาวตะวันตกและชาวเอเชีย สนใจเดินทางไปท่องเที่ยว นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการบริการที่รองรับ การท่องเที่ยวยังมีโอกาสที่จะเจริญเติบโตอีกมาก อาทิ ร้านอาหาร สปา ร้านทำผม ร้านขายของที่ระลึก และ สถานที่จัดจำหน่ายอุปกรณ์ท่องเที่ยว เป็นต้น

แผนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป. ลาว ปี พ.ศ. 2549-2563 มีวัตถุประสงค์หลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดเงินตราต่างประเทศและสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ

2) การสร้างการตระหนักรู้และประชาสัมพันธ์ สปป. ลาว ในฐานะสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและความหลากหลาย 3) การส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศ ซึ่งมียุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 8 ประการ ดังนี้

(1) พัฒนาให้ สปป. ลาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ อย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและลดปัญหาความยากจน

(2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ

(3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง

(4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติ และประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์

(5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้

(6) สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS

(7) ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ

(8) ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน

โดยตั้งเป้าหมาย เพื่อเพิ่มจำนวนและขยายกลุ่มนักท่องเที่ยวจากที่เป็นอยู่ (องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป. ลาว, 2554) ทั้งนี้ สปป. ลาวได้ดำเนินการระดมเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการจากสถาบันการเงินต่างประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน โดยเน้นปรับปรุง/ขยายสนามบิน สะพานข้ามแม่น้ำโขง ถนนโครงข่ายย่อยเพื่อการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงการพัฒนาาระบบไฟฟ้า น้ำประปา และโทรคมนาคม 2) การจัดตั้งองค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป. ลาว ในการดูแลและพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว รวมไปถึงการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยสำหรับการท่องเที่ยว 3) การดำเนินการด้านการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว รวมทั้งการกำหนดขอบเขตพื้นที่ท่องเที่ยวให้สอดคล้อง

กับแผนแม่บทผังเมือง และ 4) การจัดแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับฤดูกาล และมีแผนการก่อสร้างเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่รองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

- นโยบายการท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาชนจีน

การพัฒนาการท่องเที่ยวของจีน มีแนวโน้มในการพัฒนาอย่างรวดเร็วและนับว่ามีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นการท่องเที่ยวและการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก จากสถิติ พบว่า ในครึ่งปีแรกของปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวนถึง 2,236 ล้านคน เพิ่มขึ้น 10.47% มีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ จำนวนถึง 127 ล้านคน เพิ่มขึ้น 4.1% และมีรายได้จากการท่องเที่ยว อยู่ที่ 2.25 ล้านล้านหยวน เพิ่มขึ้น 12.4% เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลในช่วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. 2558 (นายหลี่ จินจ้าว อธิบดีกรมการท่องเที่ยวจีน, 2016) ความสำเร็จด้านการท่องเที่ยวของจีนส่วนหนึ่งมาจากสื่อสังคมที่ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสื่อที่สำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการดึงดูดนักท่องเที่ยว จีนกำหนดแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2564 ดังนี้

- 1) การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก
- 2) การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น
- 3) การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยวชายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว
- 4) การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น
- 5) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

2.3.3 ข้อมูลรายพื้นที่บนเส้นทางที่ศึกษา

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจุดเริ่มต้นจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งพิจารณาให้จังหวัดพิษณุโลก (ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางที่มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก 4 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์) เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางท่องเที่ยว ผ่านจังหวัดแพร่และพะเยา ไปยังอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ข้ามด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ-ห้วยทราย ผ่านแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว ถึงด่านพรมแดนบ่อเต็น-บ่อหาน เข้าสู่เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน และ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองปลายทางของเส้นทางที่เลือกศึกษานี้ ทั้งนี้ แต่ละสถานที่จะมีการใช้ทรัพยากรที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านประเภทและปริมาณ และเกิดผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปตามจำนวนและประเภทนักท่องเที่ยว รูปแบบการพัฒนาพื้นที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.3.3.1. ประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย

● จังหวัดตาก

จังหวัดตากมีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงสถาปัตยกรรม จังหวัดตากมีเจดีย์และวัดศิลปะแบบมอญ จากหลักฐานงานศิลปะเหล่านี้ทำให้ทราบว่า ตากเป็นเมืองที่มีชาวมอญอาศัยอยู่ตั้งแต่อดีต นอกจากนี้ ยังมีวัดวาอารามในศิลปะแบบไทยสมัยสุโขทัยและอยุธยา รวมถึงตึกกรมบ้านช่อง รูปทรงคลาสสิกสไตล์ยุโรป สมัยรัชกาลที่ 5 และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จังหวัดตากมีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติและป่าไม้ มีพื้นที่อยู่ในเขตผืนป่าตะวันตก มีพื้นที่ป่า 7,780,275.47 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 71.95 ของพื้นที่จังหวัด (ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) และเป็นแหล่งรวมความหลากหลายทางธรรมชาติ ครอบคลุมพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติขุนพะวอ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพาเจริญ อุทยานแห่งชาติลานสาง อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช และอุทยานแห่งชาติแม่เมย นอกจากนี้ จังหวัดตากยังเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียวผิวมัน ข้าวนาปี มันสำปะหลัง ลำไย ดอกกุหลาบ กล้วยไข่ และถั่วเหลือง เป็นต้น (สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก, 2559) แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตากที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ เขื่อนภูมิพล และชุมชนอำเภอบ้านตาก

● จังหวัดสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัยเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ทั้งไทยและต่างชาติ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและศรีสัชนาลัย ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) โดยในปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยว ทั้งไทยและต่างชาติ เดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 1,291,459 คน และได้รับงบประมาณสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมสนับสนุนการสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2558 และโครงการดำเนินงานของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวมรดกโลกด้านวัฒนธรรม จังหวัดสุโขทัย ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้น (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย, 2559) จากการรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวจากเว็บไซต์และบริษัทนำเที่ยวต่าง ๆ และจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ (คุณวิวัฒน์ ธาราวิวัฒน์ นายกสมาคมท่องเที่ยวสุโขทัย และ คุณปองเลิศ เถลิ้มศิริโรจน์ ประธานชมรมท่องเที่ยวชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย) แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย

● จังหวัดพิษณุโลก

ในอดีต พิชญโลกได้รับการเรียกขานว่า “เมืองสองแคว” เพราะเป็นเมืองที่มีแม่น้ำ 2 สายไหลผ่าน ได้แก่ แม่น้ำน่านและแม่น้ำแควน้อย ปัจจุบันพิชญโลก ถือเป็นจังหวัดศูนย์กลางของภาคเหนือตอนล่าง 1 โดยมีความพร้อมด้านการรองรับ ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง การศึกษา และการแพทย์ สำหรับด้านการท่องเที่ยว จังหวัดพิชญโลกมีแนวโน้มการเติบโตของจำนวนผู้เยี่ยมเยือนและจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นทุกปี จากสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือนของจังหวัดพิชญโลก พบว่า ปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน 2,811,609 คน ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน 2,968,364 คน และในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือน 3,226,990 คน สำหรับนักท่องเที่ยว มีจำนวนทั้งสิ้น 1,953,012 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 1,823,124 คน และชาวต่างชาติ 153,324 คน โดยส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป ได้แก่ ฝรั่งเศส สเปน และเยอรมนี (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครอบครัว เดินทางโดยยานพาหนะส่วนตัว พิชญโลกมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพหลากหลายรูปแบบ ทั้งในเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และธรรมชาติ เช่น พระราชวังจันทน์ เนินมะปราง วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร วัดจุฬามณี พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจ่าทวี ท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตบ้านวังสัจจมา โรงงานบางแก้วเชรามิก อ.บางระกำ อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง และล่องแก่งลำน้ำเข็ก แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพิชญโลกที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ การท่องเที่ยวเมืองพิชญโลก อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และเนินมะปราง

- จังหวัดอุดรดิตถ์

จังหวัดอุดรดิตถ์ตั้งอยู่ทางใต้สุดของภาคเหนือตอนล่าง สภาพภูมิศาสตร์ของจังหวัดอุดรดิตถ์เป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน มีพื้นที่ป่า 2,762,839.64 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.92 ของพื้นที่จังหวัด (ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) ประชากรประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยใช้พื้นที่ในการทำการเกษตรประมาณร้อยละ 26.70 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนี้ ยังประกอบอาชีพทางด้านปศุสัตว์ รวมทั้งมีการทำพืชไร่ปลูกผลไม้มานานาชนิด โดยผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ ลำไย ลองกอง ทุเรียน (สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรดิตถ์, 2559) จังหวัดอุดรดิตถ์เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีวัฒนธรรมอันโดดเด่นเป็นของตนเองสืบทอดจากอดีตถึงปัจจุบัน ทั้งด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม ศิลปกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นในเรื่องความใส่ใจในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมอยู่ในการท่องเที่ยวเชิงวิถีวัฒนธรรม เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (ชมสวนทุเรียน) การปั่นจักรยานชมเมืองลับแล และชิมอาหารพื้นเมือง รวมถึงการพักแบบโฮมสเตย์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ จังหวัดอุดรดิตถ์มีการศักยภาพการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเป็นที่ตั้งของจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว การสร้างที่พักเพิ่มขึ้น อีกทั้งทางจังหวัดอุดรดิตถ์ยังมีการผลักดันด้านการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เช่น การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ๆ และกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว

ชุมชนอย่างมีส่วนร่วมเพื่อต่อยอดกิจกรรมการท่องเที่ยว จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2558 นักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างชาติ มีจำนวน 852,441 คน และเพิ่มขึ้นเป็น 1,012,091 คน ในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.72 (กรมการท่องเที่ยว, 2560) แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรดิตถ์ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ เมืองลับแล อ.ลับแล (วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ตลาดหัวดง)

- จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 1 เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบลุ่ม แบบท้องกระทะ ประกอบด้วยเนินเขา ป่า และที่ราบเป็นตอน ๆ สลับกัน และมีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเติบโตของนักท่องเที่ยว จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยว จำนวน 1,915,786 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทย จำนวน 1,893,150 คน นักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 1,893,150 คน และในปี พ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยว จำนวน 2,124,818 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวไทย จำนวน 1,923,325 คน และนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 23,624 คน ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศอังกฤษ เยอรมนี จีน ฝรั่งเศส และเดนมาร์ก เป็นต้นมีจำนวนห้องพักในจังหวัด 4,655 ห้อง (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ เขาค้อ สถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดผู้คนทุกฤดูกาล ภูทับเบิก สถานที่ชมทิวทัศน์ภูเขาไร่กะหล่ำปลี มีอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี สามารถนอนกางเต็นท์ชมดาวในตอนกลางคืน ไร่ก้านันจุล (ฟาร์มสเตย์) ฟาร์มเกษตรแบบบูรณาการ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและเที่ยวพร้อมไปด้วยผลิตภัณฑ์แปรรูปจากวัตถุดิบหลักจากไร่ ได้แก่ ปลาสาม ข้าวเกรียบ แยมผลไม้ น้ำผลไม้ ผลิตภัณฑ์บำรุงผิว เส้นไหม เป็นต้น หอโบราณคดีเพชรบูรณ์อินทราชัย เกิดจากการปรับปรุงศาลากลางจังหวัดเพชรบูรณ์หลังเก่าให้เป็นหอโบราณคดี เป็นสถานที่จัดแสดงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของจังหวัดเพชรบูรณ์ วัดมหาธาตุและวัดช้างเผือก เป็นวัดที่มีประวัติยาวนานคู่บ้านคูเมืองเพชรบูรณ์ พุทธอุทยานเพชรบูรณ์ที่วัดไตรภูมิ สถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปมหาธรรมราชาเฉลิมพระเกียรติ ฯ ที่จำลองมาจากพระพุทธรูปมหาธรรมราชา พระพุทธรูปคู่บ้านคูเมืองเพชรบูรณ์ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง (หนองแม่นา) หรือ "ทุ่งหญ้าสะวันนาแห่งเมืองไทย" สถานที่ท่องเที่ยวขนาดใหญ่ที่ครอบคลุม 2 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลกและเพชรบูรณ์ มีทิวทัศน์และพรรณไม้ดอกที่สวยงาม โดยเฉพาะช่วงปลายฤดูฝน-ฤดูหนาว ถนนคนเดินไทหล่ม ตั้งอยู่ที่ถนนรณกิจ อำเภอหล่มสัก ถนนรณกิจนี้ ถือว่าเป็นถนนสายเก่าแก่ บ้านเรือนยังคงเป็นบ้านไม้โบราณ 2 ชั้น ตั้งเรียงราย ถนนคนเดินไทหล่ม เปิดทุกเย็นวันเสาร์ เวลา 17.00 - 22.00 น. เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว และภูทับเบิก

- จังหวัดแพร่

จังหวัดแพร่ เป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบระหว่างภูเขา ล้อมรอบด้วยทิวเขา และมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน คือ แม่น้ำยม เป็นเมืองเก่าแก่ของล้านนาที่มีตำนานเล่าขานถึงความรุ่งเรืองมาอย่างยาวนาน จากการสำรวจพื้นที่ต่าง ๆ ของจังหวัดที่ผ่านมา มีการค้นพบหลักฐานทางโบราณคดีที่ระบุว่ามียุทธการอยู่อาศัยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เช่น พบขวานหินกะเทาะและขวานหินขัดในเขตอำเภอลองและอำเภอลองขึ้น นอกจากนี้ จังหวัดแพร่ยังมีแหล่งธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ป่า 2,603,324.7 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.25 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด (ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี สถิตินักท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่ ปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 783,111 คน แบ่งเป็นชาวไทย จำนวน 719,615 คน คิดเป็นร้อยละ 91.90 และชาวต่างชาติ จำนวน 63,496 คน คิดเป็นร้อยละ 8.10 โดยมีผู้มาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 32,967 คน ปี พ.ศ. 2559 มีรายได้จากการท่องเที่ยว คิดเป็นมูลค่า 1,464 ล้านบาทต่อปี แยกเป็นรายได้จากคนไทย 1,304.93 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.13 และรายได้จากชาวต่างประเทศ 159.07 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.87 โดยมีรายได้เพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 73.38 ล้านบาท (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560) จังหวัดแพร่มียุทธศาสตร์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์ คือ เป้าหมายกลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ในการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ โดยการพัฒนาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาบุคลากรให้ได้มาตรฐานในระดับสากล เพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) เพิ่มศักยภาพในการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว 2) ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยจัดหาและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ และ 3) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ (กลุ่มยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดแพร่, 2561) แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ อำเภอเมืองแพร่ และอำเภอลอง จังหวัดแพร่

● จังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดในภาคเหนือตอนบน ตัวเมืองพะเยาตั้งอยู่ติดกับกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของภาคเหนือและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่โดดเด่น ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ลำไย และลิ้นจี่ มีแหล่งธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ป่า 2,001,862.45 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 51.75 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด (ศูนย์สารสนเทศ สำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมป่าไม้, 2559) สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ปี พ.ศ. 2558 - 2660 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 246,095 259,429 และ 270,883 คน ตามลำดับ ซึ่งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 มีรายได้เฉลี่ย 512.11 บาทต่อคน นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดพะเยา 5 อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส จีน ญี่ปุ่น และลาว (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา, 2560) ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยามีโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการสนับสนุนการสร้างขีด

ความสามารถการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการท่องเที่ยว จังหวัดพะเยา โครงการกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างความผูกพันภายในครอบครัว และโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ บริเวณกว๊านพะเยา และบ่อสิบสอง

- จังหวัดเชียงราย

เชียงรายเป็นจังหวัดที่อยู่ทางตอนเหนือสุดของประเทศไทยมีเขตพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านถึง 2 ประเทศ คือ สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ 11,678 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขา มีที่ราบอุดมสมบูรณ์ ริมฝั่งแม่น้ำมีชาวไทยภูเขาหลากหลายชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายในปัจจุบัน มีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก โดย คุณเลิศชาย หวังตระกูลดี ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานเชียงราย ได้กล่าวถึงทิศทางการตลาดท่องเที่ยวของ จ.เชียงราย ปี 2561 ไว้ว่า “ทิศทางการตลาดท่องเที่ยวของเชียงรายปี 2561 มีเรื่องสำคัญอยู่ 3 เรื่อง คือ การท่องเที่ยวชุมชน อาหารท้องถิ่น และการทำ CSR” โดยนักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนอย่างแท้จริง มีส่วนรับรู้ถึงความสำคัญของชุมชนท้องถิ่น และเห็นคุณค่าของธรรมชาติ อีกทั้งยังมุ่งเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีไทย สร้างความสมดุลด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ไม่เน้นปริมาณจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากเกินไป แต่เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตร อ.เมือง ชุมชนบ้านทรายขาว อ.พาน เขื่อนคำแพง ไทลื้อ และชุมชนบ้านศรีดอนชัย อ.เชียงของ เป็นต้น การท่องเที่ยวเมือง ที่มีในรูปแบบเชิงธรรมชาติ ศาสนา และศิลปะ ซึ่งมีสถานที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สิ่งหีบาร์ค วัดร่องขุ่น บ้านดำ เทศกาลดอกไม้งาม เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงรายที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ อำเภอเมือง และอำเภอเชียงของ

2.3.3.2. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา)

- แขวงบ่อแก้ว

แขวงบ่อแก้ว ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของสปป. ลาว มีพื้นที่ 6,196 ตารางกิโลเมตร มีเมืองห้วยทราย เป็นเมืองหลักในการปกครอง ทางทิศตะวันตกติดกับแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่กั้นพรมแดนระหว่างสปป. ลาวและไทย ประชากรในแขวงบ่อแก้วมีจำนวน 165,661 คน ประกอบด้วยหลายเผ่า ได้แก่ ลาว ลื้อ ยวน ไท ม้ง และขมุ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร เมืองห้วยทรายถือเป็นเมืองหน้าด่านที่มีความสำคัญในด้านค้าขาย การนำเข้า – ส่งออก สินค้าระหว่างประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของเมืองห้วยทรายมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีผู้ประกอบการจากต่างถิ่นเข้ามาลงทุนทำธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่ง

ผู้ประกอบการจากจีน ทำให้เมืองมีการขยายตัว สิ่งปลูกสร้างอาคารต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในด้านการท่องเที่ยว เมืองห้วยทรายมีจุดท่องเที่ยวหลายแห่งที่น่าสนใจ ได้แก่ วัดจอมเขมณีนรัตน์ วัดพระธาตุตากผ้าทอง หมู่บ้านน้ำว้าง หมู่บ้านข้าวปุ้น หมู่บ้านยองหิน หมู่บ้านต้มเหล้า น้ำตกตาดและน้ำพุร้อนบ้านน้ำเก็กเก่า เป็นต้น นอกจากนี้ เมืองห้วยทรายถือเป็นเมืองสำคัญ เนื่องจากมีท่าเรือไปหลวงพระบาง และมีรถโดยสารที่สามารถเชื่อมต่อไปยังคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน เมืองห้วยทรายจึงเป็นจุดเชื่อมต่อการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวของแขวงบ่อแก้วที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ ตัวเมืองห้วยทราย

- แขวงหลวงน้ำทา

แขวงหลวงน้ำทา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือสุดของสปป. ลาว มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐฉาน ประเทศเมียนมา และมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีพื้นที่ 9,300 ตารางกิโลเมตร เมืองหลักการปกครองคือ เมืองน้ำทา และเมืองรอง ได้แก่ เมืองสิงห์ เมืองล่อง เมืองเวียงภูคา และเมืองนาแล มีประชากรประมาณ 165,000 คน ส่วนใหญ่เป็นชาวไทลื้อ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด และยางพารา เป็นต้น แขวงหลวงน้ำทาเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณหลายเมือง เช่น เมืองสิงห์ และเป็นที่ลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ จึงมีชนเผ่ามากมายอพยพมาตั้งถิ่นฐานตั้งแต่สมัยโบราณ ทำให้เกิดความหลากหลายของวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี จุดท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทาที่มีความน่าสนใจ ได้แก่ วัดหลวงบ้านเชียงใจ วัดพระธาตุเชียงตุง วัดพระธาตุเมืองสิงห์ เรือนพญาเซกอง พระธาตุหลวงน้ำทา ตลาดมืด รวมถึงกิจกรรมล่องเรือ เดินป่า ชมความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของแขวงหลวงน้ำทาที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ ตัวเมืองหลวงน้ำทา

2.3.3.3. สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู)

- เมืองสิบสองปันนา

เมืองสิบสองปันนาตั้งอยู่ทางใต้สุดมณฑลยูนนาน ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สิบสองปันนา หรือ สิบสองพันนา หรือชื่อเต็มว่า เขตปกครองตนเองชนชาติไท สิบสองปันนา มีความหมายคือ 12 เมือง มีเมืองหลวงอยู่ที่เมืองเชียงรุ่ง ซึ่งในอดีตเป็นเมืองของชาวไทลื้อ ภูมิภาคนี้ เขตปกครองตนเองพิเศษสิบสองปันนามีเนื้อที่ประมาณ 19,700 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดกับแขวงหลวงน้ำทา แขวงพงสาลี ของประเทศลาว และรัฐฉาน ของเมียนมา โดยมีแม่น้ำโขงไหลผ่านตอนกลาง เมืองสิบสองปันนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอีกแห่งของจีน มีการท่องเที่ยวในหลายรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สิบสองปันนา มีสภาพภูมิอากาศแบบป่าฝนเขตร้อน มีฝนตกชุก ไม่มีหิมะตก อากาศไม่หนาวเย็นจนเกินไป มีป่าไม้เขตร้อน มีความหลากหลายทางชีวภาพ ในผืนป่าก็อุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์ป่าอย่างช้างและนกยูง ที่เป็นเสมือนสัตว์สัญลักษณ์ของสิบ

สองปันนา มีแหล่งปลูกข้าว อ้อย ยางพารา กาแฟ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ส่งขายไปยังเมืองอื่นๆ ในประเทศจีนมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ สวนป่าเขตร้อน ภูเขาช้างป่า สวนพืชแปลก เป็นต้น การท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ สวนม่านทิง วัดป่าเซ และหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีของชนกลุ่มน้อย แหล่งท่องเที่ยวของเมืองสิบสองปันนาที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ และตัวเมืองสิบสองปันนา

- เมืองคุนหมิง

เป็นเมืองเอกในมณฑลยูนนานในสาธารณรัฐประชาชนจีน ตัวเมืองตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลสาบเดียนฉื่อด้านทิศเหนือ ด้วยประวัติศาสตร์ กว่า 2400 ปี และการที่เป็นประตูสู่เส้นทางสายไหม ซึ่งเป็นเส้นทางการค้า สู่ ทิเบต เสฉวน เมียนมา และ อินเดียในอดีต ตลอดกับปัจจุบันนี้คุนหมิงเป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม รวมไปถึง การคมนาคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของมณฑลยูนนาน และส่งผลให้กลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางตอนตะวันตกเฉียงใต้ของจีน และเนื่องจากมีอากาศอบอุ่นตลอดทั้งปี จึงถูกขนานนามว่า “นครแห่งฤดูใบไม้ผลิ” เมืองคุนหมิงมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม อาทิ เขาซีซาน (ประตูมังกร) หมู่บ้านชนชาติยูนนาน วัดหยวนทง จินเตียน (วิหารทองสัมฤทธิ์) และการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ อาทิ อุทยานป่าหิน ถ้ำจิวเซียง เป็นต้น แหล่งท่องเที่ยวของเมืองคุนหมิงที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ ท่าหนักทองจินเตียน อุทยานป่าหิน และถ้ำจิวเซียง

- เมืองต้าหลี่

เป็นเมืองเอกของเขตปกครองตนเองชนชาติไป๋ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนานซึ่งเป็นมณฑลชายแดนทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ตั้งอยู่บนที่ราบสูงระหว่างเทือกเขาขางซานทางด้านตะวันตก และทะเลสาบเอ๋อไห่ทางด้านตะวันออก ที่ความสูง 2,100 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล เป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชาวไป๋และชาวฮั่นมาตั้งแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันนี้ ต้าหลี่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากในและต่างประเทศ ต้าหลี่เป็นเมืองท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมที่สุดแห่งหนึ่งของมณฑลยูนนาน โดยมีชื่อเสียงมาจากแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และถนนนานาชาติ ซึ่งมีทั้งอาหารแบบตะวันตก ดนตรีสากล และผู้คนที่พูดภาษาอังกฤษ จึงได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวจีนและชาวต่างประเทศ แหล่งท่องเที่ยวของเมืองต้าหลี่ที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ เมืองโบราณต้าหลี่ และเมืองโบราณซูเหอ

- เมืองลี่เจียง

เมืองลี่เจียง เป็นเขตการปกครองที่ประกอบด้วยส่วนที่เป็นเขตเมืองและเขตชนบททางตะวันตกเฉียงเหนือของมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์มายาวนานกว่า 800 ปี ได้รับการขึ้นทะเบียนจากองค์การยูเนสโกให้เป็นมรดกโลก และได้รับการขนานนามว่าเป็นเมือง “เวนิสแห่ง

ตะวันออก” มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น มีโครงสร้างทางสังคมที่ให้ผู้หญิงมีความเป็นใหญ่ มีภาษาภาพสัญลักษณ์ (ตงปา) ใช้เป็นของตัวเอง แหล่งท่องเที่ยวของเมืองลี่เจียงที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ ภูเขาหิมะมังกรหยก เมืองโบราณซูเหอ เมืองโบราณลี่เจียง

- เมืองเฉิงตู

เมืองเฉิงตู ตั้งอยู่ในมณฑลเสฉวน ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน มีพื้นที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์แบบแอ่งกระทะ คือพื้นที่โดยรอบถูกโอบล้อมด้วยภูเขาสูง 4 ด้าน ตรงกลางเป็นที่ราบลักษณะภูมิอากาศอบอุ่นไม่ร้อนหรือหนาวเกินไป มีพื้นที่โดยรวมกว่า 485,000 ตารางกิโลเมตร (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ เมืองเฉิงตู, 2560) เป็นเมืองที่มีชื่อเสียงด้านศิลปะวัฒนธรรม รวมถึงธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ เฉิงตูเป็นเมืองใหญ่ที่มีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก อีกทั้งยังมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย จึงเป็นเมืองที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวของเมืองเฉิงตูที่ได้รับคัดเลือกเพื่อลงพื้นที่ ได้แก่ เซียนตูเจียงเอี้ยน ถนนคนเดินจินหลี่ (Jinli) ซอยกว้างแคบ (Broad And Narrow Alley) และศูนย์อนุรักษ์หมีแพนด้า

2.4 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัย

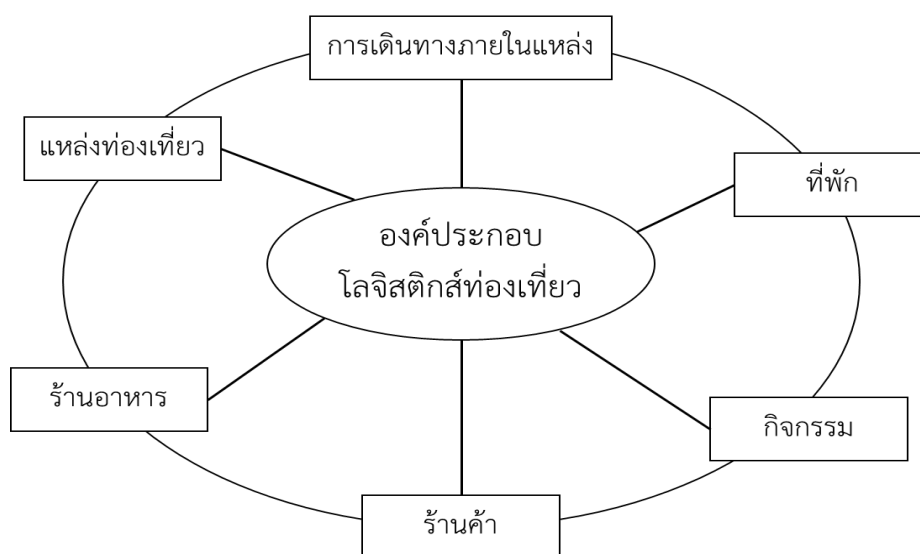
2.4.1 การคัดเลือกแหล่งเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การคัดเลือกแหล่งเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของโครงการนี้ นำหลักเกณฑ์การพิจารณาการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. มาปรับใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณา 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ เพื่อนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกมาวิเคราะห์ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งการพิจารณาการประกาศพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ คือ 1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยว ไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น 2) ประสานงานการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ผังเมือง สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาและรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน 4) ส่งเสริมการใช้ศักยภาพของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว 5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน 6) ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่นจัดให้มีการบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น 7) ส่งเสริมการจัดหาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และ 8) ส่งเสริมการ

พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของท้องถิ่นให้ดีขึ้น

2.4.2 การดำเนินการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์การบริหารจัดการโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อการวิเคราะห์ข้อมูล ตามแนวทางการไหล ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ทางกายภาพ (Physical Flow) การไหลของข้อมูล (Information Flow) และการไหลทางการเงิน (Financial Flow) ในโซ่อุปทานการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยวิเคราะห์องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ (ภาพ 4) ได้แก่

ภาพ 4 องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

1) แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา หมายถึง สถานที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอาจเกิดจากการผลักดันของชุมชนเอง หรือจากนโยบายของภาครัฐ ที่ต้องการส่งเสริมและผลักดันให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจะต้องมีรูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

2) การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางเดิน และบริการรถโดยสารระบบ

ไฟฟ้า หรือกระแสล่อยฟ้า โดยพิจารณาจากความสามารถเข้าถึง การใช้บริการของคนในพื้นที่ และผลกระทบ ต่อสิ่งแวดล้อมด้านการใช้พลังงานและการจัดการมลพิษที่เกิดจากยานพาหนะ เป็นต้น

3) ที่พัก หมายถึง สถานที่ที่จัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวได้ค้างแรม ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง ลักษณะสถาปัตยกรรมที่เหมาะสม แหล่งวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในกิจการ และแนวทางการรณรงค์ให้เกิดการอนุรักษ์พลังงาน รวมไปถึงแรงงานและการจ้างงาน เป็นต้น

4) ร้านอาหาร หมายถึง สถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยพิจารณาจากประเภทอาหาร แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ปรุงอาหาร ระบบการจัดการของเสีย รวมไปถึงเจ้าของกิจการ แรงงานและประชาชนในรูปแบบการจ้างงานหรือการมีส่วนร่วมของประชาชน

5) ร้านจำหน่ายสินค้า หมายถึง ร้านค้าที่จำหน่ายสินค้า ของฝาก หรือของที่ระลึก ในแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากลักษณะประเภทสินค้าที่มีความเป็นเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ที่สื่อความเป็นท้องถิ่น หรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้าน วัตถุดิบที่นำมาใช้ และการใช้ทรัพยากร

6) กิจกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมที่มีความสอดคล้องและนำเสนอศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมดังกล่าว อาจส่งผลกระทบททั้งทางบวกและทางลบต่อวิถีชีวิตของชุมชน หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.4.3 การประเมินสถานการณ์ปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยว

ความสามารถหรือสมรรถนะของพื้นที่ที่จะสามารถรองรับการประกอบกิจกรรมนันทนาการของนักท่องเที่ยว การพัฒนาสถานที่ใดสถานที่หนึ่งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่ ซึ่งเป็นการศึกษาปัจจัยชี้วัดผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินสถานการณ์ปัจจุบันด้านการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542)

1. ด้านกายภาพ การเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น โดยไม่ทำให้สถานที่นั้นเสื่อมโทรม สึกกร่อนจากความแออัด ของนักท่องเที่ยว

2. ด้านสิ่งแวดล้อม คือ องค์ประกอบทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว หรือสถานที่ที่เปิดใช้เพื่อการท่องเที่ยว โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเยือน ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ อาจจะเป็นความงามตามสภาพธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษ (Special Environmental Features) หรือสภาพแวดล้อมที่มีคุณค่าทาง วิชาการก็ได้โดยระดับของ

กิจกรรมการท่องเที่ยวและการพัฒนาต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรชีวภาพ เช่น ลดลงของสัตว์ป่า การลดลงของที่อยู่อาศัยของสัตว์ การเกิดมลพิษทางเสียง ทางน้ำ

3. ด้านสังคม คือ การประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยวดำเนินการได้ โดยที่ยังคงรักษาประสบการณ์อันดีของการที่มีคุณภาพและการเกิดผลกระทบต่อคนในพื้นที่น้อยที่สุด

4. ด้านเศรษฐกิจ คือ การพัฒนาที่ระบบเศรษฐกิจดำเนินต่อไปได้อย่างเหมาะสมโดยไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในสังคมไม่กระทบต่อการลงทุนและการดำรงชีพของประชากร

2.4.4 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว

ปัจจุบันมีเครื่องมือที่ช่วยในการกำหนดกลยุทธ์สำหรับลักษณะงานต่าง ๆ เช่น งานพัฒนาหน่วยงานหรือองค์กร งานพัฒนาชุมชน และงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น และเครื่องมือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strength, Weakness, Opportunity and Threat Analysis: SWOT Analysis) ซึ่งในการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว โดยพิจารณาปัจจัยภายในเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อน และพิจารณาปัจจัยภายนอกเพื่อให้ทราบถึงโอกาสและอุปสรรค และนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้ประกอบการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2.4.3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส

การวิเคราะห์ SWOT จะเป็นการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์หรือเป้าหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว แนวทางการแก้ไขหรือลดจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยว และใช้ประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อมให้ได้มากที่สุด รวมไปถึงการป้องกันอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้น โดยจะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของแหล่งท่องเที่ยว นั้น ขั้นตอนการวิเคราะห์มี ดังนี้

1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถในการทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน อาทิ ระบบข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ปริมาณนักท่องเที่ยว และความเสี่ยงของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

- จุดแข็ง (Strengths) เป็นปัจจัยเชิงบวกภายใน เป็นการวิเคราะห์จุดเด่นหรือความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความมีชื่อเสียง การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- จุดอ่อน (Weaknesses) เป็นปัจจัยเชิงลบภายใน เป็นการวิเคราะห์จุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยว คือ สิ่งขัดขวางการพัฒนา อาทิ สถานะทางการเงินของหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น โครงสร้างพื้นฐานที่ไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง เป็นต้น เพื่อกำหนดแนวทางหรือกลยุทธ์ในการแก้ไข

2) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกแหล่งเที่ยวนั้น เป็นการหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมนอก เช่น สภาพปริมาณในการพัฒนาพื้นที่ สภาพแวดล้อมทางสังคม การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และค่านิยมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

- โอกาส (Opportunities) เป็นปัจจัยเชิงบวกภายนอก กล่าวคือ เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบที่เป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนกฎหมายการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว สถานการณ์ตลาดการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น ระบบการขนส่งเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ที่ดีขึ้น และโครงการที่มุ่งหวังให้เกิดการลงทุนจากแหล่งทุนภายนอก ทั้งในด้านสินค้า บริการ และประชาชน เป็นต้น

- อุปสรรค (Threats) เป็นปัจจัยเชิงลบภายนอก คือ สิ่งที่มาขัดขวางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือส่งผลกระทบที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อแหล่งท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนแปลงแนวทางการท่องเที่ยว แนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่ข้างเคียง (อาจจะเป็นปัจจัยทางบวกได้เช่นกัน) ภาวะเศรษฐกิจถดถอย ความยากในการเดินทางข้ามแดน และเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม การก่อการร้าย และสงคราม

3) ระบุสถานการณ์จากการประเมินสภาพแวดล้อม

เมื่อได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคแล้ว จะนำข้อมูลที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยภายใน มาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อดูว่าแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกนั้นเผชิญสถานการณ์ใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นควรดำเนินการอย่างไร ขั้นตอนนี้เรียกว่า TOWS Matrix เป็นการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดแข็งและโอกาสสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่เพื่อสร้างความได้เปรียบจากโอกาสที่เอื้ออำนวย

2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและอุปสรรคมาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดแข็ง ขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวก็เจอกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอุปสรรคจากภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ แต่สามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันอุปสรรคที่มาจากภายนอกได้

3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่มีอยู่ได้

4. กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคมาร่วมกัน เพื่อนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและอุปสรรคภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้

จากการวิเคราะห์ SWOT ได้ข้อมูลปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ TOWS Matrix

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

บทที่ 3 เป็นการอธิบายขั้นตอนการดำเนินงานวิจัยของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการท่องเที่ยวในสถานที่ที่เลือกศึกษา และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ถึงเมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน ประกอบด้วย 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย สปป. ลาว และ จีน เกณฑ์การคัดเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ เลือกสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยคัดเลือกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตามหลักการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 92 คน โดยมี ภาครัฐ 15 คน ภาคเอกชน 14 คน ภาคประชาชน 17 คน ผู้ประกอบการ 25 คน นักท่องเที่ยว 21 คน แหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกในประเทศไทย ตั้งอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก เพชรบูรณ์ สุโขทัย ตาก อุตรดิตถ์ แพร่ พะเยา และ เชียงราย แหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกใน สปป. ลาว ตั้งอยู่ในแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา และแหล่งท่องเที่ยวที่คัดเลือกในจีน ตั้งอยู่ในมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเป็นตัวแทนจากภาครัฐและเอกชนที่สามารถอธิบายถึงแนวทางและนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการสะท้อนมุมมองของภาคประชาชนที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม วิถีชีวิต และวัฒนธรรม ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมท่องเที่ยว สมาพันธ์การท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า บริษัทนำเที่ยว ไกด์ เป็นต้น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมถึงนักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา

ประชากร และกลุ่ม ตัวอย่างของ การศึกษา	สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	ประเทศไทย							
			กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1					จังหวัดแพร่	จังหวัด พะเยา	จังหวัด เชียงราย
			จังหวัด อุตรดิตถ์	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก	จังหวัด สุโขทัย	จังหวัดตาก			
หน่วยงาน ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ ในพื้นที่	- ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ณ เมืองสิบสองปันนา - ผู้ประกอบการธุรกิจคาราวานนำเที่ยว ณ เมืองสิบสองปันนา - ผู้จัดการโรงแรม ณ เมืองสิบสองปันนา - ผู้ประกอบการธุรกิจโฮมสเตย์ ณ เมืองสิบสองปันนา - ผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟ ณ เมืองต้าหลี่ - ไกด์ท้องถิ่น ณ เมืองลี่เจียง - ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว ณ เฉิงตู	- ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม - ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยว - จังหวัดอุตรดิตถ์ - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านอาหารที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- หอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์ - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่ง - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว - จังหวัดพิษณุโลก - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยว - จังหวัดสุโขทัย - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- หอการค้าจังหวัดตาก - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว - สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดแพร่ - หอการค้าจังหวัดแพร่ - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว	- สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย - หอการค้าจังหวัดเชียงราย - หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ณ แหล่งท่องเที่ยว - ผู้ประกอบการร้านค้า ณ แหล่งท่องเที่ยว

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโลจิสติกส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย
และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (โครงการย่อยที่ 2)

ประชากร และกลุ่ม ตัวอย่างของ การศึกษา	สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	ประเทศไทย							
			กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1					จังหวัดแพร่	จังหวัด พะเยา	จังหวัด เชียงราย
			จังหวัด อุตรดิตถ์	จังหวัด เพชรบูรณ์	จังหวัด พิษณุโลก	จังหวัด สุโขทัย	จังหวัดตาก			
หน่วยงาน ภาครัฐ	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ณ เมืองเฉิงตู - สำนักงานการส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองเฉิงตู - สมาคมการท่องเที่ยว	- หน่วยงานดูแลแหล่งท่องเที่ยว	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุตรดิตถ์ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จ. สุโขทัย)	- องค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัด เพชรบูรณ์ - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัด เพชรบูรณ์ (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จ. พิษณุโลก)	- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพิษณุโลก - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดสุโขทัย	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดตาก	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดแพร่	- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดพะเยา (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จ. เชียงราย)	- การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย - การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย

3.2 การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) รวบรวมรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งหมดบนเส้นทางที่เลือกศึกษา จากหลากหลายเว็บไซต์และบริษัทนำเที่ยว 2) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาเบื้องต้น โดยการสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาชนจีน มีการสอบถามความคิดเห็นจากอาจารย์ภาควิชาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเฉิงตู และ คนท้องถิ่น เมืองคุนหมิง ก่อนและระหว่างการลงพื้นที่ และ 3) คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาจากการลงพื้นที่ โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ เพื่อนำข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่ได้คัดเลือกมาวิเคราะห์ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน พิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวจากความพร้อมในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ สามารถพัฒนาต่อยอดการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การศึกษานี้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวของเมืองต่าง ๆ บนเส้นทางภาคเหนือตอนล่าง 1 ถึง มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีจุดเริ่มต้นจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งพิจารณาให้จังหวัดพิษณุโลก (ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางที่มีเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมโยงไปยังจังหวัดอื่น ๆ อีก 4 จังหวัด ได้แก่ ตาก สุโขทัย เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์) เป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางท่องเที่ยว ผ่านจังหวัดแพร่และพะเยา ไปยังอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ข้ามด่านพรมแดนสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ-ห้วยทราย ผ่านแขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว ถึงด่านพรมแดนบ่อเต็น-บ่อหาน เข้าสู่เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน และ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองปลายทางของเส้นทางที่เลือกศึกษานี้ โดยแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาภายในประเทศไทยจะอยู่ห่างจากเส้นทางหลักในระยะเวลาประมาณ 50 กิโลเมตร เนื่องจากเป็นระยะทางที่เหมาะสม สะดวก และง่ายในการเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่บนเส้นทางที่ศึกษาเช่นกัน และในส่วนต่างประเทศจะเลือกศึกษาแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม รัฐบาลในประเทศนั้น ๆ ให้การสนับสนุน และจากข้อเสนอความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว สปป. ลาว และ จีน โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวจะแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว

การประเมินคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากคุณค่า 3 ด้าน ได้แก่ คุณค่าทางด้านสิ่งแวดล้อม คุณค่าทางด้านกายภาพ และคุณค่าทางสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

1) คุณค่าทางสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความบริสุทธิ์ของสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายของระบบนิเวศ และคุณภาพของแหล่งน้ำ

2) คุณค่าทางกายภาพ ได้แก่ ขนาดของแหล่งธรรมชาติ สภาพความสวยงามทางกายภาพ สภาพภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว และความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัวของทางกายภาพของพื้นที่

3) คุณค่าทางสังคม ได้แก่ คุณค่าต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น และคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรม

4) ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างจากชุมชน และไม่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ไม่มีกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีส่วนช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวนั้น ๆ มีความสำคัญ มีความเหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น แหล่งท่องเที่ยวอาจจะมีสภาพธรรมชาติที่สวยงามมาก แต่ขาดความสะดวกในการเข้าถึง หรือเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่ปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวไม่นิยมเข้าไปท่องเที่ยว สำหรับศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว มีตัวชี้วัดที่ใช้พิจารณา 4 ด้าน ได้แก่

1) ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้

2) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ มีเส้นทางเข้าถึงได้สะดวก รถประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้

3) ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ โอกาสเกิดอันตราย ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำป่า ดินถล่ม โรคระบาด อาชญากรรม เป็นต้น

4) ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก เป็นต้น

5) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการนโยบายงบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ

การประเมินการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจาก

1) การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ได้แก่ การจัดการด้านการใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านการติดตามและการประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่อันเนื่องมาจากการท่องเที่ยว การจัดการของเสียและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม รวมถึงการให้ความรู้ถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและการอนุรักษ์แก่นักงานนำเที่ยว นักท่องเที่ยว และชุมชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่

2) การจัดการด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดการด้านการบริการและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยว การตั้งศูนย์บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีบุคลากรที่มีความสามารถในการให้บริการด้านความรู้แก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชนโดยรอบ รวมถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

3) การอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดทำระบบฐานข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรม การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ในการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมผ่านการท่องเที่ยวและอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยการประเมินจะมีคะแนนรวมทั้งสิ้น 12 คะแนน โดยเป็นไปตามจำนวนปัจจัยที่พิจารณาในแต่ละด้านของทั้ง 3 องค์ประกอบ ทั้งนี้ ปัจจัยในแต่ละด้านจะมีรายละเอียดย่อยลงมาที่แตกต่างกัน จึงใช้วิธีการถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยแต่ละเงื่อนไขภายในปัจจัยให้มีคะแนนเต็มเท่ากับ 1 คะแนน ตัวอย่าง องค์ประกอบที่ 1 พิจารณปัจจัย 4 ด้าน โดยปัจจัยที่ 1 มีรายละเอียดการพิจารณา 2 เงื่อนไข แต่ละเงื่อนไขเป็น 0.5 คะแนน เป็นต้น

3.3 การออกแบบแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการ ได้มาซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ในการออกแบบคำถามในแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการกำหนดแนวคำถามตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ตามกรอบความยั่งยืน โดยการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 กิจกรรม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยว การเดินทางภายในแหล่ง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า(ของที่ระลึก) และกิจกรรมนักท่องเที่ยว ซึ่งกำหนดแนวคำถามตามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว และสอดคล้องตามกรอบความยั่งยืนในด้าน สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อาทิ กิจกรรมนักท่องเที่ยว ด้านสิ่งแวดล้อม ยกตัวอย่าง การนำทรัพยากรมาใช้ในการประกอบกิจกรรม รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) การใช้พลังงาน และกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้านสังคม วัฒนธรรม ยกตัวอย่าง การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) การกระจายรายได้ของคนในชุมชน (การจ้างงาน/การใช้ทรัพยากร) การอนุรักษ์และส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณี การเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในชุมชนจากเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ และความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.4 การเก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

คณะนักวิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือก โดยการเข้าสำรวจกิจกรรมโลจิสติกส์ในแหล่งท่องเที่ยว พบปะและสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจต่าง ๆ เช่น ผู้ให้บริการขนส่งสาธารณะ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก รวมไปถึงหน่วยงานและองค์กรภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ คณะนักวิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ บุคลากรจากมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว และสมาคมผู้ประกอบการท่องเที่ยว เป็นต้น โดยมีการจัดส่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึกให้แก่ผู้ให้สัมภาษณ์ล่วงหน้าทางไปรษณีย์และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Email) เพื่อให้ทราบรายละเอียดของการดำเนินโครงการและให้ข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์ นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั่วไป เช่น นักท่องเที่ยว หรือประชาชน จะสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิด ให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ดังแสดงในภาคผนวก

3.5 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis)

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ภายใต้กรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม หรือจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้คณะนักวิจัยดำเนินการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (qualitative) ที่สื่อถึงความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายหรือ ข้อเสนอแนะต่อไป ตัวอย่างเช่น ด้านกิจกรรม วิเคราะห์กิจกรรมที่อยู่เป็นเป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรคของพื้นที่ แล้วจึงนำผลวิเคราะห์ที่ได้มาจัดทำข้อเสนอเพื่อให้สามารถรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

3.6 การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เสนอแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บนเส้นทาง ระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน จากผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค นำข้อมูลที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยภายใน มาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรคที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อดูว่าแหล่งท่องเที่ยว นั้นเผชิญสถานการณ์ใดและภายใต้สถานการณ์เช่นนั้นควรดำเนินการอย่างไร โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแต่ละพื้นที่อย่างยั่งยืน และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

บทที่ 4 เป็นการกล่าวถึงผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล จากการลงพื้นที่ ตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ผ่านแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว ไปยังมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละแหล่งพื้นที่ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การเดินทางภายในแหล่ง ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า กิจกรรมของนักท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับบริบทด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการวิเคราะห์ SWOT ข้อมูลด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เชิงคุณภาพ (qualitative) ในการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกในการลงพื้นที่ได้มาจากการทบทวนเอกสารและการศึกษาจากเว็บไซต์นำเที่ยวต่าง ๆ การสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เลือกศึกษาเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเมืองและชุมชน เนื่องจากองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยทำการรวบรวมรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่บนเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ได้แก่ จังหวัดตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ และอุตรดิตถ์) และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเมื่อพิจารณาการเดินทางตามเส้นทางดังกล่าว พบว่า การเดินทางต้องผ่านจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย ของไทย แขวงบ่อแก้วและแขวงหลวงน้ำทา ของสปป. ลาว และมณฑลยูนนาน ไปจนถึงมณฑลเสฉวนของจีน ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกในการลงพื้นที่ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการคัดเลือกในการลงพื้นที่

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
ไทย	ตาก	อำเภอสามเงา: 1. เชื้อนภูมิพล อำเภอบ้านตาก 2. (ท่องเที่ยวเมือง) วัดพระบรมธาตุบ้านตาก กาดต้าตง วนอุทยานไม้กลายเป็นหิน	การท่องเที่ยวเมือง วิถีชีวิตและวัฒนธรรมและ เชิงธรรมชาติ

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
	สุโขทัย	อำเภอเมืองสุโขทัย: 1. อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 2. ท่องเที่ยว 12 ชุมชน (ในพื้นที่เมืองเก่า)	เชิงประวัติศาสตร์ และวิถีชีวิต
	พิษณุโลก	อำเภอเมืองพิษณุโลก : 1. (การท่องเที่ยวเมือง) วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วรมหาวิหาร วัดจุฬามณี ริมแม่น้ำน่าน โรงงาน เซรามิคบางแก้ว และศูนย์เรียนรู้การใช้ ประโยชน์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทาง ชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลท่าโพธิ์ อ. เมือง (สปาบ้านวังสัจจะ) อำเภอเนินมะปราง: 2. บ้านรักไทย ภูเขาหิน (ต.บ้านม่วง) เขตห้ามล่า สัตว์ป่าถ้ำผาทำพล อำเภอนครไทย: 3. อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า	การท่องเที่ยว เมือง เชิงศาสนา และ เชิงธรรมชาติ
	เพชรบูรณ์	อำเภอเขาค้อ: 1. อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว อำเภอหล่มเก่า: 2. ภูทับเบิก	เชิงธรรมชาติ
	อุตรดิตถ์	อำเภอลับแล 1. (ท่องเที่ยวเมือง) ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุ ทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์	เชิงวิถีชีวิตและ วัฒนธรรมท้องถิ่น
	แพร่	อำเภอเมืองแพร่: 1. (ท่องเที่ยวเมือง) กำแพงเมืองแพร่ ศาลหลักเมือง วัดพระธาตุช่อแฮ คุ่มวงศ์บุรี คุ่ม เจ้าหลวง วัดพระนอน	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น รวมถึง การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
		อำเภอทอง: 2. (ท่องเที่ยวเมือง) พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลมผ้าโบราณ สถานีรถไฟบ้านปิน วัดศรีดอนคำ โฮงชิงหลวง	
	พะเยา	อำเภอเมืองพะเยา: 1. (ท่องเที่ยวเมือง) กว๊านพะเยา วัดติโลกอาราม วัดศรีโคมคำ 2. บ่อสืบสอง	เชิงวิถีชีวิตและ เชิงธรรมชาติ
	เชียงราย	อำเภอเมืองเชียงราย: 1. (ท่องเที่ยวเมือง) วัดร่องขุน วัดดำ ไร่บุญรอด หมู่บ้านกะเหรี่ยงรวมมิตร อำเภอเชียงของ: 2. (ท่องเที่ยวเมือง) ชุมชนบ้านศรีดอนชัย เวียงเชียงของ สำนักสงฆ์เทพนิมิต วนอุทยานห้วยน้ำช้าง	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น รวมถึง การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	แขวง บ่อแก้ว	เมืองห้วยทราย: 1. (ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย) วัดจอมแก้วมณีรัตน์ วัดพระธาตุตากผ้าทอง ศาลหลักเมือง หมู่บ้านทำกระดาศา	เชิงวิถีชีวิต และ วัฒนธรรม ของ เมืองชายแดน
	แขวง หลวงน้ำทา	เมืองหลวงน้ำทา: 1. (ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา) พระธาตุสามัคคี พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา ผ้าทอหมู่บ้านเพี้ยงาม หมู่บ้านอาฮา	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น รวมถึง การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ
สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	มณฑลยูนนาน	เมืองสิบสองปันนา: 1. หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ 2. ท่องเที่ยวเมือง 12 ปันนา เมืองคุนหมิง:	เชิงธรรมชาติและ วิถีชีวิต

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
		- อุทยานป่าหิน - ถ้ำจิวเซียง - ตำหนักทอง เมืองต้าหลี่: - เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองลี่เจียง: - เมืองโบราณซูเหอ - ภูเขาหิมะมังกรหยก - เมืองโบราณลี่เจียง	
	มณฑลเสฉวน	เมืองเฉิงตู: - ศูนย์อนุรักษ์หมีแพนด้า (Chengdu research base of giant panda breeding) - เขื่อนตูเจียงเอี้ยน - ถนนคนเดินกว้างแคบ - ศาลเจ้าสามก๊ก ถนนคนเดินจิ้นหลี่	การท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติและ ศาสนา วัฒนธรรม

จากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก) ผ่านจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย ประเทศไทย ไปยังแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าสู่มณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้เก็บข้อมูลและประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว 2) ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว และ 3) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีรายละเอียด ดังตาราง 3 - 5

ตาราง 3 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ตาก		สุโขทัย		พิษณุโลก			อุตรดิตถ์	เพชรบูรณ์	
	เขื่อน ภูมิพล (อ.สาม เงา)	ท่องเที่ยว เมือง (อ.บ้าน ตาก)	อุทยาน ประวัติ ศาสตร์ สุโขทัย (อ.เมือง)	ชุมชน เมืองเก่า สุโขทัย (อ.เมือง)	การ ท่องเที่ยว เมือง (อ.เมือง)	ภูเขาหิน (อ.เนิน มะปราง)	อุทยาน แห่งชาติ ภูหิน ร่องกล้า (อ.นคร ไทย)	การท่องเที่ยว เมือง (อ.ลับแล)	อุทยาน แห่งชาติ เขาค้อ (อ.เขาค้อ)	ภูทับเบิก (อ.หล่ม เก่า)
องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว										
1.1 คุณค่าทางสิ่งแวดล้อม	1	0	0	0	0	0.5	1	0.5	0.5	0.5
1.1.1. ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว คือ มีพื้นที่ป่าไม้เป็นสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของแหล่งท่องเที่ยว	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1.1.2. ความหลากหลายของระบบนิเวศ (มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับบริเวณแวดล้อมที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่)	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1
1.2 คุณค่าทางกายภาพ	1	1	1	0.5	0.5	0.5	1	1	1	0.5
1.2.1 ความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์ที่ปรากฏแก่สายตา ทั้งพิจารณาจากความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวและสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1
1.2.2 มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายประเภทในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงประวัติศาสตร์ เชิงธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นต้น	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0
1.3 คุณค่าทางสังคม	1	1	0.5	0.5	1	1	0.5	1	1	1
1.3.1 มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน และชุมชนต้องพึ่งพาธรรมชาติในบริเวณนั้นเป็นหลัก	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ตาก		สุโขทัย		พิษณุโลก			อุตรดิตถ์	เพชรบูรณ์	
	เขื่อน ภูมิพล (อ.สาม เงา)	ท่องเที่ยว เมือง (อ.บ้าน ตาก)	อุทยาน ประวัติ ศาสตร์ สุโขทัย (อ.เมือง)	ชุมชน เมืองเก่า สุโขทัย (อ.เมือง)	การ ท่องเที่ยว เมือง (อ.เมือง)	ภูเขาหิน (อ.เนิน มะปราง)	อุทยาน แห่งชาติ ภูหิน ร่องกล้า (อ.นคร ไทย)	การท่องเที่ยว เมือง (อ.ลับแล)	อุทยาน แห่งชาติ เขาค้อ (อ.เขาค้อ)	ภูทับเบิก (อ.หล่ม เก่า)
เช่น เป็นแหล่งอาหาร แหล่ง อาชีพ เป็นต้น										
1.3.2 มีแหล่งธรรมชาติที่มี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ประเพณี และวัฒนธรรมของคน ในท้องถิ่นหรือไม่	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
1.4 ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0	0.5	0	0	0
1.4.1 แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างจาก ชุมชน และไม่มีการเข้าไปใช้ ประโยชน์ในพื้นที่ หรือมีกิจกรรม ที่อาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ บ้างหรือไม่	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
1.4.2 ไม่มีโอกาสเกิดภัย ธรรมชาติ (หรือน้อย) ที่อาจส่งผล กระทบต่อแหล่งธรรมชาติหรือไม่	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0
องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพใน การพัฒนาการท่องเที่ยว										
2.1 ศักยภาพในการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0
2.1.1 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ หลากหลายและสามารถเชื่อมโยง ไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0
2.2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0
2.2.1 มีเส้นทางเข้าถึงได้สะดวก รถประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึง ได้	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0
2.3 ความปลอดภัยด้านการ ท่องเที่ยว	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ตาก		สุโขทัย		พิษณุโลก			อุตรดิตถ์	เพชรบูรณ์	
	เขื่อน ภูมิพล (อ.สาม เงา)	ท่องเที่ยว เมือง (อ.บ้าน ตาก)	อุทยาน ประวัติ ศาสตร์ สุโขทัย (อ.เมือง)	ชุมชน เมืองเก่า สุโขทัย (อ.เมือง)	การ ท่องเที่ยว เมือง (อ.เมือง)	ภูเขาหิน (อ.เนิน มะปราง)	อุทยาน แห่งชาติ ภูหิน ร่องกล้า (อ.นคร ไทย)	การท่องเที่ยว เมือง (อ.ลับแล)	อุทยาน แห่งชาติ เขาค้อ (อ.เขาค้อ)	ภูทับเบิก (อ.หล่ม เก่า)
2.3.1 ไม่มีโอกาสเกิดอันตราย (หรือน้อย) ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เกิดจากปัจจัยภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำป่า ดินถล่ม โรคระบาด อาชญากรรม เป็นต้น	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0
2.4 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.4.1 แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.5 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.5.1 มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการนโยบายงบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ										
3.1 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	0	0	0.7	1.0	0.3	0.0	0
3.1.1 กำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการ และพื้นที่พักอาศัย	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ตาก		สุโขทัย		พิษณุโลก			อุตรดิตถ์	เพชรบูรณ์	
	เขื่อน ภูมิพล (อ.สาม เงา)	ท่องเที่ยว เมือง (อ.บ้าน ตาก)	อุทยาน ประวัติ ศาสตร์ สุโขทัย (อ.เมือง)	ชุมชน เมืองเก่า สุโขทัย (อ.เมือง)	การ ท่องเที่ยว เมือง (อ.เมือง)	ภูเขาหิน (อ.เนิน มะปราง)	อุทยาน แห่งชาติ ภูหิน ร่องกล้า (อ.นคร ไทย)	การท่องเที่ยว เมือง (อ.ลับแล)	อุทยาน แห่งชาติ เขาค้อ (อ.เขาค้อ)	ภูทับเบิก (อ.หล่ม เก่า)
3.1.2 กำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0
3.1.3 จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0
3.2 การจัดการของเสียและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว	0.8	0.4	0.6	0.2	0.25	0	0.6	0.2	0	0
3.2.1 มีระบบการจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.2 มีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0
3.2.3 มีระบบการจัดการด้านคุณภาพอากาศและเสียง	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0
3.2.4 มีการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน	1	0	1	0		0	0	0	0	0
3.2.5 มีนโยบายลดปริมาณการใช้น้ำ	1	0	1	1	1	0	1	0	0	0
3.3 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยาและสภาพทางกายภาพ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	9.3	6.9	8.6	5.7	6.3	5.7	7.6	8.0	6.5	4.0

ตาราง 4 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย ประเทศไทย และ แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวงบ่อแก้ว	แขวงหลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยวเมือง (อ.ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อสืบลอง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียงของ)	ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย	ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา
	- กำแพงเมืองแพร่ - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุช่อแฮ - คู่มวกบุรี - คู่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลนผ้าโบราณ - สถานีรถไฟบ้านปิน - วัดศรีดอนคำ - โฮงซึ้งหลวง	- กร๊วนพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งานเชียงรายดอกไม้งาน (เทศกาล)	- วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย - ชุมชนไทลื้อ	- วัดจอมแก้ว - มณีนรัตน์ - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านท่ากระดาศา	- พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข้า
องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว								
1.1 คุณค่าทางสิ่งแวดล้อม	0	0	1	1	0.5	1	0.5	1
1.1.1. ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว คือ มีพื้นที่ป่าไม้เป็นสัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ของแหล่งท่องเที่ยว	0	0	1	1	0	1	0	1
1.1.2. ความหลากหลายของระบบนิเวศ (มีความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับบริเวณแวดล้อมที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่)	0	0	1	1	1	1	1	1
1.2 คุณค่าทางกายภาพ	1	1	1	1	1	1	1	1
1.2.1. ความสวยงามทางกายภาพและสภาพภูมิทัศน์ที่ปรากฏแก่สายตาทั้งพิจารณาจากความสวยงามของ	1	1	1	1	1	1	1	1

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวง	แขวง
							บ่อแก้ว	หลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว เมือง (อ. ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อ ลึง สอง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียง ของ)	ท่องเที่ยว เมืองห้วย ทราย	ท่องเที่ยว เมือง หลวงน้ำ ทา
	- กำแพงเมือง - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุ - ช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลนผ้าโบราณ - สถานีรถไฟบ้านปิน - วัดศรีดอนคำ - โฮงช้างหลวง	- กร๊ากพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งานเชียงรายดอกไม้งาน (เทศกาล)	- วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย - ชุมชนไทลื้อ	- วัดจอมแก้ว - มณีนรีรัตน์ - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านท่ากระดาศา	- พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข้า
แหล่งท่องเที่ยวและสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ								
1.2.2. มีสถานที่ท่องเที่ยวหลายประเภทในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงประวัติศาสตร์ เชิงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1
1.3 คุณค่าทางสังคม	0.5	1	1	0	0.5	1	1	1
1.3.1 แหล่งท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชุมชน และชุมชนต้องพึ่งพาธรรมชาติในบริเวณนั้นเป็นหลัก เช่น เป็นแหล่งอาหาร แหล่งอาชีพ เป็นต้น	1	1	1	0	1	1	1	1
1.3.2 แหล่งธรรมชาติมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ประเพณี และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นหรือไม่	0	1	1	0	0	1	1	1
1.4 ความเสี่ยงต่อการถูกทำลาย	1	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวง	แขวง
							บ่อแก้ว	หลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว เมือง (อ. ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อ ลึง สอง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียง ของ)	ท่องเที่ยว เมืองห้วย ทราย	ท่องเที่ยว เมือง หลวงน้ำ ทา
	- กำแพงเมือง - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุ - ช่อแฮ - คู่มวนบุรี - คู่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ - หอถื่นโกล - ผ้าโบราณ - สถานีรถไฟ - บ้านปิน - วัดศรีดอน - คำ - โขงช้าง - หลวง	- กว๊าน - พะเยา - วัดติโลก - อาราม - วัดศรีโคม - คำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งาน - เชียงราย - ดอกไม้งาน - (เทศกาล)	- วัดศรีดอน - ชัย - พระพุทธ - รูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรี - ดอนชัย - ชุมชนไท - ลือ	- วัดจอมแก้ว - มณีนรัตน์ - วัดพระธาตุ - ดากผ้าทอง - ศาลหลัก - เมือง - หมู่บ้านท่า - กระดาษสา	- พระธาตุ - สามัคคี - พิพิธภัณฑ์ - หลวงน้ำทา - ผ้าทอ - หมู่บ้านเพียง - งาม - หมู่บ้านอา - ข่า
1.4.1 แหล่งท่องเที่ยวอยู่ห่างจากชุมชน และไม่มีการเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ หรือมีกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อธรรมชาติบ้างหรือไม่	1	0	0	0	0	0	0	0
1.4.2 ไม่มีโอกาสเกิดภัยธรรมชาติ (หรือน้อย) ที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งธรรมชาติหรือไม่	1	1	1	1	1	1	1	0
องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว								
2.1 ศักยภาพในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว	1	0	1	0	1	1	0	0
2.1.1 มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงได้	1	0	1	0	1	1	0	0
2.2 การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	0	1	1	1	0
2.2.1 มีเส้นทางเข้าถึงได้สะดวก รถประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้	1	1	1	0	1	1	1	0

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวง	แขวง
							บ่อแก้ว	หลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว เมือง (อ. ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อ สิบ สอง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียง ของ)	ท่องเที่ยว เมืองห้วย ทราย	ท่องเที่ยว เมือง หลวงน้ำ ทา
	- กำแพงเมืองแพร่ - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลมผ้าโบราณ - สถานีรถไฟบ้านปิน - วัดศรีดอนคำ - โฮงช้างหลวง	- กร๊วนพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งานเชียงรายดอกไม้ในงาน (เทศกาล)	- วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย - ชุมชนไทลื้อ	- วัดจอมแก้ว - มณีรัตน์ - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านทำกระดาษสา	- พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข้า
2.3 ความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว	1	0	0	0	1	1	0	0
2.3.1 ไม่มีโอกาสเกิดอันตราย (หรือน้อย) ในแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว เช่น น้ำป่า ดินถล่ม โรคระบาด อาชญากรรม เป็นต้น	1	0	0	0	1	1	0	0
2.4 ศักยภาพในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน	1	1	1	0	1	1	1	1
2.4.1 แหล่งท่องเที่ยวมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก เป็นต้น	1	1	1	0	1	1	1	1
2.5 ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยว	1	0	1	1	1	1	1	0
2.5.1 มีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การสนับสนุนและจัดการนโยบาย	1	0	1	1	1	1	1	0

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวง	แขวง
							บ่อแก้ว	หลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว เมือง (อ. ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อ สิบ สอง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียง ของ)	ท่องเที่ยว เมืองห้วย ทราย	ท่องเที่ยว เมือง หลวงน้ำ ทา
	- กำแพงเมือง - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุ - ช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกมลผ้าโบราณ - สถานีรถไฟบ้านปิน - วัดศรีดอนคำ - โขงช้างหลวง	- กร๊ากพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งานเชียงรายดอกไม้ในงาน (เทศกาล)	- วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย - ชุมชนไทลื้อ	- วัดจอมแก้ว - มณีนรีรัตน์ - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านท่ากระดาศา	- พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข้า
งบประมาณ และบุคลากรในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว								
องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ								
3.1 การจัดการด้านการใช้ประโยชน์จากแหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	0.33	0.33
3.1.1 กำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่สงวน พื้นที่นันทนาการ และพื้นที่พักอาศัย	1	1	1	1	1	1	0	0
3.1.2 กำหนดช่วงเวลาในการเข้าพื้นที่ที่เหมาะสมตามช่วงเวลาของวันและ/หรือฤดูกาล	1	1	1	1	1	1	0	0
3.1.3 จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับศักยภาพของพื้นที่และการบริการ	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2 การจัดการของเสียและสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว	0.6	0	0	0	0.4	0.4	0.2	0.2

เกณฑ์การคัดเลือกแหล่ง	ประเทศไทย						สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	
	แพร่		พะเยา		เชียงราย		แขวง	แขวง
							บ่อแก้ว	หลวงน้ำทา
	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว เมือง (อ. ลอง)	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	บ่อ สโง	ท่องเที่ยว (อ.เมือง)	ท่องเที่ยว (อ.เชียง ของ)	ท่องเที่ยว เมืองห้วย ทราย	ท่องเที่ยว เมือง หลวงน้ำ ทา
	- กำแพงเมืองแพร่ - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	- พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นโกลมผ้าโบราณ - สถานีรถไฟบ้านปิน - วัดศรีดอนคำ - โยงซึ่งหลวง	- กร๊ากพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ		- วัดร่องขุน - วัดคำ - ไร่บุญรอด - งานเชียงรายดอกไม้งาม (เทศกาล)	- วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมือง - เชียงของ - วัดหลวง - ไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย - ชุมชนไทลื้อ	- วัดจอมแก้ว - มณีนรัตน์ - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านทำกระดาษสา	- พระธาตุสามัคคี - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข้า
3.2.1 มีระบบการจัดการน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ	1	0	0	0	1	1	0	0
3.2.2 มีระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	0	0	0	0	1	0	0	0
3.2.3 มีระบบการจัดการด้านคุณภาพอากาศและเสียง	1	0	0	0	0	1	1	1
3.2.4 มีการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงาน	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.5 มีนโยบายลดปริมาณการใช้น้ำ	1	0	0	0	0	0	0	0
3.3 การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม	1	1	0	0	1	1	1	0
3.3.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางนิเวศวิทยาและสภาพทางกายภาพ	1	1	0	0	1	1	1	0
รวม	10.1	6.5	8.5	4.5	9.9	10.9	7.53	4.53

ตาราง 5 ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวของสาธารณรัฐประชาชนจีน

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เดียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ชอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หลี่	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
องค์ประกอบที่ 1 คุณค่าของแหล่ง ท่องเที่ยว													
1.1 คุณค่าทาง สิ่งแวดล้อม	0.5	0	0	0.5	1	0	0	1	0	0	1	0	1
1.1.1. ความ สมบูรณ์ของแหล่ง ท่องเที่ยว คือ มี พื้นที่ป่าไม้	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1
1.1.2. ความ หลากหลายของ ระบบนิเวศ (มี ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งมีชีวิต กับบริเวณแวดล้อม ที่มีสิ่งมีชีวิตอาศัย อยู่)	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1
1.2 คุณค่าทาง กายภาพ	0.5	1	0.5	0.5	1	1	1	0.5	1	1	0.5	1	1
1.2.1 ความ สวยงามทาง กายภาพและ สภาพภูมิทัศน์ที่ ปรากฏแก่สายตา ทั้งพิจารณาจาก ความสวยงามของ แหล่งท่องเที่ยว และสภาพภูมิทัศน์ โดยรวม	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เตียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ซอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หลี่	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
1.2.2 มีสถานที่ ท่องเที่ยวหลาย ประเภทในแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น สถานที่ท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม เชิง ประวัติศาสตร์ เชิง ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โบราณสถานและ โบราณวัตถุ เป็น ต้น	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	1
1.3 คุณค่าทาง สังคม	1	0.5	0.5	0	0.5	0.5	1	0	0.5	0.5	0	0.5	0
1.3.1 แหล่ง ท่องเที่ยวมี ความสัมพันธ์กับ วิถีชีวิตของชุมชน และชุมชนต้องพึ่ง พาธรรมชาติใน บริเวณนั้นเป็นหลัก เช่น เป็นแหล่ง อาหาร แหล่ง อาชีพ เป็นต้น	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1	0	1	0
1.3.2 มีแหล่ง ธรรมชาติที่มี ความสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ ประเพณี และ วัฒนธรรมของคน ในท้องถิ่นหรือไม่	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
1.4 ความเสี่ยง ต่อการถูกทำลาย	1	1	0	0.5	0.5	1	0.5	0	0.5	1	1	0.5	0

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เตียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ซอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หฺลี่	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
1.4.1 แหล่ง ท่องเที่ยวอยู่ห่าง จากชุมชน และไม่ มีการเข้าไปใช้ ประโยชน์ในพื้นที่ หรือมีกิจกรรมที่ อาจส่งผลกระทบต่อ ธรรมชาติบ้าง หรือไม่	1	1	0	1	1	1	0	0	0	1	1	0	0
1.4.2 ไม่มีโอกาส เกิดภัยธรรมชาติ บ่อยครั้ง ที่อาจ ส่งผลกระทบต่อ แหล่งธรรมชาติ หรือไม่	1	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0
องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว													
2.1 ศักยภาพใน การจัดกิจกรรม การท่องเที่ยว	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0
2.1.1 มีกิจกรรม การท่องเที่ยวที่ หลากหลายและ สามารถเชื่อมโยง ไปยังแหล่ง ท่องเที่ยวใกล้เคียง ได้	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0
2.2 การเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.2.1 มีเส้นทาง เข้าถึงได้สะดวก รถประเภทต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เตียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ซอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หัตถ์	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
2.3 ความ ปลอดภัยด้าน การท่องเที่ยว	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0
2.3.1 ไม่มีโอกาส เกิดอันตราย(หรือ น้อย) ในแหล่ง ท่องเที่ยวทั้งที่เกิด จากปัจจัยภายใน และภายนอกแหล่ง ท่องเที่ยว เช่น น้ำป่า ดินถล่ม โรค ระบาด อาชญากรรม เป็น ต้น	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1	0
2.4 ศักยภาพใน การพัฒนาสิ่ง อำนวยความสะดวก สะดวกขั้นพื้นฐาน	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
2.4.1 แหล่ง ท่องเที่ยวมีการ พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ขั้นพื้นฐานที่สามารถ รองรับ นักท่องเที่ยวได้ เช่น ประปา ไฟฟ้า ถนน ที่พัก เป็นต้น	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0
2.5 ศักยภาพใน การพัฒนาการ ท่องเที่ยว	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2.5.1 มีหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรท้องถิ่น ร่วมกันให้การ สนับสนุนและ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เตียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ซอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หลี่	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
จัดการนโยบาย งบประมาณ และ บุคลากรในการ พัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยว													
องค์ประกอบที่ 3 การบริหารจัดการ													
3.1 การจัดการ ด้านการใช้ ประโยชน์จาก แหล่งท่องเที่ยว	1.0	0.7	0.7	1.0	1.0	0.7	1.0	1.0	1.0	0.7	0.3	0.7	0.7
3.1.1 กำหนด ขอบเขตการใช้ ประโยชน์พื้นที่เพื่อ การท่องเที่ยว เช่น มีการแบ่งเขตพื้นที่ สงวน พื้นที่ นันทนาการ และ พื้นที่พักอาศัย	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1
3.1.2 กำหนด ช่วงเวลาในการเข้า พื้นที่ที่เหมาะสม ตามช่วงเวลาของ วันและ/หรือ ฤดูกาล	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.1.3 จำกัด จำนวน นักท่องเที่ยวให้ พอเหมาะกับ ศักยภาพของพื้นที่ และการบริการ	1	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0
3.2 การจัดการ ของเสียและ สภาพแวดล้อม	0.8	0.4	0.8	1	0.6	0.2	0.4	0.8	0.4	0.4	0.8	0.4	1

เกณฑ์การ คัดเลือก แหล่ง	สิบสองปันนา		คุนหมิง			ต้าหลี่	ลี่เจียง			เฉิงตู			
	หมู่บ้าน วัฒนธรรม ไทลื้อ	ท่องเที่ยว เมือง สิบสอง ปันนา	ตำหนัก ทองจีน เตียน	อุทยาน ป่าหิน	ถ้ำ จิ่ว เซียง	เมือง โบราณ ต้าหลี่	เมือง โบราณ ซูเหอ	ภูเขา หิมะ มังกร หยก	เมือง โบราณ ลี่เจียง	ซอย กว้าง แคบ	ศูนย์ อนุรักษ์ หมี แพนด้า	ศาลเจ้า สามก๊ก ถนนคน เดินจีน หลี่	เขื่อน ตู เจียง เอี้ยน
บริเวณโดยรอบ แหล่งท่องเที่ยว													
3.2.1 มีระบบการ จัดการน้ำเสียที่มี ประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1
3.2.2 มีระบบการ จัดการขยะที่มี ประสิทธิภาพ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
3.2.3 มีระบบการ จัดการด้าน คุณภาพอากาศ และเสียง	1	0	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1
3.2.4 มีการใช้ อุปกรณ์ที่ประหยัด พลังงาน	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1
3.2.5 มีนโยบาย ลดปริมาณการใช้ น้ำ	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1
3.3 การจัดการ ด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่ เหมาะสม	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0
3.3.1 กิจกรรมการ ท่องเที่ยวไม่มี ผลกระทบต่อพื้นที่ ที่มีความเปราะบาง ทางนิเวศวิทยา และสภาพทาง กายภาพ	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	0
รวม	9.8	9.6	7.5	6.5	7.6	8.4	9.9	7.3	8.4	9.6	7.6	9.1	5.7

จากตารางแสดงการประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทาง ตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย และตาก) ผ่านจังหวัดแพร่ พะเยา เชียงราย ประเทศไทย ไปยังแขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เข้าสู่มณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถคัดแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาได้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางตั้งแต่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ไปยังมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

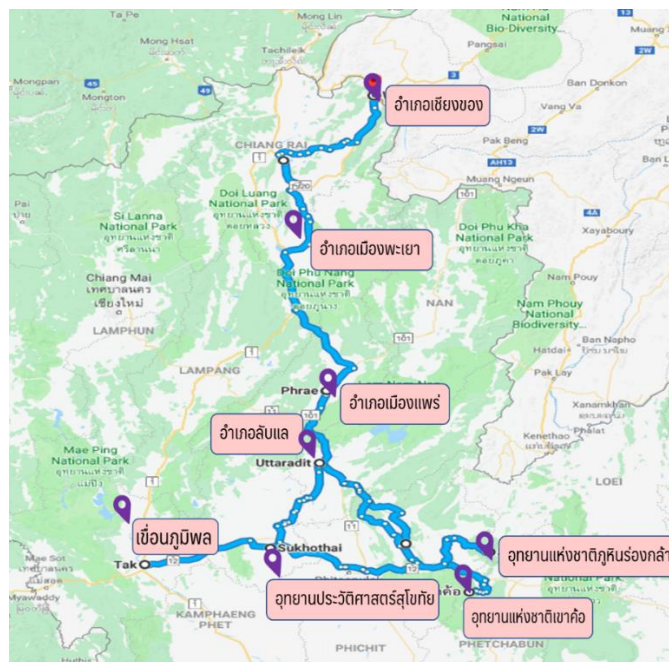
ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
ไทย	ตาก	● เชื่อนภูมิพล	เชิงธรรมชาติ
	สุโขทัย	● อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	เชิงประวัติศาสตร์
	พิษณุโลก	● อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า	เชิงธรรมชาติ
	เพชรบูรณ์	● อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว	เชิงธรรมชาติ
	อุตรดิตถ์	● (ท่องเที่ยวเมือง) ตัวเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์	เชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น
	แพร่	● (ท่องเที่ยวเมือง) กำแพงเมืองแพร่ ศาลหลักเมือง วัดพระธาตุช่อแฮ คุ่มวงศ์บุรี คุ่มเจ้าหลวง วัดพระนอน	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
	พะเยา	● (ท่องเที่ยวเมือง) กว๊านพะเยา วัดติโลกอาราม วัดศรีโคมคำ	เชิงวิถีชีวิตและเชิงธรรมชาติ
	เชียงราย	● (ท่องเที่ยวเมือง) อ.เชียงของ วัดศรีดอนชัย พระพุทธรูปคู่เมืองเชียงของ วัดหลวงไชยสถาน วัดพระแก้ว หมู่บ้านศรีดอนชัยชุมชนไทลื้อ	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	แขวงบ่อแก้ว	● (ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย) วัดจอมแก้วมณีรัตน์ วัดพระธาตุตากผ้าทอง ศาลหลักเมือง หมู่บ้านท่ากระดาศา	เชิงวิถีชีวิต และวัฒนธรรม ของเมืองชายแดน
	แขวงหลวงน้ำทา	● (ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา) พระธาตุสามัคคี พิพิธภัณฑสถานหลวงน้ำทา ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม หมู่บ้านอาข่า	เชิงวิถีชีวิต ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ประเทศ	เมือง/จังหวัด	แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว
			รวมถึงการท่องเที่ยวเชิง ธรรมชาติ
สาธารณรัฐ ประชาชนจีน	มณฑลยูนนาน	เมืองสิบสองป่านา: - หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองคุนหมิง: - ถ้ำจิ่วเซียง เมืองต้าหลี่: - เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองลี่เจียง: - เมืองโบราณซูเหอ	เชิงธรรมชาติและวิถีชีวิต
	มณฑลเสฉวน	เมืองเฉิงตู: ถนนคนเดินกวางเฉา	การท่องเที่ยวเมือง ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม

4.2 ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว

4.2.1 ประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระยะใกล้กับเส้นทางที่ศึกษา ดังภาพ 5 ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมือง เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

ภาพ 5 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย ประเทศไทย

จังหวัดตาก

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า เขื่อนภูมิพล เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

● เขื่อนภูมิพล

1. แหล่งท่องเที่ยว

เขื่อนภูมิพล เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า เขื่อนยันฮี สร้างเป็นเขื่อนคอนกรีตรูปโค้งขนาดใหญ่ที่สูงที่สุดในประเทศไทยและเอเชียอาคเนย์ และสูงเป็นอันดับที่ 8 ของโลก มีความสูงจากฐานถึงสันเขื่อน 154 เมตร ดังภาพ 6 กันแม่น้ำปิงที่ชาแก้ว อำเภอสามเฒ่า นอกจากนี้ เขื่อนภูมิพลยังเป็นเขื่อนเอนกประสงค์แห่งแรกในประเทศไทย คือเป็นเขื่อนใช้ประโยชน์ในการผลิตพลังงานไฟฟ้า ชลประทาน และเพาะพันธุ์สัตว์น้ำจืด นอกจากนี้ บริเวณโดยรอบเขื่อนภูมิพลเป็นแหล่งพักผ่อน มีเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สองฝั่งลำน้ำปิงเหนืออ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลในเขตป่าสงวนแห่งชาติแม่ตื่น เป็นเส้นทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติสภาพป่าเต็งรัง ป่าเบญจพรรณ ความหลากหลายของเขาดิน ลำห้วย และน้ำตก เขื่อนภูมิพลมีโครงการส่งเสริมการพัฒนายั่งยืน คือ โครงการชีวิตวิถีเพื่อการพัฒนายั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยวิธีการดำเนินชีวิตแบบพออยู่พอกิน พึ่งพาตนเองได้ด้วยการทำเกษตรแบบธรรมชาติ โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น เช่น การศึกษา

เรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในเรื่องการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน และการรณรงค์ การทิ้งและแยกขยะ ดังภาพ 7 นอกจากนี้ เชื้อนภูมิพลร่วมจัดกิจกรรมค่ายอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อโลกที่ยั่งยืน ปี 7 (Move World Together) เพื่อเป็นการปลูกฝังเยาวชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาพลังงานและสิ่งแวดล้อมของ ประเทศ (จากการสัมภาษณ์ คุณพงษ์เทพ จันทรปุม ผู้ช่วยผู้อำนวยการเชื้อนภูมิพล ฝ่ายบริหาร) มีการให้ข้อมูลใน แหล่งท่องเที่ยวโดยป้ายแสดงข้อมูล ป้ายประกาศข้อห้ามต่าง ๆ เพื่อการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ดังภาพ 8 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการน้ำดื่ม ห้องน้ำสะอาด ดังภาพ 9

ภาพ 6 พื้นที่บริเวณสันเขื่อนที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเที่ยวชม ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 7 การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 8 ป้ายประกาศข้อห้ามเพื่อการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ณ เชื้อนภูมิพล

ภาพ 9 จุดบริการน้ำดื่มและบริการห้องน้ำ
ที่ได้รับรางวัลส้วมยอดเยี่ยม ระดับจังหวัด บริเวณสันเขื่อนภูมิพล

2. การเดินทางในแหล่ง

นักท่องเที่ยวสามารถนำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ มีจุดจอดรถบริเวณลานปูน ก่อนทางขึ้นสันเขื่อนสำหรับนักท่องเที่ยวที่นำรถมาเพื่อจะเข้าพักข้างคั้นที่เขื่อนหรือล่องเรือ ดังภาพ 10 สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมสามารถนำรถขึ้นไปจอดบริเวณทางเข้าสันเขื่อนได้ ดังภาพ 11 มีเส้นทางปั่นจักรยานภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีรถสาธารณะเพื่อบริการนักท่องเที่ยว นักเที่ยวสามารถเช่าเหมารถจากสถานีขนส่งจังหวัดตากมาท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวได้

ภาพ 10 ลานปูนจอดรถ ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 11 ที่จอดรถนักท่องเที่ยว
บริเวณสันเขื่อนภูมิพล

3. ที่พัก

ภายในแหล่งท่องเที่ยว มีที่พักที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 300-400 คน มีทั้งลักษณะที่เป็นห้องพัก โรงแรม บ้านพัก และเรือนรับรอง ดังภาพ 12 มีนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักในรูปแบบท่องเที่ยว ทักษะศึกษา

และค่ายนักกีฬา ดังภาพ 13 เป็นต้น การพักค้างคืนในอีกรูปแบบหนึ่ง คือ นอนเรือนแพและเรือสำราญ ดังแสดงในภาพ 14 และ ภาพ 15 ตามลำดับ เพื่อพานักท่องเที่ยวไปยังจุดพักต่าง ๆ เช่น เกาะวาลเลนไทน์ เขาหนาม ถ้ำโยคี เขาคันเบ็ด วัดพระธาตุแก่งสร้อย อุทยานท่าก่อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน ไปถึง อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ นักท่องเที่ยวสามารถจองที่พักได้ ทั้งแบบบ้านในเขื่อนภูมิพล เรือนแพ หรือเรือสำราญ ผ่านทางโทรศัพท์และเว็บไซต์

ภาพ 12 บ้านพักบริการนักท่องเที่ยว
ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 13 บ้านพักรับรองนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ ณ
เขื่อนภูมิพล

ภาพ 14 เรือนแพ ณ เขื่อนภูมิพล

ภาพ 15 เรือสำราญ ณ เขื่อนภูมิพล

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารที่มีไว้บริการนักท่องเที่ยว มี 3 แห่ง ได้แก่ 1) เขื่อนภูแก้ว เป็นอาคารทรงล้านนา สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 200-300 คน มีบริการห้องจัดเลี้ยง ดังภาพ 16 เมนูที่ได้รับความนิยมคือ สลัดผักและน้ำสลัดย่นฮี้ เป็นผักสดปลอดสารพิษจากโครงการชีววิถีชุมชน ดังภาพ 17 2) ร้านอาหารบนแพ นักท่องเที่ยวจะต้องนั่งเรือเล็กไปยังแพร้านอาหารที่จอดอยู่บริเวณเกาะต่าง ๆ ดังภาพ 18 และ 3) ร้านอาหารบริเวณตลาดลานโพธิ์ ดังภาพ 19

ภาพ 16 ร้านอาหารเรือนภูแก้ว ณ เชื่อนภูมิพล

ภาพ 17 การใช้ผักปลอดสารพิษ
จากโครงการชีววิถีชุมชน

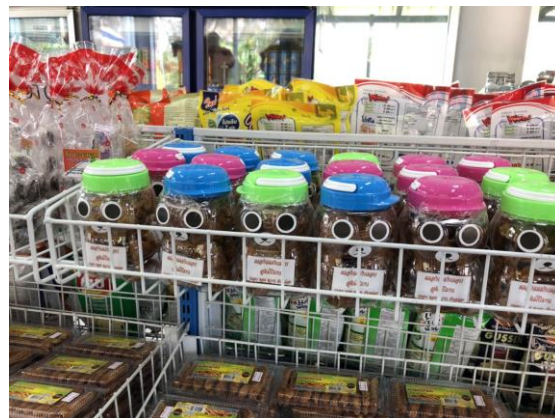
ภาพ 18 ร้านอาหารบนแพ ณ เชื่อนภูมิพล

ภาพ 19 ร้านอาหารบริเวณตลาดลานโพธิ์
ณ เชื่อนภูมิพล

5. ร้านค้า

ร้านค้าหรือร้านจำหน่ายของที่ระลึก มีอยู่ 2 แห่ง ได้แก่ 1) บริเวณสันเขื่อน เป็นร้านจำหน่ายของที่ระลึก โดยส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ของท้องถิ่น ดังภาพ 20 และ 2) ร้านค้าบริเวณตลาดลานโพธิ์ ดังภาพ 21 จำหน่ายสินค้าจำพวกของฝาก เช่น ปลาแห้ง ผลิตภัณฑ์จากสัตว์น้ำในอ่างเก็บน้ำ และสินค้า OTOP

ภาพ 20 ร้านจำหน่ายสินค้าบริเวณสันเขื่อนภูมิพล

ภาพ 21 ร้านค้าบริเวณตลาดลานโพธิ์ ณ เขื่อนภูมิพล

6. กิจกรรม

กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวมีหลากหลายประเภท อาทิ การล่องแพและเรือในอ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพล เป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว การล่องแพโดยใช้เรือลากจูง หรือเดินทางด้วยเรือสำราญ ผ่านแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่ พระพุทธบาทเขาหนาม เกาะวาเลนไทน์ ดอยเจ้าพ่อหลวง เขาพระพุทธบาท ถ้ำอาบนาง โบราณสถานแก่งสร้อย จนถึงดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ รวมระยะทาง 204 กิโลเมตร อัตราค่าบริการเรือท่องเที่ยวแสดงไว้ที่ป้ายบริเวณท่าเรือ ดังภาพ 22 ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีการควบคุมดูแลโดยกรมเจ้าท่าบริเวณท่าขึ้นเรือ โดยการให้ผู้โดยสารลงชื่อ ดังภาพ 23 ใส่เสื้อชูชีพ และตรวจสอบจำนวนผู้โดยสารต่อขนาดเรือ เป็นต้น ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ปั่นจักรยาน ดังภาพ 24 ตีกอล์ฟ ตกปลาริมเขื่อน และท่องเที่ยวหาดหัวหิน ดังภาพ 25 นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมในช่วงเทศกาล ได้แก่ วันวาเลนไทน์ (ตามรอยรักเกาะวาเลนไทน์ เขียวสบายเขื่อนภูมิพล) ดังภาพ 26

การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยโกลด์สต็อคส์ที่รับผิดชอบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางระหว่างภาคเหนือตอนล่าง 1 ประเทศไทย และมณฑลเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน (โครงการย่อยที่ 2)

ภาพ 22 ป้ายแสดงข้อมูลอัตราค่าบริการเรือท่องเที่ยว
ตามจุดต่าง ๆ

ภาพ 23 การตรวจเช็ครายชื่อผู้โดยสาร
โดยกรมเจ้าท่า

ภาพ 24 กิจกรรมนักท่องเที่ยวปั่นจักรยาน

ภาพ 25 ท่อเกี่ยวหาดหัวหิน

ภาพ 26 การจัดกิจกรรมวันวาเลนไทน์

จังหวัดสุโขทัย

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

1. แหล่งท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ในปี พ.ศ. 2558 จำนวนนักท่องเที่ยวอยู่ที่ 827,325 คน และในปี พ.ศ. 2559 จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 1,009,873 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.06 และมีรายได้จากค่าเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ 34,862,440 บาท แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ อยู่ห่างจากตัวเมืองจังหวัดสุโขทัยไปทางทิศตะวันตก ระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร ถนนจรดวิถีถ่อง ทางหลวงหมายเลข 12 สายสุโขทัย-ตาก อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ครอบคลุมพื้นที่กว่า 70 ตารางกิโลเมตร และมีโบราณสถานที่สำคัญ อาทิ พระบรมราชานุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหงมหาราช วัดมหาธาตุ วัดชนะสงคราม เนินปราสาทพระร่วง หรือเขตพระราชวังในสมัยสุโขทัย วัดตระพังเงิน วัดสระศรี วัดศรีสวาย ศาลาผาแดง เป็นต้น ดังภาพ 27 โดยมีคูเมือง กำแพงเมือง และประตูเมืองโบราณล้อมรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ภายในอุทยานฯ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นอาคารทรงไทย สถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย อยู่ใกล้วัดพระพายหลวง ภายในอาคารเป็นศูนย์ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย รวมทั้งจัดแสดงแบบจำลองโบราณสถานต่าง ๆ ในเขตเมืองเก่าสุโขทัย นักท่องเที่ยวควรเริ่มต้นชมอุทยานฯ จากจุดนี้ เพื่อให้เข้าใจและเห็นภาพรวมของสุโขทัยในอดีต และมีการให้ข้อมูลตามจุดต่าง ๆ ภายในอุทยานฯ ดังภาพ 28 นอกจากนี้ภายในอุทยานมีป้ายห้ามและกฎข้อบังคับสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว ดังภาพ 29

อุทยานฯ เปิดให้เข้าชมทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.00-21.00 น. ปิดจำหน่ายบัตรเวลา 18.00 น. อัตราค่าเข้าชมสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ราคา 10 บาท และชาวต่างชาติ ราคา 40 บาท หรือสามารถซื้อตั๋วรวมได้ สำหรับชาวไทย ราคา 30 บาท และชาวต่างชาติ ราคา 150 บาท โดยบัตรนี้สามารถเข้าชมอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัยได้ ภายในระยะเวลา 30 วัน

ภาพ 27 โบราณสถานภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 28 ป้ายให้ข้อมูลตามจุดต่าง ๆ ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 29 ป้ายห้ามและกฎข้อบังคับสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยว ภายในอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ณ จังหวัดสุโขทัย

2. การเดินทางในแหล่ง

นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้โดยรถยนต์ส่วนบุคคล สามารถจอดไว้บริเวณลานจอดรถของอุทยานฯ โดยศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีบริการรถรำนำชมรอบ ๆ บริเวณอุทยานฯ ดังภาพ 30 อัตราค่าบริการสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ราคา 10 บาท/วัน และชาวต่างชาติ ราคา 20 บาท/วัน นอกจากนี้ มีบริการรถรางสำหรับนักท่องเที่ยวเข้าขับเอง ดังภาพ 31 และบริการจักรยานให้เช่าบริเวณด้านหน้าอุทยานฯ โดยให้เช่าในราคาคันละ 20 บาท/วัน และมีการกำหนดเส้นทางปั่นจักรยาน ระยะทาง 17 กิโลเมตร ให้แก่นักท่องเที่ยว ดังภาพ 32

ภาพ 30 รถรางนำชมรอบ ๆ บริเวณอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 31 บริการเช่ารถไฟฟ้าภายในอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย

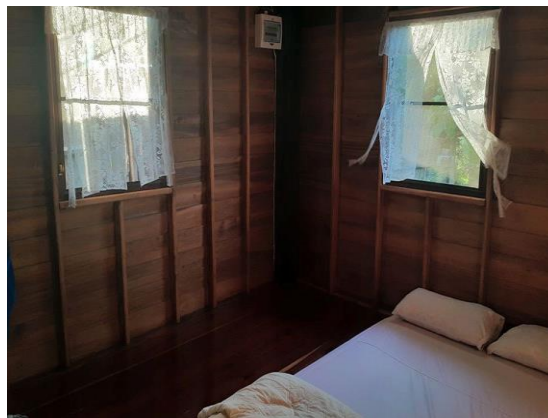
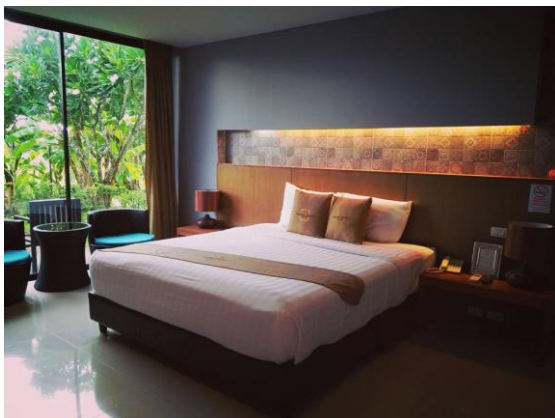

ภาพ 32 บริการเช่ารถจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยวและประชาชน เพื่อปั่นภายในอุทยานฯ จังหวัดสุโขทัย

3. ที่พัก

ภายในอุทยานฯ ไม่มีบริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถพักแรมได้ในที่พักบริเวณด้านนอก โดยรอบอุทยานฯ ซึ่งมีบริการในหลายรูปแบบ อาทิ โรงแรม บ้านพัก รีสอร์ท โฮมสเตย์ เป็นต้น ดังภาพ 33 ปัจจุบัน มีโรงแรม จำนวน 130 แห่ง ประกอบด้วยห้องพัก จำนวน 2,839 ห้อง หรือจำนวน 5,110 เตียง (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุโขทัย, 2561) ผู้ประกอบการที่พักเรือนริศรา จังหวัดสุโขทัย มีส่วนร่วมในโครงการลดการใช้พลังงาน และลดการปล่อยมลพิษ ดังภาพ 34

ภาพ 33 รูปแบบที่พัก ทั้งแบบโรงแรม และแบบโฮมสเตย์ ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 34 การมีส่วนร่วมในโครงการลดการใช้พลังงาน และลดการปล่อยมลพิษของที่พัก ณ จังหวัดสุโขทัย

4. ร้านอาหาร

ภายในอุทยานฯ มีร้านอาหารบริการบริเวณลานจอดรถ ผู้ประกอบการเป็นคนในพื้นที่ที่เข้ามาเช่าพื้นที่เพื่อประกอบธุรกิจ โดยมีราคาเช่าอยู่ที่ 500 บาท/เดือน/ห้อง ปัจจุบันร้านอาหารที่เปิดให้บริการอยู่ไม่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากนัก เนื่องจากไม่มีความหลากหลาย โดยส่วนมากนักท่องเที่ยวนิยมรับประทานอาหารตามร้านค้าโดยรอบอุทยานฯ ดังภาพ 35 ซึ่งมีความหลากหลายและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว มีอาหารไทยที่เป็นเมนูพื้นบ้าน ดังภาพ 36 และมีการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ภายในอุทยานมีชาวบ้านเข้ามาขายอาหารตามจุดต่าง ๆ ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎข้อห้ามของอุทยานฯ ดังภาพ 37

ภาพ 35 ร้านอาหารโดยรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 36 เมนูอาหารไทย ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 37 ชาวบ้านเข้ามาขายอาหารตามจุดต่าง ๆ ภายในอุทยานฯ ณ จังหวัดสุโขทัย

5. ร้านค้า

ร้านค้าหรือร้านจำหน่ายของที่ระลึกภายในอุทยานฯ ตั้งอยู่บริเวณเดียวกับร้านอาหาร สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ขนมเกลียว ขนมผิง ทองม้วน ทองพับ เครื่องสังคโลก ผ้าทอมือ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผ้าทอ ของตกแต่งบ้านจากงานไม้ และเครื่องทองและเงินโบราณ เป็นต้น ดังภาพ 38 ซึ่งการทำเครื่องสังคโลกเป็นงานฝีมือของคนท้องถิ่น ซึ่งบริเวณใกล้เคียงกับอุทยานฯ มีถนนสังคโลก ณ ถนนริมรั้ววัดตระพังทอง ชุมชนบ้านใหม่ตระพังทอง ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองสุโขทัย แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้เริ่มสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2558 โดย ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย แรงบันดาลใจจากการนำเศษสังคโลกมาสร้างเป็นงานศิลปะที่ถ่ายทอดความเชื่อ วัฒนธรรม และเรื่องราววิถีชีวิตของชาวสุโขทัย นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผลงานศิลปะทั้งหมดนี้ล้วนเป็นผลงานของศิลปินหรือช่างฝีมือในท้องถิ่น

ภาพ 38 ของที่ระลึกที่จำหน่ายบริเวณอุทยานฯ และตลาดนัดที่จัดขึ้น ณ จังหวัดสุโขทัย

6. กิจกรรม

กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวอุทยานฯ อยู่ในรูปแบบการเที่ยวชมเพื่อศึกษาโบราณสถาน และโบราณวัตถุตามจุดเรียนรู้ต่าง ๆ ดังภาพ 39 การถ่ายภาพ การนั่งรถรางและฟังการบรรยายจากมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยทางอุทยานฯ มีคู่มือและแผนที่แสดงเส้นทางท่องเที่ยวภายในอุทยานฯ รวมถึงข้อแนะนำในการเข้าชมโบราณสถานให้นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมการส่องไฟชมโบราณสถาน ตั้งแต่เวลาประมาณ 19.00-21.00 น. นับเป็นการถ่ายภาพในอีกรูปแบบหนึ่ง อีกทั้งมีศูนย์นวดแผนไทยภายในอุทยานฯ ดังภาพ 40 บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ภายในอุทยานฯ ตลาดนัดมีชื่อว่า “ตลาดทำนน้ำรับเสด็จฯ” ขายอาหารท้องถิ่น นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเดินเที่ยวชมและรับประทานอาหารได้ ดังภาพ 41

ภาพ 39 การเยี่ยมชมเพื่อศึกษาโบราณสถานและ
โบราณวัตถุตามจุดเรียนรู้ต่าง ๆ
ณ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

ภาพ 40 ศูนย์นวัตกรรมไทยภายในอุทยานฯ
ณ จังหวัดสุโขทัย

ภาพ 41 เดินเที่ยวชมตลาดทำน้ำรับเสด็จฯ ภายในอุทยานฯ ณ จังหวัดสุโขทัย

พิษณุโลก

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

1. แหล่งท่องเที่ยว

ตั้งอยู่บนรอยต่อของสามจังหวัด ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลก เลย และเพชรบูรณ์ มีเนื้อที่ประมาณ 191,875 ไร่ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก มีพื้นที่ 126,050 ไร่ ได้รับการประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2527 สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน มีความสูง ประมาณ 1,614 เมตร

เหนือระดับน้ำทะเล มีอากาศหนาวเย็นเกือบตลอดปี ปกคลุมด้วยป่าไม้ 3 ประเภท ได้แก่ ป่าเต็งรัง ป่าดิบเขา และ ป่าสนเขา เป็นพื้นที่ที่ธรรมชาติมีความแปลกและสวยงาม อีกทั้งยังเป็นดินแดนแห่งประวัติศาสตร์ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ทราบได้จากสถิติการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยว โดยในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 263,430 คน ในปี พ.ศ.2559 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 308,681 คน และในปี พ.ศ. 2560 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 319,138 คน อัตราค่าเข้าอุทยานสำหรับผู้ใหญ่ ราคา 40 บาท เด็ก ราคา 20 บาท ชาวต่างชาติผู้ใหญ่ ราคา 500 บาท และเด็ก ราคา 300 บาท

เนื่องจากภูหินร่องกล้าเป็นอุทยานที่มีประวัติศาสตร์การสู้รบในอดีต จึงมีร่องรอยของสิ่งปลูกสร้างฐานทัพในบริเวณพื้นที่แห่งนี้ การท่องเที่ยวภูหินร่องกล้าสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และเชิงธรรมชาติที่สวยงาม 1) สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจด้านประวัติศาสตร์ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์การสู้รบ ตั้งอยู่ภายในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับการสู้รบ เอกสารเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์ ภาพแผนภูมิข้อมูล อุปกรณ์การแพทย์ และอาวุธ โรงเรียนการเมืองการทหาร ตั้งอยู่กิโลเมตรที่ 4 จากจุดศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ปกคลุมด้วยป่าหนาทึบ ในอดีตเป็นโรงเรียนที่ให้การศึกษาด้านแนวทางลัทธิคอมมิวนิสต์ โรงพยาบาลรัฐ โรงพยาบาลกลางป่าที่มีอุปกรณ์ในการรักษาพยาบาลเกือบครบถ้วน มีห้องปรุงยา ห้องพักฟื้น และห้องผ่าตัด ในอดีตโรงพยาบาลแห่งนี้สามารถทำการรักษาพยาบาลได้ดี นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาชมใบเมเปิ้ลเปลี่ยนสีได้ในช่วงเดือนมกราคม นอกจากนี้ ยังมีสุสานทหารพลดแอกแห่งประเทศไทย (ทปท) หรือสถานที่ฝังศพของนักรบ ทปท. ที่เสียชีวิตจากการสู้รบกับทหารของรัฐบาล และหมู่บ้านมวลง ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มมวลง มีอยู่หลายหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านดาวแดง และหมู่บ้านดาวชัย เรียงรายอยู่ในป่ากรณินที่ตัดมาจาก อ. หล่มเก่า และ 2) สถานที่ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ได้แก่ ลานหินแตก มีลักษณะเป็นลานหินที่มีรอยแตกเป็นแนวร่องเหมือนแผ่นดินแยก บางรอยมีขนาดแคบ คนสามารถก้าวข้ามได้ แต่บางรอยมีขนาดกว้างจนไม่สามารถกระโดดข้ามได้ เส้นทางท่องเที่ยวลานหินปุ่ม-ผาชูธง บริเวณนี้ถือเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก มีลักษณะเป็นลานหินที่มีหินผุดขึ้นมาเป็นปุ่มเป็นปมขนาดไล่เลี่ยกัน คาดว่าเกิดจากการสึกกร่อนตามธรรมชาติของหิน และจุดที่เรียกว่า ผาชูธง เคยใช้เป็นที่ชูธงแดงรูปค้อนเคียวทุกครั้งที่รบชนะฝ่ายรัฐบาล บริเวณด้านบนหน้าผามีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม และทุ่งดอกกระดาส ที่ปลูกไว้เรียงรายเรียบริมผาใหญ่ เป็นโครงการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริภูหินร่องกล้า เพื่อการฟื้นฟูสภาพป่า นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่บริเวณอุทยานที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตกर्मเกล้า-ภราดร น้ำตกศรีพัชรินทร์ น้ำตกผาลาด และน้ำตกตาดฟ้า เป็นต้น โดยสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดอยู่ภายใต้ความดูแลของอุทยานฯ มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้บริหารจัดการและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในอุทยานฯ บางส่วนที่เข้ามารับจ้างเป็นพนักงานในอุทยานฯ และเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอาสาให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยว มีห้องน้ำสาธารณะไว้บริการในแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว จำนวนห้องน้ำเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว แต่ในช่วงหน้าแล้งจะเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ ป้ายอธิบายเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติจัดทำเป็นแบบรูปภาพ มีข้อความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษกำกับ โดยบางจุดได้รับ

การสนับสนุนจาก ททท. ด้านการจัดการขยะ มีถังขยะไว้ตามจุดที่เหมาะสม และมอบถุงขยะให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพัก มีการรณรงค์การนำขยะกลับบ้านตามนโยบายของกรมอุทยาน

ภาพ 42 โรงเรียนการเมือง

ที่มา : <http://park.dnp.go.th/visitor/scenicshow.php?id=207>

ภาพ 43 ลานหินปุ่ม

ภาพ 44 ผาซูธง

ที่มา : The Trippacker

2. การเดินทางภายในแหล่ง

ภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีรถสาธารณะไว้คอยบริการ นักท่องเที่ยวสามารถใช้นายพานพาหนะส่วนตัว หรือเช่ารถของชาวบ้านที่ให้บริการพร้อมคนขับ โดยราคาขึ้นอยู่กับการต่อรอง เส้นทางภายในอุทยานฯ เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร เป็นทางโค้งชันบางช่วง ตามสถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานฯ จะมีลานจอดรถที่อุทยานฯ จัดเตรียมไว้ให้ โดยเฉพาะบริเวณลานหินแตก และลานหินปุ่ม – ผาซูธง สามารถจอดรถยนต์ได้ จำนวน 40 – 50 คัน การเดินทางไปยังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ มีป้ายบอกทางที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถขอ

แผนที่เส้นทางภายในอุทยานฯ ได้ที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เมื่อถึงยังจุดจอดรถบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว นักท่องเที่ยวจะต้องใช้การเดินเท้าในการเที่ยวชมธรรมชาติ สามารถศึกษาเส้นทางเดินได้จากป้ายแผนที่บริเวณทางเข้า และเส้นทางภายในสถานที่ท่องเที่ยวจะมีป้ายบอกทางเป็นระยะ ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวเดินออกนอกเส้นทาง

ภาพ 45 เส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว

ภาพ 46 จุดจอดรถบริเวณลานหินปุม

3. ที่พัก

ที่พักในอุทยานภูหินร่องกล้า มีทั้งแบบเรือนรับรองและเต็นท์ โดยทางอุทยานฯ ได้จัดเตรียมสถานที่กางเต็นท์และเต็นท์ไว้ให้บริการนักท่องเที่ยว การสำรองที่พักเต็นท์สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดและสำรองที่พักเต็นท์ได้กับอุทยานแห่งชาติโดยตรง อัตราค่าเต็นท์พักขึ้นอยู่กัจำนวนคน โดยสามารถสอบถามข้อมูลและราคาได้ทางเว็บไซต์ <http://www.dnp.go.th/parkreserve/forprint.asp?npid=86&lg=1> นอกจากนี้ ยังมีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ถูนอน ที่รองนอน หมอน อุปกรณ์สนาม ตะเกียงสนามพร้อมน้ำมัน โต๊ะปิกนิก และเก้าอี้ นั่ง เป็นต้น มีห้องน้ำหลายจุดไว้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในส่วนเรือนรับรอง มีให้เลือกหลายขนาดรองรับนักท่องเที่ยวได้ถึง 350 คน สามารถตรวจสอบและจองที่พักได้ด้วยตนเองที่เว็บไซต์ <http://www.dnp.go.th> ของกรมอุทยาน มีถึงขยะตั้งไว้ตามจุดที่เหมาะสม ซึ่งทางอุทยานฯ ได้ตั้งถังขยะไว้แยกขยะแต่ละประเภทให้สะดวกต่อการนำไปคัดแยกต่อ

ภาพ 47 บริเวณจุดกางเต็นท์

ภาพ 48 บ้านพักภายในอุทยานภูหินร่องกล้า

4. ร้านอาหาร

ภายในอุทยานฯ มีร้านอาหารสวัสดิการ 2 ร้าน เปิดให้บริการตลอดทั้งปี ได้แก่ ร้านอาหารรังทองและร้านอาหารดวงใจ ขายอาหารทั่วไป เช่น ส้มตำแครอท ไก่ทอด หมูย่าง ปลาทอดซอสมะขาม ผัดกะเพรา และแกงเลียง ช่วงนอกฤดูการท่องเที่ยวจะมีลูกค้าน้อย โดยส่วนใหญ่จะเป็นคณะทัวร์ที่พากลุ่มนักท่องเที่ยวขึ้นมาแวะรับประทานอาหาร เมื่อถึงช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจำนวนมาก ทางอุทยานฯ ได้ทำการก่อสร้างอาคารบริเวณใกล้จุดกางเต็นท์ให้เป็นร้านค้าและร้านอาหาร และเปิดพื้นที่ให้กับร้านค้า/ร้านอาหารจากภายนอกเข้ามาสัมปทาน เพื่อให้เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

ภาพ 49 ร้านอาหารภายในอุทยานภูหินร่องกล้า

5. ร้านค้า

ร้านค้าภายในอุทยานภูหินร่องกล้ามีร้านค้าสวัสดิการ ตั้งอยู่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว จำหน่ายสินค้าของที่ระลึกอุทยาน เช่น เสื้อ หมวก พวงกุญแจ และโปสการ์ด และอุปกรณ์กันหนาว ได้แก่ ถุงมือ ถุงเท้า

ผ้าพันคอ หมวก เป็นต้น บริหารจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของอุทยาน และร้านค้าของชาวบ้านที่ตั้งอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยว โดยชาวบ้านจะนำสินค้าพืชผลทางการเกษตรมาจำหน่าย เช่น กล้วย แครอท เผือก มัน และฟักทอง และสินค้าทั่วไป เช่น ขนมขบเคี้ยว และไอศกรีม นอกจากนี้ ยังมีสินค้าจำพวกผ้าปักและชุดประจำเผ่าอีกด้วย

ภาพ 50 ร้านขายของที่ระลึก สำนักงานอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

6. กิจกรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมและศึกษาธรรมชาติตามเส้นทางท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละจุด สัมผัสถึงความแปลกประหลาดและสวยงามของธรรมชาติที่ลานหินปุ่มและลานหินแตก ชมทัศนียภาพจากผาซอ่ง ศึกษาเรียนรู้พันธุ์ไม้หายาก ช่วงฤดูกาลดอกกุหลาบขาวบานบนลานหินปุ่ม ดอกกระดาดเรียงตามแนวผาที่โครงการพระราชดำริ ฤดูทุ่งดอกซากุระ (พญาเสือโคร่ง) ที่ภูลมโล นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ให้ได้ชมและศึกษา ได้สัมผัสเรื่องราว และเห็นสถานที่จริง เป็นต้น

อุตรดิตถ์

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า เมืองลับแล อ.ลับแล เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

เมืองลับแล

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองลับแล ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองอุตรดิตถ์ ประมาณ 8 กม. เป็นเมืองโบราณที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เคยเสด็จพระราชดำเนินมา เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2444 ความ

เป็นมาของคำว่า “ลับแล” นั้น ตามข้อสันนิษฐานของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ระบุว่า เดิมชาวเมืองแพร่ และเมืองน่านหนีข้าศึกและความเดือดร้อนมาชุมนุมกันตั้งชุมชนอยู่ เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าดง หลบซ่อนตัวง่าย และภูมิประเทศเป็นเมืองอยู่ระหว่างเขา มีที่เนินสลับกับที่ต่ำ คนต่างเมืองที่ไม่คุ้นเคยกับภูมิประเทศจะหลงทางได้ง่าย แต่ปัจจุบันมีถนนตัดผ่านทำให้สภาพป่าหมดไป ความลึกลับของเมืองจึงหายไป และยังมีอีกหลายตำนานที่กล่าวถึงความเป็นมาของเมืองลับแล

การท่องเที่ยวเมืองลับแล ภายในอำเภอลับแลมีพิพิธภัณฑสถานเมืองลับแล ดังภาพ 51 โดยได้รวบรวมวิถีชีวิต ประวัติของเมือง และการใช้ชีวิตของผู้คนในเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง ดังภาพ 52 เป็นวัดที่มีการจัดงานประเพณีประจำปีที่สำคัญ คือ ประเพณีอัฐมิบูชา หรือพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธสรีระจำลอง หรือการบูชาในวันแรม 8 ค่ำ ในทุกวันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี (นับจากวันวิสาขบูชาไป 8 วัน) เป็นวันงานสลากภัตของวัด มีการจัดแสดงประกอบแสงสีเสียง สื่อผสม จำลองพุทธประวัติตามตำราพระนิพพานสูตร อีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ดังภาพ 53 ตั้งอยู่บนเนินเขาเต่า ตำบลทุ่งยั้ง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ติดกับวัดพระยืนพุทธบาทยุคล ซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออก บนเนินเขาสูงเดียวกันแต่คนละยอด พระแท่นศิลาอาสน์ เป็นพุทธเจดีย์ที่เชื่อกันมาแต่โบราณว่า สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งห้าพระองค์ในภทท์ภพนี้ ได้เสด็จมาประทับนั่งบนพระแท่นแห่งนี้เพื่อเจริญภาวนา และได้ประทับบำเพ็ญในเวลาที่ตรัสรู้แล้วเพื่อโปรดสัตว์ ภายในวัดพระแท่นศิลาอาสน์มีพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น ดังภาพ 54 เป็นอาคารไม้ 2 ชั้น แสดงเครื่องมือจับสัตว์น้ำโบราณ เรือพายโบราณ ชั้นบนแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาววัง ชาวบ้านสมัยก่อน เครื่องจักสาน เครื่องมือตีเหล็ก เครื่องมือก่อสร้าง เครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัย รวมถึงศิลปวัฒนธรรมของชาวเหนือ เปิดให้เข้าชมฟรีทุกวัน เวลา 08.00 – 17.00 น. การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ป้ายข้อมูล QR Code เว็บไซต์ และแผ่นพับ ดังภาพ 55

ภาพ 51 วัดพระแท่นศิลาอาสน์

ภาพ 52 พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น

ภาพ 53 พิพิธภัณฑ์เมืองลั๊บล้าน

ภาพ 54 วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง

ภาพ 55 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว

2. การเดินทาง

การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว สามารถเดินทางได้โดยรถส่วนบุคคล นักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง และรถรับจ้าง ได้แก่ รถแท็กซี่ มีจุดจอดรับส่งอยู่ที่ สถานีรถไฟอุตรดิตถ์ และสถานีขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์ รถสองแถวรอบเมือง มีจุดจอดรับส่งอยู่ที่สถานีขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์ โรงพยาบาลอุตรดิตถ์ เทศบาลโกสุมพิตรอุตรดิตถ์ รถตุ๊กตุ๊กรับจ้าง มีจุดจอดรับส่งที่สถานีขนส่งจังหวัดอุตรดิตถ์ และรถจักรยานยนต์รับจ้าง มีจุดจอดรับส่งที่ ตรงข้ามตลาดโต้รุ่ง หน้าห้างฟรายเดย์ หน้าวัดท่าถนนฝั่งตรงข้ามสถานีรถไฟอุตรดิตถ์ เพื่อเดินทางไปยังจุดอื่น ๆ ได้

3. ที่พัก

ในอำเภอลับแลมีที่พักอยู่ 10 แห่ง เป็นรูปแบบโรงแรม รีสอร์ท และโฮมสเตย์ ดังภาพ 56 รองรับนักท่องเที่ยวได้ 300 คน ราคาที่พักอยู่ในช่วง 500-2,000 บาท/คืน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุตรดิตถ์, 2561) ผู้ประกอบการมีการส่งเสริมสินค้าท้องถิ่นโดยนำผลไม้ที่ปลูกในจังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นเมืองแห่งผลไม้ มาให้นักท่องเที่ยวได้ทาน ดังภาพ 57

ภาพ 56 ที่พักแบบโฮมสเตย์ ณ อำเภอลับแล

ภาพ 57 ตัวอย่างอาหารค่าบริการแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักในโฮมสเตย์

4. ร้านอาหาร

อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ข้าวพันผัก เป็นเมนูอาหารพื้นเมืองที่สร้างขึ้นให้จังหวัดอุตรดิตถ์ เกิดจากภูมิปัญญาของคนไทย นำข้าวแคบซึ่งเป็นอาหารหลักของชาวลับแลมาประกอบอาหาร มีลักษณะคล้ายข้าวเกรียบปากหม้อของคนภาคกลาง แต่แป้งหนาและมีขนาดใหญ่กว่า ดังภาพ 58 กลุ่มแม่บ้านน้ำท่วมร่วมใจ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งขึ้นเมื่อปี 2548 กลุ่มแม่บ้านที่ประกอบด้วยสมาชิกหลายสิบคน มารวมกลุ่มเพื่อหารายได้เสริมในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำสวนผลไม้ ซึ่งปกติทุกหลังคาเรือนในหมู่บ้านจะมีการทำข้าวแคบรับประทานเป็นประจำอยู่แล้ว จึงนำเอาสิ่งที่สมาชิกมีความชำนาญมาใช้เพื่อผลิตข้าวแคบขายตามงานต่าง ๆ แต่ข้าวแคบขายได้น้อย จึงหาสินค้าอย่างอื่นมาเพิ่มเพื่อดึงดูดความสนใจจากลูกค้า จึงได้เป็นเมนูข้าวพันผัก ดังภาพ 59 นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ภายในแหล่งท่องเที่ยว อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ภาพ 58 ข้าวพันผัก ณ อำเภอลับแล

ภาพ 59 กลุ่มแม่บ้านน้ำท่วมร่วมใจ จำหน่ายข้าวพันผัก ณ อำเภอลับแล

5. ร้านค้า

จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นเมืองแห่งผลไม้ มีผลไม้ที่ปลูกมากในพื้นที่ ได้แก่ ทุเรียน และลำไย ดังภาพ 60 นักท่องเที่ยวนิยมซื้อเป็นของฝาก นอกจากนี้ ยังมีผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นตีนจก เป็นขึ้นพื้นเมืองที่มีลวดลายสวยงาม มีการทอและจำหน่ายที่อำเภอลับแล และไม้กวาดตองกง ไม้กวาดที่มีชื่อของอุตรดิตถ์ นายอำเภอ นักพัฒนาลับแล เป็นผู้ริเริ่มให้ผลิต ไม้กวาดชนิดนี้มีจำหน่ายทั่วไปในตัวเมืองและที่อำเภอลับแล อันเป็นแหล่งผลิตไม้กวาดชนิดนี้

ภาพ 60 ทุเรียนและลำไย ผลไม้ที่ปลูกในจังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

6. กิจกรรม

กิจกรรมของนักท่องเที่ยวเมื่อมายังอำเภอลับแล ได้แก่ การศึกษาประวัติเมืองลับแล และการเรียนรู้วิถีชีวิตในพิพิธภัณฑ์เมืองลับแล ดังภาพ 61 การเที่ยวชมตลาดผลไม้ที่มีชาวบ้านนำมาขายในช่วงฤดูผลไม้ ดังภาพ 62 การสักการะพระแท่นศิลาอาสน์ และเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นภายในวัดพระแท่นศิลาอาสน์ ดังภาพ 63 และการเที่ยวชมม่อนลับแลที่เป็นสถานที่จัดแสดงและจำหน่ายผ้าขึ้นที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวลับแล ดังภาพ 64

ภาพ 61 เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์เมืองลับแล

ภาพ 62 ตลาดผลไม้ ณ อำเภอลับแล

ภาพ 63 วัดพระแท่นศิลาอาสน์ ณ อำเภอลับแล

ภาพ 64 ม่อนลับแล ณ อำเภอลับแล

เพชรบูรณ์

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า เขาค้อ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

เขาค้อ

1. แหล่งท่องเที่ยว

เขาค้อ เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางตอนบนของจังหวัดเพชรบูรณ์ติดกับจังหวัดพิษณุโลก ในอดีตเคยเป็นดินแดนที่เคยเกิดการสู้รบจากความขัดแย้งทางอุดมการณ์ทำให้เกิดสงครามก่อการร้ายขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2508 โดยฝ่ายรัฐบาลใช้เขาค้อเป็นศูนย์กลางกองทัพกบฏ รับผิดชอบในการต่อสู้กับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จนหลังจากสงครามสงบได้จัดตั้งเขาค้อเป็นกิ่งอำเภอเขาค้อ ในปี พ.ศ.2527 ต่อมาได้รับการพัฒนา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว ทำให้กิ่งอำเภอเขาค้อถูกยกกระดบเป็นอำเภอเขาค้อ ในปี พ.ศ. 2534 สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ป่าและเนินเขาใหญ่น้อย บางแห่งสูงชัน มีความสูง ตั้งแต่ 500-1,400 เมตร เนือระดับน้ำทะเล ในฤดูร้อนอากาศไม่ร้อนจัด ส่วนในฤดูหนาวอากาศหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุดโดยเฉลี่ย คือ 3 องศา อากาศที่เย็นสบาย และความเขียวชอุ่มของภูเขา ทำให้เขาค้อเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และศาสนา ที่สำคัญได้แก่ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม ตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาสูง ล้อมรอบไปด้วยธรรมชาติที่งดงามและเขียวชอุ่ม พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก เป็นเจดีย์ที่มีสถาปัตยกรรมแบบสุโขทัย อยู่ชอุ่ม และรัตนโกสินทร์ผสมผสานกัน ยอดเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุจากประเทศศรีลังกา พระตำหนักเขาค้อ ที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 นักท่องเที่ยวสามารถไปเที่ยวชมด้านนอกได้ มีทั้งจุดชมวิวยุคสมัยใหม่และดอกไม้เมืองหนาว และอนุสรณ์สถานผู้เสียสละเขาค้อ สร้างขึ้นเพื่อเทิดทูนวีรกรรมของพลเรือน ตำรวจ ทหาร ที่ได้พลีชีพในการสู้รบเพื่อปกป้องพื้นที่ในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ เป็นต้น สถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ มีทั้งของภาครัฐและเอกชนเป็นผู้บริหารจัดการ

ภาพ 65 วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว

ภาพ 66 จุดชมวิวยะเลหมอก

ที่มา : <http://www.trailtrav.com/7point-khaokor/>

2. การเดินทางในแหล่ง

เขาค้อ มีถนนสายหลัก คือ ถนนหมายเลข 12 การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวเขาค้อ นักท่องเที่ยวจะต้องใช้พาหนะส่วนตัว เนื่องจากไม่มีระบบขนส่งสาธารณะไว้รองรับ ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จะมีจุดจอดรถที่สะดวกสบายไว้คอยบริการ บางสถานที่ท่องเที่ยวคิดค่าจอดรถ เช่น วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเช่ารถตู้เอกชนพร้อมคนขับสำหรับนำเที่ยวได้ โดยสามารถติดต่อสอบถามได้ตามโรงแรมที่ หรือเบอร์โทรติดต่อจากเว็บไซต์

3. ที่พัก

เขาค้อ มีที่พักจำนวนมาก เป็นประเภท โรงแรม รีสอร์ท ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้จำนวนมาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นคนจากต่างพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ มีการออกแบบโครงสร้างที่หลากหลาย สถานที่พักบางแห่งไม่ได้สร้างในบริเวณที่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่มีเอกสารสิทธิในการก่อสร้าง ราคาห้องพักค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ยประมาณ 800 – 4,000 บาทต่อห้อง โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม สถานประกอบการที่พักส่วนใหญ่ยังขาดการจัดการขยะที่ดี ทั้งการแยกขยะและจุดทิ้งขยะ เช่น นำขยะไปกองทิ้งไว้บริเวณข้างทางซึ่งเป็นเขตความรับผิดชอบของกรมทางหลวง เป็นต้น นอกจากนี้ที่พักของเอกชนแล้ว ที่อุทยานแห่งชาติเขาค้อยังมีที่พักไว้คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งแบบบ้านพักสามารถพักได้ตั้งแต่ 2 -16 คนขึ้นอยู่กับขนาดของบ้านและลานกางเต็นท์ มีจุดจอดรถ ห้องน้ำ และอุปกรณ์สำหรับการนอนให้เช่า โดยนักท่องเที่ยวสามารถจองและชำระเงินผ่านเว็บไซต์หรือติดต่อกับทางอุทยานโดยตรงได้ การจัดการขยะภายในอุทยานฯ มีการแยกขยะ และนำขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่หรือรีไซเคิลได้ไปเผาที่เตาเผาของอุทยานที่มีมาตรฐาน ทั้งนี้ ทางอุทยานมีนโยบายจ้างเยาวชนและนักเรียนในท้องถิ่นเพื่อหารายได้พิเศษ ด้วยการมากวาดใบไม้ ตัดกิ่งไม้ ทำความสะอาดภายในอุทยานในช่วงวันหยุดอีกด้วย

ภาพ 67 รีสอร์ทในเขาค้อ

ภาพ 68 ที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ

4. ร้านอาหาร

เขาค้อมีร้านอาหารหลายระดับ ทั้งแบบร้านอาหารขนาดกลาง ร้านอาหารตามสั่งทั่วไป และร้านริมบาทวิถี มีบริการอาหารที่หลากหลาย เช่น อาหารไทย อาหารพื้นบ้าน อาหารป่า และอาหารแบบฟิวชั่น โดยส่วนใหญ่จะเป็นร้านอาหารท้องถิ่น รายการอาหารที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ผัดยอดผักแม้ว ไก่ย่าง และขนมจีน เป็นต้น วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น ส่วนใหญ่คนในพื้นที่นิยมทำการเกษตร และปลูกพืชผักไว้จำหน่ายและรับประทานเอง

5. ร้านค้า

เนื่องจากเขาค้อมีอากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี ไม่ต่างจากภาคเหนือตอนบน จึงเหมาะแก่การปลูกพืชผักผลไม้ ดังนั้น สินค้าของฝากของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมที่เขาค้อส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูป เช่น สตรอเบอร์รี่ ลิ้นจี่ โอวคาโต ปีทูลูท แดงกวาญี่ปุ่น ผักแม้ว ผักกาดแก้ว และบล็อกโคลี่ และสินค้าแปรรูป ได้แก่ ไอศกรีม แยมผลไม้ น้ำผลไม้ ผลไม้อบแห้ง และผลไม้เชื่อมต่าง ๆ เป็นต้น ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากการเพาะปลูกของคนในท้องถิ่น มีทั้งแบบที่นำมาจำหน่ายเองหรือผ่านสถานประกอบการในพื้นที่ โดยมีร้านจำหน่ายของที่ระลึกหลายแห่ง ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในร้านอาหาร ร้านกาแฟ หรือที่พัก

6. กิจกรรม

เขาค้อมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย นักท่องเที่ยวสามารถใช้พาหนะส่วนตัวขับไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ การไหว้พระขอพรและชื่นชมสถาปัตยกรรมที่วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว พระบรมธาตุเจดีย์กาญจนาภิเษก เรียนรู้และสัมผัสเรื่องราวประวัติศาสตร์ดินแดนแห่งการสู้รบตามสถานที่ท่องเที่ยวที่อดีตเคยเป็นจุดยุทธศาสตร์การต่อสู้ สูดอากาศที่บริสุทธิ์และชื่นชมทะเลหมอกยามเช้า นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถหาที่นั่งพักผ่อนตามร้านกาแฟและร้านอาหารมากมาย ที่มีการออกแบบตกแต่งร้านหลากหลายและตั้งอยู่ตามบริเวณที่มีทัศนียภาพสวยงาม

จังหวัดแพร่

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า อำเภอเมืองแพร่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

อำเภอเมืองจังหวัดแพร่

1. แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดแพร่ ได้ชื่อว่าเป็นประตูเมืองแห่งล้านนา ที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามและมีความโดดเด่นทั้งทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น คู่มือเจ้าหลวง ดังภาพ 69 ศาลหลักเมืองแพร่ วัดหลวง คู่มวงศบุรี วัดพระนอน คู่มวิชัยราชา บ้านหลวงศรีครานุกุล วัดเมธังกราวาส วัดสระป่อแก้ว วัดพระธาตุช่อแฮ ดังภาพ 70 วัดพระธาตุอินทร์แขวน ดังภาพ 71 และวัดพงษ์สุนันท์ ดังภาพ 72 การท่องเที่ยวในอำเภอเมืองแพร่เป็นการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และศาสนา โดยสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่ได้จัดโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและกีฬา โครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560) การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวจะอยู่ในรูปแบบของ ป้าย QR code ดังภาพ 73 ด้านการรักษาความสะอาด หน่วยงานเทศบาลเมืองแพร่ดูแลเรื่องการเก็บขยะในพื้นที่ มีการออกกฎให้ประชาชนนำขยะออกมาวางไว้ที่จุดรวบรวมขยะ ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา 04.00 น. จะมีรถขยะของเทศบาลมาเก็บในแต่ละจุด โดยไม่มีถังขยะบริเวณหน้าบ้าน ในส่วนของการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว พบว่า ยังไม่มีการเก็บข้อมูล

ภาพ 69 คู่มือเจ้าหลวง

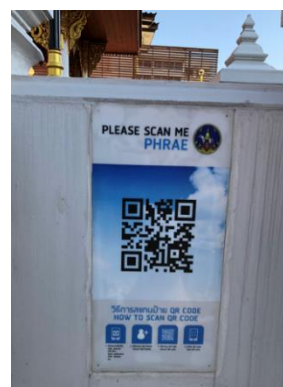
ภาพ 70 พระธาตุช่อแฮ

ภาพ 71 พระธาตุอินทร์แขวน

ภาพ 72 วัดพงษ์สุนันท์

ภาพ 73 การให้ข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว

2. การเดินทางในแหล่ง

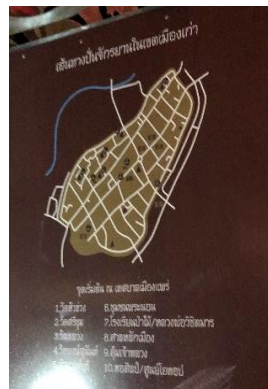
การเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางได้หลายรูปแบบ เช่น การปั่นจักรยาน โดยมีเส้นทางปั่นจักรยาน ดังภาพ 74 การเดินชม การใช้รถยนต์ส่วนบุคคล การใช้รถจักรยานยนต์ (บริการเช่ารถ) รวมถึงการนั่งรถรางชมเมืองที่ทาง อบจ. จัดเตรียมไว้บริการประชาชนและนักท่องเที่ยว ดังภาพ 75 โดยมีรอบการให้บริการตามช่วงเวลา วันจันทร์ – ศุกร์ ให้บริการ 1 รอบ เริ่มเวลา 10.00 น. และวันเสาร์ – อาทิตย์ ให้บริการ 2 รอบ เวลา 10.00 น. และ 14.00 น. โดยไม่คิดค่าบริการ ระยะเวลาในการเที่ยวชม ประมาณ 2 ชั่วโมง ในระหว่างการนั่งรถรางชมเมืองจะมีมัคคุเทศก์อาสาพาเที่ยว (นักศึกษาเป็นจิตอาสา) ให้ข้อมูล นักท่องเที่ยวสามารถให้คำตอบแทนแก้มัคคุเทศก์เป็นสินน้ำใจได้ตามความสมัครใจ ตามเส้นทางจะมีป้ายจุดจอดรถราง ป้ายแสดงเส้นทางปั่นจักรยานในเขตเมืองเก่า ดังภาพ 76 และมีป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองแพร่อยู่ในบริเวณจุดต่าง ๆ ตามสถานที่ท่องเที่ยว ดังภาพ 77 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเดินทางภายในแหล่ง เช่น ลานจอดรถ ดังภาพ 78 ลิฟท์ ดังภาพ 79

ภาพ 74 เส้นทางปั่นจักรยาน

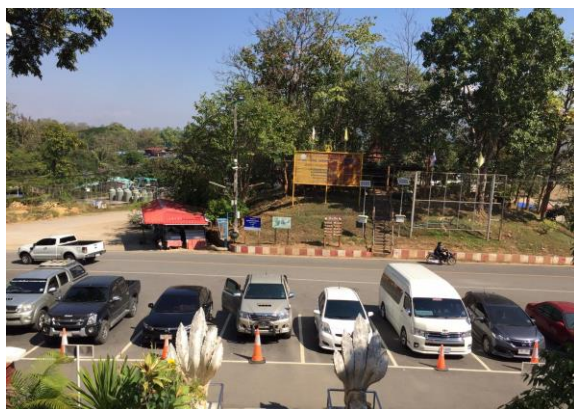
ภาพ 75 รถรางชมเมือง

ภาพ 76 ป้ายจุดจอดรถรางและป้ายแสดง
เส้นทางปั่นจักรยาน

ภาพ 77 ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองแพร่

ภาพ 78 จุดจอดรถบริเวณวัดพระธาตุช่อแฮ

ภาพ 79 ลิฟท์อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
ณ วัดพระธาตุช่อแฮ

3. ที่พัก

ที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ มีหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Greste House Homestay โดยมีที่พักจำนวน 27 แห่ง ห้องพัก 1,264 ห้อง (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560) ราคาที่พักจะอยู่ที่

400 – 2,000 บาท โดยมีรูปแบบห้องพักแตกต่างกันไป ตัวอย่าง ดังภาพ 80 ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ พนักงานต้อนรับสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ การให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่พัก จะอยู่ในรูปแบบเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย และแผ่นพับ ที่วางไว้ในที่ต่าง ๆ เช่น สำนักงานท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดแพร่ แหล่งท่องเที่ยว ร้านอาหาร เป็นต้น การชำระค่าบริการในระบบเงินสด บัตรเครดิต และ QR code การให้บริการจักรยานแก่ผู้เข้าพัก ดังภาพ 81

ภาพ 80 รูปแบบห้องพัก ณ อ.เมืองแพร่

ภาพ 81 การให้บริการจักรยานแก่ผู้เข้าพัก

4. ร้านอาหาร

จังหวัดแพร่มีร้านอาหาร จำนวน 106 ร้าน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560) ร้านอาหารในแหล่งท่องเที่ยวมีทั้งอาหารท้องถิ่นและอาหารทั่วไป ซึ่งอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม คือ ขนมจีน น้ำย้อย ดังภาพ 82 และผลิตภัณฑ์จากตำเตา (สำหรับท้องถิ่น) ดังภาพ 83 ส่วนใหญ่เป็นการจัดหาและใช้วัตถุดิบท้องถิ่น ผู้ประกอบการเป็นคนในพื้นที่ เกิดการจ้างงานคนในพื้นที่ และมีการส่งเสริมการกระจายรายได้จากกิจกรรมนันทนาการชมเมืองโดยการพานักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายหรือเลือกซื้ออาหารตามจุดแวะพัก ดังภาพ 84 อีกหนึ่งธุรกิจที่ได้รับความนิยมในแหล่งท่องเที่ยว คือ ธุรกิจร้านกาแฟ ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีร้านกาแฟที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ในช่วงเย็นจะมีตลาดนัดจำหน่ายอาหาร ดังภาพ 85

ภาพ 82 นักท่องเที่ยวเลือกซื้อสินค้าจากคนท้องถิ่น

ภาพ 83 อาหารท้องถิ่น (ขนมจีนน้ำย้อย)

ภาพ 84 ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากตำเตา (สาหร่าย)

ภาพ 85 ร้านอาหารบริเวณตลาดสดเมืองแพร่

5. ร้านค้า

สินค้าที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ผ้าหม้อห้อม มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม ภาพ 86 รวมถึงการเปิดเป็นโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักได้ ดังภาพ 87 สินค้าส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าหม้อห้อม อยู่ในรูปของเสื้อ ผ้าพันคอ กระเป๋า หมวก และพวงกุญแจ เป็นต้น ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นงานสินค้าทำมือ (Handmade) จากกลุ่มสหกรณ์ผ้าหม้อห้อมชุมชน นับเป็นการกระจายรายได้ให้แก่คนท้องถิ่น ดังภาพ 88

ภาพ 86 ร้านจำหน่ายสินค้า ผ้าหม้อห้อม ณ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่

ภาพ 87 โฮมสเตย์ ณ จังหวัดแพร่

ภาพ 88 สินค้า OTOP ของจังหวัดแพร่

6. กิจกรรม

กิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การนั่งรถรางชมเมือง ดังภาพ 89 ปั่นจักรยานชมเมือง ท่องเที่ยว วัด สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังภาพ 90 ชมสถานที่ประวัติศาสตร์ ดังภาพ 91 เลือกซื้อสินค้า ทานอาหาร และการเรียนรู้ศิลปะวัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่น รวมถึงการเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อมที่เป็นสินค้าท้องถิ่น ดังภาพ 92 ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวผ่านเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดแพร่) และสำนักงานคัมเจ้าหลวงเมืองแพร่ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่)

ภาพ 89 นั่งรถรางชมเมือง

ภาพ 90 เข้าวัดฟังธรรม ณ วัดพระธาตุอินทร์แขวน

ภาพ 91 เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ณ คุ้มเจ้าหลวง

ภาพ 92 นักท่องเที่ยวเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม

พะเยา

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า บริเวณกว๊านพะเยา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

1. แหล่งท่องเที่ยว

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่ไหลลงมาจากเทือกเขา ทิศนียภาพโดยรอบมีความสวยงามมองเห็นแนวเทือกเขา มียอดสูงเด่นชื่อว่า “ดอยหมอก” โดยคำว่า "กว๊าน" หมายถึง "บึง" เป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้กับจังหวัดพะเยาเท่านั้น กว๊านพะเยาตั้งอยู่กลางเมือง จึงเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นอกจากนี้ ยังเป็นสถานที่พักผ่อนของคนทั้งในพื้นที่และนักท่องเที่ยว ดังภาพ 93 นอกจากกว๊านพะเยาจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว ยังก่อเกิดประโยชน์อีกหลายด้าน ทั้งการกักเก็บน้ำเพื่อการชลประทาน และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดหลากหลายสายพันธุ์ โดยสำนักงานจังหวัดเป็นผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยวนี้ บริเวณเกาะกลางกว๊านพะเยาเป็นที่ตั้งของวัดติโลกอาราม ซึ่งเป็นศาสนสถานเก่าแก่ อายุกว่า 500 ปี เป็นวัดที่จมอยู่ใต้น้ำในกว๊านพะเยา ปัจจุบันวัดแห่งนี้ได้ถูกกู้ขึ้นมาให้อยู่เหนือน้ำ กลายเป็นโบราณสถานที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดพะเยา ดังภาพ 94 ในช่วงฤดูแล้งจะเห็นยอดเจดีย์โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ชาวบ้านเรียกว่า “สันธาตุกลางน้ำ” ต่อมามีการพัฒนาสันธาตุกลางน้ำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวสามารถนั่งเรือไปยังวัดติโลกอารามได้ ตั้งแต่เวลา 07.00 – 19.00 น. มีบริการทุกวัน บริเวณท่าเรือจะมีป้ายแสดงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นการบรรยายและการสแกน QR Code เชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ดังภาพ 95 ในปี

พ.ศ. 2561 สำนักท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยาได้รับงบประมาณโครงการพัฒนากว๊านพะเยาอย่างยั่งยืน เพื่อจัดทำเรื่องเล่ากว๊านพะเยาและสื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกว๊านพะเยาด้วยเทคโนโลยี Application และ Augmented Reality งบประมาณ 2,900,000 บาท และพัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์ท้องถิ่นประมงพื้นบ้านกว๊านพะเยา งบประมาณ 991,000 บาท

ภาพ 93 กว๊านพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ภาพ 94 วัดติโลกอาราม อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ภาพ 95 ป้ายแสดงข้อมูลและกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว บริเวณท่าเรือกว๊านพะเยา

2. การเดินทางในแหล่ง

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในการเดินทาง สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยรถโดยสารสาธารณะ สามารถเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งโดยใช้บริการรถสามล้อรับจ้าง รถประจำทาง และรถโดยสารสาธารณะ ดังภาพ 96 นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการรถเช่า ทั้งจักรยานยนต์และรถยนต์ การเดินทางจากริมกว๊านไปยังวัดโลตีดาราม ซึ่งเป็นเกาะกลางน้ำ อาศัยเรือแจวบริการ ดังภาพ 97 มีอัตราค่าโดยสาร ราคา 30 บาทต่อคน เรือ 1 ลำ สามารถบรรทุกนักท่องเที่ยวได้ 14 คน (ปัจจุบันมีเรือ 4 ลำ) โดยมีคนพายเรือ ดังภาพ 98 ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นพายเรือพานักท่องเที่ยวไปยังเกาะกลางและมีการบรรยายประวัติและข้อมูลเกี่ยวกับวัดโลตีดาราม และมีบริการเสื้อชูชีพให้นักท่องเที่ยวเพื่อความปลอดภัยในการโดยสารเรือ ดังภาพ 99 ทั้งนี้ ไม่มีการนำรถยนต์มาใช้ เนื่องจากอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อวัดโลตีดารามได้

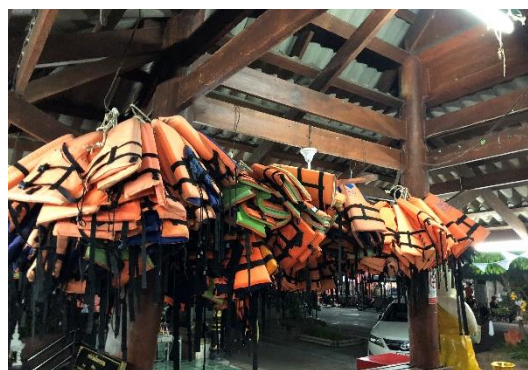
ภาพ 96 รถโดยสารสาธารณะให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว

ภาพ 97 เรือแจวพานักท่องเที่ยวไปยังวัดโลตีดาราม

ภาพ 98 คนท้องถิ่นพายเรือบริการนักท่องเที่ยว

ภาพ 99 เสื้อชูชีพเพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3. ที่พัก

ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮาส์ และโฮมสเตย์ โดยมีที่พัก จำนวน 114 แห่ง คิดเป็นห้องพัก จำนวน 1,456 ห้อง (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา, 2560) ซึ่งเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล อัตราค่าที่พัก ประมาณ 200 – 1,200 บาทต่อคืน ส่วนใหญ่จะมีพนักงานต้อนรับที่สามารถให้ข้อมูลหรือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยวได้ มีการจ้างงานคนท้องถิ่นเป็นพนักงาน

4. ร้านอาหาร

บริเวณแหล่งท่องเที่ยวมีร้านอาหาร จำนวน 139 ร้าน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา, 2560) ร้านอาหารส่วนใหญ่มีปลาน้ำจืดเป็นรายการอาหารหลัก ดังภาพ 100 และใช้วัตถุดิบอื่น ๆ ภายในท้องถิ่น รายการอาหารพื้นเมืองของภาคเหนือ ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น แกงฮังเล ดังภาพ 101

ภาพ 100 รายการอาหารปลาน้ำจืด
ณ ร้านอาหาร จ.พะเยา

ภาพ 101 แกงฮังเล ณ ร้านอาหาร จ.พะเยา

5. ร้านค้า

ของที่ระลึกของจังหวัดพะเยาที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) ปลาสามพะเยา เป็นอาหารพื้นเมืองดั้งเดิมของทางภาคเหนือที่ขึ้นชื่อของจังหวัดพะเยา ทำมาจากเนื้อปลา โดยนำเนื้อปลามาหมกกับเกลือ ข้าว และกระเทียม โดยไม่ใส่สารกันบูด ดังภาพ 102 2) ผ้าทอไทลื้อ ลวดลายบนผืนผ้ามีความสวยงาม แสดงถึงศิลปะและความเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทยลื้อ 3) ตะกร้าผักตบชวา โดยสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยา สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา ได้มีการจัดหาวิทยากรมาฝึกอบรม ให้ความรู้ เพิ่มทักษะให้แก่คนในพื้นที่ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ โดยมีจุดจำหน่ายอยู่ที่ร้านจำหน่ายของที่ระลึกบริเวณรอบกว๊าน บริเวณจุดลงเรือเพื่อไป วัดติโลกอาราม สินค้าที่นิยมนำมาวางจำหน่าย อาทิ เสื้อผ้าพิมพ์ลายชื่อแหล่งท่องเที่ยว และพวงกุญแจ ดังภาพ 103 เป็นต้น

ภาพ 102 ปลาส้มพะเยา

ภาพ 103 สินค้าของที่ระลึกวางจำหน่าย ณ ท่าเรือกว๊านพะเยา

6. กิจกรรม

นักท่องเที่ยวสามารถขับรถส่วนบุคคลชมทัศนียภาพรอบกว๊าน เดินชม ถ่ายภาพ ให้อาหารปลา หรือปั่นจักรยานรอบกว๊านได้ ดังภาพ 104 เนื่องจากมีช่องทางปั่นจักรยานรอบกว๊าน ระยะทาง 4.3 กิโลเมตร แต่ไม่สามารถใช้เส้นทางได้ เนื่องจากการจราจรย่นดัดขวางเส้นทาง อีกหนึ่งกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ คือ ประเพณีเวียนเทียนกลางน้ำ ที่จัดขึ้น 3 ครั้งต่อปี ได้แก่ ช่วงวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา และวันอาสาฬหบูชา โดยเริ่มกิจกรรมเวียนเทียนหลังพระอาทิตย์ตก เรือแจวจำนวน ประมาณ 70 – 80 ลำ พานักท่องเที่ยวและประชาชนเดินทางไปยังวัดติโลกอาราม เพื่อไปกราบสักการะหลวงพ่อดิลา พระพุทธรูปเก่าแก่อายุกว่า 500 ปี และพายเรือเวียนเทียนวน 3 รอบ ดังภาพ 105

ภาพ 104 กิจกรรมนักท่องเที่ยว ปั่นจักรยาน ให้อาหารปลา

ภาพ 105 ประเพณีเวียนเทียนกลางน้ำ

ที่มา <http://www.madchima.org/forum/index.php?topic=3018.0>

เชียงราย

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

1. แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ 836.9 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ชายแดนติดกับ สปป. ลาว มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นแบ่งพรมแดนของทั้งสองประเทศ ในปี พ.ศ. 2555 มีการเปิดสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ – ห้วยทราย เป็นประตูในการเชื่อมโยงเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ-เหนือใต้ (NSEC) เพื่อพัฒนาให้เป็นเมืองการค้า และการท่องเที่ยว แม้ว่าเชียงของกำลังเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ ตามนโยบายพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย แต่เนื่องด้วยความเป็นเมืองเก่าแก่ริมน้ำโขง มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ มีเรื่องราว

ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตและประเพณีที่หลากหลาย อีกทั้งยังมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา ทำให้เชียงใหม่มีวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจและเข้ามาท่องเที่ยวในเชียงใหม่มากขึ้น นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวต่างชาติส่วนใหญ่นิยมใช้ที่นี่เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อไปยังเมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว โดยเรือและรถโดยสารประจำทาง ส่วนนักท่องเที่ยวไทยนิยมใช้เป็นทางออกเพื่อไปยังเมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง ด้วยรถโดยสารประจำทาง หรือไปเป็นกลุ่มคาราวานนักท่องเที่ยว

เชียงใหม่แหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ได้แก่ วัดศรีดอนชัย ซึ่งเป็นวัดสำคัญคู่เมืองเชียงใหม่ และเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อเพชร พระพุทธรูปคู่เมืองเชียงใหม่ วัดหลวงไชยสถานและวัดพระแก้ว ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ทั้ง 2 วัดต่างมีเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกันมาตั้งแต่ก่อตั้งเมืองเชียงใหม่ หมู่บ้านศรีดอนชัย ชุมชนไทลื้อที่มีวิถีการใช้ชีวิตที่เป็นอัตลักษณ์และวัฒนธรรมที่โดดเด่น เช่น ศิลปะการทอผ้า ประเพณีจุลกฐิน ที่ชาวบ้านทุกคนช่วยกันทอผ้า ตั้งแต่กระบวนการเก็บฝ้ายจากต้น ปั่นเป็นเส้นด้าย จนกระทั่งทอเป็นผืนผ้าให้เสร็จภายในคืนเดียว เพื่อให้ทันถวายพระตอนรุ่งเช้า เป็นต้น ในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ริมฝั่งโขง มีทิวทัศน์ที่สวยงาม สามารถมองเห็นเมืองห้วยทราย สปป. ลาว ได้อย่างชัดเจน และด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นพื้นที่ราบสลับกับเทือกเขา และตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง ทำให้เชียงใหม่มีสถานที่เพื่อเที่ยวชมทัศนียภาพหลายจุด ได้แก่ จุดชมวิวห้วยทรายมาน จุดชมวิวและทะเลหมอกสำนักสงฆ์เทพนิมิต วนอุทยานห้วยน้ำช้าง จุดชมวิวกาถ่าน และทางเดินเรียบโขง

นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีป้ายอธิบายสถานที่ท่องเที่ยวบางจุดที่สำคัญ คนท้องถิ่นสามารถใช้ภาษาอังกฤษเบื้องต้นสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติได้ หน่วยงานของภาครัฐ ได้แก่ อำเภอและเทศบาล เข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน ในการบริหารจัดการกิจกรรมท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาด้านการจัดการขยะ เนื่องจากยังอยู่ในช่วงทดลองใช้ระบบการเก็บขยะใหม่ โดยให้มีรถเก็บขยะของเทศบาลมาเก็บขยะหน้าบ้านตามช่วงเวลาดำหนด ก่อนรุ่งเช้า และห้ามไม่ให้ตั้งถังขยะไว้บริเวณหน้าบ้าน ปัญหาที่พบจากระบบดังกล่าว ได้แก่ รถมาเก็บขยะไม่ตรงเวลา ชาวบ้านนำขยะมาวางไว้หน้าบ้านและมีสุนัขมาคุ้ยขยะทำให้ขยะกระจัดกระจายเรี่ยราด การไม่แยกขยะ และการกำจัดขยะปลายทางแบบเทรวมและเผา

ภาพ 106 แหล่งท่องเที่ยว อำเภอเชียงใหม่

2. การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชม ทั้งบริเวณตัวเมืองและทางเดินเลียบบนน้ำโขงได้ นักท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางไปสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ สามารถเรียกใช้บริการรถจักรยานยนต์สามล้อในตัวเมืองได้ หรือบริการรถสองแถวประจำทางขนาดเล็ก ที่ให้บริการส่งตามจุดจอดรถประจำทางและสถานที่สำคัญ เช่น ด้านพรมแดนสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ – ห้วยทราย และที่ว่าการอำเภอฯ รวมถึงเทสโก้โลตัส ค่าโดยสารขึ้นอยู่กับระยะทาง ราคาตั้งแต่ 50 – 100 บาท นอกจากนี้ ยังมีรถจักรยานยนต์ให้เช่า ราคา 250 บาทต่อวัน

3. ที่พัก

เชียงของมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม รีสอร์ท เกสเฮ้าส์ โฮสเทล และโฮมสเตย์ โดยมีที่พักประมาณ 45 แห่ง จำนวนห้องพัก มากกว่า 900 ห้อง (ชมรมโรงแรมและที่พักเชียงของ, 2561) ราคาห้องพักขึ้นอยู่กับประเภทและมาตรฐาน รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก มีช่วงราคา ตั้งแต่ 150 บาท ถึงสูงสุด 4,000 บาท ทั้งนี้ ราคาอาจขึ้นอยู่กับช่วงของฤดูกาลท่องเที่ยว เจ้าของกิจการธุรกิจที่พัก มีทั้งผู้ประกอบการในท้องถิ่นและผู้ประกอบการรายใหญ่จากต่างถิ่นที่เข้ามาลงทุน ผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ของที่พัก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย ที่ซื้อจากร้านค้าโมเดิร์นเทรดภายในจังหวัด

ภาพ 107 ที่พักในอำเภอเชียงของ

4. กิจกรรม

นักท่องเที่ยวสามารถเดินหรือปั่นจักรยานชมย่านเมืองเก่าของเชียงของ นมัสการกราบไหว้วัดเก่าแก่คู่เมืองเชียงของ เดินหรือวิ่งออกกำลังกายตามทางเลียบบนน้ำโขงเพื่อชมทิวทัศน์ที่สวยงามของเมืองชายแดนริมแม่น้ำโขง ล่องเรือแม่น้ำโขงเพื่อชมทิวทัศน์ เกาะแก่งกลางแม่น้ำโขง และวิถีชีวิตของคนทั้งสองฝั่งโขง เช่น การจับปลา และการเก็บไข่ (สาหร่ายน้ำจืด ช่วงเย็นของทุกวันศุกร์จะมีถนนคนเดินกาดกองเก่า ที่บ้านหาดไคร้ และวันเสาร์จะมีถนนคนเดินกาดกองแก้ว ที่บ้านวัดแก้ว บริเวณถนนเส้นหลัก (เชียงของ-เชียงแสน) โดยมีพ่อค้าแม่ค้าเป็นคนในท้องถิ่น สินค้าที่นำมาจำหน่ายส่วนใหญ่ ได้แก่ อาหารท้องถิ่น พืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้เองแบบธรรมชาติ และสินค้าหัตถกรรมจากภูมิปัญญา และทุกเช้าวันเสาร์และอาทิตย์ จะมีพระสงฆ์บิณฑบาตบริเวณถนนเลียบบนน้ำโขง

อีกด้วย นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถท่องเที่ยวและเรียนรู้วิถีชีวิตจากชุมชนที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวได้อีกด้วย เช่น การเรียนรู้กระบวนการทอผ้าที่หมู่บ้านไทลื้อศรีดอนชัย เรียนรู้วิถีชาวสวน ที่สวนส้ม เงาะ และลองกอง บ้านห้วยเม็ง

5. ร้านอาหาร

เชียงใหม่มีร้านอาหารหลายประเภท ตั้งแต่ร้านอาหารระดับกลาง (casual dining) เป็นร้านที่มีการออกแบบตกแต่งแบบพอเหมาะ เน้นบรรยากาศที่สบาย ๆ ราคาระดับปานกลาง ร้านอาหารทั่วไป (fast dining) เป็นร้านที่มีการออกแบบตกแต่งแบบเรียบง่าย สะดวก รวดเร็ว มีความทันสมัย เน้นบริการอาหารจานด่วน มีรายการอาหารไม่มาก สามารถรองรับลูกค้าหมุนเวียนได้ไว และร้านริมบาทวิถี (kiosk) เป็นร้านที่ไม่เน้นการตกแต่ง เน้นให้บริการอาหารจานเดียว เหมาะสำหรับลูกค้าที่ต้องการความรวดเร็วและราคาประหยัด ซึ่งร้านอาหารในเชียงใหม่มีอาหารไว้บริการหลากหลายประเภท เช่น อาหารไทยภาคกลาง อาหารเม็กซิกัน อาหารแบบฟิวชั่น (ร้านอาหารที่ผสมผสานกันระหว่าง วัฒนธรรมและการปรุงอาหาร ตั้งแต่ 2 สัญชาติขึ้นไป) โดยส่วนใหญ่จะเป็นร้านอาหารท้องถิ่น รายการอาหารที่ได้รับความนิยม ได้แก่ อาหารที่ทำจากปลาสดในแม่น้ำโขง แกงโก (สาหร่ายน้ำโขง) ข้าวซอยฮ้อ ลาบ หลู้ และไส้กรอกเชียงของ เป็นต้น วัตถุดิบหลักที่นำมาใช้ประกอบอาหารส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบในท้องถิ่น และวัตถุดิบอื่น ๆ ที่ได้ร้านค้าโมเดิร์นเทรดภายในเชียงใหม่ ปัจจุบันมีการสนับสนุนให้เชียงใหม่เป็นเมืองอาหารสุขภาพ ส่งเสริมแหล่งผลิตวัตถุดิบจากธรรมชาติ อินทรีย์ และปลอดภัย

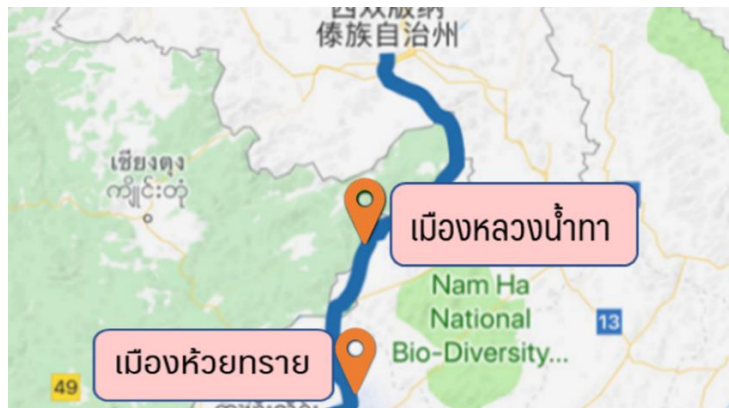
ภาพ 108 อาหาร ณ อำเภอเชียงใหม่

6. ร้านค้า

สินค้าของฝากของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมในเชียงใหม่ ได้แก่ ผ้าทอไทลื้อ มีกลุ่มและศูนย์ทอผ้าที่หมู่บ้านไทลื้อศรีดอนชัย เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจเกี่ยวกับกระบวนการทอผ้า สินค้าที่ผลิตจากผ้าทอ เช่น ชุดไทลื้อ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋า และยังมีสินค้าหัตถกรรมอื่น ๆ จากการออกแบบของคนในท้องถิ่นที่มีจำหน่ายตามร้านค้า ร้านกาแฟ หรือถนนคนเดิน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีของฝากที่เป็นอาหารขึ้นชื่อ คือ ไก่แผ่นหรือไก่น้ำข่า ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากสาหร่ายน้ำโขงนำมา เป็นสาหร่ายแผ่นที่มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์

4.2.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา)

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระยะใกล้เคียงกับเส้นทางที่ศึกษา ดังภาพ 109 ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมืองเชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

ภาพ 109 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา บนเส้นทางแขวงบ่อแก้ว และ แขวงหลวงน้ำทา
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

เมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองห้วยทราย เป็นตัวเมืองของแขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับอำเภอเชียงของ เมืองห้วยทรายเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญเมืองหนึ่งของ สปป. ลาว แต่เดิมเมืองนี้ถูกวางบทบาทให้เป็นเมืองที่มีการเติบโตทางการค้าชายแดนและกิจกรรมด้านโลจิสติกส์ มีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 เชียงของ – ห้วยทราย เพื่อเชื่อมต่อไปยังจีนบนเส้นทาง R3A ทำให้เกิดกิจกรรมการขนส่งบนเส้นทางดังกล่าว เมื่อการเดินทางมีความสะดวกและง่ายยิ่งขึ้น ทำให้เริ่มมีนักท่องเที่ยวเลือกใช้เส้นทางนี้ โดยเดินทางผ่านเมืองห้วยทรายไปยัง เมืองสิบสอง ปันนา เมืองคูนหมิง หรือเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยระยะทางจากด่านพรมแดนห้วยทรายผ่านทางเมืองหลวงน้ำทา ถึงด่านพรมแดนบ่อหาน สาธารณรัฐประชาชนจีน มีระยะทางเพียง 220 กิโลเมตร ใช้ระยะเวลาเดินทาง ประมาณ 4-5 ชั่วโมง นอกจากนี้ เมืองห้วยทรายยังมีท่าเรือที่มีเรือโดยสารล่องตามแม่น้ำโขงไปยังเมืองหลวงพระบาง หรือที่นักท่องเที่ยวนิยมเรียกว่า “Slow Boat” เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวใช้เมืองห้วยทรายเป็นจุดในการเชื่อมต่อไปยังเมืองต่าง ๆ มากขึ้น เมืองห้วยทรายจึงได้เริ่มเพิ่มบทบาทของตนเองในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อรองรับและให้นักท่องเที่ยวเหล่านั้นใช้เวลาอยู่ที่เมืองห้วยทรายมากยิ่งขึ้น

สถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและได้รับความนิยมในเมืองห้วยทราย ได้แก่ วัดจอมแก้วมณีรัตน์ ตั้งอยู่บนเนินเขาเหนือเมือง หันหน้าสู่แม่น้ำ มีพระอุโบสถศิลปะแบบไทยใหญ่ ขนาดกลาง สร้างด้วยไม้สัก สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ของฝั่งไทยและเมืองเชียงของได้อย่างชัดเจน วัดพระธาตุตากผ้าทอง ตั้งอยู่บนเนินเขา สูง 200 เมตร ห่างจากท่าเรือ ประมาณ 3 กิโลเมตร มีพระอุโบสถศิลปะแบบลาว ขนาดกลาง ชาวลาวยกย่องว่าทุก ๆ วันขึ้น 15 ค่ำ จะมีแสงสีต่าง ๆ พวยพุ่งขึ้นจากองค์พระธาตุ สามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากฝั่งไทย ตลาดเมืองบ่อแก้ว เป็นตลาดที่มีสินค้าหลากหลายโดยเฉพาะสินค้าอาหารท้องถิ่น หมู่บ้านตัมเหล่า เป็นหมู่บ้านชาวลาวที่ประกอบอาชีพตัมเหล่า สาโท กระแซ่ กันทั้งหมู่บ้าน โดยใน สปป. ลาว ถือว่าเป็นสิ่งไม่ผิดกฎหมาย ใช้ข้าวเหนียวเป็นวัตถุดิบ นักท่องเที่ยวสามารถมาเที่ยวชมและสัมผัสประสบการณ์การตัมเหล่าจากชาวบ้านได้ หมู่บ้านยองหิน เป็นหมู่บ้านชาวไทลื้อ จุดเด่นของหมู่บ้านนี้คือภูมิปัญญาของชาวไทลื้อในการสร้างบ้านไม้ทั้งหลังแบบที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยนำเสาบ้านแต่ละต้นมาวางบนหิน หมู่บ้านข้าวปุ้น ประกอบอาชีพทำข้าวปุ้นหรือขนมจีนกันทั้งหมู่บ้าน ซึ่งเป็นอาหารหลักที่นิยมของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังมีหมู่บ้านอื่น ๆ ที่มีวิถีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้

ภาพ 110 วัดพระธาตุตากผ้าทอง

2. การเดินทางในแหล่ง

สำหรับการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากบริเวณตัวเมืองมีพื้นที่ไม่มากนัก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางด้วยเท้าเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยว ร้านค้า ร้านอาหารต่าง ๆ ภายในตัวเมืองห้วยทรายได้ หรือหากนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ บริเวณรอบนอกตัวเมือง สามารถใช้บริการรถสองแถวสาธารณะ โดยอัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับระยะทาง นอกจากนี้ ยังมีร้านให้เช่าจักรยาน จักรยานยนต์ และรถยนต์ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการรถเช่า โดยรถจักรยานยนต์มีอัตราค่าเช่า ประมาณวันละ 200 – 500 บาท ขึ้นอยู่กับสภาพของรถและขนาดเครื่องยนต์ และรถตู้เช่าที่มีบริการพร้อมคนขับ อัตราค่าเช่ารวมน้ำมันเชื้อเพลิง ประมาณวันละ 3,000 – 3,500 บาท

ภาพ 111 ล่องเรือ slow boat

3. ที่พัก

ตัวเมืองห้วยทราย มีที่พักประเภทโรงแรม เกสเฮ้าส์ และโฮสเทล มีช่วงราคาประมาณ 150 – 1,000 บาท โดยส่วนใหญ่เป็นที่พักขนาดเล็ก มีห้องพัก จำนวน 10 – 20 ห้อง เนื่องจากเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวนิยมใช้เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังที่อื่น ๆ เมืองห้วยทรายจึงมีห้องพักรับรองกลุ่มนักท่องเที่ยวเหล่านั้น โดยส่วนใหญ่จะมีความต้องการห้องพักแบบโฮสเทลที่มีห้องแบบรวม (Dormitory) และห้องพักที่ราคาประหยัด เจ้าของกิจการมีทั้งคนท้องถิ่นในเมืองห้วยทรายและผู้ประกอบการจากต่างชาติเข้ามาลงทุน ได้แก่ ผู้ประกอบการไทยและจีน วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ใช้ในที่พัก กว่าร้อยละ 80 นำเข้าจากประเทศไทย นอกจากนี้ ยังขาดนโยบายส่งเสริมการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของที่พัก

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารในเมืองห้วยทรายมีหลายประเภท เช่น ร้านอาหารทั่วไป ขายอาหารจานด่วน รายการอาหารมีความคล้ายคลึงกับอาหารไทย เช่น ผัดกะเพรา ข้าวผัด และผัดซีอิ๊ว ร้านอาหารระดับกลาง มีการตกแต่งสถานที่และบรรยากาศภายในร้าน ส่วนใหญ่เป็นลูกค้ากลุ่มข้าราชการระดับสูง นักธุรกิจ และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และร้านอาหารท้องถิ่น ซึ่งเป็นที่นิยม โดยอาหารขึ้นชื่อและเป็นที่ยอมรับของเมืองห้วยทราย ได้แก่ ข้าวปุ้นหัวโล่ง ผอ ข้าวเปิยก ปิ้งเป็ด (เป็ดย่าง) เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ มีทั้งในท้องถิ่น เช่น พืชผัก เป็ด และเส้นขนมจีน และนำเข้าจากประเทศไทย ซึ่งร้านอาหารส่วนใหญ่จะมีผู้ค้าปลีก/ค้าส่งฝั่งไทยที่ค้าขายกันเป็นประจำ จัดส่งสินค้าให้ทางเรือ ผู้ประกอบการร้านอาหารในเมืองห้วยทราย มีทั้งคนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการจากต่างชาติ เช่น ไทยและจีน เข้ามาลงทุน

5. ร้านค้า

ร้านค้าในเมืองห้วยทรายส่วนใหญ่เป็นร้านสะดวกซื้อทั่วไป สำหรับบริการคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ปัจจุบันยังขาดร้านขายสินค้าของที่ระลึกและของฝากประจำท้องถิ่น สินค้าที่นักท่องเที่ยวไทยส่วน

ใหญ่นิยมซื้อกลับได้แก่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านค้าปลอดภาษี (Duty Free) ทั้งนี้ สามารถนำกลับเข้าราชอาณาจักรไทยได้ตามปริมาณที่ศุลกากรและสรรพสามิตกำหนดไว้เท่านั้น นอกจากนี้ ยังมีตลาดสินค้าจำหน่าย อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์เครื่องมือช่าง รวมไปถึงเสื้อผ้าและของใช้ในบ้าน ซึ่งเป็นสินค้าที่นำเข้ามาจากจีนและผู้ประกอบการจีนเป็นผู้เข้ามาลงทุน จึงเรียกตลาดสินค้านี้ว่า “ตลาดจีน”

6. กิจกรรม

กิจกรรมท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมเมืองและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในเมืองได้ด้วยการเดิน ปั่นจักรยาน ขี่รถจักรยานยนต์ หรือนั่งรถสองแถวสาธารณะ เพื่อไปไหว้พระ ชมทัศนียภาพประเทศไทยข้ามฝั่งโขง เรียนรู้วิถีชุมชน การประกอบอาชีพและงานหัตถกรรม เป็นต้น ในช่วงเช้ามีตลาดเมืองห้วยทราย ที่เปิดให้บริการตั้งแต่รุ่งเช้าของทุกวัน จำหน่ายอาหารและวัตถุดิบท้องถิ่น หรือหากนักท่องเที่ยวต้องการล่องเรือไปตามแม่น้ำโขงเพื่อเที่ยวชมทัศนียภาพและวิถีชีวิตของชาวบ้านริมสองฝั่งโขง สามารถใช้บริการเรือของเอกชนได้ที่บริเวณท่าเรือ นอกจากนี้ ยังมีประเพณีและเทศกาลที่สำคัญประจำปี เช่น งานออกพรรษา ซึ่งถือเป็นงานยิ่งใหญ่ประจำปี มีการลอยกระทงและการแข่งเรือพาย โดยชาวบ้านให้ความสำคัญกับประเพณีนี้มาก และช่วงสงกรานต์ มีการก่อกองทรายที่บริเวณหาดทรายของเกาะกลางแม่น้ำโขง และมีการละเล่นสาดน้ำ เป็นต้น

เมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองหลวงน้ำทา ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของแขวงบ่อแก้ว อาณาเขตติดกับเมียนมาและสาธารณรัฐประชาชนจีน พื้นที่ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 75 ของพื้นที่ทั้งหมดของเมือง เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ทางตอนใต้เป็นป่าร้อนชื้น มีเส้นทางหลัก R3A ตัดผ่าน ซึ่งถือเป็นเส้นทางการค้าและการท่องเที่ยวที่สำคัญ ทำให้เมืองนี้เป็นจุดแวะพักระหว่างทาง และยังเป็นจุดที่นักท่องเที่ยวเลือกพักแรมเพื่อเดินทางต่อไปยังเมืองอื่น ๆ ได้แก่ เมืองสิงหลวงพระบาง และเวียงจันทน์ ประชากรประกอบด้วยหลายชนเผ่า เช่น ม้ง ขมุ ไทดำ ไทแดง ไทขาว ไทยวน อีเก้อ มูเซอ โดยส่วนใหญ่เป็นชาวไทยลื้อ ดังนั้น การท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา จึงเป็นการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตของชนเผ่าต่าง ๆ เชิงประวัติศาสตร์ซึ่งอดีตเคยมีการทำสงครามเกิดขึ้น และเชิงสถาปัตยกรรมจากการเคยเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษและฝรั่งเศส

โปรแกรมการท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทาสามารถท่องเที่ยวได้ ทั้งแบบ 2 วัน 1 คืน หรือแบบ 3 วัน 2 คืน ขึ้นอยู่กับสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สนใจ โดยสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเมืองหลวงน้ำทา ได้แก่ ตัวเมืองหลวงน้ำทา ตลาดกลางคืน ดังภาพ 112 พระธาตุพุมพัก ดังภาพ 113 (เจดีย์ขนาดใหญ่ สถาปัตยกรรมคล้ายพระธาตุอิงฮัง เมืองสะหวันนะเขต ตั้งอยู่บนเขาทางฝั่งเหนือของเมือง) พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา (เป็นพิพิธภัณฑ์ที่จัด

แสดงโบราณวัตถุต่าง ๆ ไปจนถึงเครื่องแต่งกายประจำกลุ่มชาติพันธุ์ของชนเผ่าต่าง ๆ ที่พบในแขวงหลวงน้ำทา เปิดทำการวันจันทร์ – พฤหัสบดี ค่าเข้าชม ราคา 5,000 กีบ) หมู่บ้านเพียงงาม (ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองหลวงน้ำทา ประมาณ 9 กิโลเมตร มีทุ่งนาล้อมรอบ มีทัศนียภาพที่สวยงาม ผู้อยู่อาศัยเป็นชาวไทยแดง มีอาชีพหลักคือการทำนา กิจกรรมที่น่าสนใจในการเที่ยวชมหมู่บ้านแห่งนี้คือการทอผ้าจากสีย้อมธรรมชาติ การจักสาน และการต้มเหล้า) พระธาตุปุมปุก (ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 7 กิโลเมตร สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2171 ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เจดีย์ได้หักโค่นพังทลายลงจากแรงระเบิดพร้อมกับเมือง จึงได้ก่อสร้างพระธาตุองค์ใหม่ขึ้นในปี พ.ศ. 2545 เคียงข้างกับพระธาตุองค์เดิม

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก แต่ยังขาดการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานและการดูแลรักษา และด้านการสื่อสารในตัวเมืองหลวงน้ำทา เนื่องจากเป็นเมืองที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามามาก ทำให้พนักงานร้านค้า ร้านอาหาร และที่พักส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ มีป้ายประชาสัมพันธ์หรือป้ายข้อมูลต่าง ๆ ทั้งภาษาลาวและอังกฤษ นอกเหนือจากนั้น สถานที่ท่องเที่ยวโดยรอบ เช่น โบราณสถาน วัด หรือชุมชน ยังคงใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก จึงมีอุปสรรคด้านการสื่อสาร อีกทั้งป้ายข้อความต่าง ๆ โดยมาก มีเพียงภาษาลาว เช่น ป้ายบอกทาง และป้ายอธิบายประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว ทำให้ยากต่อการรับรู้และเข้าใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติ การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้จึงจำเป็นต้องใช้มัคคุเทศก์ท้องถิ่น แต่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้ ทั้งภาษาพูดและเขียน เนื่องจากภาษามีความคล้ายคลึงกัน อีกทั้งคนลาวส่วนใหญ่นิยมชมสื่อโทรทัศน์ของไทย

ภาพ 112 ตลาดกลางคืน หลวงน้ำทา

ภาพ 113 พระธาตุพุมพัก หลวงน้ำทา

2. การเดินทางในแหล่ง

สำหรับการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ควรใช้ยานพาหนะส่วนตัว เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวในเมืองหลวงน้ำทา มีระยะทางห่างกัน ประมาณ 2-3 กิโลเมตร ระยะทางโดยรวมทั้งเส้นทางประมาณ 10-12 กิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถใช้ยานพาหนะได้ทุกประเภทตามความต้องการ เช่น จักรยาน จักรยานยนต์ หรือรถยนต์ส่วนบุคคล สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มียานพาหนะส่วนบุคคล สามารถเช่าตามสถานบริการให้เช่ารถในเมืองหลวงน้ำทาได้ ดังภาพ 114 หรือนักท่องเที่ยวที่เดินทางเป็นหมู่คณะและต้องการรถตู้

สามารถเช่าได้พร้อมคนขับ ราคาประมาณ 3,000–3,500 บาทต่อวัน ดัง ขึ้นอยู่กับระยะทาง นอกจากนี้ ยังมีรถโดยสารสาธารณะขนาดเล็ก (รถสองแถว) ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว เพื่อเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองหลวงน้ำทา อัตราค่าบริการขึ้นอยู่กับระยะทางหรือราคาเหมาเป็นรอบ อย่างไรก็ตาม สปป. ลาวเป็นประเทศที่ขับรถชิดขวาและพวงมาลัยรถอยู่ด้านซ้าย นักท่องเที่ยวไทยหรือประเทศที่ขับรถชิดซ้ายต้องใช้ความระมัดระวังในการขับขี่เป็นพิเศษ

ภาพ 114 บริการเช่ารถจักรยานยนต์และรถตู้ ณ เมืองหลวงน้ำทา

3. ที่พัก

ที่พักในเมืองหลวงน้ำทามีหลายประเภท ทั้งโรงแรมและเกสเฮ้าส์ (Guest House) ที่พักส่วนใหญ่เป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก มีห้องพักจำนวนประมาณ 10-20 ห้อง ราคาประมาณ 350-750 บาทต่อห้อง ยังไม่มีโรงแรมหรือที่พักขนาดใหญ่ที่ได้รับมาตรฐาน เนื่องจากยังไม่ถือเป็นเมืองเป้าหมายของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ รูปแบบการจัดการมีลักษณะเป็นเจ้าของกิจการเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการเอง โดยจ้างพนักงานเป็นผู้ช่วย ส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในห้องพัก นอกจากน้ำดื่มแล้ว ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เช่น ยาสระผม สบู่ แปรงสีฟัน เป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ประเทศไทย เวียดนาม และจีน

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในตัวเมืองหลวงน้ำทา มีจำนวนมากเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว ส่วนมากจะเป็นร้านอาหารท้องถิ่น และร้านอาหารแบบตะวันตกบ้าง รวมไปถึงร้านกาแฟและบาร์ อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้าวเปิยก ผอ่ ส้มตำ และไก่ย่าง เป็นต้น ดังภาพ 115 โดยสถานที่ที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมไปรับประทานอาหารคือ ตลาดกลางคืนเมืองหลวงน้ำทา (Center Night Market) เปิดให้บริการตั้งแต่ช่วงเย็นของทุกวัน เวลา 17.00 – 21.00 น. ผู้ประกอบการภายในตลาดเป็นคนในท้องถิ่น ใช้วัตถุดิบหลักจากธรรมชาติที่ผลิตได้ในเมืองหลวงน้ำทา ทั้งผลผลิตทางการเกษตรและเนื้อสัตว์ โดยเฉพาะผักสดพื้นบ้าน ที่ปลูกเองและปลอดสารพิษและยาฆ่าแมลง ส่วนสินค้าอื่น ๆ ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค และผลไม้ เช่น มะขาม ส้ม และ

ทุเรียน ต้องนำเข้าจากประเทศไทย นักท่องเที่ยวสามารถใช้จ่ายเงินได้ทั้งสกุลเงินกีบ เงินบาท และเงินดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการบริหารจัดการขยะ ความสะอาด และสุขอนามัยภายในแหล่งจำหน่ายอาหาร

ภาพ 115 อาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้าวเปียก ผัสดำ ส้มตำ และไก่ย่าง

5. ร้านค้า

ร้านค้าในเมืองหลวงน้ำทาส่วนใหญ่เป็นร้านสะดวกซื้อ จำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ด สินค้าอุปโภคบริโภคให้แก่คนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว แหล่งที่มาของสินค้าที่นำมาจำหน่ายมีทั้งของภายในเมืองหลวงน้ำทาและนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนใหญ่นำเข้าจากประเทศไทยและจีน โดยจุดศูนย์รวมของสินค้าทุกชนิด คือ ย่านตลาดเมืองหลวงน้ำทา เปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่ช่วงเช้าถึงเย็น

สำหรับสินค้าของที่ระลึก ไม่มีร้านค้าหรือศูนย์จำหน่ายสินค้าของฝากของที่ระลึกโดยเฉพาะ ทำให้หาซื้อของที่ระลึกได้ยาก อย่างไรก็ตาม ยังมีสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผลิตโดยชุมชน ได้แก่ ผ้าฝ้ายทอย้อมสีธรรมชาติ มีเทคนิคการทอและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ และเครื่องจักสาน เป็นต้น ดังภาพ 116 โดยจัดตั้งเป็นศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่นักท่องเที่ยวสามารถเยี่ยมชมได้

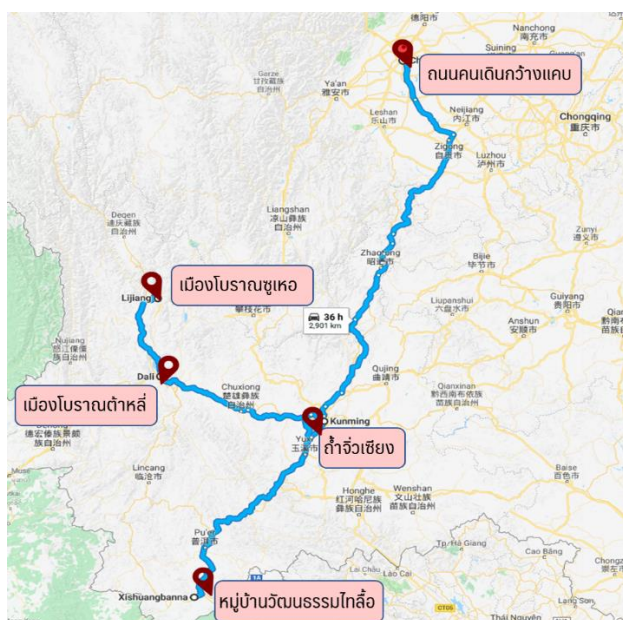
ภาพ 116 ผ้าฝ้ายทอย้อมสีธรรมชาติ

6. กิจกรรม

กิจกรรมท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา ได้แก่ การเดินหรือปั่นจักรยานเที่ยวชมเมือง พักผ่อนตามร้านกาแฟ ร้านอาหารย่านตัวเมือง หรือท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์เมือง วัด และพระธาตุ เพื่อชื่นชมประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม เยี่ยมชมหมู่บ้านของชนเผ่าต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต การดำรงชีวิต งานหัตถกรรม และประเพณีที่สำคัญ เป็นการสร้างประสบการณ์และสัมผัสวัฒนธรรมที่แตกต่าง

4.2.3 สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู)

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่บนเส้นทางที่ศึกษา และบางแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในระยะใกล้กับเส้นทางที่ศึกษา ดังภาพ 117 ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเมือง เชิงวิถีชีวิต เชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และเชิงธรรมชาติ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาตาม องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

ภาพ 117 แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางมณฑลยูนนาน และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู)

สิบสองปันนา (Xishuangbanna)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ (Ganlanba Dai Cultural Park) (แหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA)

1. แหล่งท่องเที่ยว

หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ ดังภาพ 118 เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชาวไทลื้อ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐ เพื่อบูรณาการวัฒนธรรมชาวไทลื้อและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต อย่างไรก็ตาม พบว่าวิถีชีวิตส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิ การทำโฮมสเตย์ การเปิดร้านอาหาร การขายสินค้าพื้นเมือง จากเดิมที่ประกอบเกษตรกรรมเป็นหลัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนจากเมืองอื่น ที่ต้องการเดินทางมาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมชาวไทลื้อ และสัมผัสสภาพอากาศเขตร้อนที่พบได้เพียงที่เมืองไหหลำและเมืองสิบสองปันนา

ภาพ 118 หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

การเดินทางมาท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี การดำเนินการต่าง ๆ ภายในแหล่ง อาทิ การจำหน่ายตั๋ว ดังภาพ 119 ค่าผ่านประตูที่เก็บได้จะถูกหักภาษี ส่วนที่เหลือจะนำไปแบ่งกันระหว่างเอกชนที่ได้สัมปทานและชุมชนไทลื้อในหมู่บ้าน ในสัดส่วน 60:40 นอกจากนี้ กำไรที่ได้ยังจัดแบ่งให้แก่ชาวไทลื้อ รายละประมาณ 5,000 หยวนต่อปี สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ดังภาพ 120 ห้องน้ำ ตู้กดเงินสด เป็นต้น

ภาพ 119 ที่จำหน่ายตั๋ว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

ภาพ 120 การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

2. การเดินทางในแหล่ง

มีรถโดยสารระบบไฟฟ้า (Electric vehicle) ดังภาพ 121 ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีจุดรับ-ส่ง แต่ไม่มีการกำหนดตารางเวลาเดินรถที่ชัดเจน คิดค่าโดยสารรวมอยู่ในค่าผ่านประตู (admission fee) แล้ว นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังสามารถท่องเที่ยวได้โดยการเดินเท้า แต่ไม่มีทางเดินเฉพาะหรือการกำหนดเส้นทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยว

ภาพ 121 รถโดยสารระบบไฟฟ้า (Electric vehicle) ให้บริการนักท่องเที่ยว ณ หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

3. ที่พัก

เป็นแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ดำเนินการโดยชาวไทลื้อ การบริการยังไม่ได้ตามมาตรฐานสากล เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยชาวบ้าน มีการทำความสะอาด กวาดพื้น และแยกขยะทิ้งที่ถังรวบรวม โดยมีการ เพื่อให้ภาครัฐรวบรวมไปกำจัดต่อไป ปัจจุบันภายในหมู่บ้านมีผู้อยู่อาศัย 353 ครัวเรือน หรือ 1,700 คน โอเอเซีย จำนวนที่พักทั้งหมดในหมู่บ้านสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 300 – 400 คนต่อวัน

4. ร้านอาหาร

บรรยากาศของร้านส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นแบบพื้นบ้าน บริการอาหารท้องถิ่น ดังภาพ 122 โดยใช้วัตถุดิบของท้องถิ่น เช่น ผักพื้นบ้าน เนื้อสัตว์ โดยการนำมาประกอบอาหาร สำหรับร้านอาหารที่เป็นส่วนหนึ่งของโฮมสเตย์ มีทั้งอาหารคาวและขนมหวาน ดังภาพ 123 จะมีการปรุงอาหารโดยเจ้าของบ้านที่เป็นชาวไทลื้อ

ภาพ 122 อาหารท้องถิ่น ณ เมืองสิบสองปันนา

ภาพ 123 ขนมหวานท้องถิ่น ณ เมืองสิบสองปันนา

5. ร้านค้า

ร้านขายของที่ระลึกและของท้องถิ่น ดังภาพ 124 เช่น ชุดพื้นเมืองไทลื้อ ชาผู้เออร์ (Puer tea) ผ้าทอเครื่องปั้นดินเผา อย่างไรก็ตาม จากการสังเกตการณ์ขณะลงพื้นที่ ช่วงเวลา 08.00 – 9.00 น. พบว่า ของที่ระลึกที่วางขายไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากนัก ในส่วนของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของชาวไทลื้อ อาทิ ลูกท้อ แอปเปิ้ล ลูกไหนด ลิ้นจี่ เครื่องเทศ สมุนไพร และเครื่องยาจีน มีการนำมาวางขายที่ตลาดกาหลันป่า (Ganlanba) ดังภาพ 125 โดยชาวไทลื้อ การเข้าพื้นที่ในการค้าขายในตลาดกาหลันป่า มีค่าเช่าอยู่ที่ 3,000 หยวนต่อปี เวลาเปิด-ปิดตลาด มี 2 ช่วง คือ 04.00-08.00 น. และ 15.00-18.00 น. การทำความสะอาดตลาด จะมีเจ้าหน้าที่เข้ามาทำความสะอาดหลังตลาดปิดในทั้ง 2 ช่วงเวลา และมีการแยกขยะในบริเวณตลาดสดกาหลันป่า ดังภาพ 126

ภาพ 124 ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ณ หมู่บ้าน
วัฒนธรรมไทลื้อ

ภาพ 125 ตลาดสดกาหลันป่า

ภาพ 126 การแยกขยะและถังขยะบริเวณตลาดสดกาหลันป่า

6. กิจกรรม

นักท่องเที่ยวสามารถเดินเยี่ยมชมบรรยากาศในหมู่บ้าน และชมการแสดงโชว์พาราดน ดังภาพ 128 เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่พบกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวไทลื้อ แต่มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ การเล่นน้ำสงกรานต์ ที่บริเวณลานสาธิตน้ำ ซึ่งจัดขึ้นในช่วงบ่ายของทุกวัน ดังภาพ 127

ภาพ 127 เล่นน้ำสงกรานต์ที่บริเวณลานสาธิตน้ำ
หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

ภาพ 128 แสดงโชว์พาราดน หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ

คุนหมิง (Kunming)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า ถ้าจิวเซียง เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

ถ้ำจิวเซียง (Jiu Xiang) (แหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA)

1. แหล่งท่องเที่ยว

ถ้ำจิวเซียงเป็นถ้ำที่เกิดจากการกัดเซาะของภูเขาไฟ จนเกิดเป็นโพรงถ้ำขนาดใหญ่ระยะทางยาว 3-4 กิโลเมตร ภายในถ้ำ จิวเซียงประกอบด้วยหินงอกหินย้อย และมีลำน้ำไหลผ่าน แหล่งท่องเที่ยวนี้ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้น เป็นผลมาจากการถ่ายทำภาพยนตร์ ประกอบกับการจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวและการมีกิจกรรมที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยว ถ้ำแห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เวลาเปิด-ปิดแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในช่วง 8.00 – 16.30 น. ราคาค่าเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวอยู่ที่ 90 หยวน ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวจะเป็นการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์และการมีการถ่ายทำภาพยนตร์ภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ภายนอกถ้ำ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ดังภาพ 129 ห้องน้ำ ดังภาพ 130 ป้ายข้อมูลต่าง ๆ ดังภาพ 131 ภายในถ้ำ มีราวทางเดิน ถังขยะ ป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง ดังภาพ 132 เป็นต้น

ภาพ 129 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง

ภาพ 130 ห้องน้ำบริการนักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง

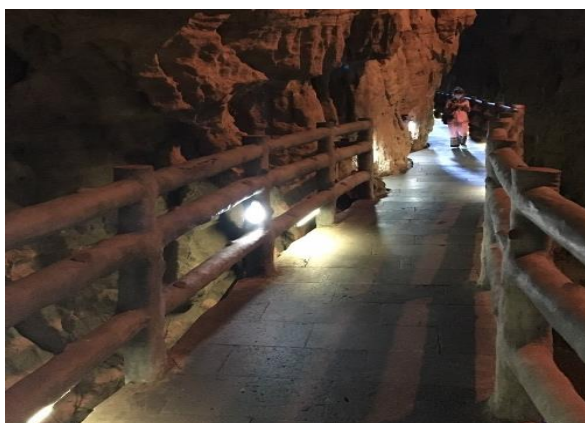
ภาพ 131 ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง

ภาพ 132 ถังขะ ปุ่มฉุกเฉิน ป้ายเตือน อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง

2. การเดินทางในแหล่ง

จุดจอตริบริเวณด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยว ภายในแหล่งจะเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางไปยังจุดต่าง ๆ ดังภาพ 133 ของแหล่งท่องเที่ยว ในบางจุดภายในถ้ำเป็นทางลาดชันซึ่งลำบากต่อการเดินเท้าเป็นอย่างมากและมีระยะทางที่ไกล ทางแหล่งท่องเที่ยวได้มีบริการเสลี่ยง รับ-ส่งนักท่องเที่ยว ดังภาพ 134 เป็นการบริการจากคนท้องถิ่น ในราคา 180 หยวน ซึ่งเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับคนท้องถิ่น การเดินทางกลับไปยังจุดแรกมีกระเช้า ดังภาพ 135 ให้บริการในราคา 40 หยวน

ภาพ 133 บริเวณทางเดินภายในถ้ำจิวเซียง

ภาพ 134 บริการเสลี่ยง รับ – ส่ง นักท่องเที่ยวภายใน ถ้ำจิวเซียง

ภาพ 135 บริการกระเช้า รับ – ส่ง นักท่องเที่ยว ณ ถ้ำจิวเซียง

3. ที่พัก

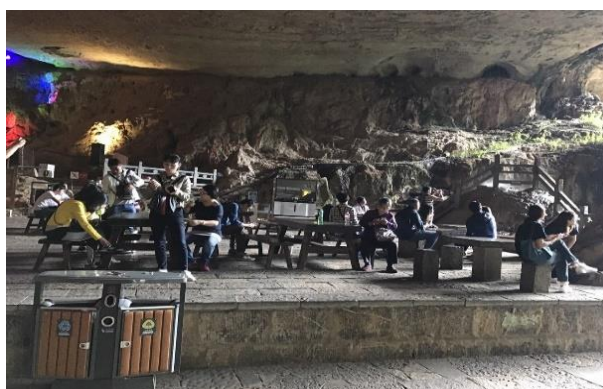
ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีโรงแรมจิ๋วเซียง (Jiu Xiang Hotel) ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยส่วนใหญ่จะมีที่พักให้บริการอยู่ภายนอกแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณใกล้เคียง

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวมีการจัดโซนบริเวณทางเข้าแหล่งที่เป็นอาหารท้องถิ่น ดังภาพ 136 วัตถุประสงค์ที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นวัตถุประสงค์ที่หาได้ในพื้นที่ และมีภัตตาคารรองรับนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปและแบบกรุ๊ปทัวร์อยู่ในพื้นที่บริเวณโรงแรม ภายในถ้าจะมีจุดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ดังภาพ 137 และมีจัดการด้านการรักษาความสะอาด มีถังขยะอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

ภาพ 136 ร้านอาหาร ณ ถ้ำจิ๋วเซียง

ภาพ 137 พื้นที่จำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และที่นั่งพัก ภายในถ้ำจิ๋วเซียง

5. ร้านค้า

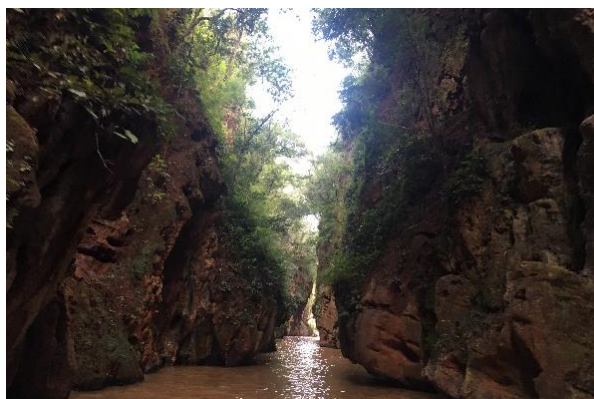
ภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดพื้นที่บริเวณทางเข้าแหล่งเป็นพื้นที่สำหรับขายอาหารท้องถิ่น ดังภาพ 138 วัตถุประสงค์ที่ใช้ส่วนใหญ่สามารถหาได้ในพื้นที่ และมีภัตตาคารรองรับนักท่องเที่ยวทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปและแบบกรุ๊ปทัวร์ อยู่ในพื้นที่บริเวณโรงแรม ภายในถ้ามีจุดจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม และมีการรักษาความสะอาดและถังขยะอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว

ภาพ 138 ร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึก ณ ถ้ำจิ่วเซียง

6. กิจกรรม

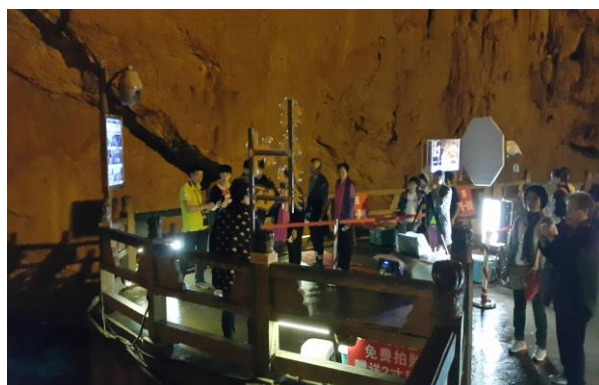
เป็นการเดินชมธรรมชาติ เริ่มจากการนั่งเรือระยะเวลา ประมาณ 10 นาที โดยนั่งเรือยนต์ 10 ที่นั่ง ดังภาพ 139 เพิ่มความปลอดภัยให้กับนั่งท่องเที่ยวโดยการให้ใส่ชูตชูชีพ และหมวกกันกระแทก ระหว่างการนั่งเรือ นักท่องเที่ยวจะสามารถสังเกตป้ายให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว มี 3 ภาษา ทั้งจีน อังกฤษ และเกาหลี หลังจากกิจกรรมการนั่งเรือ จะเป็นการเดินไปยังบริเวณถ้ำตามเส้นทางน้ำ ภายในถ้ำจะมีจุดแสดงนิทรรศการหินแปลก (Grotesque stones) ดังภาพ 140 และงานแสดงนิทรรศการมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural relics) นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมนิทรรศการได้ ภายในถ้ำมีจุดถ่ายรูปและบริการอัดรูป ในราคารูปละ 50 หยวน ดังภาพ 141

ภาพ 139 กิจกรรมนั่งเรือชมธรรมชาติ ณ ถ้ำจิ่วเซียง

ภาพ 140 จุดแสดงนิทรรศการหินแปลก (Grotesque stones) ภายในถ้ำจีวี่เซียง

ภาพ 141 จุดถ่ายรูปและบริการอัดรูปภายในถ้ำจีวี่เซียง

ต้าหลี่ (Dali)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า เมืองโบราณต้าหลี่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

เมืองโบราณต้าหลี่ (แหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA)

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองโบราณต้าหลี่ สร้างขึ้นมานานกว่า 1,000 ปี ปัจจุบันยังอยู่ในสภาพที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ด้านหน้าเป็นที่ตั้งของซุ้มประตูใหญ่ มีกำแพงเมืองล้อมรอบ ด้านหลังมีทางเดินเชื่อมไปยังเทือกเขาซานซาน ที่ความสูง 1,900 เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นถนนคนเดินที่มีร้านจำหน่ายสินค้าท้องถิ่น ร้านอาหาร ร้านน้ำชาและขนมต่าง ๆ มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่ทำการไปรษณีย์ สถานีตำรวจ ธนาคาร ตู้บริการเงินสด และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ดังภาพ 142 ด้านการรักษาความสะอาด มีพนักงานทำความสะอาดและเก็บขยะในทุกพื้นที่

ภาพ 142 สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในเมืองโบราณต้าหลี่

2. การเดินทางในแหล่ง

การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว มีบริการเช่ารถจักรยานไฟฟ้าให้นักท่องเที่ยว ราคา 20 หยวน ต่อวัน และมีบริการรถสามล้อให้แก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว มีจุดบริการเช่าจักรยานบริเวณด้านหน้าของสวนสาธารณะในแหล่งท่องเที่ยว มีบริการรถโดยสารประจำทางในแหล่งท่องเที่ยว ดังภาพ 143 มีการให้ข้อมูลผ่านทางป้ายแสดงเส้นทางและจุดบริการต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยว

ภาพ 143 บริการเช่ารถและบริการรถสาธารณะภายในเมืองโบราณต้าหลี่

3. ที่พัก

ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวได้แก่ โรงแรมระดับห้าดาว ซึ่งอยู่ด้านหน้าประตูทางเข้า และยังมีโรงแรมขนาดเล็กภายในเมืองโบราณ ดังภาพ 144 โดยมีการจัดระเบียบและเป็นสัดส่วน มีป้ายบอกทางไปยังโซนที่พัก ดังภาพ 145 ซึ่งราคาห้องพักอยู่ที่ 175 – 250 หยวนต่อคืน

ภาพ 144 ที่พักภายในเมืองโบราณต้าหลี่

ภาพ 145 ป้ายบอกที่พักภายในเมืองโบราณต้าหลี่

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารส่วนใหญ่ให้บริการอาหารท้องถิ่น ดังภาพ 146 รายการอาหารมีความหลากหลาย คนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ใช่เจ้าของธุรกิจ แต่เป็นนักลงทุนนอกพื้นที่มาเช่าพื้นที่เพื่อทำธุรกิจ แรงงานเป็นคนในพื้นที่ มีการรวบรวมเศษอาหารเพื่อนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์โดยรถกระบะ 3 ล้อ ขนาดเล็ก ดังภาพ 147 รายการอาหาร ทั้งของควาและของหวาน ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ชีสย่าง ขนมเปียะไส้กุหลาบ น้ำมะม่วง น้ำกะทิ ขนนมตุ๋นดับ และฮัวเจียว (หรือที่คนไทยเรียกว่า หม่าล่า) เป็นต้น

ภาพ 146 รถกระบะ 3 ล้อ รับเศษอาหารภายในเมืองโบราณต้าหลี่

ภาพ 147 ร้านจำหน่ายอาหารและขนมท้องถิ่นภายในเมืองโบราณต้าหลี่

5. ร้านค้า

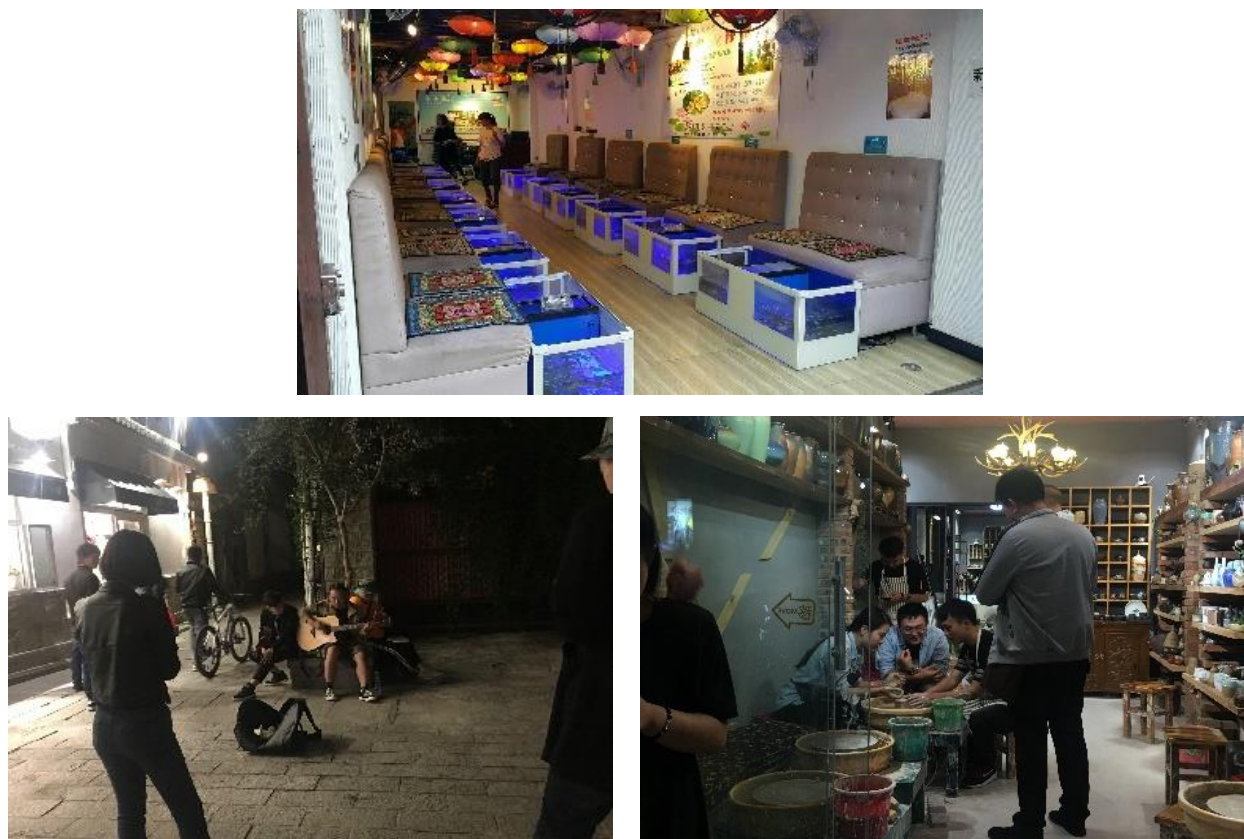
สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ได้แก่ ชุดท้องถิ่น กระเป๋า ของที่ระลึก เครื่องดนตรีพื้นเมือง ดังภาพ 148 ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการผลิตจากโรงงานในยูนนานแล้วนำมาจำหน่ายในแหล่งท่องเที่ยว และมีสินค้าที่ระลึกที่ทำด้วยมือ (Handcrafted souvenirs) เพื่อจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว

ภาพ 148 ร้านจำหน่ายสินค้าภายในเมืองโบราณต้าหลี่

6. กิจกรรม

กิจกรรมของนักท่องเที่ยวจะเป็นการเดินชมแหล่งท่องเที่ยวและถ่ายภาพ เลือกซื้อสินค้า การปั่นจักรยานในสวน กิจกรรมการเรียนรู้ปั้นดิน การทำสบาปลา เลือกกินอาหารท้องถิ่น ดื่มกาแฟ ดังภาพ 149 ภายในแหล่งท่องเที่ยวจะมีบริการเช่าชุดประจำถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใส่ถ่ายภาพ ในช่วงเดือนมีนาคม จะมีการจัดเทศกาลเหมิเรียเป็นเทศกาลดอกไม้ จะเป็นการนำดอกไม้มาปลูกและจำหน่ายในพื้นที่ และมีการประกวดดอกไม้

ภาพ 149 กิจกรรมนักท่องเที่ยว เช่น สปาปลา ฟังดนตรี การเรียนปั้นดิน ภายในเมืองโบราณต้าหลี่

ลี่เจียง (Lijiang)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า เมืองโบราณซูเหอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

เมืองโบราณซูเหอ (แหล่งท่องเที่ยวระดับ AAAA)

1. แหล่งท่องเที่ยว

เมืองโบราณซูเหอ เป็นเมืองเก่าที่มีบ้านเรือนรูปทรงจีนโบราณที่สวยงาม การปลูกสร้างมีการออกแบบให้ธารน้ำไหลผ่าน ปัจจุบันเป็นถนนคนเดิน มีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ของที่ระลึก รวมถึงการทำเครื่องเงินจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เมืองโบราณซูเหอมีสภาการบริหารการท่องเที่ยวเมืองซูเหอเป็นผู้รับผิดชอบควบคุมกฎเกณฑ์การเข้าพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ถึงขยะ ป้ายให้ข้อมูล ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ QR Code ศูนย์แนะนำการท่องเที่ยว (บริษัทนำเที่ยว) ตู้กดเงินสด ดังภาพ 150 เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีลานจอดรถให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งสำหรับรถส่วนบุคคล

และรณาทิเยว ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อยม มีพนักงานทำควมสะอาดดูแล ทั้งพื้นถนนและแหล่งน้ำ ดังภาพ 151 ซึ่งเป็นการจ้างงานคนในท้องถิ่น มีการจัดงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น เทศกาลวิ่งเพลิง เทศกาลวงภูเขา และงานวันชาติ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว การรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลตรุษจีนยังไม่เพียงพอ

ภาพ 150 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ถังขยะ ห้องน้ำ และตู้กดเงินสด ณ เมืองโบราณซูเหอ

ภาพ 151 พนักงานทำความสะอาดภายในเมืองโบราณซูเหอ

2. การเดินทางภายในแหล่ง

รูปแบบการเดินทางภายในแหล่งของนักท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ เช่น การขี่ม้าหรือบริการนั่งรถม้า ราคา 100 หยวน ซึ่งจะมีคนท้องถิ่น (ชนเผ่าต้าชิน) เป็นผู้ดูแลม้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีบริการเช่าจักรยานราคา 50 หยวน ดังภาพ 152 หรือจะเป็นการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวอยู่ในรูปแบบของป้ายเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว แต่มีเฉพาะภาษาจีน และภาษาอังกฤษ

ภาพ 152 บริการการเดินทางภายในเมืองโบราณซูเหอ

3. ที่พัก

ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Greste House Homestay และโรงแรม เป็นต้น ดังภาพ 153 ซึ่งราคาจะอยู่ที่ 100 – 500 หยวน ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนที่เข้ามาเช่าพื้นที่จากเจ้าของพื้นที่ที่เป็นคนท้องถิ่น เนื่องจากคนท้องถิ่นส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม พนักงานต้อนรับเป็นการจ้างงานคนท้องถิ่น แต่มีอุปกรณ์ในเรื่องภาษาที่จะสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

ภาพ 153 ที่พักภายในเมืองโบราณซูเหอ

4. ร้านอาหาร

ร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวมีหลายรูปแบบ ทั้งจำหน่ายอาหารท้องถิ่น ที่มีคนท้องถิ่นนำอาหารผลไม้สด และเครื่องดื่ม มาจำหน่ายบริเวณข้างทาง ร้านกาแฟ เบเกอรี่ จัดอยู่บริเวณริมสระน้ำ ดังภาพ 154

ภาพ 154 ร้านอาหารภายในเมืองโบราณซูเหอ

5. ร้านค้า

สินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าพื้นเมือง และทำมือ ได้แก่ เครื่องประดับทำจากเงิน จะมีคนท้องถิ่นที่เป็นช่างฝีมือมานั่งทำเครื่องเงินบริเวณหน้าร้าน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมและเป็นการเรียนรู้วิถีชีวิต รวมถึงการจำหน่ายชุดพื้นเมือง กระเป๋า รองเท้า พวงกุญแจ ที่เป็นของที่ระลึก ดังภาพ 155 สินค้าที่ได้รับความนิยมที่นักท่องเที่ยวซื้อเป็นของฝาก คือ ผ้าพันคอ ที่มีความสวยงามและราคาย่อมเยา

ภาพ 155 ร้านจำหน่ายสินค้า (ของที่ระลึก) ภายในเมืองโบราณซูเหอ

6. กิจกรรม

กิจกรรมนักท่องเที่ยวจะเป็นในรูปแบบการเดินชมและเลือกซื้อของภายในแหล่งท่องเที่ยว การถ่ายภาพ การขี่ม้า นั่งรถม้า ปั่นจักรยาน 4 ล้อ กิจกรรมให้คนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมจะเป็นการเล่นดนตรีบริเวณ Listening Music Square การสอนนักท่องเที่ยวทำขนมปังพื้นเมือง

เฉิงตู (Chengdu)

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและประเมินตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยว ทั้ง 3 องค์ประกอบพบว่า ซอยกว้างแคบ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวตามกรอบความยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา

ซอยกว้างแคบ (Broad And Narrow Alley) (สถานที่ท่องเที่ยวระดับ AAAA)

1. แหล่งท่องเที่ยว

ซอยกว้างแคบ เป็นซอยเก่าแก่ตั้งแต่สมัยราชวงศ์ซิง ประกอบด้วยซอยกว้าง ซอยแคบ และซอยบ่อน้ำที่ตั้งขนานติดกันสามซอย เป็นหนึ่งในสามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญที่ได้รับการบรรจุเข้าเป็นเขตพื้นที่อนุรักษ์ทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ของเมืองเฉิงตู หลังจากมีการปรับปรุงซ่อมแซมและผสมผสานความทันสมัยเข้าไปได้เป็นอย่างดี

รัฐบาลอนุมัติให้ซอยกว้างแคบเป็นเขตอนุรักษ์โบราณสถาน มีการจัดการซ่อมแซมอาคารที่ชำรุดเสียหายให้คงสภาพโครงสร้างสถาปัตยกรรมเดิม ที่มีลักษณะอาคารคล้ายคลึงกับบ้านจีนโบราณ เน้นการตกแต่งภายในให้มีความร่วมสมัย ดังภาพ 156 โดยร้านค้าบางส่วนเป็นของรัฐบาล บางส่วนเป็นผู้นาอาศัยอยู่เดิม และเอกชนเช่าทำการค้า ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

มีป้ายเตือนและป้ายแนะนำสถานที่ แผนผังการเที่ยวชม และห้องน้ำ ดังภาพ 157 รวมไปถึงมีการดูแลความสะอาด ทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว

ภาพ 156 บรรยากาศเมืองเก่าที่ปรับปรุงซ่อมแซมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพใจกลางเมืองเฉิงตู

ภาพ 157 สิ่งอำนวยความสะดวกภายในซอยกว้างแคบ

2. การเดินทางในแหล่ง

นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการขนส่งสาธารณะ ได้แก่ รถไฟฟ้าใต้ดิน รถโดยสารประจำทาง และแท็กซี่ มาถึงทางเข้าชอยกวางแคบได้ หลังจากนั้นจะไว้วิธีการเดิน ในการเที่ยวชมบรรยากาศในชอยกวางแคบ ดังภาพ 158

ภาพ 158 การเดินทางภายในชอยกวางแคบ

3. ที่พัก

ภายในชอยกวางแคบมีบริการห้องพัก โดยมีการออกแบบและตกแต่งภายในอาคารบ้านโบราณ ให้กลายเป็นห้องพัก ราคาประมาณ 300 หยวนขึ้นไป

4. ร้านอาหาร

มีร้านอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่หลากหลาย เนื่องจากส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาเดินเที่ยวชอยกวางแคบแห่งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่นและสัมผัสบรรยากาศที่สบาย บริเวณชอยกวางแคบส่วนใหญ่จึงถูกดัดแปลงให้เป็นร้านอาหารที่มีคุณภาพและค่อนข้างหรูหรา แต่ละร้านมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทำให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ดังภาพ 159

ภาพ 159 ร้านอาหารภายในซอยกว้างแคบ

5. ร้านค้า

ซอยกว้างแคบมีร้านของฝากและของที่ระลึกจำนวนมาก โดยผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ของแต่ละร้านจะเป็นงานทำมือและออกแบบให้เข้ากับศิลปะของท้องถิ่น ดังภาพ 160

ภาพ 160 ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกภายในซอยกว้างแคบ

6. กิจกรรม

ถนนคนเดินมี 3 ซอย แต่ละซอยมีความยาวประมาณ 400 เมตร มีร้านค้าเล็ก ๆ ตั้งเรียงรายอยู่ในแต่ละซอยและตรอก นักท่องเที่ยวสามารถเลือกซื้อสินค้า ทั้งร้านของฝาก ร้านหนังสือ บาร์ และร้านเสื้อผ้า เป็นต้น กิจกรรมที่ขึ้นชื่อของการมาเที่ยวซอยกว้างแค่นี้ คือ การนั่งจิบชา ในบ้านที่ถูกดัดแปลงให้กลายเป็นร้านชาที่มีเสน่ห์ สามารถเลือกซื้อชาที่ขึ้นชื่อเพื่อเป็นของฝากได้ ภายในถนนคนเดินจะมีการแสดงนิทรรศการภาพวาดและภาพถ่าย ให้นักท่องเที่ยวได้ชมอีกด้วย ดังภาพ 161 เป็นต้น

ภาพ 161 กิจกรรมนักท่องเที่ยว เช่น เดินชมนิทรรศการ เดินเล่น ถ่ายภาพ และชิมอาหารท้องถิ่น ภายในซอยกว้างแคบ

4.3 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ภายในแหล่งท่องเที่ยว

สภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวสำหรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านเศรษฐกิจ ทั้งนี้ โครงการย่อยที่ 2 ได้พิจารณาด้านที่ 1 2 และ 3 เท่านั้น เนื่องจากการศึกษาด้านเศรษฐกิจอยู่ในขอบเขตการดำเนินการของโครงการแผน ซึ่งทั้ง 3 ด้านเป็นการประเมินด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามขอบเขตการวิจัย (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1) เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา สอดคล้องตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 12 เป้าหมาย ด้านสังคม (เป้าหมายที่ 4-8) และด้านสิ่งแวดล้อม (เป้าหมายที่ 9-12) ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว บนเส้นทางที่ศึกษา

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
เขื่อนภูมิพล (จ.ตาก)	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ลานจอดรถ ห้องน้ำสาธารณะ ร้านอาหาร ร้านค้า และที่พัก ตั้งอยู่ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว - มีเรือเล็กสำหรับรับส่ง นักท่องเที่ยว ไปยังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในแหล่ง	- กิจกรรมล่องแพ ล่องเรือ ร้านอาหาร ร้านค้าและของฝาก ดำเนินกิจการโดยคนในท้องถิ่น - พนักงานภายในแหล่งเป็นคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการจ้างงาน	- มีจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยว - มีการปรับปรุงทัศนียภาพภายในแหล่งท่องเที่ยว - มีการจัดวางถังขยะ และแยกประเภทขยะ ไว้ตามจุดที่เหมาะสม - จัดเส้นทางจักรยาน และเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติภายในแหล่ง เพื่อลดการใช้พลังงาน เชื้อเพลิงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (จ.สุโขทัย)	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ศาสนา	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ ลานจอดรถ - การเดินทางภายในอุทยานฯ มีบริการรถรางนำเที่ยว รถไฟฟ้า รถจักรยานให้เช่า	- บริเวณโดยรอบอุทยานมีชุมชนเมืองเก่าที่เป็นจุดเชื่อมโยงให้นักท่องเที่ยวมีกิจกรรมการเรียนรู้ การทำสังคโลก - ภายในอุทยานมีการบรรยายหรือการให้ข้อมูลประวัติศาสตร์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมในเรื่องไกด์ท้องถิ่น	- กฎระเบียบห้ามไม่ให้นำสินค้าหาบเร่เข้ามาจำหน่ายในอุทยานฯ - ไม่อนุญาตให้นำรถยนต์ส่วนบุคคลเข้ามาในเพื่อนที่อุทยานฯ แต่มีลานจอดรถไว้บริการนักท่องเที่ยว - มีป้ายห้ามและข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า (จ.พิษณุโลก)		- มีสิ่งอำนวยความสะดวกจัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ห้องน้ำสาธารณะ ลานจอดรถ รวมถึงป้ายบอกทางไปยังจุดท่องเที่ยวแต่ละจุดภายในแหล่ง - ไม่มีรถโดยสารสาธารณะให้บริการแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง	- ผู้ประกอบการร้านค้าภายในแหล่งท่องเที่ยวเป็นคนในพื้นที่ - มีไกด์ท้องถิ่น เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	- มีจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติภายในแหล่งที่สวยงาม - จัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ - มีถังขยะตั้งไว้ตามจุดที่เหมาะสม มีการคัดแยกขยะ และกำจัดขยะด้วยเตาเผาขยะอย่างถูกวิธี - นักท่องเที่ยวบางส่วนทิ้งขยะไม่ถูกที่ และไม่คัดแยกขยะ - การฝังศพตามความเชื่อทางศาสนาของชาวบ้าน
อุทยานแห่งชาติเขาค้อ วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว (จ.เพชรบูรณ์)	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศาสนา	- อุทยานฯ และวัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่	- ทางอุทยานมีนโยบายจ้างเยาวชนและนักเรียนในท้องถิ่นเพื่อหารายได้พิเศษด้วยการมาวาด	- วัดพระธาตุผาซ่อนแก้ว มีสถาปัตยกรรมที่สวยงาม ตั้งอยู่ท่ามกลางภูเขาสูงล้อมรอบไปด้วย

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		ร้านค้า ร้านอาหาร ห้องน้ำ - อุทยานฯ มีที่พักไว้ บริการนักท่องเที่ยว - การเข้ามาของ นักท่องเที่ยว โดย ส่วนมากจะเป็นที่ พัก หรือการจัดค่ายพัก แรม	ใบไม้ ตัดกิ่งไม้ ทำ ความสะอาดภายใน อุทยานในช่วงวันหยุด - ผลผลิตทาง การเกษตรที่ได้จาก การเพาะปลูกของคน ในท้องถิ่น มีทั้งแบบ ที่นำมาจำหน่ายเอง หรือผ่านสถาน ประกอบการในพื้นที่	ธรรมชาติที่งดงาม และเขียวสงบ - สถานที่พักบางแห่ง ไม่ได้สร้างในบริเวณที่ ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่มีเอกสารสิทธิ ในการก่อสร้าง
ท่องเที่ยวเมือง (จ.อุตรดิตถ์) - ตัวเมืองลับแล - วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง - วัดพระแท่นศิลาอาสน์ - ตลาดหัวตง	การท่องเที่ยว เชิงวิถีชีวิต ศาสนา วัฒนธรรม	- มีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า สำหรับรองรับ นักท่องเที่ยว - การเดินทางภายใน แหล่งสามารถ เดินทางได้ด้วยรถ ขนส่งสาธารณะและ รถส่วนบุคคลได้ สะดวก	- เป็นการท่องเที่ยว รูปแบบการเยี่ยมชม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการประกอบ อาชีพ ของชุมชน - มีวัดถุดิบและผลผลิต ต่าง ๆ ของท้องถิ่นมี ปริมาณและคุณภาพ ที่สามารถให้บริการ แก่นักท่องเที่ยวได้ เพียงพอ	- มีสภาพแวดล้อมที่ สมบูรณ์ รวมถึง ผลผลิตทาง การเกษตรที่มี ชื่อเสียง เพื่อรองรับ นักท่องเที่ยวได้แก่ ทุเรียนหลงลับแล หลินลับแล ลองกอง เป็นต้น - มีเส้นทางปั่นจักรยาน สำหรับกิจกรรมการ ท่องเที่ยว
ท่องเที่ยวเมือง (จ.แพร่) - กำแพงเมืองแพร่ - ศาลหลักเมือง - วัดพระธาตุช่อแฮ - คุ่มวงศ์บุรี - คุ่มเจ้าหลวง - วัดพระนอน	การท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ และศาสนา	- มีการจัดเส้นทาง การท่องเที่ยว ในรูปแบบ การนั่งรถรางชมเมือง ไหว้พระ เรียนรู้ ประวัติศาสตร์ - บริเวณตัวเมืองแพร่ เส้นทางจราจร ค่อนข้างแคบ - สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก ให้	- มีรถรางชมเมืองที่ ทาง อบจ. จัดเตรียม ไว้บริการแก่ ประชาชนและ นักท่องเที่ยว 2 ช่วงเวลา - มีมัคคุเทศก์อาสา พาเที่ยว บรรยายข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว (นักศึกษาจิตอาสา)	- มีการออกกฎให้ ประชาชนนำขยะ ออกมวางไว้ที่จุด รวมขยะ ทุกวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี เวลา 04.00น. จะมีรถขยะ ของเทศบาลมาเก็บ ในแต่ละจุด โดยไม่มี ถังขยะบริเวณหน้า บ้าน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		นักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านค้า ร้านอาหาร ที่พัก ห้องน้ำ เป็นต้น	- มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาทำเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม	- มีหน่วยงานเทศบาลเมืองแพร่ ดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดและการเก็บขยะในพื้นที่
ท่องเที่ยวเมือง (จ.พะเยา) - กว๊านพะเยา - วัดติโลกอาราม - วัดศรีโคมคำ	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต ศาสนา	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อนบริเวณจุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า เป็นต้น - มีระบบขนส่งสาธารณะให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	- มีผู้ประกอบการจากต่างถิ่น เข้ามาลงทุนธุรกิจด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น	- มีจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ได้แก่ กว๊านพะเยา - มีเส้นทางเดินเส้นทางออกกำลังและเส้นทางปั่นจักรยาน บริเวณรอบกว๊านพะเยา - ใช้เรือพายข้ามฟากไปยังจุดท่องเที่ยว ไม่ใช้เรือที่ติดเครื่องยนต์เพื่อลดการเกิดมลพิษ
ท่องเที่ยว อ.เชียงของ (จ.เชียงราย) - วัดศรีดอนชัย - พระพุทธรูปคู่เมืองเชียงของ - วัดหลวงไชยสถาน - วัดพระแก้ว - หมู่บ้านศรีดอนชัย ชุมชนไทลื้อ	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	- มีที่พักหลายรูปแบบสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ รวมไปถึงร้านค้า ร้านอาหาร - มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	- มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน (สปป.ลาว) - มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ไทลื้อ	- ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขา แม่น้ำโขงไหลผ่าน และมีภูมิอากาศที่ดี - ปัญหาระบบการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการจัดตารางเวลารถเก็บขยะ และปัญหาเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
ท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย - วัดจอมแก้วมณีรัตน - วัดพระธาตุตากผ้าทอง - ศาลหลักเมือง - หมู่บ้านทำกระดาษสา	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร และร้านค้า - มีรถโดยสารสาธารณะให้เช่าท่องเที่ยวไปตามเส้นทางท่องเที่ยวภายในแหล่ง	- กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น ได้แก่ การหัตถกรรม ผ้าทอ อาหารท้องถิ่น เป็นต้น	- มีสถานที่ท่องเที่ยวและทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม - มีการล่าสัตว์ป่าเพื่อนำมารับประทาน ส่งผลให้จำนวนสัตว์ป่าลดน้อยลง
ท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา - พระธาตีสามคี่ - พิพิธภัณฑ์หลวงน้ำทา - ผ้าทอหมู่บ้านเพียงงาม - หมู่บ้านอาข่า	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชุมชน	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวได้ ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า เป็นต้น - มีเส้นทางเข้าถึงจุดท่องเที่ยว - เส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวบางส่วนเข้าถึงยาก ไม่สะดวกเนื่องจากสภาพผิวถนนเป็นดิน และมีหลุมบ่อ - มีระบบขนส่งสาธารณะสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว	- กิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้าน - บริการอาหารท้องถิ่น รวมถึงวัตถุดิบ แก่ นักท่องเที่ยว	- มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงาม - มีกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ การเดินป่า การล่องเรือ เป็นต้น
หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ (เมืองสิบสองป่านา)	การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม	- สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ป้ายให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ตูกดเงินสด เป็นต้น	- คนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรพื้นที่ในตลาดสดกาหลันป่า (Ganlanba) เพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ผลไม้ เครื่องเทศ	- ขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ห้องน้ำไม่สะอาด ตูกดเงินไม่สามารถใช้งานได้

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
		- มีที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ที่ดำเนินการโดยชาวไทลื้อ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากถึง 300 – 400 คน ต่อวัน - การบริการด้านที่พักยังไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยชาวบ้าน	- สมุนไพร เครื่องยาจีน เป็นต้น - ชาวไทลื้อส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้าและประสิทธิภาพการบริการ - มีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเล่นน้ำสงกรานต์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสประสบการณ์ได้ตลอดทั้งปี	- ขาดระบบการจัดการขยะที่ดี ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะ
ถ้ำจิ่วเซียง (เมืองคุนหมิง)	การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ภายนอกถ้ำ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ป้ายข้อมูลต่าง ๆ และภายในถ้ำ มีราวเกาะ ถึงขยะ ป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง เสลี่ยงหามรับ-ส่ง นักท่องเที่ยว - ไม่มีอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ	- การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นจำกัดอยู่ในระดับผู้ใช้แรงงานมากกว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	- ทางเดินบางช่วงภายในถ้ำมีความลื่นลาดชัน และไม่มีการระบาย เป็นต้น อาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว - โครงสร้างทางธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การเจาะผนังถ้ำ การตีไฟสี

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
เมืองโบราณต้าหลี่ (เมืองต้าหลี่)	การท่องเที่ยวเชิง วิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำสาธารณะ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก จุดแลกเปลี่ยนเงินตรา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น - มีระบบขนส่งสาธารณะคอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	- มีอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรม - บริการอาหารท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว - จำหน่ายสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น	- มีการจัดวางถังขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการแยกประเภทขยะ
เมืองโบราณซูเหอ (เมืองลี่เจียง)	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ถึงขยะ ป้ายให้ข้อมูลทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ QR Code ศูนย์บริการแนะนำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว) ตู้กดเงินสด เป็นต้น - ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลใหญ่ เช่น ตรุษจีน ไม่เพียงพอ	- มีรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น การขี่ม้าหรือบริการนั่งรถม้า ราคา 100 หยวน ซึ่งจะมีคนท้องถิ่น (ชนเผ่าต้าชิน) เป็นผู้ดูแลม้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว - นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นได้จากช่างท้องถิ่นที่ทำงานหัตถกรรม อาทิ เครื่องเงิน ผ้าทอ บริเวณหน้าร้านและเรียนรู้การทำ	- ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มีพนักงานทำความสะอาดทั้งพื้นถนนและแหล่งน้ำ - ขาดระบบการจัดการขยะและของเสียที่ดี (การซักผ้าในแหล่งน้ำ การกำจัดมูลสัตว์) ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำในชุมชน

แหล่งท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยว	สถานการณ์ปัจจุบันขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว		
		กายภาพ	สังคม วัฒนธรรม	สิ่งแวดล้อม
			ขนมปังพื้นเมือง เป็นต้น - มีพื้นที่ให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดแสดงและเล่นดนตรีบริเวณ Listening Music Square	
ซอยเดินกว้างแคบ (เมืองเฉิงตู)	การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำสาธารณะ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า ร้านจำหน่ายของที่ระลึก จุดแลกเปลี่ยนเงินตรา เป็นต้น - การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก - ไฟส่องสว่างไม่เพียงพอ และไม่มีจุดหลบพักหรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วงฤดูฝน - ขนาดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว	- มีการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมให้คงเดิม - กิจกรรมการท่องเที่ยวที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น - จำหน่ายสินค้าที่มีอัตลักษณ์ท้องถิ่น - บริการอาหารและเครื่องดื่ม ท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว	- มีการจัดวางถังขยะไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการแยกประเภทขยะ

4.4 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ จากแบบสอบถาม หรือจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ข้อมูลตามตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 ด้านของแต่ละแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 และมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้คณะนักวิจัยดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์หรือเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

4.5.1 แหล่งท่องเที่ยวเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก

แหล่งท่องเที่ยวเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และเป็นสถานที่ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตประเทศ เป็นผู้ควบคุมดูแล นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังจัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจอีกด้วย จากการวิเคราะห์ SWOT สภาพความพร้อมและการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า จุดแข็ง คือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เช่น ล่องเรือสำราญ (แพ) บันจายาน ล่องเรือไหว้พระ และชื่นชมทัศนียภาพที่สวยงาม เป็นต้น มีที่พักหลายรูปแบบ และมีโครงการส่งเสริมการพัฒนายั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ผักปลอดสารพิษจากโครงการชีววิถีชุมชน เขื่อนภูมิพลมีโครงการส่งเสริมการพัฒนายั่งยืน การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ เป็นต้น จุดอ่อน ไม่มีรถสาธารณะให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว และพนักงานขาดทักษะด้านภาษา โอกาส เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และอุปสรรค ขาดการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปริมาณขยะและของเสียภายในแหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ SWOT เขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ถ่ายภาพ บริเวณสันเขื่อน บันจายาน นั่งเรือเที่ยวตามเกาะ เส้นทางเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ จัดกิจกรรมเที่ยวเป็นหมู่คณะ (ล่องเรือสำราญ และแพ) 3. มีที่พักบริการนักท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น บ้านพัก เรือนรับรอง โรงแรม ล่องเรือแพ 4. มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการน้ำดื่ม ห้องน้ำสะอาด ป้ายประกาศในการดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	1. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมในพื้นที่ (อันตรายในบางจุด) 2. ไม่มีรถบริการสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว 3. พนักงานที่มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศมีน้อย

5. การเดินทางภายในแหล่งและการเข้าถึงแหล่ง มีความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถนำรถเอามาในพื้นที่ได้ และจุดจอดบริการ 6. มีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ผักปลอดสารพิษจากโครงการชีววิถีชุมชน เชื้อนภูมิพลมีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ เป็นต้น 7. มีมาตรฐานต่าง ๆ รองรับ เช่น มาตรฐานสากล ได้แก่ ISO 9001, ISO 140001, ISO 50001, ISO 27001 และ OHSAS 180001 8. มีร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว 3 จุด คือ ห้องอาหารร้านอาหารบนแพ และบริเวณตลาดลานโพธิ์ 9. มีร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกหรือของฝาก ทั้งแบบอาหารแปรรูป และผลิตภัณฑ์ชุมชน	
โอกาส 1. มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรม เช่น ปันจักรยานเชื้อนภูมิพลเสื่อภูเขานานาชาติ 2. คนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าหัตถกรรมตะกร้าสาน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาวางจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน 3. มีรถเช่าเหมาบริการนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่งจังหวัดตากมายังเชื้อนภูมิพล	T อุปสรรค 1. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 2. มีงบประมาณจำกัดในการที่จะพัฒนาระบบควบคุมระบบเตือนภัย อย่างมีประสิทธิภาพ

4.5.2 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง ทำให้มีนักท่องเที่ยวแวะเวียนเข้ามาจากหลากหลายประเทศทั่วโลก มีกรมศิลปากรเป็นหน่วยงานหลักที่ดูแลและบริหารจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยว จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง เป็นโบราณสถานที่ได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก และมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีชื่อเสียง มีกิจกรรมประเพณีที่ได้รับความนิยม เช่น ลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ งานสงกรานต์มีล้อเกวียนโบราณ เป็นต้น มีการผลิตสินค้าหัตถกรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ ได้แก่ ปั้นเครื่องสังคโลก พิมพ์พระ และทำกระทงโบราณ เป็นต้น การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ใช้วิธีปั่นจักรยาน และรถรางไฟฟ้า เป็นพาหนะนำเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว จุดอ่อน ขาดการป้องกันโบราณสถานจากการท่องเที่ยวที่ดี ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเสียหายของโบราณสถาน โอกาส ได้รับการสนับสนุนจากทางภาครัฐในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว และอุปสรรค ได้แก่ พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นโบราณสถานที่ได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก และมีวัฒนธรรมประเพณีที่มีชื่อเสียง เช่น ลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ งานสงกรานต์มัลลิกะโยธินโบราณ เป็นต้น ที่เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว 2. มีแหล่งหัตถกรรมที่มีชื่อเสียง เช่น ปั่นเครื่องสังคโลก พิมพ์พระ และทำกระทงโบราณ 3. มีอาหารท้องถิ่นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ได้แก่ แกงไข่น้ำ แกงสะเออะปู ขนมหะริ่ง ขนมหะริ่ง และขนมดอกดิน เป็นต้น 4. มีมรดกเทศก์ท้องถิ่นที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นเอกลักษณ์ เพื่อสร้างอรรถรสในการบรรยายนำเที่ยว 5. มีการกำหนดรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ลดมลพิษ ได้แก่ รถราง (รถไฟฟ้า) ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ไม่ให้มีการนำรถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามาในอุทยานฯ มีรถจักรยาน ให้เช่า และมีการกำหนดเส้นทางปั่นจักรยานให้นักท่องเที่ยวในระยะทาง 17 กิโลเมตร	W จุดอ่อน 1. บุคลากรที่มีความสามารถด้านภาษาต่างประเทศไม่ทำงานในพื้นที่ (ค่าตอบแทนน้อย) 2. ขาดการป้องกันโบราณสถานจากการท่องเที่ยวในบางพื้นที่ 3. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว (อันตรายในบางจุด)
O โอกาส 1. มีการส่งเสริมการผลิตสินค้าหัตถกรรม และการสนับสนุนให้นำสินค้ามาจำหน่ายในพื้นที่ของอุทยานฯ 2. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต (การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวของอุทยานฯไปยังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนใกล้เคียง) 3. มีการจัดฝึกอบรมด้านภาษาต่างประเทศ ให้แก่เจ้าหน้าที่และมัคคุเทศก์น้อย 4. การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว 5. ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวมีไม่มากนักและได้รับการจัดการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ	T อุปสรรค 1. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 2. ภัยธรรมชาติส่งผลกระทบต่อโบราณสถานและโบราณวัตถุภายในอุทยาน 3. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว

6. ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มมากขึ้น (ช่วงปี 2559-2560 มีนักท่องเที่ยว จำนวน 283,476 คน เพิ่มขึ้นเป็น 382,231 คน)	
--	--

4.5.3 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยอดีตสถานที่แห่งนี้ ในอดีตเคยเป็นสมรภูมิรบอันเนื่องมาจากความขัดแย้งทางการเมืองและความแตกแยก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ ยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้อีกด้วย จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า ประกอบด้วยสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น น้ำตกหมันแดง น้ำตกกรมเกล้า-ภราดร น้ำตกผาลาด และน้ำตกตาดฟ้า เป็นต้น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลกและหาชมได้ยาก ได้แก่ ลานหินปุ่มและลานหินแตก มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยว มีจุดตั้งขยะตั้งไว้ตามตำแหน่งที่เหมาะสม มีการแยกขยะและการจัดการขยะก่อนทำลายอย่างเป็นระบบ จุดอ่อน การรุกรานป่าไม้แล้วสัตว์ป่าจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่ ขาดระบบการเดินทางด้วยรถสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว โอกาส คือ มีพื้นที่อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ จากหลายภูมิภาค และอุปสรรค คือ สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่เป็นผลกระทบในวงกว้างทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และความไม่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยวบางคน เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า 2. มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายเช่น น้ำตกหมันแดง น้ำตกกรมเกล้า-ภราดร น้ำตกผาลาด และน้ำตกตาดฟ้า เป็นต้น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลกและหาชมได้ยาก ได้แก่ ลานหินปุ่มและลานหินแตก 3. เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ รวมถึงสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรักษาไว้ ซึ่งเคยเป็นฐานทัพของพรรคคอมมิวนิสต์ 4. มีระยะทางใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอื่น ๆ เช่น เขาค้อ ภูทับเบิก อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง เป็นต้น 5. มีที่พักและจุดกางเต็นท์เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว (High Season)	1. ปัญหาสถานะจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ มลพิษ เป็นต้น 2. การรุกรานป่าไม้แล้วสัตว์ป่าจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า 3. การนำศพไปฝังบริเวณป่าต้นน้ำ ตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลต่อการเจือปนของสารพิษและเชื้อโรคสู่ดิน 4. ขาดระบบการเดินทางด้วยรถสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว

6. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การขายสินค้า และมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น 7. มีป้ายเตือนและป้ายอธิบายเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวชัดเจน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 8. มีถึงขยะแบบแยกประเภทขยะ ไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสมทั่วอุทยาน 9. มีการจัดการคัดแยกขยะ และเตาเผาขยะที่ได้	
○ โอกาส 1. อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นเชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ จากหลายภูมิภาค 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและรัฐบาลให้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3. การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว	T อุปสรรค 1. ขาดการเชื่อมต่อระบบขนส่งสาธารณะมายังแหล่งท่องเที่ยว 2. สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่เป็นผลกระทบในวงกว้างทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

4.5.4 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่คนในพื้นที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ โดยผลไม้ที่สำคัญและมีชื่อเสียง ได้แก่ ทุเรียนหลงลับแล ทุเรียนหลินลับแล และลองกอง ภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นผลักดันให้แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าของจังหวัดอุตรดิตถ์ จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และมีสถานที่ท่องเที่ยวและโบราณสถานที่มีศักยภาพหลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑสถานเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ และพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น มีผลไม้ออกผลหมุนเวียนแต่ละชนิดในช่วงฤดูกาลตลอดทั้งปี จุดอ่อน คือ ยังขาดความพร้อมทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อารยสถาปัตย์ตามสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ครบถ้วน และปัญหาเรื่องวินัยจราจรของแหล่งท่องเที่ยว โอกาส มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากทางรัฐและเอกชน และอุปสรรค คือ ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และมีสถานที่ท่องเที่ยวและโบราณสถานที่มีศักยภาพหลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑสถานเมืองลับแล วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ และพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น	W จุดอ่อน 1. ขาดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น 2. ขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นที่ดี 3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว อาทิ อารยสถาปัตย์ตามสถานที่ท่องเที่ยว
---	--

2. มีประเพณีท้องถิ่นประจำปีที่ตั้งคือนักท่องเที่ยว คือ ประเพณีอัฐมีบูชา 3. มีที่พักหลากหลายรูปแบบ รองรับนักท่องเที่ยว ได้ 200-300 คน 4. มีอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ข้าวพันผัก 5. มีผลไม้ที่ปลูกมากในพื้นที่ ได้แก่ ทุเรียน และลำไย (จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นเมืองแห่งผลไม้) 6. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าขึ้นตีนจก และมีศูนย์จัดแสดงและจำหน่ายผ้าขึ้นตีนจก	ป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ครบถ้วน และปัญหาเรื่องวินัยจราจรของแหล่งท่องเที่ยว 4. การเดินทางไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถโดยสารสาธารณะ (รถประจำทางและรถไฟ) ยังไม่สะดวก ต้องต่อรถหลายต่อ
โอกาส 1. มีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชน 2. มีแผนยุทธศาสตร์จังหวัดที่มุ่งให้ท้องถิ่นเพิ่มศักยภาพในตนเองมากขึ้น 3. มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มแม่บ้านในการทำข้าวพันผักที่เป็นอาหารท้องถิ่น จากทางภาครัฐ	T อุปสรรค 1. ขาดการจัดการตลาดขายผลไม้ และการควบคุมสินค้าและปริมาณ ทำให้ราคาผลิตผลตกต่ำ 2. ไม่มีการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร

4.5.5 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีพื้นที่ติดกับอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขาและมีอากาศดีตลอดทั้งปี มีที่พัก โรงแรม รีสอร์ท หลากหลายรูปแบบทั้งของเอกชนและที่พักในอุทยาน สามารถเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวในระยะทางที่สั้น ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และภูทับเบิก เป็นต้น จุดอ่อน มีการก่อสร้างสถานประกอบการที่พัก ตั้งอยู่ในที่ไม่เหมาะสมหรือบุกรุกในเขตพื้นที่ที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ เช่น พื้นที่ป่า พื้นที่ สปก. และความหลากหลายของรูปแบบสิ่งก่อสร้างขาดความสอดคล้องระหว่างชุมชนกับธรรมชาติ โอกาส คือ ตั้งอยู่บนเส้นทางหลวงหมายเลข 12 ตัดผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตก (EWEC) ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพมาก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขับรถส่วนบุคคลมาท่องเที่ยวได้ง่าย เป็นต้น และอุปสรรค คือ ปัจจุบันตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวถูกเฉลี่ยไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ SWOT อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขาและมีภูมิอากาศที่ดีตลอดทั้งปี 2. มีระยะไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครมากนัก หรือประมาณ 450 กิโลเมตร 3. มีกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางศาสนา 4. สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 5. มีที่พัก โรงแรม รีสอร์ท จุดกางเต็นท์ รวมถึงสถานที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 6. เป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพ เช่น มะขามหวาน ข้าวโพดอ่อน สตรอเบอร์รี่ และผักสด เป็นต้น 7. มีแหล่งน้ำมาก ทั้งเขื่อนและแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดกลางหลายแห่ง 8. มีเทศกาลประจำปีที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เทศกาลดนตรี (Overcoat Music Festival) เทศกาลฤดูหนาว เทศกาลสตรอเบอร์รี่เขาค้อ เป็นต้น 9. มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการตลาดและมลพิษ ได้แก่ มหกรรมวิ่งมาราธอน ปั่นจักรยาน เป็นต้น 10. ระยะทางใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และภูทับเบิก เป็นต้น	W จุดอ่อน 1. การก่อสร้างสถานประกอบการที่พัก ตั้งอยู่ในที่ไม่เหมาะสมหรือบุกรุกในเขตพื้นที่ที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ เช่น พื้นที่ป่า พื้นที่ สปก. เป็นต้น 2. ความหลากหลายของรูปแบบสิ่งก่อสร้างขาดความสอดคล้องระหว่างชุมชนกับธรรมชาติ เช่น ลักษณะโครงสร้าง สีทาอาคารหรือหลังคา เป็นต้น 3. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ใช่คนในท้องถิ่น 4. สถานบริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวต่างถิ่น 5. ขาดการมีส่วนร่วมและทิศทางการพัฒนาระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน 6. ปัญหาการจัดการขยะของที่พักและสถานประกอบการรวมการนำขยะไปทิ้งไม่เป็นที่ 7. ที่พักราคาสูง เมื่อเทียบกับมาตรฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก โดยเฉลี่ยที่ราคา 800 – 4,000 บาท 8. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
O โอกาส 1. ภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2. มีเส้นทางหลวงหมายเลข 12 ตัดผ่าน ซึ่งเป็นเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตก (EWEC) 3. ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มาก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขับรถส่วนบุคคลมาท่องเที่ยวได้ง่าย 4. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น 5. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในด้านการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	T อุปสรรค 1. ฤดูร้อน (Low Season) ไม่มีนักท่องเที่ยว 2. ปัจจุบันมีความนิยมเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น 3. ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลถึงนโยบายและปัญหาสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีผู้คนเดินทางเที่ยวน้อยลง 4. ปัญหาการเมืองท้องถิ่น ทำให้ทิศทางการพัฒนาไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 5. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

6. โครงการพลังงานกังหันลมของภาครัฐ สามารถจัดทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ที่น่าสนใจ	
---	--

4.5.6 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหลากหลาย ทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีธรรมชาติที่สวยงาม อบอุ่น จัดเตรียมไว้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว 2 ช่วงเวลา โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มีมัคคุเทศก์อาสาพาเที่ยว บรรยายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว (นักศึกษาจิตอาสา) เป็นต้น จุดอ่อน คือ การเดินทางของนักท่องเที่ยวในบางจุดมีความเสี่ยงในการเกิดอันตราย เช่น ทางเดินเท้า เล่นปั่นจักรยาน ทางข้ามถนน เป็นต้น โอกาส คือ มีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐ อาทิ โครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และโครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอุปสรรค คือ ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว และการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 13

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามโดดเด่น ทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินที่สะดวก แผนผังเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมป้ายอธิบายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและที่ทิ้งขยะ 3. มีรูปแบบการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น การปั่นจักรยาน เดิน ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และใช้รถจักรยานยนต์ (บริการเช่ารถ) 4. มีธรรมชาติที่สวยงาม อบอุ่น จัดเตรียมไว้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว 2 ช่วงเวลา โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มีมัคคุเทศก์อาสาพาเที่ยว บรรยายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว (นักศึกษาจิตอาสา) 5. มีที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ หลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Guest house และ Homestay 6. มีอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม คือ ขนมจีนน้ำย้อยและตำเตา (สำหรับท้องถิ่น)	1. มีการออกกฎให้ประชาชนนำขยะออกมาวางไว้ที่จุดรวมขยะ ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา 04.00น. จะมีรถขยะของเทศบาลมาเก็บในแต่ละจุด โดยไม่มีถังขยะบริเวณหน้าบ้าน 2. การเดินทางของนักท่องเที่ยวในบางจุดมีความเสี่ยงในการเกิดอันตราย เช่น ทางเดินเท้า เล่นปั่นจักรยาน ทางข้ามถนน เป็นต้น

7. มีสินค้าที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ผ้าหม้อห้อม ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นงานสินค้าทำมือ (Handmade) 8. มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาทำเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม	
O โอกาส 1. มีสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่จัดโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี และโครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2. มีหน่วยงานเทศบาลเมืองแพร่ ดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดและการเก็บขยะในพื้นที่ 3. มีร้านอาหารเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 106 ร้าน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560) 4. ผู้ประกอบการเป็นคนในพื้นที่ มีการจ้างงานคนในพื้นที่ และมีการส่งเสริมการกระจายรายได้ จากกิจกรรมนั่งรถรางชมเมืองโดยการพานักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายหรือเลือกซื้ออาหารตามจุดแวะพัก	T อุปสรรค 1. สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่เป็นผลกระทบในวงกว้างทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและการพัฒนาการท่องเที่ยว 2. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว

4.5.7 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ คือ กว๊านพะเยา ซึ่งเป็นจุดที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ไหว้พระกลางน้ำ นั่งเรือชมทัศนียภาพ ออกกำลังกาย และปั่นจักรยาน เป็นต้น จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น มีประเพณีวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว คือประเพณีเวียนเทียนไหว้พระกลางน้ำ เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยว มีของที่ระลึกโดยวัตถุดิบท้องถิ่น ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น ปลาสามพะเยา ผ้าทอไทลื้อ ตะกร้าสานผักตบชวา จุดอ่อน คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร โอกาส มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สนับสนุนให้จังหวัดเป็นแหล่งศึกษาและพัฒนาประชาชนในด้านต่าง ๆ และอุปสรรค คือ เกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 14

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือตอนบนและเป็นอันดับสามของประเทศ 2. กว๊านพะเยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น มีประเพณีวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว คือประเพณีเวียนเทียนไหว้พระกลางน้ำ เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยว 3. มีบริการอาหารพื้นเมืองของภาคเหนือ อาทิ แกงฮังเล ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว 4. มีของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น ปลาสามพะเยา ผ้าทอไทลื้อ ตะกร้าสานผักตบชวา	W จุดอ่อน 1. มีการจ่อครกกัดขวางเส้นทางจักรยาน 2. ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ภาวะโลกร้อน ปัญหาหมอกควัน ภัยธรรมชาติ สุขภาพ และการท่องเที่ยว
O โอกาส 1. มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชน 2. มีบริการเรือแจวโดยคนท้องถิ่น สำหรับนักท่องเที่ยวและมีการบรรยายให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนท้องถิ่น และเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อวัดติโลกอาราม 3. มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สนับสนุนให้จังหวัดเป็นแหล่งศึกษาและพัฒนาประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนากว๊านพะเยาเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมุ่งเน้นการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ 4. มีที่พักหลากหลายประเภท และเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว 5. มีพนักงานต้อนรับที่สามารถให้ข้อมูลหรือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้	T อุปสรรค 1. ขาดการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว 2. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 3. เกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่

4.5.8 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูศิลปะและประเพณีท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทลื้อ ซึ่งยังคงความมีอัตลักษณ์ที่เด่นชัด จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง มีทัศนียภาพทางธรรมชาติที่สวยงาม มีเส้นทางเชื่อมต่อกับ สปป. ลาว ได้สะดวกทั้งเส้นทางน้ำและบก เป็นเมืองชายแดน จุดอ่อน ขาดการวางแผนระบบบริหารจัดการต่อเนื่อง ของสถานที่ท่องเที่ยวที่ภาครัฐสร้างขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งแสดงสินค้า สวนสาธารณะ เป็นต้น

รวมถึงปัญหาระบบการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ โอกาส ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัด เชียงราย และอุพสรค คือ การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่กั้นแม่น้ำโขง ในประเทศจีน ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลง ระบบนิเวศของแม่น้ำโขง เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 15

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ SWOT อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

S จุดแข็ง 1. ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขา แม่น้ำโขงไหลผ่าน และมีภูมิอากาศที่ดี 2. มีเส้นทางเชื่อมต่อกับ สปป. ลาว ได้สะดวกทั้งเส้นทางน้ำและบก เป็นเมืองชายแดน 3. มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน (สปป. ลาว) 4. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งในการรักษาอัตลักษณ์ 5. มีความสงบ ปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและอาชญากรรม 6. มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 7. มีเส้นทางปั่นจักรยานและเส้นทางวิ่งชมธรรมชาติริมแม่น้ำโขง 8. มีที่พักหลายรูปแบบ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ รวมไปถึงร้านค้า ร้านอาหาร และร้านกาแฟ อีกด้วย 9. ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ (มากกว่าร้อยละ 80 ของผู้ประกอบการทั้งหมด) 10. มีแหล่งปลูกและผลิตวัตถุดิบอาหารแบบอินทรีย์และแบบปลอดภัย ที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ เช่น ผักสด ไข่ไก่ และปลา เป็นต้น	W จุดอ่อน 1. ขาดการวางแผนระบบบริหารจัดการต่อเนื่อง ของสถานที่ท่องเที่ยวที่ภาครัฐสร้างขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งแสดงสินค้า สวนสาธารณะ เป็นต้น 2. ขาดการควบคุมที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสม เช่น การสร้างปั้มน้ำมันขนาดใหญ่ติดกับโรงเรียน เป็นต้น 3. ขาดการควบคุมอัตราค่าบริการขนส่งสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่ชัดเจน และมีราคาสูง 4. เป็นเพียงเมืองผ่านหรือจุดเชื่อมต่อไปประเทศอื่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 5. ขาดผลิตภัณฑ์และร้านจำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก ในราคาที่นักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถจับต้องได้ 6. ช่องทางการประชาสัมพันธ์และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เหมาะสมและไม่ชัดเจน 7. ปัญหาระบบการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการจัดตารางเวลารถเก็บขยะ และปัญหาเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน 8. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
O โอกาส 1. ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย โดยมุ่งเน้นให้เชียงของเป็นเมืองอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ 2. ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวมากจังหวัดหนึ่ง 3. ทิศทางการพัฒนาของคนภายในชุมชน รวมไปถึงนโยบายและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของภาครัฐ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	T อุปสรรค 1. การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่กั้นแม่น้ำโขง ในประเทศจีน ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของแม่น้ำโขง 2. ขาดระบบขนส่งสาธารณะจากตัวเมือง มายังเชียงของที่สะดวกสบายและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย เป็นระยะทาง 110 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที ปัจจุบันมีเพียงรถโดยสารพัดลมให้บริการ

4. มีเที่ยวบินขึ้น-ลงสนามบินเชียงราย ประมาณ 50 เที่ยวบินต่อวัน รองรับผู้โดยสารเฉลี่ย 5,000-6,000 คนต่อวัน ทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ได้แก่ กวางชว่ คุณหมิง เจิงตู ลีบสองปันนา ฮ่อกง และเซินเจิ้น 5. มีโครงการสร้างถนนตัดเส้นทางใหม่จากเมืองเชียงราย-เชียงของ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อเมืองเศรษฐกิจพิเศษ (อยู่ระหว่างการดำเนินงานก่อสร้าง) 6. มีนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและสุขภาพ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน 7. เป็นจุดที่สามารถเชื่อมต่อไปยัง สปป. ลาว และประเทศจีน ได้สะดวก โดยสามารถใช้พาสปอร์ตและวีซ่าผ่านเข้า-ออกบริเวณด่านพรมแดนได้ 8. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในด้านการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	3. ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลถึงนโยบายและปัญหาสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีผู้คนเดินทางท่องเที่ยวน้อยลง 4. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง
---	--

4.5.9 แหล่งท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว

แหล่งท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ เมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว เมืองลีบสองปันนา และคุณหมิง ประเทศจีน เป็นต้น ประเพณีท้องถิ่นที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ ได้แก่ งานออกพรรษา ลอยกระทง และงานแข่งเรือ เป็นต้น จุดอ่อน จีนเข้ามาสัมปทานและมีบทบาท ทั้งด้านการประกอบธุรกิจ ลงทุนด้านสาธารณูปโภค และอื่น ๆ ก่อให้เกิดปัญหา การผูกขาดตลาดการค้า และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชน โอกาส คือ การลงทุนจากประเทศจีน ในการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน ทำให้การคมนาคมขนส่งในอนาคตมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และอุปสรรค คือ การให้ต่างชาติเข้ามาใช้พื้นที่ทำธุรกิจและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 2. มีทัศนียภาพ ภูเขาและแม่น้ำโขง ที่สวยงาม 3. มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา	W จุดอ่อน 1. ภาครัฐของแขวงเปิดโอกาสให้จีนเข้ามาสัมปทานและมีบทบาท ทั้งด้านการประกอบธุรกิจ ลงทุนด้านสาธารณูปโภค และอื่น ๆ ก่อให้เกิดปัญหา การผูกขาดตลาดการค้า และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชน
---	---

4. เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ เมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว เมืองสิบสองป็นนา และคุนหมิง ประเทศจีน เป็นต้น 5. วิถีชีวิตและวัฒนธรรมยังคงความเป็นอัตลักษณ์ 6. มีประเพณีท้องถิ่นที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ ที่สืบทอดกับมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ งานออกพรรษา ลอยกระทง และงานแข่งเรือ เป็นต้น 7. ค่านิยมในการนุ่งผ้าชิ้นของหญิงสาวลาว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นเสน่ห์ของเมืองที่สามารถพบเห็นทั่วไปใน สปป. ลาว 8. มีจำนวนที่พักและร้านอาหารเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว	2. แรงงานที่มีทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การบริการ และภาษา มิน้อยและชาติประสพการณ์ 3. ขาดการพัฒนาและบูรณาการรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 4. วัตถุประสงค์หรือผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ไทยและจีน เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าจำหน่ายราคาแพง 5. สถานบริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อการให้บริการต่อนักท่องเที่ยวต่างถิ่น 6. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสกปรก เนื่องจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนในพื้นที่และผู้ประกอบการ รวมถึงปัญหาอื่น ๆ เช่น น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ 7. ขาดการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงนโยบายด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อควบคุมการดำเนินการของสถานประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว 8. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
○ โอกาส 1. รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ 2. นโยบายและการลงทุนจากประเทศจีน ในการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนน และโครงการรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น 3. นักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก นิยมใช้เมืองนี้เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทั้งเส้นทางบก น้ำ และอากาศ 4. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น 5. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ด้านการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	T อุปสรรค 1. การให้ต่างชาติเข้ามาใช้พื้นที่ทำธุรกิจและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (อาทิ ประเทศจีน) ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างคาสีโน การปลูกพืชเศรษฐกิจแบบใช้สารเคมี รวมถึงการเป็นเจ้าของกิจการที่พักร้านค้า และร้านอาหารต่าง ๆ เป็นต้น 2. ถนนเส้นทางหลักระหว่างเมืองขำรุต ขาดการดูแลรักษาและซ่อมแซม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. สถานการณ์การแข่งขันตลาดการท่องเที่ยว มีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4.5.10 แหล่งท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว

แหล่งท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเรียนรู้ประเพณีและภูมิปัญญาของคนแต่ละชุมชน เช่น การทอผ้า และการทำเหล้า เป็นต้น รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น การล่องเรือ หรือการเดินป่า เป็นต้น จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีการทำแพ็คเกจกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เลือกหลายรูปแบบ เป็นต้น จุดอ่อน ป้ายประชาสัมพันธ์หรือป้ายข้อความเตือนต่าง ๆ มีเพียงภาษาลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถอ่านเข้าใจได้ ขาดการพัฒนาหรือบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ให้สามารถรองรับเป็นแหล่งท่องเที่ยว โอกาส คือ มีสถาบันการศึกษาไทย (อาทิ ม.ราชภัฏเชียงราย ม.แม่ฟ้าหลวง) เข้ามาร่วมวิจัยและพัฒนาให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ในเมืองหลวงน้ำทา และอุปสรรค คือ ถนนเส้นทางหลักระหว่างเมืองซำรูด ขาดการดูแลรักษาและซ่อมแซม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์ SWOT แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

S จุดแข็ง 1. มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ 2. มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ 3. มีโบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ 4. วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และวัฒนธรรมชุมชนรอบ ๆ เมือง ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ 5. มีค่านิยมในการนุ่งผ้าซิ่นของหญิงสาวลาว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นเสน่ห์ของเมืองที่สามารถพบเห็นทั่วไปใน สปป. ลาว 6. มีแหล่งอาหาร ผลิตผลทางการเกษตรและปลา ที่อุดมสมบูรณ์ 7. มีกิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลายแพ็คเกจที่น่าสนใจ 8. มีบริษัทนำเที่ยวหลายบริษัท และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี 9. เป็นเมืองพักที่อยู่ระหว่างเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ไปยังชายแดนจีน ที่ด่านบ่อหาน	W จุดอ่อน 1. ป้ายเตือน ป้ายข้อความ หรือป้ายอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว มีเพียงภาษาลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถเข้าใจได้ 2. วัตถุโบราณหรือผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ไทยและจีน เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าจำหน่ายราคาแพง 3. ขาดการดูแลและรักษาความสะอาดของสถานที่จำหน่ายอาหาร เช่น ตลาดกลางคืน เป็นต้น 4. ขาดพนักงานหรือหน่วยงาน เข้ามาบริหารจัดการระบบ และจุดบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์เมือง ถ้ำ หรือจุดเดินป่า 5. ขาดการพัฒนาหรือบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ให้สามารถรองรับเป็นแหล่งท่องเที่ยว 6. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
O โอกาส 1. นโยบายและการลงทุนจากประเทศจีน ในการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนน และโครงการรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น	T อุปสรรค 1. ระบบการเงินและการธนาคารยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร 2. ถนนเส้นทางหลักระหว่างเมืองซำรูด ขาดการดูแลรักษาและซ่อมแซม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- มีเที่ยวบินตรงจากนครหลวงเวียงจันทน์ มายังเมืองหลวงน้ำทา - รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ - มีสถาบันการศึกษาไทย (อาทิ ม.ราชภัฏเชียงราย ม.แม่ฟ้าหลวง) เข้ามาร่วมวิจัยและพัฒนาให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ในเมืองหลวงน้ำทา - มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในด้านการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	
---	--

4.5.11 แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประเพณีและวิถีชีวิตของคนไทลื้อ โดยรัฐได้กำหนดพื้นที่ในการจัดตั้งให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวจะต้องซื้อบัตรผ่านเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ภายในมีกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การแสดงโชว์ รับประทานอาหารไทลื้อ ชมศิลปะและสถาปัตยกรรมของคนไทลื้อ เป็นต้น จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay) สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากถึง 300 – 400 คนต่อวัน เป็นต้น จุดอ่อน คือ ขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ห้องน้ำไม่สะอาด ตู้กดเงินไม่สามารถใช้งานได้ โอกาส คือ ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมชาวไทลื้อ โดยการให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว และอุปสรรค คือ เข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้ยาก และมีอยู่อย่างจำกัด เช่น ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลา เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 18

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ SWOT หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
- เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี - มีรถโดยสารระบบไฟฟ้า (Electric vehicle) ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพียงพอ และมีจุดรับ – ส่ง นักท่องเที่ยว - มีที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ที่ดำเนินการโดยชาวไทลื้อ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากถึง 300 – 400 คนต่อวัน - มีร้านอาหารแบบพื้นบ้านให้บริการอาหารท้องถิ่น โดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น - มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น ชุดพื้นเมือง ชาผู้เออร์ ผ้าทอ เครื่องปั้นดินเผา	- ขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ห้องน้ำไม่สะอาด ตู้กดเงินไม่สามารถใช้งานได้ - ขาดระบบการจัดการขยะที่ดี ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะ - ไม่มีการกำหนดตารางเวลาเดินรถที่ชัดเจนของรถโดยสารระบบไฟฟ้า - ไม่มีทางเดินเฉพาะหรือการกำหนดเส้นทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยว - การบริการด้านที่พักยังไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยชาวบ้าน

6.มีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดตลาดสด และมีการแยกขยะ 7.มีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเล่นน้ำสงกรานต์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสประสบการณ์ได้ตลอดทั้งปี 8.เกิดการจ้างงานของคนในท้องถิ่น เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	6.ของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่น ไม่ได้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากนัก
O โอกาส 1.ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐด้านการอนุรักษ์ วัฒนธรรมชาวไทลื้อ โดยการให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 2.ได้รับรายได้จากการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ส่วนแบ่งรายได้จากภาครัฐ รายละเอียดประมาณ 5,000 หยวนต่อปี และส่วนแบ่งค่าผ่านประตู (ภาคเอกชนและชุมชนไทลื้อ ในสัดส่วน 60:40) 3.คนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรพื้นที่ในตลาดสดกาหลันป่า (Ganlanba) เพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ผลไม้ เครื่องเทศ สมุนไพร เครื่องยาจีน เป็นต้น 4.ชาวไทลื้อส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้า และประสิทธิภาพการบริการ	T อุปสรรค 1.นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้ยาก และมีอยู่อย่างจำกัด เช่น ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลา 2.การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องคงความเป็นวัฒนธรรมชาวไทลื้อ

4.5.12 แหล่งท่องเที่ยวถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งท่องเที่ยวถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ รัฐบาลมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ลิฟท์ขึ้นลง บันได กระเช้าไฟฟ้า และไฟส่องสว่างภายในถ้ำ เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ ล่องเรือ และชมการแสดงแสงสี เป็นต้น จากกาวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีกิจกรรมท่องเที่ยวภายในถ้ำและลานจัดแสดงนิทรรศการหินแปลก เป็นต้น จุดอ่อน ได้แก่ ทางเดินบางช่วงภายในถ้ำมีความลื่น ลาดชัน และไม่มีราวเกาะ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น โอกาส คือ เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว และอุปสรรค ได้แก่ ไม่มีสินค้าที่ผลิตภายในท้องถิ่น เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์ SWOT ถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง 1.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาได้ตลอดทั้งปี 2.มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ ภายนอกถ้ำ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	W จุดอ่อน 1.ทางเดินบางช่วงภายในถ้ำมีความลื่น ลาดชัน และไม่มีราวเกาะ เป็นต้น อาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว 2.ไม่มีอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ 3.ขาดข้อมูลเพื่อการเตรียมตัวสำหรับนักท่องเที่ยว
--	--

ห้องน้ำ ป้ายข้อมูลต่าง ๆ และภายในถ้ำ มีราวเกาะ ถังขยะ ป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง เสาเสียงห้ามรับ-ส่งนักท่องเที่ยว 3.มีกระเช้าให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทาง กลับ หลีกเสี่ยงการทำลายสิ่งแวดล้อม และสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติให้นักท่องเที่ยว 4.มีการกำหนดพื้นที่ร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นสัดส่วน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไป และแบบกรุ๊ปทัวร์ 5.ภายในถ้ำมีจุดพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้บริการ เช่น ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำ ที่นั่ง รวมถึงบริการถ่ายและอัดรูป 6.มีเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว 7.มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย ได้แก่ เสื้อชูชีพ และหมวกกันกระแทก ให้นักท่องเที่ยวในการนั่งเรือยนต์ท่องเที่ยว 8.ป้ายให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว มี 3 ภาษา ได้แก่ จีน อังกฤษ และเกาหลี 9.ภายในถ้ำมีการให้ความรู้ผ่านทางนิทรรศการหินแปลก (Grotesque stones) และงานแสดงมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural relics)	4.การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นจำกัได้อยู่ในระดับผู้ใช้แรงงานมากกว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 5.แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ 6.ปัญหาด้านการสื่อสารของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว (ภาษาที่ใช้เป็นภาษาจีน) 7.โครงสร้างทางธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การเจาะผนังถ้ำ การติดไฟสี
โอกาส 1.เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว 2.มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านทางเว็บไซต์ 3.คนในท้องถิ่นได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	T อุปสรรค 1. ต้องอาศัยสินค้าอุปโภคบริโภคจากเมืองอื่น 2. ข้อมูลบนเว็บไซต์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นภาษาจีนและที่เป็นภาษาอังกฤษไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

4.5.13 แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณต้าหลี่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเป็นเมืองโบราณที่ถูกพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งคงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมเดิม จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ มีอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน มีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกบริการแก่นักท่องเที่ยว การเดินทางภายในแหล่ง สามารถใช้การเดินทางเท้า รวมถึงมีจักรยานและจักรยานยนต์ไฟฟ้าให้เช่า เป็นต้น จุดอ่อน คือ คนท้องถิ่นไม่ชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้นักลงทุนจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ และอัตราค่าเช่าพื้นที่มีราคาสูง เป็นต้น โอกาส ได้แก่ โครงการรถไฟความเร็วสูงที่กำลังจะเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2561 จากเมืองคุนหมิง ผ่านเมืองต้าหลี่ ไปยังเมืองลี่เจียง ช่วยให้นักท่องเที่ยว

เดินทางได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และอุปสรรค ได้แก่ การใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน (อาร์เพลย์ วีแชท) ไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ รายละเอียดดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1.มีอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน 2.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 3.ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการไปรษณีย์ สถานีตำรวจ ธนาคาร ตู้กดเงินสด และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น 4.ด้านการรักษาความสะอาด มีพนักงานทำความสะอาดและเก็บขยะในทุกพื้นที่ภายในแหล่ง 5.มีบริการเช่ารถจักรยานไฟฟ้าให้กับนักท่องเที่ยว ราคา 20 หยวนต่อวัน มีจุดบริการเช่าจักรยาน มีบริการรถโดยสารในแหล่งท่องเที่ยว และบริการรถสามล้อให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว 6.มีการให้ข้อมูลเส้นทางและจุดบริการต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว 7.มีที่พักหลายรูปแบบไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรมระดับห้าดาว โรงแรมขนาดเล็กภายในเมืองโบราณ ราคาห้องพักอยู่ที่ 175 – 250 หยวนต่อคืน 8.มีการจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน เช่น บริเวณที่พัก ร้านค้า 9.ร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารท้องถิ่น มีเมนูอาหารทั้งของหวานและของคาวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ซีস্য่าง ขนมเปี๊ยะ ไส้กุหลาบ น้ามะม่วง น้ำกะทิ ขนมนตูปดับ หม่าล่า เป็นต้น 10.แรงงานส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ 11.การกำจัดเศษอาหารโดยการมีการนำรถกระบะ 3 ล้อขนาดเล็กมารับเศษอาหาร เพื่อนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ 12.สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น ได้แก่ ชุดท้องถิ่น กระเป๋า ของที่ระลึก เครื่องดนตรีพื้นเมือง รวมถึงสินค้าที่ระลึกที่ทำด้วยมือ (Handcrafted souvenirs) เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว	1.คนท้องถิ่นไม่ชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้นักลงทุนจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ 2.อัตราค่าเช่าพื้นที่ค้าขายโดยเฉลี่ยสำหรับผู้ประกอบการลงทุนค่อนข้างสูง โดยมีค่าเช่าประมาณ 4 – 5 แสนบาทต่อห้องต่อปี 3.สินค้าและของที่ระลึกส่วนใหญ่ผลิตจากโรงงานในยูนนาน 4.กิจกรรมท่องเที่ยวบางอย่าง เช่น สถานบันเทิง ส่งผลกระทบต่อวิถีชุมชนเดิม (มลภาวะทางเสียงในยามวิกาล ความสะอาด รูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป) 5.ผู้ประกอบการและพนักงานร้านค้าขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำในชุมชน เช่น การทิ้งขยะหรือเศษอาหารลงน้ำ หรือการชักผ้า 6.ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของพนักงาน เพื่อใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

13.มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การเดินชม แหล่งท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้า ถ่ายภาพ บริการเช่าชุดประจำถิ่นเพื่อถ่ายภาพ การปั่นจักรยานในสวน การเรียนปั้นดิน และ การทำสปาปลา เป็นต้น 14.เทศกาลดอกคามิเลีย จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม ของทุกปี ซึ่งเป็นเทศกาลดอกไม้ โดยนำดอกไม้มาปลูกและจำหน่ายในพื้นที่ และมีการประกวดดอกไม้ เพื่อดึงดูดความสนใจ นักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ	
○ โอกาส 1.รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 2.โครงการรถไฟความเร็วสูงที่กำลังจะเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2561 จากเมืองคุนหมิง ผ่านเมืองต้าหลี่ ไปยังเมืองลี่เจียง 3.ตั้งอยู่บนเส้นทางเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทำให้มีโอกาสเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น	T อุปสรรค 1.สกุลเงินและการใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน (อาลีเพย์ วีแชท) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

4.5.14 แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น ความโดดเด่น คือ สถาปัตยกรรมของบ้านเรือนโบราณที่ถูกอนุรักษ์ไว้ จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง ได้แก่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี สิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Guest house, Homestay และโรงแรม เป็นต้น จุดอ่อน ได้แก่ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลใหญ่ เช่น ตรุษจีน ไม่เพียงพอ โอกาส คือ กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และอุปสรรค ได้แก่ ปัญหาการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการศึกษาของผู้ประกอบการท้องถิ่นภายในแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 21

ตาราง 21 ผลการวิเคราะห์ SWOT เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง 1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ถึงขยะ ป้ายให้ข้อมูลทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ QR Code ศูนย์บริการแนะนำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว) ตู้กดเงินสด เป็นต้น	W จุดอ่อน 1. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลใหญ่ เช่น ตรุษจีน ไม่เพียงพอ 2. คนท้องถิ่นไม่ชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้นักลงทุนจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ 3.ขาดระบบการจัดการขยะและของเสียที่ดี (การซักผ้าในแหล่งน้ำ การกำจัดมูลสัตว์) ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำในชุมชน
---	---

3. ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มีพนักงานทำความสะอาดดูแลทั้งพื้นถนนและแหล่งน้ำ 4. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสงบและปลอดภัย 5. มีรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น การขี่ม้าหรือบริการนั่งรถม้า ราคา 100 หยวน ซึ่งจะมีคนท้องถิ่น (ชนเผ่าต้าซิ่น) เป็นผู้ดูแลม้าและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 6. มีการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (ภาษาจีนและอังกฤษ) 7. ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Guest house, Homestay และโรงแรม เป็นต้น 8. นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นได้จากช่างท้องถิ่นที่ทำงานหัตถกรรม อาทิ เครื่องเงิน ผ้าทอ บริเวณหน้าร้าน และเรียนรู้การทำขนมปังพื้นเมือง เป็นต้น 9. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ เดินชมเลือกซื้อของ ถ่ายภาพ ชี่ม้า นั่งรถม้า และปั่นจักรยาน 4 ล้อ 10. มีพื้นที่ให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดแสดงและเล่นดนตรีบริเวณ Listening Music Square 11. มีการจัดงานเทศกาลท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลวิ่งคบเพลิง เทศกาลวงภูเขา จัดงานวันชาติ	4. ปัญหาด้านการสื่อสารของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว (ใช้เป็นภาษาจีนเท่านั้น) 5. มีป้ายแสดงตำแหน่งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่พบ 6. ขาดจุดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
โอกาส 1. มีหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สภาการบริหารการท่องเที่ยว เมืองซูเหอ ควบคุมกฎเกณฑ์และพัฒนายกระดับมาตรฐานและบริการแหล่งท่องเที่ยว 2. ตั้งอยู่บนเส้นทางเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทำให้มีโอกาสเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น 3. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น	T อุปสรรค 1. ขาดนโยบายส่งเสริมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว จึงต้องอาศัยมัคคุเทศก์ท้องถิ่นช่วยในการสื่อสาร

4.5.15 แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน

แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ด้านสถาปัตยกรรม จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า จุดแข็ง คือ เป็นสถานที่ที่มีความโดดเด่นของสิ่งก่อสร้าง และมีการพัฒนารูปแบบให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่

จำเป็นให้บริการแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ จุดอ่อน คือ มีปริมาณนักท่องเที่ยวหนาแน่น แสงสว่างในช่วงกลางคืนไม่เพียงพอ เป็นต้น โอกาส คือ สามารถเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก มีการเชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ และแนวโน้มการท่องเที่ยวของคนเดินทางเชิงวัฒนธรรม กำลังได้รับความนิยม เป็นต้น และอุปสรรค ได้แก่ วัฒนธรรมการสูบบุหรี่ของคนท้องถิ่น สวนกระแสกับการรณรงค์ลดสูบบุหรี่ของโลก เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 22

ตาราง 22 ผลการวิเคราะห์ SWOT ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง 1. มีอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกบนเส้นทางเดินเที่ยวชม ได้แก่ ทางเดินที่สะดวก แผนผังทางเดินที่ชัดเจน พร้อมป้ายอธิบายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งชยะ และมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 3. มีการจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ดี เช่น มีห้องน้ำสาธารณะให้บริการตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสะอาด และจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ 4. มีกิจกรรมที่น่าสนใจซึ่งเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ได้แก่ การให้บริการวาดภาพเหมือน จุดถ่ายภาพ ชมงานศิลปะ และจั่วหรืออุปรากรจีน (การแสดงเปลี่ยนหน้ากาก ที่มีชื่อเสียงมากในเมืองเฉิงตู) เป็นต้น 5. จำหน่ายสินค้าที่มีความเป็นอัตลักษณ์ เน้นคุณภาพ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะ ชา ที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสเรียนรู้วัฒนธรรมการชงชาแบบโบราณได้อีกด้วย 6. มีอาหารที่หลากหลาย รวมถึงอาหารท้องถิ่นไว้คอยบริการให้นักท่องเที่ยว 7. มีการออกแบบและตกแต่งภายในโรงแรมที่พักให้เข้ากับบรรยากาศของเมืองเก่า ทั้งยังคงอนุรักษ์รูปแบบโครงสร้างภายนอกไว้แบบเดิม ราคาเริ่มต้นประมาณ 300 หยวนขึ้นไป	W จุดอ่อน 1. การจราจรภายในหนาแน่น ในช่วงเวลาเย็นหรือช่วงวันหยุดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวค่อนข้างมาก 2. การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่เอื้อต่อผู้ทุพพลภาพและผู้สูงอายุที่ต้องใช้รถเข็น เนื่องจากพื้นผิวทางเดินไม่เรียบ 3. ขาดระบบการจัดการจัดรับ-ส่งนักท่องเที่ยว บริเวณทางเข้าด้านหน้าแหล่งท่องเที่ยว 4. แสงไฟส่องสว่างช่วงกลางคืนไม่เพียงพอ และไม่มีจุดหลบพักหรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วงฤดูฝน 5. ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของพนักงาน เพื่อใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ
O โอกาส 1. รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และอนุมัติให้ขยายกว้างแคบ เป็นเขตอนุรักษ์โบราณสถาน	T อุปสรรค 1. มีข้อจำกัดด้านระบบการเข้าถึงบริการรถจักรยานให้เช่าของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น การจ่ายเงินผ่านแอปพลิเคชัน (อาลีเพย์ วีแชท)

2. การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก มีการเชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ 3. มีโครงการก่อสร้างอาคารจอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 4. แนวโน้มการท่องเที่ยวของคนเดินทางวัฒนธรรม กำลังได้รับความนิยม 5. ได้รับการประชาสัมพันธ์จากการบอกต่อ หรือช่องทาง Social Media จากนักท่องเที่ยวที่ประทับใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ	2. การเข้าถึงของนักท่องเที่ยวถูกจำกัดด้วย สินค้าและบริการ รวมถึงที่พักและโรงแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีราคาค่อนข้างสูง 3. วัฒนธรรมการสูบบุหรี่ของคนท้องถิ่น สวนกระแสกับการรณรงค์ลดสูบบุหรี่ของโลก
--	---

จากการวิเคราะห์ SWOT ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ในด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย มีได้รับความร่วมมือจะหลายภาคส่วนร่วมถึงภาคประชาชนคนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในส่วนแหล่งท่องเที่ยวของ สปป. ลาว เริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยว นำวิถีชีวิตมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่ยังคงต้องได้รับการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากทุกภาคส่วนเพื่อสร้างการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 3 ประเทศ แหล่งท่องเที่ยวของจีน ได้รับการพัฒนาจากภาครัฐและภาคเอกชน เป็นอย่างมาก มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ในส่วนที่ควรจะได้รับพัฒนาเพิ่มขึ้นคือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

4.5 กลยุทธ์การพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

โครงการวิจัยดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ได้แก่ จุดแข็งและจุดอ่อน ที่เป็นปัจจัยภายใน มาเปรียบเทียบกับโอกาสและอุปสรรค ที่เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อให้ทราบว่าการท่องเที่ยวที่แข่งขันกับสถานการณ์ใด และควรดำเนินการอย่างไรภายใต้สถานการณ์เช่นนั้น โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแต่ละพื้นที่อย่างยั่งยืน และเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2) ดังนี้

4.5.1 แหล่งท่องเที่ยวเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนภูมิพล จังหวัดตาก ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์และกำหนด กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ การจัดโปรแกรมท่องเที่ยวภายในแหล่งเพื่อเชื่อมโยงองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม

และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ การจัดอบรมด้านระบบการจัดการขยะให้แก่ผู้ประกอบการภายในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจเข้าร่วม เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ จัดตารางเดินรถสาธารณะระหว่างสถานีขนส่งจังหวัดตาก-เชียงใหม่ ในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมภายในเชียงใหม่ ลากกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ การศึกษาและจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 23

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ TOWS เชียงใหม่-จังหวัดตาก ประเทศไทย

S	W
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ถ่ายภาพบริเวณสันเขื่อน ปั่นจักรยาน นั่งเรือเที่ยวตามเกาะ เส้นทางเรียนรู้ศึกษาธรรมชาติ จัดกิจกรรมเที่ยวเป็นหมู่คณะ (ล่องเรือสำราญ และแพ) 3. มีที่พักบริการนักท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น บ้านพักเรือนรับรอง โรงแรม ล่องเรือแพ 4. มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการน้ำดื่ม ห้องน้ำสะอาด ป้ายประกาศในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 5. การเดินทางภายในแหล่งและการเข้าถึงแหล่ง มีความสะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถนำรถเข้ามาในพื้นที่ได้ และจุดจอดบริการ 6. มีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ผักปลอดสารพิษจากโครงการชีววิถีชุมชน เชียงใหม่มีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน การรณรงค์การทิ้งและแยกขยะ เป็นต้น	1. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการเที่ยวชมในพื้นที่ (อันตรายในบางจุด) 2. ไม่มีรถบริการสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว 3. พนักงานที่มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศมีน้อย

	7. มีมาตรฐานต่าง ๆ รองรับ เช่น มาตรฐานสากล ได้แก่ ISO 9001, ISO 140001, ISO 50001, ISO 27001 และ OHSAS 180001 8. มีร้านอาหารบริการนักท่องเที่ยว 3 จุด คือ ห้องอาหาร ร้านอาหารบนแพ และบริเวณตลาดลานโพธิ์ 9. มีร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกหรือของฝาก ทั้งแบบอาหารแปรรูปและผลิตภัณฑ์ชุมชน	
○ 1. มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดกิจกรรม เช่น ปั่นจักรยานเขื่อนภูมิพลเสื้ภูเขาหนานาชาติ 2. คนในพื้นที่มีการรวมกลุ่มผลิตสินค้าหัตถกรรมตะกร้าสาน ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน เพื่อนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาวางจำหน่ายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มรายได้ของคนในชุมชน 3. มีรถเช่าเหมาบริการนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่งจังหวัดตากมายังเขื่อนภูมิพล	SO เชิงรุก S1,2,3,4,5O1 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว S2,6,9O2,3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ เช่น การเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ การปลูกต้นไม้ การทำสินค้าหัตถกรรม และการล่องเรือเก็บขยะ S8,9O1 จัดโปรแกรมท่องเที่ยวภายในแหล่งเพื่อเชื่อมโยงองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการรักษาสีแวดล้อมเป็นหลัก	WO เชิงแก้ไข W2O3 จัดตารางเดินรถสาธารณะระหว่างสถานีขนส่งจังหวัดตาก-เขื่อนภูมิพล ในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมภายในเขื่อนภูมิพล W3O1 จัดฝึกอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
T 1. ไม่มีควมคุมการจัดการขยะในแหล่งน้ำภายในแหล่งท่องเที่ยว 2. มีงบประมาณจำกัดในการที่จะพัฒนาระบบควบคุม ระบบเตือนภัยอย่างมีประสิทธิภาพ	ST เชิงป้องกัน S7T1 จัดอบรมด้านระบบการจัดการขยะให้แก่ผู้ประกอบการภายในแหล่งท่องเที่ยว และผู้สนใจ	WT เชิงรับ W1,2,3T1,2 ศึกษาและจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ

4.5.2 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์ จังหวัดสุโขทัย ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ที่ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดแพ็คเกจการเดินทาง กิจกรรมกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่ง อาหารท้องถิ่น และที่พัก เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว และเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ จัดระบบการ จัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดเก็บข้อมูล ปริมาณขยะ เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ออกแบบและจัดทำสิ่งป้องกันการเกิดความเสียหายแก่โบราณสถาน และโบราณวัตถุ และเชิงรับ ได้แก่ จัดสรร ปรับปรุง และตรวจติดตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตาม ธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัย เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 24

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นโบราณสถานที่ได้รับการ ยกย่องเป็นมรดกโลก และมี วัฒนธรรมประเพณีที่มีชื่อเสียง เช่น ลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ งานสงกรานต์มีลือเกวียนโบราณ เป็นต้น ที่เป็นการส่งเสริมการ ท่องเที่ยว 2. มีแหล่งหัตถกรรมที่มีชื่อเสียง เช่น ปั้นเครื่องสังคโลก พิมพ์ พระ และทำกระโถงใบลาน 3. มีอาหารท้องถิ่นที่ดึงดูด นักท่องเที่ยว ได้แก่ แกงไข่น้ำ แกงสะอะอะปู ขนมหะระวัง ขนมหะดง และขนมดอกดิน เป็นต้น 4. มีมรดกเทศก์ท้องถิ่นที่ใช้ภาษาถิ่น เป็นเอกลักษณ์ เพื่อสร้าง ธรรมชาติในการบรรยายนำเที่ยว 5. มีการกำหนดรูปแบบการ เดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ ลดมลพิษ ได้แก่ รถราง (รถไฟฟ้า) ให้บริการแก่ นักท่องเที่ยว ไม่ให้มีการนำ รถยนต์และจักรยานยนต์เข้ามา	1. บุคลากรที่มีความสามารถด้าน ภาษาต่างประเทศไม่ทำงานในพื้นที่ (ค่าตอบแทนน้อย) 2. ขาดการป้องกันโบราณสถานจากการ ท่องเที่ยวในบางพื้นที่ 3. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในการ เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว (อันตรายในบาง จุด)

	ในอุทยานฯ มีรถจักรยาน ให้เช่า และมีการกำหนดเส้นทางปั่นจักรยานให้นักท่องเที่ยวใน ระยะทาง 17 กิโลเมตร	
O โอกาส 1. มีการส่งเสริมการผลิตสินค้า หัตถกรรม และการสนับสนุนให้นำ สินค้ามาจำหน่ายในพื้นที่ของ อุทยานฯ 2. มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถี ชีวิต (การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว ของอุทยานฯ ไปยังแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนใกล้เคียง) 3. มีการจัดฝึกอบรมด้าน ภาษาต่างประเทศ ให้แก่เจ้าหน้าที่ และมัคคุเทศก์น้อย 4. การสนับสนุนจากทางภาครัฐใน การพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึง เผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ให้แก่นักท่องเที่ยว 5. ปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแหล่ง ท่องเที่ยวมีไม่มากนักและได้รับการ จัดการโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบ 6. ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว ต่างชาติเพิ่มมากขึ้น (ช่วงปี 2559- 2560 มีนักท่องเที่ยว จำนวน 283,476 คน เพิ่มขึ้นเป็น 382,231 คน)	SO เชิงรุก S1,2,3,4O1,2 จัดเส้นทาง การท่องเที่ยวเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถี ชีวิต ให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมของคนในท้องถิ่น S1,2,3,5O2,5 กำหนดมาตรการลด การใช้ทรัพยากร และการลดปริมาณ ขยะ โดยเฉพาะจากกิจกรรมการ ท่องเที่ยว S1,2,3,4,5O1,2,4,6 แหล่งท่องเที่ยว ร่วมกับชุมชน และภาคเอกชนจัด แพ็คเกจการเดินทาง ท่องเที่ยว กิจกรรมภายในแหล่ง อาหารท้องถิ่น และที่พัก เพื่อเป็นการดึงดูด นักท่องเที่ยว และเกิดการมีส่วนร่วม ของชุมชน S2,3O6 ประชาสัมพันธ์ความพร้อม ในการรองรับและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยรอบ S1,2,3,4O3,4,6 เข้าร่วมงาน นิทรรศการต่าง ๆ เพื่อ ประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมของ บุคลากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อ ขยายตลาดนักท่องเที่ยว	WO เชิงแก้ไข W2,3O4 สนับสนุนการออกแบบและจัดทำ สิ่งป้องกันการเกิดความเสียหายแก่ โบราณสถานและโบราณวัตถุ W2,3O4 กำหนดเส้นทางเดินเที่ยวรอบ บริเวณโบราณสถาน โบราณวัตถุ W1O3,4,6 อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศ ให้แก่คนในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ประกอบการที่ เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว
T อุปสรรค 1. ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะใน แหล่งท่องเที่ยว 2. ภัยธรรมชาติส่งผลกระทบต่อกับ โบราณสถานและโบราณวัตถุภายใน อุทยาน	ST เชิงป้องกัน S1,2,3,4T1 กำหนดให้แหล่ง ท่องเที่ยวมีระบบการจัดเก็บข้อมูล ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และจัดฝึกอบรม ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ	WT เชิงรับ W1,2,3T1,2,3 ศึกษาความไม่พร้อมของ แหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดหาแนวทางในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ W2,3T2 จัดสรร ปรับปรุง และตรวจติดตาม พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพตาม

3. พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีต่อแหล่งท่องเที่ยว	ท่องเที่ยวในการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะ S4T3 กำหนดให้มีคัคทุเทศก์ท้องถิ่นให้ข้อมูลแนวทางการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว	ธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ W2,3T3 ปลุกจิตสำนึกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายเตือน และป้ายประชาสัมพันธ์
---	--	---

4.5.3 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้าน สร้างระบบการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จำหน่ายสินค้าท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ จัดรูปแบบเส้นทางเชื่อมโยงระบบขนส่งจากเมืองพิษณุโลกมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ออกแบบและจัดทำแนวทางรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีพาหนะส่วนตัว เช่น จักรยานเช่า เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ศึกษาความต้องการและปัจจัยความพร้อมการรองรับ เพื่อจัดทำแนวทางการวางระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมต่อมายังแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 25

ตาราง 25 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่า 2. มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลายเช่น น้ำตกหมันแดง น้ำตกกรมเกล้า-ภราดร น้ำตกผาลาด และน้ำตกตาดฟ้า เป็นต้น รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่แปลกและหาชมได้ยาก ได้แก่ ลานหินปุ่มและลานหินแตก 3. เป็นแหล่งท่องเที่ยว ที่มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ รวมถึงสิ่งปลูกสร้างที่ถูกรักษาไว้ ซึ่งเคยเป็นฐานทัพของพรรคคอมมิวนิสต์ 4. มีระยะทางใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอื่น ๆ เช่น เขาค้อ	1. ปัญหามลภาวะจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ มลพิษ เป็นต้น 2. การรุกรานป่าไม้แล้วสัตว์ป่าจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า 3. การนำศพไปฝังบริเวณป่าต้นน้ำตามความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลต่อการเจริญของสารพิษและเชื้อโรคสู่ดิน 4. ขาดระบบการเดินทางด้วยรถสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว

	ภูทับเบิก อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง เป็นต้น 5. มีที่พักและจุดกางเต็นท์เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว (High Season) 6. ชาวบ้านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การขายสินค้าและมัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น 7. มีป้ายเตือนและป้ายอธิบายเกี่ยวกับเส้นทางท่องเที่ยวชัดเจน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 8. มีถึงขยะแบบแยกประเภทขยะ ไว้ตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสมทั่วอุทยาน 9. มีการจัดการคัดแยกขยะ และเตาเผาขยะที่ได้	
○ โอกาส 1. อยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นเชื่อมโยงระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ จากหลายภูมิภาค 2. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และรัฐบาลให้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 3. การสนับสนุนจากทางภาครัฐในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว	SO เชิงรุก S1,2,3O1 จัดกิจกรรมเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ปั่นจักรยานเสือภูเขา รวมถึงการกำหนดปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี S4O1 จัดแพ็คเกจท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว S5O2,3 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว S6O2,3 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจระบบการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นำสินค้าท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาจำหน่าย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้อง และ	WO เชิงแก้ไข W1O3 ติดป้ายประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักท่องเที่ยวในการแยกขยะ และบริเวณจุดทิ้งขยะ รวมไปถึงการกำหนดกฎเกณฑ์กรณีฝ่าฝืนหรือทิ้งขยะในที่สาธารณะ W2,3O2,3 จัดกิจกรรมฝึกอบรมและสร้างจิตสำนึกให้แก่ชาวบ้านที่อาศัยบริเวณอุทยาน ในการอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับผืนป่า ทั้งนี้ต้องประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อห้าม กฎหมายและบทลงโทษ ผู้ที่ลักลอบทำลายป่าไม้ รวมไปถึงการนำศพไปฝังในเขตพื้นที่ป่า อีกด้วย W4O2 ออกแบบและจัดทำแนวทางรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีพาหนะส่วนตัว เช่น จักรยานเช่า เป็นต้น

	ตระหนักถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม S7O2 เพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงข้อมูลและเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองจากป้ายอธิบายข้อความต่าง ๆ S8,9O2,3 ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของการแยกขยะและทิ้งขยะอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	
T อุปสรรค - ขาดการเชื่อมต่อบริบบนส่งสาธารณะมายังแหล่งท่องเที่ยว - สถานะเศรษฐกิจถดถอย ที่เป็นผลกระทบในวงกว้างทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว	ST เชิงป้องกัน S4T1 เชื่อมต่อบริบบนส่งจากเมือง/ชุมชน ที่ใกล้เคียงเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากอำเภอ นครไท มายังอุทยานฯ หรือจัดทำโครงการเดินรถนำเที่ยวสาธารณะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน S1,2,3,4,5,6T2 ชุมชนและอุทยานฯ ร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน	WT เชิงรับ W4T1 ศึกษาความต้องการและปัจจัยความพร้อมการรองรับ เพื่อจัดทำแนวทางการวางระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมต่อมายังแหล่งท่องเที่ยว W1,2,3,4T2 ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ

4.5.4 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดทั้งปี เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น จัดเส้นทางท่องเที่ยวภายในแหล่ง เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ชมรมท่องเที่ยวชุมชน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อหาแนวทางการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 26

ตาราง 26 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และมีสถานที่ท่องเที่ยวและโบราณสถานที่มีศักยภาพหลายแห่ง เช่น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง วัดพระแท่นศิลาอาสน์ และพิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น 2. มีประเพณีท้องถิ่นประจำปีที่น่าสนใจ นักท่องเที่ยว คือ ประเพณีอัฐมิบูชา 3. มีที่พักหลากหลายรูปแบบ รองรับนักท่องเที่ยว ได้ 200-300 คน 4. มีอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ข้าวพันผัก 5. มีผลไม้ที่ปลูกมากในพื้นที่ ได้แก่ทุเรียน และลางสาด (จังหวัดอุตรดิตถ์เป็นเมืองแห่งผลไม้) 6. มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้าขึ้นตีนจก และมีศูนย์จัดแสดงและจำหน่ายผ้าขึ้นตีนจก	1. ขาดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น 2. ขาดการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวท้องถิ่นที่ดี 3. สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวไม่ครอบคลุมทุกแหล่งท่องเที่ยว อาทิ อารยสถาปัตย์ตามสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายบอกสถานที่แหล่งท่องเที่ยวไม่ครบถ้วน และปัญหาเรื่องวินัยจราจรของแหล่งท่องเที่ยว 4. การเดินทางไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีรถยนต์ส่วนตัว การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวโดยรถโดยสารสาธารณะ (รถประจำทางและรถไฟ) ยังไม่สะดวก ต้องต่อรถหลายต่อ
O โอกาส	SO เชิงรุก	WO เชิงแก้ไข
1. มีการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชน 2. มีแผนยุทธศาสตร์จังหวัดที่มุ่งให้ท้องถิ่นเพิ่มศักยภาพในตนเองมากขึ้น 3. มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มแม่บ้านในการทำข้าวพันผักที่เป็นอาหารท้องถิ่น จากทางภาครัฐ	S1,3,4,6O1,2,3 จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี S3,4,5,6O2,3 จัดงานประชาสัมพันธ์วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว S1,2,4,6O1,2 จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้	W1O1 ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก W2O1,2 จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่ W2,O3 ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน W3O1,2 ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจรเส้นทางเดิน และอารยสถาปัตย์

		W4O1 จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่
T อุปสรรค 1. ขาดการจัดการตลาดขายผลไม้ และการควบคุมสินค้าและปริมาณ ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ 2. ไม่มีการเก็บข้อมูลการใช้ทรัพยากร	ST เชิงป้องกัน S1,3,5T1 จัดกิจกรรมในปฏิทินการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับฤดูกาลของผลิตผลทางการเกษตร และจัดเส้นทางรถท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต S3,4T2 ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ	WT เชิงรับ W1,2T1 โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพสินค้า เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด W3,4T1,2 ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อหามาตรการส่งเสริมและพัฒนา

4.5.5 แหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเขาค้อ จังหวัดอุดรดิตถ์ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ พัฒนาการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นของฝากแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ส่งเสริมสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและจัดกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวในช่วงฤดูร้อน เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ กำหนดรูปแบบของโครงสร้างสถาปัตยกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชุมชน เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ จัดเวทีร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 27

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ TOWS อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

	S จุดแข็ง 1. ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขาและมีภูมิอากาศที่ดีตลอดทั้งปี 2. มีระยะไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครมากนัก หรือประมาณ 450 กิโลเมตร 3. มีกิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ สถานที่	W จุดอ่อน 1. การก่อสร้างสถานประกอบการที่พักตั้งอยู่ในที่ไม่เหมาะสมหรือบุกรุกในเขตพื้นที่ที่ไม่สามารถประกอบกิจการได้ เช่น พื้นที่ป่า พื้นที่ สปก. เป็นต้น 2. ความหลากหลายของรูปแบบสิ่งก่อสร้างขาดความสอดคล้องระหว่างชุมชนกับธรรมชาติ เช่น
--	---	---

	ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และทางศาสนา 4. สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 5. มีที่พัก โรงแรม รีสอร์ท จุดกางเต็นท์ รวมถึงสถานที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาค้อ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 6. เป็นแหล่งผลิตผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพ เช่น มะขามหวาน ข้าวโพดอ่อน สตรอเบอรี่ และผักสด เป็นต้น 7. มีแหล่งน้ำมาก ทั้งเขื่อนและแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดกลางหลายแห่ง 8. มีเทศกาลประจำปีที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น เทศกาลดนตรี (Overcoat Music Festival) เทศกาลฤดูหนาว เทศกาลสตรอเบอรี่เขาค้อ เป็นต้น 9. มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการตลาดและมลพิษ ได้แก่ มหกรรมวิ่งมาราธอน ปั่นจักรยาน เป็นต้น 10. ระยะทางใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า และภูทับเบิก เป็นต้น	ลักษณะโครงสร้าง สีทาสีอาคารหรือหลังคา เป็นต้น 3. ผู้ประกอบกิจการ ไม่ใช่คนในท้องถิ่น 4. สถานบริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อการให้บริการต่อนักท่องเที่ยวต่างถิ่น 5. ขาดการมีส่วนร่วมและทิศทางการพัฒนาระหว่างภาคประชาชน ภาครัฐ และเอกชน 6. ปัญหาการจัดการขยะของที่พักและสถานประกอบการ รวมการนำขยะไปทิ้งไม่เป็นที่ 7. ที่พักราคาสูง เมื่อเทียบกับมาตรฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่พัก โดยเฉลี่ยที่ราคา 800 – 4,000 บาท 8. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
○ โอกาส 1. ภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพของจังหวัดเพชรบูรณ์ 2. มีเส้นทางหลวงหมายเลข 12 ตัดผ่านซึ่งเป็นเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตก (EWEC)	SO เชิงรุก S1,3,4,5,8O2,3,4,5,ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยว S2,4,5O2,3,5 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมในการรองรับด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ รวมถึง	WO เชิงแก้ไข W1,2,3O1 จัดแนวทางด้านรูปแบบของโครงสร้างสถาปัตยกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชุมชน และจัดประชาสัมพันธ์โครงการก่อสร้างที่มีความเสี่ยงด้านผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กำหนดจุดที่ตั้งที่เหมาะสม

3. ระยะทางไม่ไกลจากกรุงเทพฯ มาก ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถขับ 4. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น 5. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว 6. โครงการพลังงานกักเก็บลมของภาครัฐ สามารถจัดทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ที่น่าสนใจ	สถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว S6,7O1,4 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดทำโครงการร่วมกับชุมชนเพื่อออกแบบและแปรรูปสินค้าเกษตรให้เป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว S8,9O4,5 จัดทำปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการมาเที่ยวเขาได้อย่างตลอดทั้งปี S10O2,3,4 จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางเดียวกัน	W4O1 จัดทำแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการรองรับผู้ป่วยฉุกเฉินหรือผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลในพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพสาธารณสุขขนาดเล็กให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นได้ W5O1,4 จัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบการท่องเที่ยว พร้อมทั้งให้บทบาทการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องความต้องการของทุกฝ่าย W6O1 สร้างนโยบายและกฎข้อบังคับการทิ้งขยะรวมถึงภาครัฐเข้ามาออกแบบกระบวนการจัดการขยะตั้งแต่การแยกขยะ จุดทิ้งขยะ ตารางการเก็บขยะ ตลอดจนเตาเผาขยะ และมีบทลงโทษสำหรับสถานประกอบการที่ปล่อยของเสียลงสู่ธรรมชาติโดยไม่ผ่านการบำบัด W7O1,4,5 ปรับปรุงให้เกิดความสัมพันธ์ด้านราคาและคุณภาพ หรือเจาะจงกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท เพื่อใช้เป็นแนวทางการออกแบบที่พักที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้
T อุปสรรค 1. ฤดูร้อน (Low Season) ไม่มีนักท่องเที่ยว 2. ปัจจุบันมีความนิยมเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากขึ้น 3. ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลถึงนโยบายและปัญหาสถานการณ์	ST เชิงป้องกัน S1,2,3,4,5,8,9T1,2 แสดงศักยภาพของสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อประชาสัมพันธ์ และปฏิทินการท่องเที่ยวในแต่ละช่วงของทุกเดือน เช่น ช่วงฤดูร้อนของไทย ที่เขาค้อจะมีอากาศที่เย็นสบายไม่ร้อน เป็นต้น	WT เชิงรับ W3,5T3,4 จัดเวทีร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว W7,8T1,2,5 จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปี พร้อมทั้งแนะนำรูปแบบการท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้

ด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีผู้คนเดินทางท่องเที่ยวน้อยลง	S1,2,3,4,5,6,7,8,9,10O3,4,5	เกิดความหลากหลาย รวมถึงการจัดโปรโมชั่นที่ปัก เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว
4. ปัญหาการเมืองท้องถิ่น ทำให้ทิศทางการพัฒนาไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน	ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาศักยภาพจากจุดแข็ง ให้มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน	
5. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมาก และมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง		

4.5.6 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ ยกกระตักกิจกรรมท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่และได้ตามมาตรฐานสากลอย่างเหมาะสม เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข จัดทำระบบฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรและปริมาณขยะ เพื่อวางแผนการบริหารจัดการขยะในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสม รวมถึงนักท่องเที่ยวผู้พิการ เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ได้แก่ ส่งเสริมให้ชุมชนประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามโดดเด่น ทั้งทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินที่สะดวก แพนผังเส้นทางท่องเที่ยว พร้อมป้ายอธิบายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวและที่ทิ้งขยะ 3. มีรูปแบบการเดินทางในแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ เช่น การปั่นจักรยาน เดิน ใช้รถยนต์ส่วนบุคคล และใช้รถจักรยานยนต์ (บริการเช่ารถ)	1. มีการออกกฎให้ประชาชนนำขยะออกมาวางไว้ที่จุดรวมขยะ ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดี เวลา 04.00น. จะมีรถขยะของเทศบาลมาเก็บในแต่ละจุด โดยไม่มีถังขยะบริเวณหน้าบ้าน 2. การเดินทางของนักท่องเที่ยวในบางจุดมีความเสี่ยงในการเกิดอันตราย เช่น ทางเดินเท้า เลนปั่นจักรยาน ทางข้ามถนน เป็นต้น

	4. มีโรงราชชมเมืองที่ทาง อบจ. จัดเตรียมไว้บริการแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว 2 ช่วงเวลา โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย มีมัคคุเทศก์อาสาพาเที่ยว บรรยายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว (นักศึกษาจิตอาสา) 5. มีที่พักในอำเภอเมือง จังหวัดแพร่ หลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Guest house และ Homestay 6. มีอาหารท้องถิ่นที่ได้รับความนิยม คือ ขนมจีนน้ำย้อย และตำเตา (สำหรับท้องถิ่น) 7. มีสินค้าที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว คือ ผ้าหม้อห้อม ซึ่งสินค้าเหล่านี้เป็นงานสินค้าทำมือ (Handmade) 8. มีศูนย์การเรียนรู้ชุมชนที่เปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้ามาทำเรียนรู้การทำผ้าหม้อห้อม	
○ โอกาส 1. มีสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่จัดโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว อาทิ โครงการส่งเสริมการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี และโครงการส่งเสริมบทบาทผู้นำท้องถิ่นและชุมชนด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2. มีหน่วยงานเทศบาลเมืองแพร่ดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดและการเก็บขยะในพื้นที่ 3. มีร้านอาหารเพียงพอรองรับนักท่องเที่ยว จำนวน 106 ร้าน (สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแพร่, 2560)	SO เชิงรุก S1,2O1 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว S1O1 พัฒนาเพื่อยกระดับกิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้ได้ตามมาตรฐานสากลอย่างเหมาะสม S3,4,5,6,7,8O1,3,4 จัดแพ็คเกจท่องเที่ยวเชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น	WO เชิงแก้ไข W1O1,2 ศึกษากระบวนการจัดการขยะที่สอดคล้องและส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด W2O1 สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

4. ผู้ประกอบการเป็นคนในพื้นที่ มีการจ้างงานคนในพื้นที่ และมีการส่งเสริมการกระจายรายได้ จากกิจกรรมนันทนาการชมเมืองโดยการพานักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายหรือเลือกซื้ออาหารตามจุดแวะพัก		
T อุปสรรค 1. สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ที่เป็นผลกระทบในวงกว้างทั้งภายในและต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งเสริมและการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว 2. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว	ST เชิงป้องกัน S1,7T1 พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดให้มีมาตรฐานสร้างความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ S1T2 จัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น	WT เชิงรับ T1 การเพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง W1T2 กำหนดแนวทางในการจัดการขยะและการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้องเหมาะสม

4.5.7 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่คนในพื้นที่ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้คุณค่า ต่อการดำเนินชีวิตและการท่องเที่ยว และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ศึกษาหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 29

ตาราง 29 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย

	S จุดแข็ง 1. มีแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับหนึ่งของภาคเหนือตอนบนและเป็นอันดับสามของประเทศ	W จุดอ่อน 1. มีการจราจรติดขัดทางเส้นทางจักรยาน 2. ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ภาวะโลกร้อน
--	---	--

	2. กว๊านพะเยาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โดดเด่น มีประเพณีวัฒนธรรมที่สนับสนุนการท่องเที่ยว คือประเพณีเวียนเทียนไหว้พระกลางน้ำ เป็นที่ดึงดูดของนักท่องเที่ยว 3. มีบริการอาหารพื้นเมืองของภาคเหนือ อาทิ แกงฮังเล ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว 4. มีของที่ระลึกที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว เช่น ปลาสามพะเยา ผ้าทอไทลื้อ ตะกร้าสานผักตบชวา	ปัญหาหมอกควัน ภัยธรรมชาติ สุขภาพ และการท่องเที่ยว
○ โอกาส 1. มีการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวจากทางภาครัฐและภาคเอกชน 2. มีบริการเรือแจวโดยคนท้องถิ่น สำหรับนักท่องเที่ยว และมีการบรรยายให้แก่ นักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่คนท้องถิ่น และเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อ วัตถุโบราณ 3. มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่สนับสนุนให้ จังหวัดเป็นแหล่งศึกษาและพัฒนาประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนากว๊านพะเยาเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมุ่งเน้นการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ 4. มีที่พักหลากหลายประเภท และเพียงพอต่อการรองรับ นักท่องเที่ยว	SO เชิงรุก S1O1,2,4,5 จัดปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี S1,2,3,4O1,3 จัดกิจกรรมต่อเนื่องจากงานประเพณีเวียนเทียนไหว้พระกลางน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้ที่แหล่งท่องเที่ยว นานขึ้น เกิดการใช้จ่าย กระจ่ายรายได้ S3,4O1,2,3,5 จัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้คนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วม ใช้วิถีชีวิต วัฒนธรรม มาเป็นจุดดึงดูด นอกเหนือจากความสวยงามทางธรรมชาติ	WO เชิงแก้ไข W1O1 ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นไปได้และเหมาะสม W2O1 ให้ความรู้แก่คนในพื้นที่ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้คุณค่า ต่อการ ดำเนินชีวิตและการท่องเที่ยว

5. มีพนักงานต้อนรับที่สามารถให้ข้อมูลหรือแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวได้		
T อุปสรรค 1. ขาดการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว 2. ขาดการเก็บข้อมูลปริมาณขยะในแหล่งท่องเที่ยว 3. เกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่	ST เชิงป้องกัน S2,3,4T1 จัดทำแผนการใช้ทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยว S1T1,2 กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ทรัพยากรและปริมาณขยะที่เกิดขึ้นS1,2T3รณรงค์เรื่องผลกระทบจากการเผาป่า เพื่อลดการเกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่	WT เชิงรับ W1T1,2,3 จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม W2T1,2,3 ศึกษาหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลปริมาณขยะ

4.5.8 แหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำให้ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ การประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้ เลือกให้เชียงของเป็นเมืองที่อยู่ในแผนการท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ จัดกิจกรรมแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการปลูกจิตสำนึกและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ให้ตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบต่อระบบนิเวศจากการพัฒนาและขยายตัวของเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อแม่น้ำโขง เช่น โครงการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในประเทศจีน เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ จัดทำนโยบายหรือแนวทางการบริหารจัดการและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการสัมปทาน เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ศึกษาและหาแนวทางในการบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 30

ตาราง 30 ผลการวิเคราะห์ TOWS อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

	S จุดแข็ง 1. ที่ตั้งมีทัศนียภาพที่สวยงาม ล้อมรอบด้วยแนวเขา แม่น้ำโขง ไหลผ่าน และมีภูมิอากาศที่ดี 2. มีเส้นทางเชื่อมต่อกับ สปป. ลาว ได้สะดวกทั้งเส้นทางน้ำและบก เป็นเมืองชายแดน	W จุดอ่อน 1. ขาดการวางแผนระบบบริหารจัดการต่อเนื่อง ของสถานที่ท่องเที่ยวที่ภาครัฐสร้างขึ้น เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งแสดงสินค้า สวนสาธารณะ เป็นต้น
--	---	--

	3. มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ ประเพณี และวัฒนธรรมของชาติพันธุ์ และประเทศเพื่อนบ้าน (สปป. ลาว) 4. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ที่มีความเข้มแข็งในการรักษาอัตลักษณ์ 5. มีความสงบ และปลอดภัยจากภัยธรรมชาติและอาชญากรรม 6. มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค 7. มีเส้นทางปั่นจักรยานและเส้นทางวิ่งชมธรรมชาติริมแม่น้ำโขง 8. มีที่พักหลายรูปแบบ สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ รวมไปถึงร้านค้า ร้านอาหาร และร้านกาแฟ อีกด้วย 9. ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ (มากกว่าร้อยละ 80 ของผู้ประกอบการทั้งหมด) 10. มีแหล่งปลูกและผลิตวัตถุดิบอาหารแบบอินทรีย์และแบบปลอดภัย ที่เป็นมิตรต่อธรรมชาติ เช่น ผักสด ไข่ไก่ และปลา เป็นต้น	2. ขาดการควบคุมที่ตั้งของสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสม เช่น การสร้างปั้มน้ำมันขนาดใหญ่ติดกับโรงเรียน เป็นต้น 3. ขาดการควบคุมอัตราค่าบริการขนส่งสาธารณะภายในแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่ชัดเจน และมีราคาสูง 4. เป็นเพียงเมืองผ่านหรือจุดเชื่อมต่อไปประเทศอื่นของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 5. ขาดผลิตภัณฑ์และร้านจำหน่ายของฝาก ของที่ระลึก ในราคาที่นักท่องเที่ยวทั่วไปสามารถจับต้องได้ 6. ช่องทางการประชาสัมพันธ์และการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ไม่เหมาะสม และไม่ชัดเจน 7. ปัญหาระบบการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาการจัดตารางเวลารถเก็บขยะ และปัญหาเตาเผาขยะที่ไม่ได้มาตรฐาน 8. ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
○ โอกาส 1. ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดเชียงราย โดยมุ่งเน้นให้เชียงของเป็นเมืองอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ 2. ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นจังหวัดที่ได้รับความนิยมของนักท่องเที่ยวมากจังหวัดหนึ่ง	SO เชิงรุก S1,3,4,7O1,3 สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว S6,8O3,5,6 ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว	WO เชิงแก้ไข W1O3 จัดแนวทางการบริหารจัดการและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการสัมปทาน เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง W2O1,3 จัดทำผังสีสำหรับเมืองและจัดประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างที่มีความเสี่ยงด้านผลกระทบต่อชุมชนและ

3. ทิศทางการพัฒนาของคนภายในชุมชน รวมไปถึงนโยบายและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของภาครัฐ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 4. มีเที่ยวบินขึ้น-ลงสนามบินเชียงราย ประมาณ 50 เที่ยวบินต่อวัน รองรับผู้โดยสารเฉลี่ย 5,000-6,000 คนต่อวัน ทั้งภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศจีน ได้แก่ ฉางชา คุนหมิง เฉิงตู สิบสองปันนา ฮองกง และเซินเจิ้น 5. มีโครงการสร้างถนนตัดเส้นทางใหม่จากเมืองเชียงราย-เชียงของ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อเมืองเศรษฐกิจพิเศษ (อยู่ระหว่างการดำเนินงานก่อสร้าง) 6. มีนโยบายของภาครัฐที่ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตและสุขภาพ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน 7. เป็นจุดที่สามารถเชื่อมต่อไปยัง สปป. ลาว และประเทศจีน ได้สะดวก โดยสามารถใช้พาสปอร์ตและวีซ่าผ่านเข้า-ออกบริเวณด่านพรมแดนได้ 8. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในด้านการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	S2O4,5,7,8 ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้ เลือกให้เชียงของเป็นเมืองที่อยู่ในแผนการท่องเที่ยว S5,7,10O1,6 ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเมืองสุขภาพ ทั้งด้านอาหารและการออกกำลังกาย S9O3,6 จัดกิจกรรมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน S1,2,3,4,5,6,7,8,10O8 ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นช่องทางการนำเสนอรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของเชียงของ ให้สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ง่าย รวดเร็วและทั่วถึง เช่น สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ Facebook Youtube twitter Instagram เป็นต้น	สิ่งแวดล้อม เพื่อให้กำหนดจุดที่ตั้งที่เหมาะสม W3O1,3 จัดทำอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ เพื่อคุ้มครองนักท่องเที่ยวไม่ถูกเอาเปรียบ W4O2,4,5,7,8 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเมืองเชียงของ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคนไทยและต่างชาติใช้เวลาในการเที่ยวเมืองเชียงของก่อนเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น W5O3,6 ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์ของฝากและของที่ระลึก โดยใช้วัสดุและวัตถุดิบที่มีในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สินค้าเพื่อสุขภาพ เป็นต้น W6,8O8 กำหนดกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว ใช้ช่องทางสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม W7O1,6 จัดทำกระบวนการจัดการขยะตั้งแต่การแยกขยะในครัวเรือน การตั้งถังขยะตามจุดที่เหมาะสม ตารางการเก็บขยะ ตลอดจนเตาเผาขยะ
T อุปสรรค 1. การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่กั้นแม่น้ำโขง ในประเทศจีน ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของแม่น้ำโขง 2. ขาดระบบขนส่งสาธารณะจากตัวเมือง มายังเชียงของที่สะดวกสบาย	ST เชิงป้องกัน S3,4T1 จัดกิจกรรมให้ร่วมกับชุมชน เพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบต่อนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่น้ำโขง ที่	WT เชิงรับ W2,7T1 ศึกษาและจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ

และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากอยู่ห่างจากตัวเมืองเชียงราย เป็นระยะทาง 110 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที ปัจจุบันมีเพียงรถโดยสารพัดลมให้บริการ	เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในประเทศจีน S2,9 T2 ภาครัฐร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่น ในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขนส่งสาธารณะ ได้แก่ การเพิ่มรถโดยสารปรับอากาศ เป็นต้น S1,2,3,4,5,6,7,8,9,10T3,4 ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นร่วมมือกันในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชิงของ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน	W3T2 ศึกษาและหาแนวทางในการบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ W6T3,4 ศึกษาและกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้
3. ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ส่งผลถึงนโยบายและปัญหาสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ ทำให้มีผู้คนเดินทางท่องเที่ยววันน้อยลง		
4. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง		

4.5.9 แหล่งท่องเที่ยวแขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ ใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทางช่วยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น Facebook Youtube twitter Instagram เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ ภาครัฐให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรและจัดให้มีระบบการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ จัดทำข้อตกลงระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการต่างชาติ เพื่อกำหนดขอบเขตการประกอบกิจการที่เหมาะสมในพื้นที่ และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังตาราง 31

ตาราง 31 ผลการวิเคราะห์ TOWS แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
- มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ - มีทัศนียภาพ ภูเขาและแม่น้ำโขงที่สวยงาม - มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวิถีชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนา	ภาครัฐของแขวงเปิดโอกาสให้เงินเข้ามาสัมปทานและมีบทบาท ทั้งด้านการประกอบธุรกิจ ลงทุนด้านสาธารณูปโภค และอื่น ๆ ก่อให้เกิดปัญหา การผูกขาดตลาดการค้า และการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตชุมชน

	4. เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้แก่เมืองหลวงพระบาง สปป. ลาว เมืองสิบสองปันนา และคุนหมิง ประเทศจีน เป็นต้น 5. วิถีชีวิตและวัฒนธรรมยังคงความเป็นอัตลักษณ์ 6. มีประเพณีท้องถิ่นที่น่าสนใจและมีเอกลักษณ์ ที่สืบทอดกับมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ งานออกพรรษา ลอยกระทง และงานแข่งเรือ เป็นต้น 7. ค่านิยมในการนุ่งผ้าซิ่นของหญิงสาวลาว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นเสน่ห์ของเมืองที่สามารถพบเห็นทั่วไปใน สปป. ลาว 8. มีจำนวนที่พักและร้านอาหารเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว	2. แรงงานที่มีทักษะความรู้ที่เกี่ยวข้องกับด้านกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การบริการ และภาษา มีน้อยและขาดประสิทธิภาพ 3. ขาดการพัฒนาและบูรณาการรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว 4. วัตถุประสงค์หรือผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ไทย และจีน เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าจำหน่ายราคาแพง 5. สถานบริการด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอต่อการให้บริการต่อนักท่องเที่ยวต่างถิ่น 6. สถานที่ท่องเที่ยวมีความสกปรกเนื่องจากการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนในพื้นที่และผู้ประกอบการ รวมถึงปัญหาอื่น ๆ เช่น น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ
○ โอกาส 1. รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ 2. นโยบายและการลงทุนจากประเทศจีน ในการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนน และโครงการรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น 3. นักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวนมาก นิยมใช้เมืองนี้เป็นจุดเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทั้งเส้นทางบก น้ำ และอากาศ	SO เชิงรุก S1,2,6O1,3 จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี S3,5,7O1,3,4 จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต S4,8O2,3 ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้เชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น โดยสื่อสารคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่	WO เชิงแก้ไข W1O1 จัดทำข้อตกลงระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการต่างชาติ เพื่อกำหนดขอบเขตการประกอบกิจการที่เหมาะสมในพื้นที่ รวมถึงการลดผลกระทบที่อาจเกิดต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม W5,6,7O1 จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ด้านสาธารณสุข การจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ เป็นต้น W2,3,8O1 จัดฝึกอบรมนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม

4. กระแสความนิยมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคนท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น	Facebook Youtube twitter Instagram เป็นต้น	
5. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว		
T อุปสรรค	ST เชิงป้องกัน	WT เชิงรับ
1. การให้ต่างชาติเข้ามาใช้พื้นที่ทำธุรกิจและใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (อาทิประเทศจีน) ส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างคาสีโน การปลูกพืชเศรษฐกิจแบบใช้สารเคมี รวมถึงการเป็นเจ้าของกิจการที่พัก ร้านค้า และร้านอาหารต่าง ๆ เป็นต้น	S1,2,3T1 ภาครัฐให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรและจัดให้มีระบบการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม S4T2 กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสภาพถนน ประเภทรถที่ใช้เส้นทางที่ถูกต้อง และบำรุงซ่อมแซมเส้นทางให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	W5,3,6,7T1,2 จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน W1,2,4T3 ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น W8T3 ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเวปไซด์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
2. ถนนเส้นทางหลักระหว่างเมืองชำรุดขาดการดูแลรักษาและซ่อมแซม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	S1,2,3,5,6,7T3 จัดปฏิทินการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยมีกิจกรรมที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	
3. สถานการณ์การแข่งขันตลาดการท่องเที่ยว มีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง		

4.5.10 แหล่งท่องเที่ยวแขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม เป็นต้น

กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบตรวจสอบสภาพถนน ประเภทรถที่ใช้เส้นทางที่ถูกต้อง และบำรุงซ่อมแซมเส้นทางให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างมีระบบ รายละเอียดแสดงดังตาราง

ตาราง 32 ผลการวิเคราะห์ TOWS แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

	S จุดแข็ง - มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ - มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดได้ - มีโบราณสถานและสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ - วิถีชีวิต การประกอบอาชีพ และวัฒนธรรมชุมชนรอบ ๆ เมืองยังคงความเป็นอัตลักษณ์ - มีค่านิยมในการนุ่งผ้าซิ่นของหญิงสาวลาว ทั้งเด็กและผู้ใหญ่เป็นเสน่ห์ของเมืองที่สามารถพบเห็นทั่วไปใน สปป. ลาว - มีแหล่งอาหาร ผลิตผลทางการเกษตรและปลา ที่อุดมสมบูรณ์ - มีกิจกรรมท่องเที่ยวหลากหลายแพ็คเกจที่น่าสนใจ - มีบริษัทนำเที่ยวหลายบริษัท และสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี - เป็นเมืองพักที่อยู่ระหว่างเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ไปยังชายแดนจีน ที่ด่านบ่อหาน	W จุดอ่อน - ป้ายเตือน ป้ายข้อความ หรือป้ายอธิบายเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว มีเพียงภาษาลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถเข้าใจได้ - วัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ นำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ ไทย และจีน เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าจำหน่ายราคาแพง - ขาดการดูแลและรักษาความสะอาดของสถานที่จำหน่ายอาหาร เช่น ตลาดกลางคืน เป็นต้น - ขาดพนักงานหรือหน่วยงาน เข้ามาบริหารจัดการระบบและจุดบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น พิพิธภัณฑ์เมือง ถ้ำ หรือจุดเดินป่า - ขาดการพัฒนาหรือบูรณะสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ให้สามารถรองรับเป็นแหล่งท่องเที่ยว - ขาดการประชาสัมพันธ์หรือให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์วิถีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
O โอกาส - นโยบายและการลงทุนจากประเทศจีน ในการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไปยังประเทศจีน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง ได้แก่ ถนน และโครงการรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น - มีเที่ยวบินตรงจากนครหลวงเวียงจันทน์ มายังเมืองหลวงน้ำทา	SO เชิงรุก S1,2,3,4,5O1,2,3 สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม S6,7,8,9O1,2,3 ชุมชนร่วมกับภาคเอกชนในการร่วมจัดแพ็คเกจการเดินทาง กิจกรรม อาหาร และที่พัก ของแหล่งท่องเที่ยว	WO เชิงแก้ไข W1,3,4O4 นำผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยที่ศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ มาปรับประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว W2O3,4 ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น W5,6O3,4 จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจ 4. มีสถาบันการศึกษาไทย (อาทิ ม.ราชภัฏเชียงใหม่ ม.แม่ฟ้าหลวง) เข้ามาร่วมวิจัยและพัฒนาให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ในเมืองหลวงน้ำทา 5. มีการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นประโยชน์ในการนำเสนอและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	S2,3,4,5,7O4,5 วิจัยและพัฒนา ระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม	เพื่อให้คนท้องถิ่นสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต
T อุปสรรค 1. ระบบการเงินและการธนาคารยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร 2. ถนนเส้นทางหลักระหว่างเมืองชำรุดขาดการดูแลรักษาและซ่อมแซม จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3. ตลาดการท่องเที่ยวมีการแข่งขันมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง	ST เชิงป้องกัน S8T1 ศึกษาความไม่พร้อมของระบบเพื่อจัดทำแนวทางแก้ไขให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งสามารถให้บริษัทนำเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเงินตราได้อีกด้วย S9T2 กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบสภาพถนน ประเภทรถที่ใช้เส้นทางที่ถูกต้อง และบำรุงซ่อมแซมเส้นทางให้สามารถใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ S1,2,3,4,5,7,8T2,3 ชุมชน ภาครัฐ ร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยว จัดปฏิทินการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ บนเส้นทางกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี	WT เชิงรับ W1,3,4,5,6T1,2 ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวยั่งยืน อย่างมีระบบ

4.5.11 แหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวหมู่บ้านไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ ส่งเสริมการบริหารจัดการที่แพคเกจไฮมาสเตอร์ให้ได้มาตรฐานสากล กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ จัด

กิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และโอกาสที่ได้รับจากการอาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ จัดตั้งกองทุนจากเงินรายได้ เพื่อบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น โครงการแยกขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์ การจัดอบรมการแยกขยะ ให้แก่คนในพื้นที่ เป็นต้น กลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ การกำหนดพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองการใช้ชีวิตระหว่างคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อลดข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 33

ตาราง 33 ผลการวิเคราะห์ TOWS หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

	S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
	1.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2.มีรถโดยสารระบบไฟฟ้า (Electric vehicle) ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเพียงพอ และมีจุดรับ – ส่ง นักท่องเที่ยว 3.มีที่พักแบบโฮมสเตย์ (Homestay) ที่ดำเนินการโดยชาวไทลื้อ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากถึง 300 – 400 คนต่อวัน 4.มีร้านอาหารแบบพื้นบ้านให้บริการอาหารท้องถิ่น โดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่น 5.มีร้านจำหน่ายของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่นจำนวนมาก เช่น ชุดพื้นเมือง ชาผู้เออร์ ผ้าทอ เครื่องปั้นดินเผา 6.มีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาดตลาดสด และมีการแยกขยะ 7.มีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การเล่นน้ำสงกรานต์ที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาสัมผัสประสบการณ์ได้ตลอดทั้งปี 8.เกิดการจ้างงานของคนในท้องถิ่น เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว	1.ขาดความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในแหล่ง เช่น ห้องน้ำไม่สะอาด ตู้กดเงินไม่สามารถใช้งานได้ 2.ขาดระบบการจัดการขยะที่ดี ไม่มีการเก็บข้อมูลปริมาณขยะ 3.ไม่มีการกำหนดตารางเวลาเดินรถที่ชัดเจนของรถโดยสารระบบไฟฟ้า 4.ไม่มีทางเดินเฉพาะหรือการกำหนดเส้นทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยว 5.การบริการด้านที่พักยังไม่ได้มาตรฐานสากล เนื่องจากกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการโดยชาวบ้าน 6.ของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่น ไม่ได้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากนัก
○ โอกาส 1.ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากภาครัฐด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมชาวไทลื้อ โดยการ	SO เชิงรุก S3O1 ส่งเสริมการบริหารจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐานสากล ได้แก่ การให้ความรู้ การรับรองตามมาตรฐาน การจัดตั้ง	WO เชิงแก้ไข W3,4O1,2 ศึกษาและกำหนดตารางเวลาเดินรถและเส้นทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามฤดูกาลท่องเที่ยว

ให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว 2.ได้รับรายได้จากการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ส่วนแบ่งรายได้จากภาครัฐ รายละประมาณ 5,000 หยวนต่อปี และส่วนแบ่งค่าผ่านประตู (ภาคเอกชนและชุมชนไทลื้อในสัดส่วน 60:40) 3.คนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรพื้นที่ในตลาดสดกาหลันป่า (Ganlanba) เพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตร ได้แก่ ผลไม้ เครื่องเทศ สมุนไพร เครื่องยาจีน เป็นต้น 4.ชาวไทลื้อส่วนใหญ่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการค้า และประสิทธิภาพการบริการ	ศูนย์ให้คำปรึกษา เช่น การจดสิทธิบัตรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น S1,2,4,5O3 กำหนดเส้นทางและโปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าของชุมชน S8O1,4 จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เช่น มัคคุเทศก์ ให้แก่ชาวไทลื้อที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศ S7O2 จัดสรรรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เพื่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น การบำรุงรักษา การดูแลความสะอาด	W2O2 จัดตั้งกองทุนจากเงินรายได้ เพื่อบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น โครงการแยกขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์ การจัดอบรมการแยกขยะให้แก่คนในพื้นที่ W1,5O1 สร้างความพร้อมด้านมาตรฐานและการรักษามาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว W6O1,2 ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ โดยยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
T อุปสรรค 1.นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้ยาก และมีอยู่อย่างจำกัด เช่น ไม่มีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวตลอดเวลา 2.การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนท้องถิ่นถูกจำกัดด้วยเงื่อนไขของแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องคงความเป็นวัฒนธรรมชาวไทลื้อ	ST เชิงป้องกัน S1,2,3,4,5,7T1 จัดตั้งเครือข่ายธุรกิจชุมชนเพื่อให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลพื้นฐานของที่พักร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์ ST2 จัดกิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และโอกาสที่ได้รับจากการอาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว	WT เชิงรับ W1,2,3,4,5,6T1 จัดโครงการการยกระดับความพร้อมและคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และการเดินทาง เช่น การเข้ารับการประเมินเพื่อให้ได้มาตรฐานการรองรับ W3T1 ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อวางแผนกำหนดการเดินทางที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว W1,5T2 การกำหนดพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว เพื่อลดข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น เช่น การตั้งร้านค้าที่มีการบูรณาการร่วมสมัย

4.5.12 แหล่งท่องเที่ยวถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ เผยแพร่ความพร้อมของสถานที่ท่องเที่ยวและประชาสัมพันธ์ เพื่อขยายตลาดนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ รมรณรงค์ให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นเลือกใช้สินค้าอุปโภคบริโภคของเมืองเป็นหลัก โดยใช้มาตรการ เช่น มาตรการทางภาษีเป็นตัวกระตุ้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ เพิ่มข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวในสื่อโซเชียลมีเดียมากขึ้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ จัดทำเว็บไซต์ทางการของแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยว ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ เป็นต้น รายละเอียดดังแสดงในตาราง 34

ตาราง 34 ผลการวิเคราะห์ TOWS ถ้ำจิวเซียง เมืองคุนหมิง สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาได้ตลอดทั้งปี 2.มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ ภายนอกถ้ำ มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ป้ายข้อมูลต่าง ๆ และภายในถ้ำ มีราวเกาะ ถังขยะ ป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง เสาตั้งห้ามรับ-ส่งนักท่องเที่ยว 3.มีกระเช้าให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางกลับ หลีกเลี่ยงการทำลายสิ่งแวดล้อม และสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเส้นทางธรรมชาติให้นักท่องเที่ยว 4.มีการกำหนดพื้นที่ร้านอาหารภายในแหล่งท่องเที่ยวไว้อย่างเป็นสัดส่วน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวทั่วไปและแบบกรุ๊ปทัวร์ 5.ภายในถ้ำมีจุดพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้บริการ เช่น ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ห้องน้ำ ที่นั่ง รวมถึงบริการถ่ายและอัดรูป	1.ทางเดินบางช่วงภายในถ้ำมีความลื่น ลาดชัน และไม่มีราวเกาะ เป็นต้น อาจจะทำให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว 2.ไม่มีอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ 3.ขาดข้อมูลเพื่อการเตรียมตัวสำหรับนักท่องเที่ยว 4.การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นจำกัดอยู่ในระดับผู้ใช้แรงงานมากกว่าการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว 5.แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ 6.ปัญหาด้านการสื่อสารของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว (ภาษาที่ใช้เป็นภาษาจีน) 7.โครงสร้างทางธรรมชาติถูกเปลี่ยนแปลงเพื่อการท่องเที่ยว เช่น การเจาะผนังถ้ำ การติดไฟสี

	6.มีเจ้าหน้าที่รักษาความสะอาดภายในแหล่งท่องเที่ยว 7.มีอุปกรณ์รักษาความปลอดภัย ได้แก่ เสื้อชูชีพ และหมวกกันกระแทก ให้แก่นักท่องเที่ยวในการนั่งเรือยนต์ท่องเที่ยว 8.ป้ายให้ข้อมูลที่เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว มี 3 ภาษา ได้แก่ จีน อังกฤษ และเกาหลี 9.ภายในถ้ำมีการให้ความรู้ผ่านทางนิทรรศการหินแปลก (Grotesque stones) และงานแสดงมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural relics)	
○ โอกาส 1.เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว 2.มีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวผ่านทางเว็บไซต์ 3.คนในท้องถิ่นได้รับรายได้เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	SO เชิงรุก S1,2,3,4,5,6,7O1,2 จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี โดยอาศัยกิจกรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมถึงสภาพภูมิอากาศ S8O2 เผยแพร่ความพร้อมด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อขยายตลาดนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศ S4,5O2,3 ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อดึงดูดการใช้บริการจากนักท่องเที่ยว และเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คนท้องถิ่น S9O2,3 ใช้ประโยชน์จากพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านอื่น ๆ โดยนำเสนอในรูปแบบที่มีความน่าสนใจ และประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว	WO เชิงแก้ไข W1,2O2 ประชาสัมพันธ์ว่าได้มีการปรับปรุงทางเดินด้านความปลอดภัยและเพิ่มอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการเรียบร้อยแล้ว W3O2 เพิ่มข้อมูลด้านการเตรียมตัวสำหรับนักท่องเที่ยวทางเว็บไซต์ W4,5O3 ให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว W6O3 จัดหลักสูตรสอนภาษาให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ
T อุปสรรค 1. ต้องอาศัยสินค้าอุปโภคบริโภคจากเมืองอื่น 2. ข้อมูลบนเว็บไซต์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นภาษาจีน	ST เชิงป้องกัน S4,5T1 รณรงค์ให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นเลือกใช้สินค้าอุปโภคบริโภคของเมืองเป็นหลัก โดยใช้มาตรการ เช่น มาตรการทางภาษีเป็นตัวกระตุ้น	WT เชิงรับ W5T1 รวมกลุ่มผู้ประกอบการ เพื่อดำเนินการสั่งซื้อและจัดส่งสินค้าอุปโภคบริโภคจากตัวเมืองอย่างเป็นระบบ

และที่เป็นภาษาอังกฤษไม่เพียงพอสำหรับการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว และเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ		W3T2 จัดทำเว็บไซต์ทางการของแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยว ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ
--	--	---

4.5.13 แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดตั้งโครงการแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ ปรับปรุงระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์ให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงได้สะดวกและง่ายยิ่งขึ้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ กำหนดแนวทางหรือมาตรการแก่สถานประกอบการ ในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานบันเทิงที่เปิดให้บริการในยามวิกาล และรักษาความสะอาด เป็นต้น และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ การรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว รายละเอียดดังแสดงในตาราง 35

ตาราง 35 ผลการวิเคราะห์ TOWS เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
- มีอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน - เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี - ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการไปรษณีย์ สถานีตำรวจ ธนาคาร ตู้กดเงินสด และศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น - ด้านการรักษาความสะอาด มีพนักงานทำความสะอาดและเก็บขยะในทุกพื้นที่ภายในแหล่ง - มีบริการเช่ารถจักรยานไฟฟ้าให้กับนักท่องเที่ยว ราคา 20 หยวนต่อวัน มีจุดบริการเช่าจักรยาน มีบริการรถโดยสารในแหล่งท่องเที่ยว และบริการ	- นักท่องเที่ยวไม่ชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้นักลงทุนจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ - อัตราค่าเช่าพื้นที่ค้าขายโดยเฉลี่ยสำหรับผู้ประกอบการลงทุนค่อนข้างสูง โดยมีค่าเช่าประมาณ 4 – 5 แสนบาทต่อห้องต่อปี - สินค้าและของที่ระลึกส่วนใหญ่ผลิตจากโรงงานในยูนนาน - กิจกรรมท่องเที่ยวบางอย่าง เช่น สถานบันเทิง ส่งผลกระทบต่อวิถีชุมชนเดิม (มลภาวะทางเสียงในยามวิกาล ความสะอาดรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนไป) - ผู้ประกอบการและพนักงานร้านค้าขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อความสะอาดต่อแหล่งน้ำในชุมชน เช่น การทิ้งขยะหรือเศษอาหารลงน้ำ หรือการชักผ้า - ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของพนักงาน เพื่อใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

	รถสามล้อให้กับประชาชนและนักท่องเที่ยว 6. มีการให้ข้อมูลเส้นทางและจุดบริการต่าง ๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยว 7. มีที่พักหลายรูปแบบไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรมระดับห้าดาว โรงแรมขนาดเล็กภายในเมืองโบราณ ราคาห้องพักอยู่ที่ 175 – 250 หยวนต่อคืน 8. มีการจัดแบ่งพื้นที่อย่างเป็นสัดส่วน เช่น บริเวณที่พัก ร้านค้า 9. ร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารท้องถิ่น มีเมนูอาหารทั้งของหวานและของคาว ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ ซีสียง ขนมเปียะไส้กุหลาบ น้ำมะม่วง น้ำกะทิ ขนมน้ดิบับ หม่าล่า เป็นต้น 10. แรงงานส่วนมากเป็นคนในพื้นที่ 11. การกําจัดเศษอาหารโดยการมีการนำรถกระบะ 3 ล้อขนาดเล็กมารับเศษอาหาร เพื่อนำไปใช้เป็นอาหารสัตว์ 12. สินค้าที่นำมาจำหน่ายเป็นสินค้าที่มีเอกลักษณ์ท้องถิ่น ได้แก่ ชุดท้องถิ่น กระเป๋า ของที่ระลึก เครื่องดนตรีพื้นเมือง รวมถึงสินค้าที่ระลึกที่ทำด้วยมือ (Handcrafted souvenirs) เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว 13. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ การเดินชมแหล่งท่องเที่ยว เลือกซื้อสินค้า ถ่ายภาพ บริการเช่าชุดประจำถิ่นเพื่อถ่ายภาพ การปั่นจักรยานในสวน การเรียนปั้นดิน และการทำสปาปลา เป็นต้น 14. เทศกาลดอกคามิเลีย จัดขึ้นในช่วงเดือนมีนาคม ของทุกปีซึ่งเป็นเทศกาลดอกไม้ โดยนำดอกไม้มาปลูกและจำหน่ายในพื้นที่ และมีการประกวดดอกไม้ เพื่อดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ	
○ โอกาส 1. รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ	SO เชิงรุก S1,5,6,8,9,10,12,13O1 สนับสนุนให้มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกิจกรรมการ	WO เชิงแก้ไข W1,3,6O1 จัดโครงการฝึกอบรมการประกอบการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวให้แก่คนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาสินค้า การ

2. โครงการรถไฟความเร็วสูงที่กำลังจะเปิดให้บริการในปี พ.ศ. 2561 จากเมืองคุนหมิง ผ่านเมืองต้าหลี่ ไปยังเมืองลี่เจียง 3. ตั้งอยู่บนเส้นทางเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทำให้มีโอกาสเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น	ท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น S2,13,14O3 จัดปฏิทินท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดทั้งปี S3,7O2,3 ประชาสัมพันธ์ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวและความพร้อมขององค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน S1,3,4,5,6,8,11O1 จัดตั้งโครงการแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคงอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	ออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การใช้ภาษาต่างประเทศ W4,5O1 กำหนดแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการ ในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถาบันเท่งที่เปิดให้บริการในยามวิกาล และรักษาความสะอาด
T อุปสรรค 1.สกุลเงินและการใช้จ่ายผ่านแอปพลิเคชัน (อาลีเพย์ วีแชท) ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	ST เชิงป้องกัน S3,6T1 ให้ข้อมูลจุดบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้แก่นักท่องเที่ยว รวมถึงธนาคารและตู้กดเงินสด	WT เชิงรับ T1 สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ W4,5 ผนวกสร้างจิตสำนึกให้คุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ

4.5.14 แหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวเมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กลยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ จัดกิจกรรมท่องเที่ยวให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในพื้นที่ กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์และเรียนรู้ได้ โดยไม่ต้องใช้การสื่อสารเป็นหลัก เช่น ใช้ Audio tape tour เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ กำหนดแผนการตรวจประเมินมาตรฐานและบริการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารขยะอย่างเป็นระบบ เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังในตาราง 36

ตาราง 36 ผลการวิเคราะห์ TOWS เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง สาธารณรัฐประชาชนจีน

	S จุดแข็ง 1.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี 2.มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและหลากหลายให้แก่	W จุดอ่อน 1. ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลใหญ่ เช่น ตรุษจีน ไม่เพียงพอ
--	--	--

	นักท่องเที่ยว ได้แก่ ห้องน้ำ ถึง ขยะ ป้ายให้ข้อมูลทั้งภาษาจีน และภาษาอังกฤษ QR Code ศูนย์บริการแนะนำทัวร์ (บริษัทนำเที่ยว) ตู้กดเงินสด เป็นต้น 3.ด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม มีพนักงานทำความสะอาดทั้งพื้นถนนและแหล่งน้ำ 4.เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสงบและปลอดภัย 5.มีรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวหลายรูปแบบ เช่น การขี่ม้าหรือบริการนั่งรถม้า ราคา 100 หยวน ซึ่งจะมีคนท้องถิ่น (ชนเผ่าต้าซิ่น) เป็นผู้ดูแลและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 6.มีการให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางภายในแหล่งท่องเที่ยว (ภาษาจีนและอังกฤษ) 7.ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีที่พักหลายประเภท ได้แก่ โรงแรม Guest house, Homestay และโรงแรม เป็นต้น 8.นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้ วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนท้องถิ่น ได้จากช่างท้องถิ่นที่ทำงานหัตถกรรม อาทิ เครื่องเงิน ผ้าทอ บริเวณหน้าร้าน และเรียนรู้การทำขนมปังพื้นเมือง เป็นต้น 9.มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ได้แก่ เดินชมเลือกซื้อของ ถ่ายภาพ ขี่ม้า นั่งรถม้า และปั่นจักรยาน 4 ล้อ 10.มีพื้นที่ให้คนท้องถิ่นเข้ามาจัดแสดงและเล่นดนตรีบริเวณ Listening Music Square	2. คนท้องถิ่นไม่ชำนาญในด้านธุรกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้นักลงทุนจากนอกพื้นที่เข้ามาประกอบกิจการ 3.ขาดระบบการจัดการขยะและของเสียที่ดี (การซักผ้าในแหล่งน้ำ การกำจัดมูลสัตว์) ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำในชุมชน 4.ปัญหาด้านการสื่อสารของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยว (ใช้เป็นภาษาจีนเท่านั้น) 5.มีป้ายแสดงตำแหน่งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว แต่ไม่พบ 6.ขาดจุดเด่นและความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
--	--	--

	11.มีการจัดงานเทศกาลท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เทศกาลวิ่งคบเพลิง เทศกาลวงภูเขา จัดงานวันชาติ	
O โอกาส 1.มีหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สภาการ บริหารการท่องเที่ยวเมืองซูเหอ ควบคุม กฎเกณฑ์และพัฒนายกระดับมาตรฐาน และบริการแหล่งท่องเที่ยว 2.ตั้งอยู่บนเส้นทางเดียวกันกับแหล่ง ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ทำให้มี โอกาสเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมาก ยิ่งขึ้น 3.กระแสนิยมการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของคน ท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น	SO เชิงรุก S5,8,9,10,11O3 จัดโปรแกรม ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยภาครัฐ ร่วมมือกับคนในท้องถิ่นในการจัด กิจกรรม การมีส่วนร่วมของ นักท่องเที่ยว และให้ข้อมูลเกี่ยวกับ วัฒนธรรมท้องถิ่น S1,2,3,4,5,6,7,9,11O2 จัด เส้นทางเชื่อมโยงกับแหล่ง ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และ ประชาสัมพันธ์ความพร้อมในด้าน ต่าง ๆ ของแหล่ง อาทิ ที่พัก การ เดินทาง ร้านอาหาร ความสะอาด และปลอดภัย	WO เชิงแก้ไข W3O1 ออกแบบและสร้างระบบการจัดการ และจัดเก็บขยะที่เหมาะสมกับแหล่ง ท่องเที่ยว รวมถึงการบังคับใช้กฎเกณฑ์ให้มี ความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น W5O1 กำหนดแผนการตรวจประเมิน มาตรฐานและบริการของแหล่งท่องเที่ยว W6O3 ศึกษาหาจุดเด่นและเอกลักษณ์เชิง วัฒนธรรมของแหล่ง W4O1 จัดหลักสูตรสอนการใช้ ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมธุรกิจและ บริการ W2O1 จัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการ ประกอบธุรกิจที่ยั่งยืน W1O2 รวมกลุ่มผู้ประกอบการของแหล่ง ท่องเที่ยวต่าง ๆ บนเส้นทางในการกำหนด แผน/มาตรการการรองรับนักท่องเที่ยว ในช่วงเทศกาล
T อุปสรรค 1.ขาดนโยบายส่งเสริมการใช้ ภาษาต่างประเทศเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว จึง ต้องอาศัยมัคคุเทศก์ท้องถิ่นช่วยในการ สื่อสาร	ST เชิงป้องกัน S6,9T1 พัฒนารูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว สามารถสัมผัสประสบการณ์และ เรียนรู้ได้ โดยไม่ต้องใช้การสื่อสาร เป็นหลัก เช่น ใช้ Audio tape tour เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว	WT เชิงรับ W4T1 รมรณรงค์ให้ผู้ประกอบการเล็งเห็นถึง ความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ

4.5.15 แหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิเคราะห์ SWOT ของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู ได้นำข้อมูล ดังกล่าวมาสังเคราะห์โดยการทำ TOWS Matrix เพื่อหาแนวทางข้อเสนอแนะในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เกิด ความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากการผลการวิเคราะห์ได้กำหนดกลยุทธ์แต่ละด้าน ดังนี้ กล

ยุทธ์เชิงรุก ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ถึงความสะดวกสบายในการเดินทางโดยไม่ต้องอาศัยรถยนต์ส่วนบุคคล มายังแหล่งท่องเที่ยวด้วยระบบการขนส่งสาธารณะ เป็นต้น กลยุทธ์เชิงป้องกัน ได้แก่ เพิ่มทางเลือกกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น โปรแกรมการชงชาในหลายระดับราคา กลยุทธ์เชิงแก้ไข ได้แก่ ศึกษาออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวภายในแหล่ง สำหรับผู้ทุพพลภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม และกลยุทธ์เชิงรับ ได้แก่ สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์เพื่อให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงได้สะดวก เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังในตาราง 37

ตาราง 37 ผลการวิเคราะห์ TOWS ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู สาธารณรัฐประชาชนจีน

S จุดแข็ง	W จุดอ่อน
1. มีอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม และการพัฒนารูปแบบการนำเสนอไปในทิศทางเดียวกัน 2. มีสิ่งอำนวยความสะดวกบนเส้นทางเดินเที่ยวชม ได้แก่ ทางเดินที่สะดวก แพนผังทางเดินที่ชัดเจน พร้อมป้ายอธิบายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่ทั้งขยะและมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย 3. มีการจัดการภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ดี เช่น มีห้องน้ำสาธารณะให้บริการตามจุดต่าง ๆ ที่เหมาะสมและสะอาด และจำกัดพื้นที่สูบบุหรี่ 4. มีกิจกรรมที่น่าสนใจซึ่งเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ได้แก่ การให้บริการวาดภาพเหมือน จุดถ่ายภาพชมงานศิลปะ และจิวหรืออุปการจีน (การแสดงเปลี่ยนหน้ากาก ที่มีชื่อเสียงมากในเมืองเฉิงตู) เป็นต้น 5. จำหน่ายสินค้าที่มีความเป็นอัตลักษณ์ เน้นคุณภาพ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่น่าสนใจ โดยเฉพาะ ชา ที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสเรียนรู้วัฒนธรรมการชงชาแบบโบราณได้อีกด้วย 6. มีอาหารที่หลากหลาย รวมถึงอาหารท้องถิ่นไว้คอยบริการให้แก่นักท่องเที่ยว 7. มีการออกแบบและตกแต่งภายในโรงแรมที่พักให้เข้ากับบรรยากาศของเมืองเก่า ทั้งยังคงอนุรักษ์รูปแบบ	1. การจราจรภายในหนาแน่น ในช่วงเวลาเย็นหรือช่วงวันหยุดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวค่อนข้างมาก 2. การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวไม่เอื้อต่อผู้ทุพพลภาพและผู้สูงอายุที่ต้องใช้รถเข็น เนื่องจากพื้นผิวทางเดินไม่เรียบ 3. ขาดระบบการจัดการจุดรับ-ส่งนักท่องเที่ยวบริเวณทางเข้าด้านหน้าแหล่งท่องเที่ยว 4. แสงไฟส่องสว่างช่วงกลางคืนไม่เพียงพอ และไม่มีจุดหลบพักหรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วงฤดูฝน 5. ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศของพนักงาน เพื่อใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

	โครงสร้างภายนอกไว้แบบเดิม ราคาเริ่มต้นประมาณ 300 หยวนขึ้นไป	
O โอกาส 1. รัฐบาลสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ และอนุมัติให้ขยายกว้างแคบ เป็นเขตอนุรักษ์โบราณสถาน 2. การเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวสะดวก มีการเชื่อมต่อกับระบบขนส่งสาธารณะหลายรูปแบบ 3. มีโครงการก่อสร้างอาคารจอดรถ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว 4. แนวโน้มการท่องเที่ยวของคนเดินทางวัฒนธรรม กำลังได้รับความนิยม 5. ได้รับการประชาสัมพันธ์จากการบอกต่อ หรือช่องทาง Social Media จากนักท่องเที่ยวที่ประทับใจทั้งในประเทศและต่างประเทศ	SO เชิงรุก S17O1 ออกนโยบายส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร้านค้าและที่พัก คงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมและการนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว S1-7O145 ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ S5O4 จัดกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมการชงชาแบบโบราณ และการส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น S2O25 ประชาสัมพันธ์ถึงความสะดวกสบายในการเดินทางโดยไม่ต้องอาศัยรถยนต์ส่วนบุคคล มายังแหล่งท่องเที่ยวด้วยระบบการขนส่งสาธารณะ และภายในแหล่งด้วยการเดินเท้า S4,5O1,4 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่วัฒนธรรม เช่น จัดเวทีการแสดง งานแสดงสินค้าและอาหารท้องถิ่น	WO เชิงแก้ไข W2O1 ศึกษาออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวภายในแหล่ง สำหรับผู้ทุพพลภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม W24O1 ศึกษาเพื่อกำหนดจุดติดตั้งไฟส่องสว่างและจุดพักสาธารณะ เช่น จุดพักหลบฝน และจุดพักสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้ทุพพลภาพ W3O23 จัดระบบพื้นที่รับ-ส่งนักท่องเที่ยว ทั้งสำหรับรถยนต์ส่วนบุคคลและรถยนต์สาธารณะ รวมถึงอาคารจอดรถที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว W5O1 จัดหลักสูตรการใช้ภาษาต่างประเทศเบื้องต้นสำหรับผู้ประกอบการ เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ
T อุปสรรค 1. มีข้อจำกัดด้านระบบการเข้าถึงบริการรถจักรยานให้เช่า ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น การจ่ายเงินผ่านแอปพลิเคชัน (อาลีเพย์ วีแชท) 2. การเข้าถึงของนักท่องเที่ยวถูกจำกัดด้วยสินค้าและบริการ รวมถึงที่พักและโรงแรมภายในแหล่งท่องเที่ยวที่มีราคาค่อนข้างสูง 3. วัฒนธรรมการสูบบุหรี่ของคนท้องถิ่น สวนกระแสกับการรณรงค์ลดสูบบุหรี่ของโลก	ST เชิงป้องกัน S2T1 ให้ข้อมูลการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถโดยสารประจำทาง และรถยนต์สาธารณะ S4,5,6T2 เพิ่มทางเลือกกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น โปรแกรมการชงชาในหลายระดับราคา S2,3T3 รณรงค์ให้ผู้ที่ต้องการสูบบุหรี่ สูบในบริเวณพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้	WT เชิงรับ W3T1 สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อเข้าถึงบริการรถจักรยานให้เช่า

จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix โดยนำข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ SWOT ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม พบว่า แนวทางการพัฒนาเชิงรุกของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว มีความสอดคล้องระหว่างจุดแข็งและโอกาส ในการจัดทำแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การนำนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนาพร้อมกับจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยวอย่างบูรณาการ การใช้ปัจจัยด้านโอกาส เพื่อแก้ไขจุดอ่อนของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การนำ

ศักยภาพจุดแข็งของแหล่งท่องเที่ยว ป้องกันและควบคุมอุปสรรคจากภายนอก เช่น การเตรียมพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติ แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วงนอกฤดูท่องเที่ยว เป็นต้น รวมไปถึง การลดจุดอ่อนและอุปสรรคเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมเชิงรับแก่คนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อความเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรมชุมชนสืบไป

4.6 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

คณะวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix ในการกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ มากำหนดเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในแต่ละพื้นที่อย่างยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 3) โดยการกำหนดกลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ดังนี้

4.6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2564 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิดความสุขและยั่งยืน 2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3) การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว 4) การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว และ 5) การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษาของประเทศไทย แสดงดังตาราง 38 - 45

ตาราง 38 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชื้อนภูมิพล จังหวัดตาก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิดความสุขและยั่งยืน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว - จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ เช่น การเรียนรู้การปลูกผักปลอดสารพิษ การปลูกต้นไม้ การทำสินค้าหัตถกรรม และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- จัดโปรแกรมท่องเที่ยวภายในแหล่งเพื่อเชื่อมโยงองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการรักษาสีเขียวเป็นหลัก เชิงป้องกัน: - จัดอบรมด้านระบบการจัดการขยะให้แก่ผู้ประกอบการภายในแหล่งท่องเที่ยว และผู้ที่สนใจ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - จัดตารางเดินรถสาธารณะระหว่างสถานีขนส่งจังหวัดตาก-เชียงใหม่ ในการนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมภายในเชียงใหม่ เชิงรับ: - ศึกษาและจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - จัดฝึกอบรมการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	-
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 39 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรับ: - ศึกษาความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ เชิงป้องกัน: - กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะที่เกิดขึ้น และจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดเก็บข้อมูลปริมาณขยะ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - กำหนดมาตรการลดการใช้ทรัพยากร และการลดปริมาณขยะ โดยเฉพาะจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งป้องกันการเกิดความเสี่ยงภัย แก่โบราณสถานและโบราณวัตถุ - กำหนดเส้นทางเดินเที่ยวรอบบริเวณโบราณสถาน โบราณวัตถุ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - อบรมการใช้ภาษาต่างประเทศให้แก่คนในพื้นที่ โดยเฉพาะ ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยว
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดเส้นทางท่องเที่ยวเรียนรู้ประวัติศาสตร์วิถีชีวิต ให้ นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของคนในท้องถิ่น - แหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน และภาคเอกชนจัดแพ็คเกจการเดินทาง ท่องเที่ยว กิจกรรมภายในแหล่ง อาหารท้องถิ่น และที่พัก เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยว และเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมในการรองรับและกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่มีหลากหลายรูปแบบ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยรอบ - เข้าร่วมงานนิทรรศการต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อม ของบุคลากรการท่องเที่ยวในพื้นที่เพื่อขยายตลาดนักท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - กำหนดให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้ข้อมูลแนวทางการปฏิบัติตัวที่ เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว เชิงรับ: - จัดสรร ปรับปรุง และตรวจติดตามพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพ ตามธรรมชาติมากที่สุด เพื่อป้องกันปัญหาจากภัยธรรมชาติ - ปลุกจิตสำนึกให้นักท่องเที่ยว เช่น ป้ายเตือน และป้าย ประชาสัมพันธ์
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการ ท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	-

ตาราง 40 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก : - จัดกิจกรรมเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ปั่นจักรยานเสือภูเขา รวมถึงการกำหนดปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี - จัดแพ็คเกจท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว - เพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าถึงข้อมูลและเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองจากป้ายอธิบาย ข้อความต่าง ๆ เชิงรับ: - ศึกษาความพร้อมของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวตระหนักถึงความสำคัญของการแยกขยะและทิ้งขยะอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เชิงแก้ไข: - ติดป้ายประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในการแยกขยะและบริเวณจุดทิ้งขยะ รวมไปถึงการกำหนดกฎเกณฑ์กรณีฝ่าฝืนหรือทิ้งขยะในที่สาธารณะ - ออกแบบและจัดทำแนวทางรูปแบบการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว ให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่มีพาหนะส่วนตัว เช่น จักรยานเช่า เป็นต้น เชิงป้องกัน : - เชื่อมต่อระบบขนส่งจากเมือง/ชุมชน ที่ใกล้เคียงเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว เช่น จากอำเภอนครไทย มายังอุทยานฯ หรือจัดทำโครงการเดินรถนำเที่ยวสาธารณะเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงรับ : - ศึกษาความต้องการและปัจจัยความพร้อมการรองรับ เพื่อจัดทำแนวทางการวางระบบขนส่งสาธารณะเชื่อมต่อมายังแหล่งท่องเที่ยว
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชาวบ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจระบบการจัดการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นำสินค้าท้องถิ่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมาจำหน่าย การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้อง และตระหนักถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชิงแก้ไข: - จัดกิจกรรมฝึกอบรมและสร้างจิตสำนึกให้แก่ชาวบ้านที่อาศัยบริเวณอุทยาน ในการอนุรักษ์และอยู่ร่วมกับผืนป่า ทั้งนี้ต้องประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อห้าม กฎหมายและบทลงโทษผู้ที่ลักลอบทำลายป่าไม้ รวมไปถึงการนำศพไปฝังในเขตพื้นที่ป่าอีกด้วย เชิงป้องกัน: - ชุมชนและอุทยานฯ ร่วมมือกันในการพัฒนาศักยภาพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	-
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	--

ตาราง 41 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงแก้ไข: - ประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก - จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงป้องกัน: - ร่วมมือกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในท้องถิ่นจัดทำฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เชิงรับ: - โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและคุณภาพสินค้า เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัด
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว อาทิ ป้ายข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ป้ายจราจร เส้นทางเดิน และอารยสถาปัตย์ - จัดทำแผนการบริการรถขนส่งมวลชนสาธารณะเพื่อนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ เชิงรับ: - ศึกษาความพร้อมและความต้องการของชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อหามาตรการส่งเสริมและพัฒนา
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี - จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ เชิงป้องกัน: - จัดกิจกรรมในปฏิทินการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับฤดูกาลของผลิตผลทางการเกษตร และจัดเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 42 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก : - ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจัดทำโครงการร่วมกับชุมชนเพื่อออกแบบและแปรรูปสินค้าเกษตรให้เป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมในการรองรับด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ รวมถึงสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีหลากหลายรูปแบบเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข : - จัดแนวทางด้านรูปแบบของโครงสร้างสถาปัตยกรรมเพื่อให้สอดคล้องกับธรรมชาติและวิถีชุมชน และจัดประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างที่มีความเสี่ยงด้านผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กำหนดจุดที่ตั้งที่เหมาะสม - จัดทำแผนการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยฉุกเฉินหรือผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลในพื้นที่ และเพิ่มประสิทธิภาพสาธารณสุขขนาดเล็กให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจากต่างถิ่นได้ - สร้างนโยบายและกฎข้อบังคับการทิ้งขยะรวมถึงภาครัฐเข้ามาออกแบบกระบวนการจัดการขยะตั้งแต่การแยกขยะ จุดทิ้งขยะ ตารางการเก็บขยะ ตลอดจนเตาเผาขยะ และมีบทลงโทษสำหรับสถานประกอบการที่ปล่อยของเสียลงสู่ธรรมชาติโดยไม่ผ่านการบำบัด
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข : - จัดกิจกรรมหรือโครงการร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบการท่องเที่ยว พร้อมทั้งให้บทบาทการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องความต้องการของทุกฝ่าย เชิงป้องกัน : - ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันพัฒนาศักยภาพจากจุดแข็ง ให้มีการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยชุมชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงรับ : - จัดเวทีร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก : - ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายใน แหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยว - จัดทำปฏิทินกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการมาเที่ยวเขาได้อย่างตลอดทั้งปี - จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวบน เส้นทางเดียวกัน เชิงแก้ไข : - ปรับปรุงให้เกิดความสัมพันธ์ด้านราคาและคุณภาพ หรือ เจาะจงกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวแต่ละประเภท เพื่อใช้เป็น แนวทางการออกแบบที่พักที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวได้ เชิงป้องกัน : - แสดงศักยภาพของสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ เพื่อประชาสัมพันธ์ และปฏิทินการท่องเที่ยวในแต่ละช่วงของ ทุกเดือน เช่น ช่วงฤดูร้อนของไทย ที่เขาค้อจะมีอากาศที่เย็น สบายไม่ร้อน เป็นต้น เชิงรับ : - จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวตลอดทั้งปี พร้อมทั้งแนะนำรูปแบบการ ท่องเที่ยวและสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้เกิดความ หลากหลาย รวมถึงการจัดโปรโมชั่นที่พัก เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยว
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการ ท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างประเทศ	-

ตาราง 43 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงป้องกัน: - พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าและผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดให้มีมาตรฐานสร้างความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ - จัดทำระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ปริมาณขยะที่เกิดขึ้น
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - ศึกษากระบวนการจัดการขยะที่สอดคล้องและส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่และสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด - สนับสนุนการออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เชิงรับ: - กำหนดแนวทางในการจัดการขยะและการใช้ทรัพยากรที่ถูกต้องเหมาะสม
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	-
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - พัฒนาเพื่อยกระดับกิจกรรมที่สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ให้ได้ตามมาตรฐานสากลอย่างเหมาะสม - จัดแพ็คเกจท่องเที่ยวเชื่อมโยงกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวของภาครัฐเข้ากับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เชิงรับ: - การเพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพหลักและอาชีพเสริม และยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 44 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงแก้ไข: - ให้ความรู้แก่คนในพื้นที่ถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้คุณค่า ต่อการดำเนินชีวิตและการท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - รณรงค์เรื่องผลกระทบจากการเผาป่า เพื่อลดการเกิดปัญหาหมอกควันในพื้นที่ - กำหนดให้แหล่งท่องเที่ยวมีระบบการจัดเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ทรัพยากรและปริมาณขยะที่เกิดขึ้น
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - ออกแบบและจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวที่เป็นไปได้และเหมาะสม เชิงรับ: - จัดทำแผนการจัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านความปลอดภัย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม - ศึกษาหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน เช่น ข้อมูลทรัพยากร ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลปริมาณขยะ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม ใช้วิถีชีวิต วัฒนธรรมมาเป็นจุดดึงดูดนอกเหนือจากความสวยงามทางธรรมชาติ
4. การสร้างความสมดุลให้กับการท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดปฏิทินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- จัดกิจกรรมต่อเนื่องจากงานประเพณีเวียนเทียนไหว้พระกลางน้ำ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้ที่แหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เกิดการใช้จ่าย กระจ่ายรายได้
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

ตาราง 45 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประเทศไทย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีมาเกิด ความสมดุลและยั่งยืน	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยว - ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเมืองสุขภาพ ทั้งด้านอาหารและการออกกำลังกาย เชิงแก้ไข: - จัดแนวทางการบริหารจัดการและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ หรือให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการสัมปทาน เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง - ส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์ของฝากและของที่ระลึก โดยใช้วัสดุและวัตถุดิบที่มีในแหล่งท่องเที่ยว เช่น สินค้าเพื่อสุขภาพ เป็นต้น เชิงป้องกัน: - จัดกิจกรรมให้ร่วมกับชุมชนเพื่อปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และเล็งเห็นความสำคัญของผลกระทบต่อระบบนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแม่น้ำโขง ที่เกิดจากการก่อสร้างเขื่อนขนาดใหญ่ในประเทศจีน - ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นร่วมมือกันในการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชียงของ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืน เชิงรับ: - ศึกษาและจัดทำแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
2. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	เชิงแก้ไข: - จัดทำกระบวนการจัดการขยะตั้งแต่การแยกขยะในครัวเรือน การตั้งถังขยะตามจุดที่เหมาะสม ตารางการเก็บขยะ ตลอดจนเตาเผาขยะ เชิงป้องกัน: - ภาครัฐร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่น ในการปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพขนส่งสาธารณะ ได้แก่ การเพิ่มรถโดยสารปรับอากาศ เป็นต้น เชิงรับ: - ศึกษาและหาแนวทางในการบริหารจัดการระบบขนส่งสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมและส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชน ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดแนวทางการบูรณาการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืน เชิงแก้ไข: - จัดทำผังสีสำหรับเมืองและจัดประชาพิจารณ์โครงการก่อสร้างที่มีความเสี่ยงด้านผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้กำหนดจุดที่ตั้งที่เหมาะสม
4. การสร้างความสมดุลให้การท่องเที่ยวไทย ผ่านการตลาดเฉพาะกลุ่ม การส่งเสริมวิถีไทย และการสร้างความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว	เชิงรุก: - สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่น่าสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยว - ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้ เลือกให้เชียงใหม่เป็นเมืองที่อยู่ในแผนการท่องเที่ยว - ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นช่องทางการนำเสนอรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์และจุดเด่นของ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชียงใหม่ ให้สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ง่าย รวดเร็วและทั่วถึง เช่น สื่อสังคมออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ Facebook Youtube twitter Instagram เป็นต้น เชิงแก้ไข: - จัดทำอัตราค่าบริการที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบ เพื่อคุ้มครองนักท่องเที่ยวไม่ถูกเอาเปรียบ - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมและสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเมืองเชียงใหม่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวคนไทยและต่างชาติใช้เวลาในการเที่ยวเมืองเชียงใหม่ ก่อนเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น - กำหนดกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว ใช้ช่องทางสื่อสารที่สามารถเข้าถึงได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ตระหนักถึงการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วิถีชีวิตและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เชิงรับ: - ศึกษาและกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้
5. การบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ	-

4.6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว แผนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป. ลาว ปี พ.ศ. 2549-2563 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) พัฒนาให้ สปป. ลาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ อย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และลดปัญหาความยากจน 2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ 3) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง 4) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึด

โยงกับการป้องกันและรักษาทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติ และประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์

5) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาคธุรกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติได้ 6) สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS 7) ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ และ 8) ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน โดยกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แสดงดังตาราง 46 - 47

ตาราง 46 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงป้องกัน: - จัดปฏิทินการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต โดยมีกิจกรรมที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เชิงรับ: - จัดทำแผนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	-
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	-
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	เชิงรุก: - จัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับกิจกรรมของคนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิต

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น ด้านสาธารณสุข การจัดการขยะและการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ เป็นต้น เชิงป้องกัน: - ภาครัฐให้ความรู้ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้นจากการเก็บข้อมูลด้านการใช้ทรัพยากรและจัดให้มีระบบการจัดการทรัพยากรที่เหมาะสม
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาคธุรกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติประเทศได้	-
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	เชิงแก้ไข: - จัดทำข้อตกลงระหว่างภาครัฐและผู้ประกอบการต่างชาติ เพื่อกำหนดขอบเขตการประกอบกิจการที่เหมาะสมในพื้นที่ รวมถึงการลดผลกระทบที่อาจเกิดต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาว เป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	-
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงรุก: - จัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี - ประชาสัมพันธ์สถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจภายในแหล่ง เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้เชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น โดยสื่อสารผ่านออนไลน์ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทาง โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ Facebook Youtube twitter Instagram เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - จัดฝึกอบรมนักธุรกิจท้องถิ่น เพื่อให้สามารถนำความรู้ด้านธุรกิจท่องเที่ยวเข้ามาผสมผสานกับความเป็นอยู่ดั้งเดิม เชิงป้องกัน: - กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบสภาพถนน ประเภทรถที่ใช้เส้นทางที่ถูกต้อง และบำรุงซ่อมแซมเส้นทางให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ เชิงรับ: - ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น - ส่งเสริมการวางระบบจัดทำเว็บไซต์และเก็บข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ตาราง 47 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. พัฒนาให้ สปป. ลาว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และธรรมชาติอย่างยั่งยืน และส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และลดปัญหาความยากจน	เชิงรับ: - ศึกษาความไม่พร้อมของพื้นที่ เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อย่างมีระบบ
2. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศตามความสามารถที่แท้จริงของพื้นที่ พร้อมทั้งมีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของประเทศ	-
3. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชน เพื่อส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง	-
4. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศให้ยึดโยงกับการป้องกัน รักษา ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ความมีเกียรติและประเพณีอันดีงามของทุกชาติพันธุ์	-

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
5. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไปพร้อมกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ทั้งภาครัฐกิจและภาคประชาชน เพื่อให้เชื่อมโยงกับนานาชาติประเทศได้	เชิงรุก: - สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม เชิงป้องกัน: - ศึกษาความไม่พร้อมของระบบ เพื่อจัดทำแนวทางแก้ไขให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้ง สามารถให้บริษัทนำเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเงินตราได้อีกด้วย - ชุมชน ภาครัฐ ร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยว จัดปฏิทินการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ บนเส้นทางกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ที่สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
6. สร้างความเข้มแข็งให้กับความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับหน่วยงานต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มเอเชีย-แปซิฟิก ASEAN และ GMS	-
7. ปรับปรุงกฎและเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมกระบวนการเดินทางเข้า-ออกประเทศ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ สปป. ลาวเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อ ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับต่างประเทศ	-
8. ปรับปรุงเครื่องจักรและกลไกการจัดการด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แผนการพัฒนาการท่องเที่ยว การโฆษณาและรายการส่งเสริมการท่องเที่ยว การเปลี่ยนรูปแบบการผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว กระตุ้นให้เกิดความตระหนักรู้ด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสนับสนุนและส่งเสริมการลงทุนในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ กับชุมชน	เชิงรุก: - ชุมชนร่วมกับภาคเอกชนในการร่วมจัดแพ็คเกจการเดินทาง กิจกรรม อาหาร และที่พัก ของแหล่งท่องเที่ยว - วิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่อย่างเหมาะสม เชิงแก้ไข: - นำผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยที่ศึกษาด้านการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของพื้นที่ มาปรับประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยว - ส่งเสริมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคจากวัตถุดิบภายในท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- จัดอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้ด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อให้คนท้องถิ่นสามารถนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เชิงป้องกัน: - กำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบสภาพถนน ประเภทรถที่ใช้เส้นทางที่ถูกต้อง และบำรุงซ่อมแซมเส้นทางให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ

4.6.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาชนจีน

จากการวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อใช้ในการกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ. 2559-2564 ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1) การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก 2) การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น 3) การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยวชายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว 4) การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น และ 5) การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลโดยกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่ศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนจีน แสดงดังตาราง 48 - 52

ตาราง 48 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หมู่บ้านวัฒนธรรมไทลื้อ เมืองสิบสองปันนา มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก	-
2. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น	เชิงรุก: - ส่งเสริมการบริหารจัดการที่แพคเกจโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐานสากล ได้แก่ การให้ความรู้ การรับรองตามมาตรฐานการจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา เช่น การจดสิทธิบัตรภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น - กำหนดเส้นทางและโปรแกรมท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าของชุมชน - จัดสรรรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เพื่อการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้านต่าง ๆ เช่น การบำรุงรักษา การดูแลความสะอาด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - ศึกษาและกำหนดตารางเวลาเดินทางและเส้นทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามฤดูกาลท่องเที่ยว - จัดตั้งกองทุนจากเงินรายได้ เพื่อบริหารจัดการขยะและสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม เช่น โครงการแยกขยะ การนำขยะไปใช้ประโยชน์ การจัดอบรมการแยกขยะให้แก่คนในพื้นที่ - สร้างความพร้อมด้านมาตรฐานและการรักษามาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว - ศึกษาแนวทางในการปรับปรุงของที่ระลึกและสินค้าท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าและสร้างนวัตกรรมให้กับผลิตภัณฑ์ โดยยังคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เชิงรับ: - จัดโครงการการยกระดับความพร้อมและคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก และการเดินทาง เช่น การเข้ารับการประเมินเพื่อให้ได้มาตรฐานการรองรับ - ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อวางแผนกำหนดการเดินทางที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว - การกำหนดพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อลดข้อจำกัดในการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น เช่น การตั้งร้านค้าที่มีการบูรณาการร่วมสมัย
3. การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยว ขยายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว	-
4. การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	-
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	เชิงรุก: - จัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เช่น มัคคุเทศก์ ให้แก่ชาวไทลื้อที่สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศ เชิงป้องกัน: - จัดตั้งเครือข่ายธุรกิจชุมชนเพื่อให้ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อมูลพื้นฐานของที่พัก ร้านอาหาร สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผ่านทางเว็บไซต์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- จัดกิจกรรมเพื่อให้คนในชุมชนได้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และโอกาสที่ได้รับจากการอาศัยอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

ตาราง 49 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ถ้าจิวเซียง เมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก	เชิงรุก: - เผยแพร่ความพร้อมด้านการให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเพื่อขยายตลาดนักท่องเที่ยว นอกเหนือจากนักท่องเที่ยวภายในประเทศ - จัดทำปฏิทินท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี โดยอาศัยกิจกรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์ของท้องถิ่น รวมถึงสภาพภูมิอากาศ
2. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น	เชิงรุก: - ใช้ประโยชน์จากพื้นที่จัดแสดงนิทรรศการ เพื่อจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านอื่น ๆ โดยนำเสนอในรูปแบบที่มีความน่าสนใจและประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - ประชาสัมพันธ์ว่าได้มีการปรับปรุงทางเดินด้านความปลอดภัยและเพิ่มอารยสถาปัตย์สำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการเรียบร้อยแล้ว - เพิ่มข้อมูลด้านการเตรียมตัวสำหรับนักท่องเที่ยวทางเว็บไซต์ เชิงป้องกัน: - รณรงค์ให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นเลือกใช้สินค้าอุปโภคบริโภคของเมืองเป็นหลัก โดยใช้มาตรการทางภาษีเป็นตัวกระตุ้น เชิงรับ: - รวมกลุ่มผู้ประกอบการ เพื่อดำเนินการสั่งซื้อและจัดส่งสินค้าอุปโภคบริโภคจากตัวเมืองอย่างเป็นระบบ - จัดทำเว็บไซต์ทางการของแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อการเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยว ทั้งภาษาจีนและภาษาอังกฤษ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
3. การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยว ขยายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลด ขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการ ลดต้นทุนการท่องเที่ยว	-
4. การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	-
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนา ทรัพยากรบุคคล	เชิงรุก: - ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่นำเสนอวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อดึงดูด การใช้บริการจากนักท่องเที่ยว และเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่คน ท้องถิ่น เชิงแก้ไข: - ให้คนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดและจัดกิจกรรมเพื่อ สร้างรายได้ และเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาอยู่ในแหล่ง ท่องเที่ยว - จัดหลักสูตรสอนภาษาให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อเพิ่ม โอกาสทางธุรกิจ

ตาราง 50 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองโบราณต้าหลี่ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการ ขยายการท่องเที่ยวโลก	เชิงรุก: - จัดปฏิทินท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดทั้งปี - ประชาสัมพันธ์ด้านกิจกรรมท่องเที่ยวและความพร้อมของ องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยว ค้างแรมอย่างน้อย 1 คืน
2. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้าน การท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความ สะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวี ซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น	เชิงรุก: - จัดตั้งโครงการแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยคง อัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เชิงแก้ไข: - กำหนดแนวทางปฏิบัติของสถานประกอบการ ในแหล่ง ท่องเที่ยว โดยเฉพาะสถานบันเทิงที่เปิดให้บริการในยามวิกาล และรักษาความสะอาด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงป้องกัน: - ให้ข้อมูลจุดบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศให้นักท่องเที่ยว รวมถึงธนาคารและตู้กดเงินสด เชิงรับ: - สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ
3. การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยวชายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว	-
4. การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	-
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	เชิงรุก: - สนับสนุนให้มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น เชิงแก้ไข: - จัดโครงการฝึกอบรมการประกอบการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวให้แก่คนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาสินค้า การออกแบบผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น การใช้ภาษาต่างประเทศ เชิงรับ: - รมรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้คุณค่าและประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยว แก่ประชาชนและผู้ประกอบการ

ตาราง 51 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เมืองโบราณซูเหอ เมืองลี่เจียง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก	เชิงรุก: - จัดปฏิทินท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวต่อเนื่องตลอดทั้งปี
2. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น	เชิงรุก: - จัดโปรแกรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยภาครัฐร่วมมือกับคนในท้องถิ่นในการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว และให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น - จัดเส้นทางเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม และประชาสัมพันธ์ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของแหล่ง อาทิ ที่พัก การเดินทาง ร้านอาหาร ความสะดวกและปลอดภัย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	เชิงแก้ไข: - ออกแบบและสร้างระบบการจัดการและจัดเก็บขยะที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น - กำหนดแผนการตรวจประเมินมาตรฐานและบริการของแหล่งท่องเที่ยว - ศึกษาหาจุดเด่นและเอกลักษณ์เชิงวัฒนธรรมของแหล่ง - รวมกลุ่มผู้ประกอบการของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ บนเส้นทางในการกำหนดแผน/มาตรการการรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงเทศกาล เชิงป้องกัน: - ให้ข้อมูลจุดบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงธนาคารและตู้กดเงินสด เชิงรับ: - สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ
3. การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยวชายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว	-
4. การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	-
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	เชิงแก้ไข: - จัดหลักสูตรสอนการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อส่งเสริมธุรกิจและบริการ - จัดฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการประกอบธุรกิจที่ยั่งยืน เชิงป้องกัน: - พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสประสบการณ์และเรียนรู้ได้ โดยไม่ต้องใช้การสื่อสารเป็นหลัก เช่น ใช้ Audio tape tour เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เชิงรับ: - รณรงค์ให้ผู้ประกอบการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ

ตาราง 52 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ถนนคนเดินกว้างแคบ เมืองเฉิงตู มณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
1. การสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขยายการท่องเที่ยวโลก	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์เพื่อขยายตลาดการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ ถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่าง - จัดกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมการชงชาแบบโบราณ และการส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น
2. การตั้งเป้าหมายในการพัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ด้านความปลอดภัย ความสะดวกสบาย โดยการกำหนดนโยบายการขอวีซ่าที่ยืดหยุ่นขึ้น	เชิงรุก: - ประชาสัมพันธ์ถึงความสะดวกสบายในการเดินทางโดยไม่ต้องอาศัยรถยนต์ส่วนบุคคล มายังแหล่งท่องเที่ยวด้วยระบบการขนส่งสาธารณะ และภายในแหล่งด้วยการเดินเท้า เชิงแก้ไข: - จัดระบบพื้นที่รับ-ส่งนักท่องเที่ยว ทั้งสำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล และรถยนต์สาธารณะ รวมถึงอาคารจอดรถที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว เชิงป้องกัน: - ให้ข้อมูลการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน รถโดยสารประจำทาง และรถยนต์สาธารณะ - เพิ่มทางเลือกกิจกรรมเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรม เช่น โปรแกรมการชงชาในหลายระดับราคา - ระวังคิให้ผู้ที่ต้องการสูบบุหรี่ สูบในบริเวณพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้ เชิงรับ: - สร้างระบบการจ่ายเงินแบบออนไลน์สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ เพื่อเข้าถึงบริการรถจักรยานให้เช่า
3. การปรับปรุงนโยบายด้านการท่องเที่ยว ขยายแดนให้สะดวกและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนในการออกนอกประเทศ รวมไปถึงการลดต้นทุนการท่องเที่ยว	-
4. การพัฒนาศักยภาพของสนามบินในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น	-
5. การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล	เชิงรุก: - ออกนโยบายส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร้านค้าและที่พัก คงไว้ซึ่งสถาปัตยกรรมและการนำเสนออัตลักษณ์ท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว	กลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย)
	- จัดกิจกรรมส่งเสริมให้คนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ วัฒนธรรม เช่น จัดเวทีการแสดง งานแสดงสินค้าและอาหารท้องถิ่น เชิงแก้ไข: - ศึกษาออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยวภายในแหล่ง สำหรับผู้ทุพพลภาพ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมเดิม - ศึกษาเพื่อกำหนดจุดติดตั้งไฟส่องสว่างและจุดพักสาธารณะ เช่น จุดพักหลบฝน และจุดพักสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้ทุพพลภาพ - จัดหลักสูตรการใช้ภาษาต่างประเทศเบื้องต้นสำหรับผู้ประกอบการ เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ

จากการวิเคราะห์ SWOT และ Tows Matrix ได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว โดยการกำหนดกลยุทธ์ (ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย) ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ซึ่งเป็นการเสนอในรูปแบบเชิงรุก เชิงรับ เชิงป้องกัน และเชิงแก้ไข และอยู่ในกรอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

แบบที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

เส้นทางท่องเที่ยว ระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 ของประเทศไทย (ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์) โดยมีจังหวัดพิษณุโลกเป็นจุดเริ่มต้น ไปยังจังหวัดแพร่ พะเยา และเชียงราย ผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ได้แก่ แขวงบ่อแก้ว และแขวงหลวงน้ำทา) และสาธารณรัฐประชาชนจีน (ได้แก่ เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ตั้งอยู่บนเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) เป็นเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจเป็นจำนวนมาก แต่ละประเทศบนเส้นทางดังกล่าวแสดงความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จึงจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว อันจะนำมาซึ่งเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสวยงาม อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่เกิดขึ้นอาจนำมาซึ่งผลกระทบในด้านลบ เช่น การจ้างงานที่ไม่ถาวร การทำลายหรือเปลี่ยนแปลงวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มากเกินไปจนความเหมาะสมของพื้นที่ หากแหล่งท่องเที่ยวขาดการควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน

จากการประเมินองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวทั้ง 6 กิจกรรม เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการที่สอดคล้องตามหลักความยั่งยืนด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ประกอบด้วย แหล่งท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า การเดินทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยว ของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาบนเส้นทางฯ จำนวนทั้งสิ้น 15 แห่ง แบ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย 8 แห่ง สเปน 2 แห่ง และจีน 5 แห่ง ตามกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ SWOT และ TOWS Matrix แล้วจึงนำกลยุทธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาความสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

การศึกษา แสดงให้เห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาในประเทศไทย กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 1 (ตาก สุโขทัย พิษณุโลก อุตรดิตถ์ เพชรบูรณ์) แพร่ พะเยา และเชียงราย การบริหารจัดการโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของประเทศไทยสอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา แหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่ มีโลจิสติกส์ท่องเที่ยวที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งด้านที่พัก และร้านอาหาร อย่างไรก็ตาม ควรพัฒนาด้านการจัดการขยะ กิจกรรมท่องเที่ยวและสถาปัตยกรรมที่ส่งผลกระทบ

ต่อวิถีชีวิตของชุมชนและธรรมชาติ ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน ผู้ประกอบการ และภาครัฐ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (แขวงบ่อแก้ว แขวงหลวงน้ำทา) มีความพร้อมในการรองรับเฉพาะด้านที่พักเท่านั้น แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ขาดการปรับปรุง ซ่อมแซม และบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรพัฒนาด้านทักษะและมาตรฐานงานบริการ การจัดการขยะและรักษาความสะอาด การมีส่วนร่วมระหว่างชุมชน ภาคเอกชน และภาครัฐ รวมถึงแนวทางการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาที่เกิดขึ้น เพื่อป้องกันปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สำหรับสาธารณรัฐประชาชนจีน (เมืองสิบสองปันนา เมืองคุนหมิง เมืองต้าหลี่ เมืองลี่เจียง และเมืองเฉิงตู) ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีความพร้อมในทุกองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวอย่างไรก็ตาม ควรกำหนดแนวทางป้องกันกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและสถาปัตยกรรมที่ควรอนุรักษ์ไว้ ซึ่งข้อเสนอแนะดังกล่าว จะช่วยขับเคลื่อนให้การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารจัดการองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว ทั้ง 6 กิจกรรม รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ ทั้งด้านลบและด้านบวก จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนและนำเสนอความคิด เพื่อให้เกิดการบูรณาการกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษาจากโครงการวิจัยนี้ ทำให้ทราบถึงศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาต่อยอด และจุดด้อยของแหล่ง รวมถึงปัจจัยภายนอก สามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อยอดเพื่อเสนอเป็นนโยบายที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ ให้แต่ละภาคส่วนสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดบทบาทของตนเอง ดังนี้

ภาครัฐ สามารถนำผลงานวิจัยดังกล่าว ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค รวมถึงออกกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่รองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว

*ภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ*ด้านการท่องเที่ยว นอกจากการบริหารจัดการด้านธุรกิจแล้ว ต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อความเปราะบางด้านวิถีชีวิต สังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุดและลดการปล่อยของเสียสู่ธรรมชาติ

ภาคประชาชน ควรทำความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางหรือรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนตนเอง นอกจากนี้ ยังสามารถเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมท่องเที่ยวได้ เช่น จัดแสดงงานศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจากภูมิปัญญา และอาหารท้องถิ่น และ

ภาคการศึกษาและวิชาการ สามารถนำงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพัฒนาต่อยอดแต่ละกิจกรรม โลจิสติกส์ท่องเที่ยวและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ประกอบการหาแนวทางความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวและนำเสนอเส้นทางท่องเที่ยวแห่งใหม่
- 2) ควรมีการบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแบ่งหน้าที่ตามลักษณะความชำนาญการ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานและปฏิบัติงานได้ถูกต้องและสอดคล้องกัน
- 3) แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย และ สปป.ลาว ควรมีการศึกษาการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ เพื่อให้เกิดแนวทางการนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น
- 4) ควรมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของโครงการ ที่เกิดจากการนำแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวไปใช้ประโยชน์

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). แผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564. ประกาศคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท). (2560). โครงการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกในการลดปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม.
- คมสัน สุริยะ. (2552). ศึกษาการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวในประเทศเยอรมนี. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม
- ชัชวาลย์ ทองอินทร์. (2549). การศึกษากระบวนการทัศน์ของการจัดการโลจิสติกส์สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย.
- เถลิงศักดิ์ ชัยชาญ. (2555). การจัดการโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา.
- บุปผา พิกุลแก้ว. (2552). ศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้างกิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด, วิทยาลัยรัชต์ภาคย์
- พรบุปผา ปานแมน. (2554). ศึกษาการเพิ่มมูลค่าเส้นทางท่องเที่ยวด้วยระบบโลจิสติกส์ เป็นกรณีศึกษาเพื่อลดความไม่ประสิทธิภาพของเส้นทางท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานคร.
- พัลลภ เพ็ญจรัส. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์สำหรับการท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา.
- ไพรัช พิบูลย์รุ่งโรจน์. (2556). กรอบแนวคิดโซ่อุปทานการท่องเที่ยว.
- มิ่งสรรพ ขาวสอาด. (2549). การศึกษาโครงสร้างการพัฒนาเชิงบูรณาการของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในกลุ่มแม่น้ำโขง ปี 2549.
- วีระพล ทองมา. (2554). การพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำองอำเภอฟาง จังหวัดเชียงใหม่.
- สุภารัตน์ แสงจำนงค์. (2553). การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดีจะต้องทำความเข้าใจในปัจจัยที่จำเป็นสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยว.
- สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเฉิงตู. (2557). ทิศทางการพัฒนากการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรม มณฑลยูนนานและมณฑลเสฉวน สาธารณรัฐประชาชนจีน.
- สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ. (2555). การพัฒนากการค้าขายแดนที่สามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวบริเวณด่านชายแดน.

เศกสรรค์ ยงวนิชย์, 2550 ศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ท่องเที่ยวชายแดนไทย-สปป. ลาว จังหวัดหนองคาย.

หลี่ จินจ้าว อธิบดีกรมการท่องเที่ยวจีน, 2016 แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2564.

องค์การการท่องเที่ยวแห่งชาติ สปป. ลาว, 2554 แผนกลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยว สปป. ลาว ปี พ.ศ. 2549-2563.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน). (2559) เกณฑ์การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโลก Global Sustainable Tourism Council's Sustainability Criteria: GSTC Criteria. ค้นเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2562, จาก <http://dasta.or.th/th/component/k2/item/4190-gstc>

Becken & Wilson. (2004). Trip Planning and Decision Making of Self Drive Tourists. Journal of Travel & Tourism Marketing.

Orbaşlı, A. & Shaw, S. (2004) 'Transport and Visitors in Historic Cities' in Tourism and Transport: Issues and Agendas for the New Millennium, (ed. L.M. Lumsdon & S.J. Page) Amsterdam: Elsevier, pp. 93-104.

Njoroge, J.M. (2014). An enhanced framework for regional tourism sustainable adaptation to climate change. Tourism Management Perspectives 12, 23-30.

World Tourism Organization. (1997). การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ค้นเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2561, จาก

United Nations World Tourism Organization: UNWTO. (2016). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs). สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2561, จาก <http://www.un.or.th/globalgoals/th/the-goals/>

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

- วัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับพื้นที่
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ
- 1.2 อาชีพ/ประเภทธุรกิจ/ตำแหน่ง
- 1.3 ภูมิลำเนา (คนในพื้นที่หรือไม่)

1. สถานที่ท่องเที่ยว

- 2.1 ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
- 2.2 ประเภทของการท่องเที่ยวในพื้นที่ (วัฒนธรรม/ประวัติศาสตร์/ผจญภัย/ธรรมชาติ)
- 2.3 องค์ประกอบโลจิสติกส์หลักของพื้นที่
- 2.4 ลักษณะของกลุ่มนักท่องเที่ยว (ช่วงอายุ)
- 2.5 จำนวนนักท่องเที่ยว (ที่มา)
- 2.6 มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ (เช่น จุดบริการข้อมูล น้ำดื่ม ห้องน้ำ การจัดการขยะ เป็นต้น)/ภาพรวม
- 2.7 คนในพื้นที่สามารถใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านั้นได้หรือไม่ อย่างไร
- 2.8 สถานที่ท่องเที่ยวนี้มีการจัดการที่ยั่งยืนหรือไม่ อย่างไร
- 2.9 คนในพื้นที่สามารถให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวได้หรือไม่ ด้านใดบ้าง (หน่วยงาน/โครงการที่ส่งเสริมความสามารถในการให้ข้อมูล)

2. ศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

- 3.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่ชุมชนสามารถรองรับได้
- 3.2 ปริมาณรถโดยสารสาธารณะ และรถส่วนบุคคลที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับได้
- 3.3 จำนวนที่พัก ร้านอาหารที่แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับได้

3.4 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ทั่วถึง

ด้านสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
1.แหล่งท่องเที่ยว	- การรักษาสภาพแวดล้อม - การท่องเที่ยวตามฤดูกาล	การให้ข้อมูล: ติดป้าย - จุดทิ้งขยะ - จุดจอดรถ - ป้ายเตือน (หลีกเลี่ยงที่ทำให้เกิดการทำลายสิ่งแวดล้อม)	- การท่องเที่ยวนอกฤดูกาล - ส่งผลให้ค่าบำรุงรักษาสูง - แหล่งที่สามารถท่องเที่ยวได้บางฤดูกาล
2.การเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว	- ผลกระทบที่เกิดจากการขนส่งคนและสินค้าเพื่อการท่องเที่ยว - มีโครงการ เช่น ขนส่งสาธารณะ เชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuels) - การเข้าถึงของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว - การจัดเส้นทางในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งเพื่อท่องเที่ยวเอง และใช้บริการ shuttle bus	การให้ข้อมูล: ติดป้าย โครงการ - รมรงค์ แผ่นพับ - การใช้รถไฟหรือยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - ข้อมูลยานพาหนะที่มีไว้ให้บริการ - จุดจอดรถที่ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม - เส้นทางท่องเที่ยว	- รูปแบบการจ่ายเงินที่ช่วยลดการใช้ทรัพยากร เช่น ใช้การ์ดแทนกระดาษ - โครงการที่ช่วยลดค่าเชื้อเพลิง
3.ที่พัก	- สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี จากการจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย)	การให้ข้อมูล: ติดป้าย ออนไลน์ - ประชาสัมพันธ์ที่พัก (การจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม) - รมรงค์ลดการใช้ทรัพยากรหรือให้ใช้ซ้ำ	- ลดหรือใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า - แนวทางการบริหารจัดการที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้เกิดการลดค่าใช้จ่าย หรือเพิ่มรายได้ เช่น ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเพื่อลด carbon footprint และราคาถูก ส่งเสริมรายได้ท้องถิ่น - ใช้วัตถุดิบอย่างคุ้มค่า/ลดการใช้ทรัพยากร
4.ร้านอาหาร (อาหารท้องถิ่น)	- การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - Low carbon menu - คุณภาพของวัตถุดิบธรรมชาติ	การให้ข้อมูล: ติดป้าย ออนไลน์ - ประชาสัมพันธ์ร้านอาหาร (การจัดการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม)	- ลดต้นทุนโดยการใช้วัตถุดิบท้องถิ่น - ลดต้นทุนโดยการใช้วัตถุดิบตามฤดูกาล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
		- การเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ออร์แกนิก)	- คุณภาพวัตถุดิบที่ดี ส่งเสริมการขาย - การนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นมาขาย
5.ร้านค้า (ถนนคนเดิน ของ ที่ระลึก ของ พื้นบ้าน)	- การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - การนำทรัพยากรมาใช้ในการผลิตสินค้า (ใช้อย่างสิ้นเปลือง) - ที่ตั้งของแหล่ง	การให้ข้อมูล: ติดป้าย - จุดทิ้งขยะ - ประชาสัมพันธ์ร้านอาหาร (ภาษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม)	- ความน่าสนใจของสินค้า - ที่ตั้งของแหล่ง - ภาษาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6.กิจกรรมท่องเที่ยว	- การนำทรัพยากรมาใช้ในการประกอบกิจกรรม - รูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยว - การจัดการของเสีย (ขยะ น้ำเสีย) - การใช้พลังงาน - กิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	- ประชาสัมพันธ์กิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	- กิจกรรมที่ดำเนินการโดยชุมชน ท้องถิ่น - กิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
1. แหล่งท่องเที่ยว	- ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว - ระดับความปลอดภัย - ความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของแหล่ง - ฤดูกาลท่องเที่ยว - การประชาสัมพันธ์ - การเข้าถึง (ภาพรวม)	ช่องทางการสื่อสาร: (แผ่นพับ ออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร - ให้ข้อมูลด้านสภาพอากาศ - ให้ข้อมูลความพร้อมของแหล่ง (สภาพถนน) ประวัติความเป็นมาของแหล่ง	- ค่าธรรมเนียมในการเข้าชม - แหล่งทุนที่ใช้ในการดูแลแหล่งท่องเที่ยว (รัฐ เอกชน ชุมชน)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
2. การเดินทาง/ การขนส่ง (ระบบขนส่งในพื้นที่ การเข้าของคนใน พื้นที่และ นักท่องเที่ยว)	- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) - การกระจายรายได้ของคนในชุมชน (การจ้างงาน/การใช้ทรัพยากร) - ระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ (ความสะดวกสบายในการเดินทาง) - ระดับความปลอดภัย	ช่องทางการสื่อสาร: (แผ่นพับออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร - ตารางการเดินทาง - ป้ายจุดจอดรถสาธารณะ - จุดจอดรถส่วนบุคคล	- ค่าโดยสารรถสาธารณะ - ค่าจอดรถ - รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมกลับสู่ชุมชนหรือไม่
3. ที่พัก	- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) - มาตรฐานการให้บริการ (ratings) - ลักษณะสถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างมีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือไม่ - จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น - ระดับความปลอดภัย	ช่องทางการสื่อสาร: (แผ่นพับออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร - รายชื่อที่พัก - ประเภทที่พัก - การกระจายข้อมูลภายในชุมชน	- อัตราค่าที่พัก - ระบบการชำระค่าบริการ - การใช้ทรัพยากรหรือผลิตภัณฑ์ของชุมชน - การประชาสัมพันธ์
4. ร้านอาหาร/สถาน บันเทิง (อาหารท้องถิ่น)	- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) - การกระจายรายได้ของคนในชุมชน (การจ้างงาน/การใช้ทรัพยากร) - แหล่งวัตถุดิบที่นำมาใช้ มาจากในท้องถิ่นหรือไม่ (หาทานที่อื่นไม่ได้) - อาหารท้องถิ่น - สถานบันเทิงมีผลกระทบด้านวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชน	ช่องทางการสื่อสาร (แผ่นพับออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร: - รายชื่อร้านอาหาร - การแนะนำร้านและรายการอาหารท้องถิ่น	- ระบบการชำระค่าบริการ - ความหลากหลายของประเภทอาหาร - ต้นทุนวัตถุดิบ (วัตถุดิบในท้องถิ่น/นำเข้า) - การประชาสัมพันธ์

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
	- มาตรฐานการให้บริการ (rating) - ระดับความปลอดภัย		
5. ร้านค้า (ถนนคนเดิน ของที่ระลึก ของพื้นบ้าน)	- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) - ที่ตั้งของร้านค้า - การกระจายรายได้ของคนในชุมชน (การจ้างงาน/การใช้ทรัพยากร) - สินค้าที่นำมาจำหน่ายผลิตในพื้นที่ - ความเป็นเอกลักษณ์ของสินค้า - รูปแบบของร้านค้า (เช่น Farmer market/local products ห้างสรรพสินค้าที่ทันสมัย) - การประชาสัมพันธ์ (หน่วยงานที่รับผิดชอบ) - ระดับความปลอดภัย	ช่องทางการสื่อสาร (แผ่นพับ ออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร: - ประเภทของสินค้า - รายชื่อร้านค้า	- ระบบการชำระค่าบริการ - การประชาสัมพันธ์ - การใช้จ่ายของกลุ่มนักท่องเที่ยว - จำนวนวันที่เปิดบริการต่อสัปดาห์
6. กิจกรรมท่องเที่ยว	- การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ผู้ประกอบการ/แรงงาน) - การกระจายรายได้ของคนในชุมชน (การจ้างงาน/การใช้ทรัพยากร) - การอนุรักษ์และส่งเสริมกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณี - การเปลี่ยนวิถีชีวิตของคนในชุมชนจากเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างถิ่น	ช่องทางการสื่อสาร (แผ่นพับ ออนไลน์ ฯ) ข้อมูลที่สื่อสาร: - ประชาสัมพันธ์กิจกรรมในพื้นที่ - ผู้ให้บริการกิจกรรมในพื้นที่	- ระบบการชำระค่าบริการ - การใช้จ่ายของกลุ่มนักท่องเที่ยว - กิจกรรมที่กระตุ้นที่ทำให้เกิดการใช้จ่าย - ฤดูกาลท่องเที่ยว

ปัจจัยที่ส่งผลต่อ โลจิสติกส์ท่องเที่ยว	การไหลของนักท่องเที่ยว (Physical flow)	การไหลของข้อมูล (Information flow)	การไหลของเงิน (Finance flow)
	- ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว - รูปแบบการท่องเที่ยว - การประชาสัมพันธ์ - การนำเสนอกิจกรรมของบริษัททัวร์ - ความโดดเด่นของกิจกรรม - ความเหมาะสมของราคา - ระดับความปลอดภัย		

ภาพการลงพื้นที่ สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวและหน่วยงานที่เข้าพบ

ประเทศไทย (ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ แพร่ พะเยา และเชียงราย)

สัมภาษณ์ คุณพงษ์เทพ จันทรปุ้ม
ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขื่อนภูมิพล ฝ่ายบริหาร

สัมภาษณ์ คุณชมลวรรณ เรืองขจร
ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานตาก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการเรื่อนำเที่ยวในเขื่อนภูมิพล

สัมภาษณ์ คุณศิริลักษณ์ ศิริพงศ์ตระกูล
รองประธานหอการค้า จังหวัดตาก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการข้าวเกรียบงา จ.ตาก

สัมภาษณ์ คุณวิวัฒน์ ธาราวีวัฒน์
นายกสมาคมท่องเที่ยวสุโขทัย

สัมภาษณ์ คุณปองเลิศ เฉลิมศิริโรจน์
ประธานชมรมท่องเที่ยวชุมชนเมืองเก่าสุโขทัย

สัมภาษณ์ ร้อยเอกบุญฤทธิ์ ฉายสุวรรณ
ผู้อำนวยการอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

สัมภาษณ์ นางพัศรินทร์ เสวตรัตน์
ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานสุโขทัย

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จังหวัดอุดรธานี

สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

สัมภาษณ์ คุณสว่าง สีตะวัน
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

สัมภาษณ์ คุณพิษณุชัย ทรงพุฒิ
ประธานกลุ่มคนรักขนิเนนมะปราง

สัมภาษณ์ คุณเมธาวดี สุวรรณเทพ
รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานพิษณุโลก

สัมภาษณ์ คุณบุญทรัพย์ เลิศรุจิกุล
นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจเซรามิกบางแก้ว
จังหวัดพิษณุโลก

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจสปาวังสัฒชา
จังหวัดพิษณุโลก

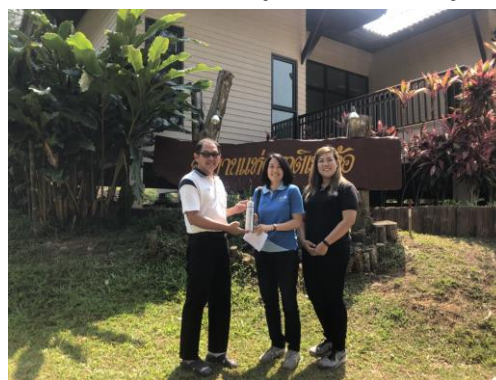
สัมภาษณ์ คุณชาติชัย สาสิฬ
รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ คุณชนา โรจนชัยกุล
รองประกลุ่มวิสาหกิจภูทับเบิก จ.เพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ คุณกษิต โฆษิตานนท์
สมาชิกหอการค้าจังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ คุณสมชาย ภิญโญชูโต
หัวหน้าอุทยานแห่งชาติเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

สัมภาษณ์ ว่าที่ร้อยตรี ภาณุวัฒน์ ชัดนาค
รองผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานแพร่

สัมภาษณ์ คุณเวธิต สุนทรญาติ
ประธานหอการค้า จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ ท่านเจ้าคุณพระวิมลกิจจาภรณ์
เจ้าอาวาสวัดพระธาตุอินทร์แขวน จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ ท่านพระครูภาวนา
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระธาตุช่อแฮ จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านข้าวซอยเจเล็ก
จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ คุณประภาพรรณ ศรีตรัย
ศูนย์เรียนรู้การย้อมผ้าหม้อห้อม จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ คุณโกมล พานิชพันธ์
พิพิธภัณฑิโกมลผ้าโบราณ จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์ คุณจิรศักดิ์ ธนุมาศ
ศูนย์เรียนรู้ศิลปการทำเครื่องดนตรี โสึงซึ้งหลวง
จังหวัดแพร่

สัมภาษณ์คนพายเรือ กว๊านพะเยา

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติ ณ กว๊านพะเยา

สัมภาษณ์คุณสุเมธ เตชะกุลวิโรจน์

สมาชิกกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่หอการค้าจังหวัดพะเยา

สัมภาษณ์ ประธานชมรมทัวร์ช้าง

บ้านกระเหรี่ยงรวมมิตรจังหวัดเชียงราย

สัมภาษณ์ ตัวแทนอาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์

ศิลปินแห่งชาติและผู้สร้างศิลปะวัดร่องขุ่น
จังหวัดเชียงราย

สัมภาษณ์ คุณเลิศชาย หวังตระกูลดี

ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานเชียงราย

สัมภาษณ์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดศรีดอนชัย อ.เชียงของ
จังหวัดเชียงราย

สัมภาษณ์คุณสงวน ช้อนกลิ่นสกุล
รองประธานหอการค้า จ.เชียงราย
ฝ่ายพัฒนาระบบโลจิสติกส์

สัมภาษณ์ คุณนิภาพรรณ ณ ลำปาง
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดเชียงราย

สัมภาษณ์ รศ.ดร.พงศ์พันธุ์ เขียรพิรุณ
ที่ปรึกษา บริษัท สิงห์ปาร์ค เชียงราย จำกัด

สัมภาษณ์ คุณแฉ่นแก้ว ภิรมย์พลัด
กลุ่มผ้าทอไทลื้อชุมชนศรีดอนชัย
อ.เชียงของ จังหวัดเชียงราย

สัมภาษณ์ คุณศุภร์คำ วงศ์ชัย
ผู้ใหญ่บ้านศรีดอนชัย อ.เชียงของ จ.เชียงราย

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สัมภาษณ์ คุณกัญญาภัทร เกียรติกาญจน์
ผู้จัดการโรงแรมเกทเวย์ บริษัท เกทเวย์ จำกัด (ธุรกิจด้านโรงแรม ร้านอาหารและท่องเที่ยว)

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการผ้าทอ เมืองหลวงน้ำทา แขวงหลวงน้ำทา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาชนจีน

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม
ณ เมืองสิบสองปันนา

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (Tourism agency)
ณ เมืองสิบสองปันนา

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ เมืองโบราณลี่เจียง

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ เมืองเฉิงตู

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ ศูนย์อนุรักษ์หมีแพนด้า
เมืองเฉิงตู

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ ป่าหิน (Stone forest)
เมืองคุนหมิง

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ เมืองโบราณซูเหอ
เมืองลี่เจียง

สัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ณ เมืองโบราณต้าหลี่
เมืองต้าหลี่

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจร้านกาแฟ
ณ เมืองโบราณต้าหลี่

สัมภาษณ์พนักงานจำหน่ายเครื่องดื่ม
ณ เมืองโบราณต้าหลี่

สัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว (Tourism agency)

ณ เมืองเฉิงตู

สัมภาษณ์ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ณ เมืองเฉิงตู

สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ
ณ เมืองเฉิงตู

สัมภาษณ์ Deputy Director of Chengdu Municipal Tourism Administration (CDTA)

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

วัตถุประสงค์โครงการ	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อศึกษาสภาพสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมจากการจัดการโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวบนเส้นทางที่เลือกศึกษา	1. คัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่จะศึกษาโดยเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ	1. เก็บรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจจากการทบทวนวรรณกรรม สอบถามบริษัทนำเที่ยว และผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว	- แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจ - ผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยว - รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา - ข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เลือกศึกษา ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยว - สถานการณ์ปัจจุบันด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (แสดงในบทที่ 4 ข้อ 4.2 และ 4.3)
	2. ประเมินแหล่งท่องเที่ยวตามเกณฑ์การคัดเลือกแหล่งองค์ประกอบ	2. ประเมินแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่เพื่อคัดเลือกแหล่งท่องเที่ยวในการศึกษา	
	3. ลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ของแหล่งท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	3. เก็บข้อมูลองค์ประกอบโลจิสติกส์ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว	
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตร	1. วิเคราะห์ SWOT องค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	1. วิเคราะห์ SWOT ตามองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	- ผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่สื่อถึงความสามารถในการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับพื้นที่	2. วิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้าน สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม	2. วิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาองค์ประกอบโลจิสติกส์ท่องเที่ยวด้าน สังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม	- แนวทางพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับพื้นที่ (แสดงในบทที่ 4 ข้อ 4.4 และ 4.5)
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ	จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศ	ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโลจิสติกส์ท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสังคม วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อม (แสดงในบทที่ 4 ข้อ 4.6)